

ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ἡμέραι 30-Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ζυγὸν

N.	Π.	Ἡμ. ἐβδ.	Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 12, ἢ νύξ 12.
14	1	Τρίτη	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου. Σύναξις τῆς Θεοτ.
15	2	Τετάρτη	Μάμαντος μάρ. καὶ Ἰωάννου τοῦ νηστ.
16	3	Πέμπτη	Ἀνθίμου Νικομηδείας ἱερομ.
17	4	Παρασκ.	Βαβύλα Ἀντιοχείας καὶ Μωϋσέως πρ.
18	5	Σάββατ.	Ζαχαρίου τοῦ προφήτου
19	6	Κυριακὴ	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν Κολοσσαῖς θαύμ.
20	7	Δευτέρα	Προεόρτια τῆς γενιῆς. τῆς Θεοτόκου
21	8	Τρίτη	Τὸ γενιέθλιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτ.
22	9	Τετάρτη	Ἰωακείμ καὶ Ἄννης. Σεβηριανοῦ μάρ.
23	10	Πέμπτη	Μηροδώρας, Μηροδώρας καὶ Νυμφοδ.
24	11	Παρασκ.	Θεοδώρας τῆς ὁσίας
25	12	Σάββατ.	Ἄντιομοῦ ἱερομάρτ.
26	13	Κυριακὴ	Κορηλίου ἱερομάρτ.
27	14	Δευτέρα	Ἡ παγκόσμιος ὑψωσις τοῦ Τιμ. Σταυροῦ
28	15	Τρίτη	Νικήτα μεγαλομ.
29	16	Τετάρτη	Εὐφημίας μεγαλομάρτ.
30	17	Πέμπτη	Σοφίας καὶ θυγατρ. αὐτῆς
1	18	Παρασκ.	Εὐμενίου ἐπισκόπου
2	19	Σάββατ.	Τροφίμου, Σιββατίου καὶ Δορμιθέδοντος
3	20	Κυριακὴ	Εὐσταθίου μεγαλομάρτρου
4	21	Δευτέρα	Κοδράτου τοῦ ἀποστ. καὶ Ἰωάννου
5	22	Τρίτη	Φωκᾶ ἱερ. ἐπισκόπου Σινώλης
6	23	Τετάρτη	Ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου Προδρόμου
7	24	Πέμπτη	Θέκλης τῆς πρωτομάρτρου
8	25	Παρασκ.	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας
9	26	Σάββατ.	Ἡ μετάνστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου
10	27	Κυριακὴ	Καλλιστράτου μάρτ.
11	28	Δευτέρα	Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογητοῦ
12	29	Τρίτη	Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ
13	30	Τετάρτη	Γρηγοροῦ ἱερομ. τοῦ Φωτιστοῦ

ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

- 1 Σ)μβρίου. Νέυ Σελήνη ὥρα 4 λεπ. 43 μ. μ.
- 9 » Σελήνης πρῶτον τέταρτον, ὥρα 8, λετ. 5 π. μ.
- 16 » Πανσέληνος, ὥρα 2 λεπ. 39 μ. μ.
- 23 » Σελήνης τελευταῖον τέταρτον ὥρα 8 λ. 18 μ. μ.

ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΩΚ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

- Α' Κυριακὴ 6 Σεπτ. Λουκ. δ' 16-22
- Β' Κυριακὴ 13 » Ἰωάν. γ' 13-17
- Γ' Κυριακὴ 20 » Μάρκ. η' 34-38
- Δ' Κυριακὴ 27 » Ματθ. ε' 14-19

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

- 8 Σ)μβρίου Τὸ Γεννέθλιον τῆς Θεοτόκου
- 14 » Ὑψωσις τοῦ Τιμ. Σταυροῦ
- 29 » Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

[Κατὰ μετὰφρασιν Ἰω. Ἐπ. Κρηστενίτου]

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, συνοδευόμενος πάντοτε ὑπὸ τῶν πιστῶν Βεροίων, ἀνεπέτασε τὸ Ἰστίον πρὸς τὰς Ἀθήνας. Ἡ μετὰ τὸν Θερμικῶν κόλπου καὶ τοῦ Φαλήρου ἢ τοῦ Πειρικῶν ἀπόστεις εἶναι τριήμερος ἢ τετραήμερος βραδέως βκίνοντος τοῦ πλοίου. Ὁ τὴν ὁδὸν τούτην πορευόμενος διέρχεται τὰς Ὑπωρείας τοῦ Ὀλύμπου, τῆς Ὀσσης καὶ τοῦ Πηλίου, παρακολουθεῖ τὰς πτυχὰς τῆς ἐσωτερικῆς θηλάσσης ἢ τῆς Εὐβοικῆς χωρίζει ἀπὸ τοῦ Αἰγίου καὶ διέρχεται διὰ τοῦ μοναδικοῦ πορθμοῦ τοῦ Κυρίου. Εἰς ἕκαστον τοῦ πλοίου διδρῶμον ἐπιψαύει τὴν ἀληθῶς ἀγίαν ἐκείνην γῆν ἐν ἣ τὸ τέλειον ἄλλοτε ἐξεδηλώθη, ἐν ἣ τὸ ἰδεώδες ἐπραγματώθη, τὴν γῆν ἐκείνην ἣτις ἐγνώρισεν τὴν εὐγενεστέραν ἀνθρωπίνην φυλὴν, θεμελιώσασαν ταυτοχρόνως τὴν τέχνην, τὴν ἐπιστήμην, τὴν φιλοσοφίαν τὴν πολιτικὴν.

Ὁ Παῦλος ἀποβιβάζομενος εἰς αὐτὴν τὴν γῆν δὲν ἐδοκίμασεν, ἀνυμφιβόλως, τὸ ὑκὸν ἐκεῖνο συναίσθημα τὸ ὅποιον συναίσθησεν καὶ συναίσθανοντα πάντες οἱ περικλυμένοι τῶν αἰῶνων ἐγγίζοντες τὸ Ἱερὸν τῆς Ἑλλάδος ἔδωκεν αὐτὸς ἀνῆκεν εἰς ἄλλον κόσμον. Ἡ ἀγία αὐτοῦ γῆ ἔκειτο ἀλλαγῶ.

Ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶχεν εἰσέτι συνέλθει ἐκ τῶν μεγάλων καταστροφῶν, ἃς ἐπέφερον αὐτῇ τὰ θλιβερά γεγονότα τῶν ἐγγύς πρὸς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ χρόνων. Οἱ ἀριστοκρατικοὶ αὐτῆς δῆμοι ἀλληλεσπαράχθησαν ὡς οἱ γίγαντες τῆς μυθολογίας, οἱ δὲ Ρωμαῖοι συνεπλήρωσαν τὴν καταστροφὴν. Αἱ ἀρχαῖαι οἰκογένειαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον σχεδὸν ἐξηφανίσθησαν. Αἱ ἀρχαῖαι πόλεις τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ Ἄργου καταστάθησαν μικρὰ χωρία. Ἡ Ὀλυμπία καὶ ἡ Σπάρ-

τη ἐξημετέλισθησαν. Αἱ Ἀθήναι καὶ ἡ Κόρινθος περιεσώθησαν μόνον.

Ἡ ὑπὸ κίβητος χώρα ἦτο σχεδὸν ἔρημος. Ἡ εἰκὼν τῆς ἐρημώσεως ἣτις προκύπτει ἐκ τῶν περιγραφῶν τοῦ Πολυβίου, τοῦ Κικέρωνος, τοῦ Στράβωνος καὶ τοῦ Πικυκίου εἶναι θλιβερά. Τὰ προσχήματα τῆς Ἐλευθερίας, τὰ ὅποια οἱ Ρωμαῖοι εἶχον παραχωρήσει εἰς τὰς κατακτηθεῖσας πόλεις, καὶ τὰ ὅποια ἐπὶ Βεσπεσιανοῦ ἐξέλιπον, ἦσαν μία εἰρωνεῖα νικητοῦ πρὸς ἡττημένον. Ἡ Ρωμαϊκὴ κακοδιοίκησις τὸ πᾶν εἶχε καταστρέψει. Οἱ Νεοὶ δὲν συνετηροῦντο πλέον· εἰς ἕκαστον δὲ βῆμα συνήντη τις ὑπόβλητος τῶν ὑπὸ τῶν κατακτητῶν κλαπέτων κερμηλίων, ἢ τοιαῦτα ἐφ' ὧν ἡ δουλικὴ κολακεία τῶν κατακτηθέντων ἀφιέρωσεν εἰς τοὺς Νέους Κυρίους. Ἡ Πελοπόννησος ἰδίως εἶχε καταστραφῆ τελείως. Ἡ Σπάρτη ἦτο ὁ καταστραφεύς της. Κατακτεῖται ὑπὸ παράφορος ἐνοικοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνυγεννηθῆ πλέον. Κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν κατακτῆσιν ἡ διοίκησις μετεταπίσθη εἰς πληθυνθέντα μικρὰ κέντρα, ἐκ μεγάλων πόλεων μειωθεισῶν. Ἡ Κόρινθος συνεκέντρωσε τὸ πᾶν.

Ἡ φυλὴ—ἐξαιρέσει τῶν ἐν Κόρινθῳ—διετηρήθη ἐν τούτοις ἀμειγρῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑβραίων ἐκτός τῶν ἐν Κόρινθῳ ἦτο ἐλάχιστος. Ἡ Ἑλλὰς μίαν καὶ μόνην ἀποικίαν ἐδέχθη. Αἱ Σλαβικαὶ καὶ Ἀλβανικαὶ ἐπιδρομαὶ, αἵτινες οὐσιωδῶς ἐνόθευσαν τὸ Ἑλληνικὸν αἷμα, ἐπῆλθον ἀργότερον. Πημαζεν εἰσέτι ἡ ἀρχαία θρησκεία Ἰουδαϊκῆς μόνον τινές, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἐαυτῶν συζύγων, ἐτέλουν ἐν κρυπτῶ εἰς τὸ βῆθος τοῦ γυναικωνίου ζῆναι λατρεῖας ἰδίως ἐν Αἰγύπτῳ γνωστάς. Ἀλλ' οἱ σοφοὶ ἐνίσταντο. «Τὸς Θεὸς—ἔλεγον—ὁ εὐχρεστοῦμενος ἐκ τῆς

ἀποκρύφου λατρείας ἐγγάμου γυναικός; ἡ Γυνὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχη ἄλλους φίλους ἢ μόνον τοῦ συζύγου της τοὺς φίλους. Οἱ Θεοὶ εἶναι οἱ καλοθεληταὶ φίλοι μας;!

Εἶναι πιθανόν ὅτι εἶτε κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ταξιδίου, εἶτε κατὰ τὴν εἰς Ἀθήνας ἀφιξίν του ὁ Παῦλος μετενόησε διότι εἶχεν ἐγκαταλείψει τοὺς συνοδοὺς του εἰς Μακεδονίαν. Ἦσως ἐξέπληξεν αὐτὸν ὁ νέος κόσμος ἐνῶ εὐρέθη τελείως ἀπομεμονωμένος βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἀπήλλαξε τοὺς πιστοὺς Βεροίους τῆς περικτέρω παρ' αὐτῷ διχαμνῆς παρχηγέλλων ὅπως ὁ Σύλλας καὶ ὁ Τιμόθεος σπεύσωσιν εἰς ἀντάμωσίν του τὸ ταχύτερον.

Ἐπὶ τινος ἡμέρας λοιπὸν ὁ Παῦλος εὐρέθη μόνος ἐν Ἀθήναις. Τοῦτο πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχε συμβῆ εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν βίον του ἦτο ἀεικίνητος, πάντοτε ὅμως συνωδεύετο ὑπὸ δύο ἢ τριῶν συνοδοιπόρων. Αἱ Ἀθήναι ἦτό τι μοναδικὸν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἦτο πόλις πάντῃ διάφορος, ἀφ' ὅσας ὁ Ἀπόστολος εἶχεν ἰδεῖ, διὰ τοῦτο ἡ στενοχωρία του ἦτο ὑπερβολικὴ. Ἀνκμῶν τὸς φίλους του ἠρέσκετο νὰ περιέρχεται τὴν πόλιν καθ' ὅσας τὰς συνοικίας. Ἡ Ἀκρόπολις μεστὴ ἀγαλλμάτων ὡς ἦτο τὸ πάλαι μεγαλοπρεπὲς καὶ μοναδικὸν Μουσεῖον, θὰ ἐγένετο βεβαίως τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐξαιρετικῶν σκέψεών του.

Αἱ Ἀθήναι, καίτοι ὡς πόλις πολλὰ ὑποστῆσεν ὑπὸ τοῦ Σύλλας, καίτοι διαρπαγεῖσα, ὡς καὶ ἡ λοιπὴ Ἑλλάς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων διοικητῶν, καὶ κατ' ἐξοχὴν γυμνωθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀγροίκου ἀπληστίας τῶν κυρίων της, ἐφάνετο εἰσαὶ ἐστολισμένη ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν ἀριστούργημάτων της. Τὰ Ἀθήναια μνημεῖα τῆς Ἀκροπόλεως ἦσαν ἄθηκτα. Ἀπειράκλοι τινὲς προσθήκαι παρεμβληθεῖσαι προσφάτως εἰς τὰ ἄδυτα τῆς Ἀρχαίας τέχνης, αἱ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων αὐθάδεις ἀντικαταστάσεις γινόμεναι ἐπὶ τῶν ὑποβάθρων τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης δὲν ἠδυνήθησαν νὰ νοθεύωσι τὴν ἀγνότητά καὶ τὴν ἀγιότητά τοῦ βωμοῦ τοῦ κελοῦ καὶ τοῦ ὠραίου. Ἡ Ποικίλη Στοά, μὲ τὸν φεινὸν της διάκοσμον, εἶχε νεαρὰν τὴν ὄψιν ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἡμέραν.

Τὰ ἀπαίσια ἔθλα τοῦ κατὰ κράτος Σεκούδου

Καρίνα, τοῦ προμηθευτοῦ ἀγαλλμάτων διὰ τὸν Χρυσὸν Οἶκον ἤρξαντο μετὰ πάροδον ὀλίγων ἐτῶν, καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην αἱ Ἀθήναι ὑπέστησαν ὀλιγωτέρως λεηλασίας παρ' ὅσας οἱ Δελοὶ καὶ ἡ Ὀλυμπία. Ὁ ἄχαρις ρυθμὸς τῶν περιστηλίων ὁ ἐπικρατῶν εἰς τὰς Ρωμαϊκὰς πόλεις, δὲν εἰσήχθη εὐτυχῶς ἐν Ἀθήναις. Ἐκεῖ αἱ οἰκίαι εἶναι πενιχραὶ, καὶ οὐχὶ ἀνετοί. Ἡ ὑπέροχος αὐτὴ πόλις ἦτο πόλις μὲ ἀκνονίστους ὁδοὺς στενάς, ἔφορος καὶ φύλαξ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς κειμηλίων, προτιμῶσα τὰς ἀρχαϊκὰς αὐτῆς ἀναμνήσεις ἀπὸ τὰς εὐθυγράμμους ὁδοὺς. Τόσα θυμαίαι ἔργα ὀλίγον συνεκίνησαν τὸν Ἀπόστολον. Εἶδε τὰ μόνον ἀντικείμενα τῆς τέχνης τὰ ὅποια αὐτὴ παρήγαγε, χωρὶς νὰ δύναται καὶ πάλιν νὰ παραγάγῃ εἰς τοιαύτην τελειότητά. Τὰ Προπύλαια ἀριστούργημα Σεμνότητος, τὸ ν Π α ρ θ ε ν ὠ ν α, ὅστις ἀμυροῦ πᾶν ἄλλο μεγαλεῖον πρὸ τοῦ ἰδιοῦ του, τὸ ν Ν α ὄ ν τ ῆ ς Ἀ π τ ἔ ρ ο υ Ν ἰ κ ῆ ς, ἀντάξιον κλλιτέγνημα πρὸς ἃς καθιερώθη μάχας, τὸ Ἐ ρ ε χ θ ε ῖ ο ν θαῦμα χάριτος καὶ λεπτότητος, τὰς Κ α ρ υ ἄ τ ι δ α ς, τὰς θείας αὐτῆς Κορσιθίας τῶσιν ἐπιχαρίτως ὑποβασταζούσας τὰ βάρη τοῦ Ναοῦ, εἶδε πάντα ταῦτα, ἀλλ' ἡ πίστις αὐτοῦ δὲν διεσκαλεύθη. Αἱ προλήψεις, τοῦ Εἰκονολάστου Ἐβραίου, ἀνισθητοῦ εἰς τὴν πλυστικὴν κλλιωνήν, ἀπετόφλωσεν αὐτόν. Ἐξέλαθε τὰς ἀμιμήτους αὐτὰς εἰκόνας ὡς εἶδωλα. «Παρῶξυνε τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντα κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν». Αἱ ὠραῖαι καὶ σεμναὶ θεῶν εἰκόνας τρέμετε! ἰδοὺ ἐκεῖνος ὅστις θὰ ὑψώσῃ καθ' ἡμῶν τὴν σφύραν τῆς καταστροφῆς. Ἡ ἀπιστία λέξις ἐλέχθη. Εἰσθε εἶδωλα! Ἡ πλάνη τοῦ μικροῦ τούτου καὶ δυσμύθου Ἐβραίου φέρει τὴν εἰς θάνατον καταδίκην σας.

Μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων τὰ ὅποια δὲν ἠγνόησεν ἴσως ὁ Ἀπόστολος, δύο μόνον ἐνεποίησαν αὐτῷ κῆσθησιν μεγάλην. Κατὰ πρῶτον ὁ θρησκομνῆς χαρκατῆρ τῶν Ἀθηναίων ἐνδεικνυόμενος ὑπὸ πλήθους παντοίων Ναῶν, βωμῶν, εὐχητηρίων, ποικίλων σημείων τούτέστιν ἐκλεκτῆς ἀνεξίθρησκείας κατὰ δεύτερον Ναοὶ τινὲς ἀνώνομοι ἢ καθωρισμένοι ἀγνώστοις θεοῖς. Οἱ τοιοῦτοι ναοὶ ἦσαν πολυ-

πληθεῖς καὶ ἐκτὸς τῶν Ἀθηναίων καὶ εἰς τὰ περὶχωρα. Καὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἶχον τοιοῦτους ναοὺς. Οἱ ναοὶ ὅμως τοῦ Φαληρικοῦ ὄρου (ὁ Παῦλος εἶδε τούτους ἀποβιβζόμενος) ἦσαν οἱ ἐξοχώτεροι ὡς συνδεόμενοι πρὸς τὰς Ραψωδίας τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Ἐφερον δὲ ἐπιγραφὴν:

ΑἸΝΩΣΤΟΙΣ ΘΕΟΙΣ

Τινὲς τούτων ἔφερον μάλιστα

ΑἸΝΩΣΤΩ ΘΕΩ

Οἱ τοιοῦτοι Ναοὶ τὴν ὑπερξίν των ὄφειλον εἰς τὸ διαστρατικὸν πνεῦμα τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὰς θρησκευτικὰς δοξασίας καὶ εἰς τὴν συνήθειαν αὐτῶν νὰ διχθλέπωσιν εἰς πᾶν πρῶγμα τὴν ἐπίδοξιν μυστηριώδους καὶ εἰδικῆς δυνάμεως. Φυβούμενοι μὴ δυσχεραστήσωσι θεὸν τινά, οὐτινος ἠγνοῦσαν τὸ ὄνομα, ἢ μὴ παρέλειψεν νὰ κληχιάσωσιν ἰσχυράν τινά θεότητα, ἢ θέλοντες νὰ ἐπισύρωσι τὴν εὐνοίαν θεοῦ τινὸς ἀγνώστου, κλητέρωσαν ναοὺς ἀγνώστων θεοτήτων ἐπιγράφοντες τοὺς ναοὺς ὡς ἀνωτέρω. Πιθανὸν δὲ αὐτὰ αἱ παράδοξοι ἐπιγραφαὶ προήρχοντο ἐκ τῆς κατ' ἀρχὰς κατὰ κτεστροφῆς ναῶν μὴ προωρισμένων δι' εἰδικὴν θεότητα εἰς τοὺς ὁποίους προσέδιδον τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ διατεταγμένην ἐπιθεώρησιν τῶν ναῶν τῆς πόλεως λόγῳ ἀγνοίας τῆς πραγματικῆς θεότητος εἰς ἣν ἀνήκον.

Ἐν τούτοις ὁ Παῦλος ἔμεινεν ἐκπληκτος ἐκ τῶν ἀφιερώσεων τούτων. Μὲ τὸ Ἰουδαϊκὸν του πνεῦμα παρεμύνησε τὸ πρῶγμα, καὶ ἔδωκε σημάσιαν εἰς αὐτὸ ἣν δὲν εἶχε πραγματικῶς. Ὑπέλαθεν ὅτι πρόκειται περὶ θεοῦ τινὸς εἰδικῶς ὀνομαζομένου «Ἀγνώστου» καὶ διεῖδεν ἐν τῷ ἀγνώστῳ τούτῳ θεῷ, τὸν Ἰεχωβᾶ τῶν Ἐβραίων, τὸν μόνον θεὸν περὶ οὗ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἐθνηκοὶ εἶχον μικρὰν ὑπόνοιαν. Ἡ ἰδέα αὐτὴ τοσοῦτα μᾶλλον ἦτο φυσικὴ, καθόσον οἱ Ἐθνηκοὶ ἐχαρακτήριζον τὸν Θεὸν τῶν Ἐβραίων ὡς ἄνευ ὀνόματος θεὸν, ὡς θεὸν ἀμφίβολον, ἴσως δὲ παρῆστη εἰς θρησκευτικὴν τινὰ τελετὴν ἢ εἰς φιλοσοφικὸν τινά διάλογον ὅπου ὁ Παῦλος ἠκούσε λεγόμενον τὸ ἡμίστιχον.

«Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν»

προσθεθὲν εἰς τὸν ὕμνον τοῦ Κλεάνθους πρὸς τὸν Δία, ἢ εἰς τὰ Φ α ι ν ὀ μ ε ν α τοῦ Ἀράτου, ἡμί-

στιχον συχνῆς χρήσεως κατὰ τοὺς θρησκευτικούς ὕμνους. Συνεσώρευεν ἐν τῇ δικνοίᾳ του ἐπιχειρήματα τοπικοῦ ἐνδιχφέροντος, σκοπῶν νὰ συνθέσῃ δημογορίαν ἀρμόζουσαν πρὸς τὸ νέον του ἀροκτῆριον, διότι ἠσθάνετο ὅτι τοιαύτην ἔπρεπε νὰ δώσῃ χροίαν εἰς τὴν διδασχὴν του. Ἀνκμφιβόλως ἢ πόλις τῶν Ἀθηναίων θὰ ἦτο καὶ τότε ὅπως ἐπὶ σειρὰν αἰῶνων, τὸ κέντρον τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, ἢ μητρόπολις τῆς Δημοκρατίας τοῦ Πνεύματος. Πιστὴ εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς πνεῦμα, αὐτὴ ἢ θεία μήτηρ πάσης τέχνης ἦτο τὸ τελευταῖον ἄσυλον τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δημοκρατικῆς Ἰδέας. Δύναται τις νὰ ἀποκαλέσῃ τὴν πόλιν τοῦ Κέκροπος πόλιν τῆς ἀντιλογίας, ἐτάσσετο δὲ μοιραίως πρὸς τὸ μέρος τῶν ἠττημένων ὑποθέσεων. Ἐκηρύχθη ἐνεργητικῶς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπὲρ τοῦ Μιθριδάτου, κατὰ τῶν Ρωμαίων, ὑπὲρ τοῦ Πομπηίου καὶ κατὰ τοῦ Κρίσπου, ὑπὲρ τῶν Δημοκρατικῶν καὶ κατὰ τῆς Τριανθρίας, ὑπὲρ τοῦ Ἀντωνίου καὶ κατὰ τοῦ Ὀκταβίου! ἀνήγειρεν ἀνδριάντα εἰς τὸν Βροῦτον καὶ εἰς τὸν Κάσιον παρὰ πλεύρω πρὸς τοὺς ἀνδριάντας τοῦ Ἀρροδίου καὶ Ἀριτογείτονος, ἐτίμα τὸν Γερμανικὸν μέχρι τῆς καταστροφῆς του. Κατέστη ἀνταξία τῶν κατηγοριῶν τοῦ Πείσωνος. Ὁ Σύλλας ἐληλάτησεν αὐτὴν σκληρῶς καὶ ἔδωκε κατὰ τοῦ Δημοκρατικοῦ της πολιτεύματος τὸ τελευταῖον κτύπημα. Ὁ Αὐγουστος καίτοι συμπαθὴν πρὸς αὐτὴν, δὲν ὑπερξεν πλέον εὐνοῦς. Οὐδεὶς ἀφῆρεσεν ἀπ' αὐτὴν ποτὲ τὸν τίτλον τῆς ἐλευθερίας πόλεως, ἀλλὰ τὰ προνόμια τῶν ἐλευθέρων πόλεων ὅλοεν ἐμειοῦντο ὑπὸ τοὺς Κρίσπου καὶ τοὺς Φλαβίους. Οὕτω αἱ Ἀθήναι ἐγένοντο εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος πόλις ὑποπτος, δυσάρεστος, ἀλλὰ πόλις ἐξευγενίζουσα ἀληθῶς καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν κατὰστασιν. Ἀπὸ τῆς ἀνκμύσεως τοῦ Νέρβα ἀρχεται δι' αὐτὴν νέος βίος, ἢ οἰκουμένη, ἀνκμῆσασχ τὸ λογικὸν καὶ τὴν ἀρετὴν, ἀνεγνώρισε τὴν μητέρα της. Ὁ Νέρβας, ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς, ὁ Ἀδριανὸς, ὁ Ἀντωνῖνος, ὁ Μάρκος Ἀῤῥήλιος, ἀνεκαίνισαν αὐτὴν, προαισχυντες ἐπαξίως μὲ νέαν οἰκοδομήματα καὶ νέους θεσμούς.

Αἱ Ἀθήναι ἐγένοντο ἐκ νέου καὶ ἐπὶ σειρὰν

τεσσάρων αιώνων ή πόλις τῶν φιλοσόφων, τῶν καλλιτεχνῶν, τῶν ἐξόχων πνευμάτων, ή ἀγία πόλις πάσης φιλελευθέρως ψυχῆς, τὸ προσκύνημα τῶν ἐραστῶν τοῦ ὠραίου καὶ τοῦ ἀληθοῦς.

Ἄλλὰ μὴ ὑπερπηδῶμεν τὰς ἐποχάς. Καθ' ἣν εὐρισκόμεθα στιγμήν, ή ἀρχαία αἴγλη τῆς πόλεως εἶχε παρέλθει, ή δὲ νέα δὲν εἶχε ἔτι ἀνατείλει, δὲν ἦτο πλέον (Θησέως πόλις) ἀλλὰ δὲν εἶχε γείνει καὶ α' Ἀδριανοῦ πόλις. Κατὰ τὸν Ἀον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα ή φιλοσοφική Σχολή τῶν Ἀθηναίων διέπρεπε. Φίλων ὁ ἐκ Ἀκρίσης καὶ Ἀντίοχος ὁ ἐξ Ἀσκάλωνος συνέχισαν ή ἐτροποποίησαν κατὰ τι τὴν Ἀκαδημαϊκὴν. Ὁ Κρατῖνός ἐδίδασκε τὴν Περιπικτητικὴν φιλοσοφίαν καὶ κατῴρθον νὰ εἶναι ὁ φίλος, ὁ διδάσκαλος, ὁ πρῆγγορος, ὁ πελάτης τοῦ Πομπηίου, τοῦ Κικέρου, τοῦ Κικέρωνος, τοῦ Βρούτου. Οἱ ἔξοχοι Ρωμαῖοι ή ἐμπροσθενόμενοι ταξιδεύοντες εἰς τὴν Ἀνατολήν χάριν τῶν ὑποθέσεων των, παρέμενον ἐν Ἀθήναις διὰ νὰ ἀκούσωσι τοὺς φιλοσόφους. Ὁ Ἀττικὸς, ὁ Κράσσος, ὁ Κικέρων, ὁ Βάρρων, ὁ Ὀβιδίος, ὁ Ὀράτιος, ὁ Ἀγρίππας, ὁ Βιργίλιος, ἐκεῖ ἐξεπιδεύθησαν, ή διέμειναν ὡς φιλόμουσοι καὶ θαυμασταί. Ὁ Βρούτος διήλθε τὸν τελευταῖον τοῦ χειμῶνα ἐν Ἀθήναις ἐξ ὑπαικοιβῆς ἀκρωμένους τοῦ περιπικτητικοῦ Κρατῖππου καὶ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Θεομνήστου. Αἱ Ἀθηναὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μάχης τῶν Φιλίππων ἦτο τὸ ἐξόχως ἐνδιαφέρον ἐπιστημονικὸν κέντρον ή παρεχομένη διδασκαλία ἦτο ὄντως φιλοσοφική καὶ κατὰ πολὺ ἐξέχουσα τῆς ψευδορητορικῆς σχολῆς τῆς Ρόδου. Ἡ ἀναγόμενος τοῦ Ἀγούστου ὡς αὐτοκράτορος καὶ ή γενικὴ εἰρήνη ἐβλάψαν τὴν πόλιν. Ἡ διδασκαλία τῆς φιλοσοφίας τότε κατέστη εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν ἀρχὴν ὑποπτως. Αἱ Σχολαὶ ἀπώλεσαν τὴν δύναμιν καὶ τὴν δρᾶσιν των. Ἡ Ρώμη κατέστη ἡμιανεξάρτητος ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐνεκὰ τῆς ἐξόχου φιλολογικῆς ἀναπτύξεως. Ἐκτοτε ἐγκατεστάθησαν καὶ ἄλλα φιλολογικὰ κέντρα. Ἐπροτιμᾶτο τότε ή ἐν Μασσαλίᾳ σχολή, ὡς σχολὴ πικιλίων διδασκαλιῶν. Ἡ εἰς τέσσαρα συστήματα διηρημένη ἀρχαία φιλοσοφία ἐξέλιπε. Ἡρξάτο ἀναφανόμενον ἐν εἶδος ἀνεμμένης φιλοσοφίας ἀνευστήματος, ὁ λεγόμενος ἐκλεκτισμός. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὸν ἐξ Ἀλεξανδρείας

Ἀμμωνίου, τὸν καὶ διδάσκαλον τοῦ Πλουτάρχου, οὐδεὶς κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἴδρυσεν ἐν Ἀθήναις τὴν λεγομένην φιλολογικὴν φιλοσοφίαν, ήτις ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ ἐγένετο τοῦ συρροῦ. οὐδεὶς ἐδόξεσε περὶ τὰ μέσον τοῦ πρώτου αἰῶνος τὸ ἐξόχον τῆς Οἰκουμένης Ἀστὺ, ὅπερ πρῆγγαγε ή προσείλκυσε πάντας τοὺς μεγάλους νόκας. Οἱ μετὰ θλιβερὰς ἀφθονίας ἀφιερούμενοι εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀνδριάντες ἀνήκον εἰς τοὺς Ὑπάτους, εἰς τοὺς Ἀνθυπάτους, εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν ὑπαλληλίαν ή εἰς τὰ μέλη τῆς Ἀυτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Οἱ ἀνεγερθέντες τότε νοκὶ καθιερώθησαν εἰς τὴν θεὰν Ρώμην, καὶ εἰς τὸν Ἀγούστον. Καὶ αὐτοῦ τοῦ Νέρωνος εἶχον ἐκεῖ τὸν ἀνδριάντά του. Τῶν διαπρεπῶν καλλιτεχνῶν ἐγκαταστάθηντων ἐν Ρώμῃ, τὰ ἔργα τῶν Ἀθηναίων τοῦ πρώτου αἰῶνος ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον καταπληκτικῆς μετριότητος. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ μνημεῖα, ὡς τὸ ὠρολόγιον τοῦ Ἀνδρονίκου Κυρήστου, ή στοὰ τῆς Ἀρχηγέτιδος Ἀθηναῖς, ὁ Νόκος τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Ἀγούστου, τὸ Μουσολεῖον τοῦ Φιλοπάππου ἦσαν ἀρχαιότερα ή πολὺ νεώτερα τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ Πύλλος ἐπεσεκέρθη τὰς Ἀθήνας. Οὐδέποτε ή πόλις κατὰ τὴν μακρὰν ἱστορίαν της ἦτο ὅσῳ νῦν ἤρεμος καὶ σιωπηλή.

Ἐν τούτοις διεισθεῖς εἰσέτι μέγα μέρος τῆς ἀρχαίας εὐκλείας, ὁ κόσμος ὅλος πρὸς αὐτὴν ἠτένιζε, καὶ παρὰ τὴν σκληρότητα τῆς ἐποχῆς ἤξιστο τοῦ γενικοῦ σεβασμοῦ ὃν πάντες πρὸς αὐτὴν ἠσθάνοντο. Ὁ Σύλλας καίτοι τρομερὸς καταστροφεὺς, ἠσπλαγχνίσθη αὐτήν. Ὁ Κικέρων εἶχε τὴν μακροχρόνιον νὰ ἴδῃ ἐκεῖ τὸν ἀνδριάντα του. Ὁ Πομπηῖος ἐχορήγησε μέγα χρηματικὴν ποσὴν διὰ νὰ ἐξωραίσθῃ ή πόλις. Ὁ Κικέρων ἀπέφυγε νὰ ἐκδικηθῇ αὐτὴν καὶ συνεισέφερεν ἐξ ἰδίων του εἰς τὴν ἀνόρθωσιν ἐνὸς τῶν μνημείων της. Ὁ Βρούτος καὶ ὁ Κάσσιος ἐφιλοξενήθησαν ὡς πολῖται αὐτῆς καὶ ἐτιμήθησαν ὡς Ἥρωες.

Ὁ Ἀντώνιος ἠγάπα τὰς Ἀθήνας καὶ εὐχαρίστως διέμενον ἐν αὐταῖς. Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Ἀκτίου ὁ Ἀγούστος τὸ τρίτον συνεχώρησε τὴν πόλιν ἐπὶ τῇ πολυετικῇ κατ' αὐτοῦ στάσει της. Τὸ ὄνομά του καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Κικέρου, καθιερώθησαν εἰς περίοπτον μνημεῖον της, τὸ γέ-

νος αὐτοῦ καὶ ή ἀκολουθία του ἐτάχθησαν μεταξὺ τῶν εὐεργετῶν τῶν Ἀθηναίων. Οἱ Ρωμαῖοι ἐπόθουν νὰ γίνετι δῆλον ὅτι δικτηροῦν τὸ Ἄστυ ἐλεύθερον καὶ ἐν τιμῇ. Τέχνη εὐγενὴ τῆς δόξης οἱ Ἕλληνας ἔζων ἔκτοτε μετὰ τὰς ἀνακησεις τοῦ παρελθόντος. Ὁ Γερμανικὸς κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις δικτομήν του, παρεκλούθετο ὑφ' ἐνὸς μόνου ραβδόχου. Ὁ Νέρων καίτοι μὴ ὄν δαισιδαιμόνων δὲν ἐτόλμησε νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῇ φάβῃ τῶν Ἐρινύων, τῶν δικτρίβουσῶν ὑπὸ τὸν βράχον τοῦ Ἀρείου Πάγου, τῶν φοβερῶν ἐκείνων «Σεμνῶν θεαινῶν» πρὸ τῶν ὁποίων οἱ πατροκτόνοι ἐφευγον ὀρρωδοῦντες, διότι ή ἀνάμνησις τοῦ Ὀρέστου ἔκχυε αὐτὸν νὰ τρέμῃ, δὲν ἐτόλμησε δὲ ἐπὶ πλέον νὰ περιυβρίσῃ τὰ Ἐλευσίνια κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ Κήρυξ ἔκραζεν ὅτι ἀπαγορεύεται οἱ φονεῖς καὶ οἱ ἐνκαγεῖς νὰ πλησιάσωσι. Εὐγενεῖς ζῆνοι ἀπόγονοι κατακλυθέντων βασιλείων ἤρχοντο εἰς Ἀθήνας διὰ νὰ ἐξοδύσωσι τοὺς θησαυροὺς των, καὶ ἐσεμνύοντο στολιζόμενοι μετὰ τὸν τίτλον τοῦ χορηγοῦ καὶ τοῦ ἀγωνοθέτου. Πάντες οἱ μικροὶ καὶ βάρβαροι βασιλεῖς, ἐπροθυμοποιοῦντο νὰ εὐεργετῶσι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ νὰ ἀνεγείρωσι τὰ κειμήλια αὐτῶν.

Ἡ θρησκεία ἦτο ή κυριωτάτη αἰτία τῆς ἐξαιρητικῆς αὐτῆς εὐνοίας. Οὐσιωδῶς ἐπιχωρία καὶ ἀστυκὴ ἀπὸ καταβολῆς της, ἔχουσα ὡς βάσιν τοὺς μύθους τοὺς ἀναγομένους εἰς τὴν θεμελίωσιν τῆς πόλεως, καὶ εἰς τοὺς θεοὺς αὐτῆς πολιοῦχος ή θρησκεία τῶν Ἀθηναίων ἀφεώρα εἰς τὴν θρησκευτικὴν καθιέρωσιν τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῶν ἐθίμων τῆς πόλεως. Τοῦτο ἦτο ή λατρεία τῆς Ἀκροπόλεως. Ἡ Ἀγλαυρος, καὶ ὁ ὄρκος ὃν ὄμνουν ἐπὶ τοῦ Βωμοῦ της οἱ ἔφηβοι τῶν Ἀθηναίων, οὐδεμίαν ἄλλην εἶχον ἔννοιαν. Σχεδὸν ὡσεὶ παρ' ἡμῶν ή θρησκεία συνίστατο εἰς τὴν στρατολογίαν, εἰς τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια, καὶ εἰς τὸν πρὸς τὴν σημερινὴν σεβασμὸν. Ἀλλὰ οὐ τὸ πρᾶγμα μόνον γενόμενον ἠδύνατο ταχέως νὰ ἀποβῇ ἄχρησις ἐπὶσχόλησις οὕτω μόνον γενόμενον ἢ ἐφάνετο ὡς πρᾶξις ἀνευ τέρατος, ὡς πρᾶγμα μὴ θίγον τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξίν, ὡς μὴ ἔχον τίποτε τὸ παγκόσμιον. Τὰ σκόμματα τοῦ Ἀριστοφάνους κατὰ τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει θεῶν, ἀποδεικνύουσι ὅτι εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προσκολληθῶσιν ὄλιαι αἱ γενεαί. Αἱ γυναῖκες ἐνωρῆς

ἐστράφησαν πρὸς τὰς μικρὰς καὶ ξένες θεότητες ὡς ἐκείνην τοῦ Ἀδωνίδος. Τὰ μυστήρια πρὸ πάντων ἐπεκράτησαν. Ἡ φιλοσοφία διαχειριζομένη ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος κατέστη περιβλεπτος μυθολογία, ἐνῶ ή Τέχνη ἐτεχνούργει διὰ τὸ πολὺ πλῆθος εἰκόνας ἀξίας ἀληθοῦς λατρείας. Οἱ θεοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐγένοντο θεοὶ τῆς ὠραιότητος. Ἡ ἀρχαία Πολιὰς Ἀθηναῖ ἦτο ἐν ζόκονον ἀνευ χειρῶν ἐμφανῶν, περιτετυλιγμένον ὃν εἰς ἓνα πέπλον ὡς ή Πανχυία τῆς Λορέττης. Ἡ τορνευτικὴ τέχνη ἐπραγματοποίησε ἀπρακτικὸν θαῦμα. κατεσκεύασεν ἀγάλματα πρακτικὰ ὡς τὰ τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Βυζαντινῶν ἀγαλματικῆς Πανχυίας, κατὰφορτα στολισμῶν ἐπιπροσθέτων τὰ ὁποῖα καιροχρόνως ἦσαν καὶ μικρὰ ἀριστοτεχνήματα. Αἱ Ἀθηναῖ μοιραῖως κατῴρθωσαν νὰ μορφώσωσι τὴν τελειότεραν τῆς ἀρχαιότητος Λατρείαν. Ἡ λατρεία ὅμως αὕτη ὑπέστη μείωσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀτυχημάτων τοῦ ἄστεως.

Οἱ Ἀθηναῖοι πρῶτοι περιύβρισαν τοὺς βωμούς των, ὁ Λάχνης ἐκλεψε τὸν χρυσὸν τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀθηναῖς. Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἐγκατεστάθη παρ' αὐτῶν τούτων τῶν κατόικων εἰς τὸν ὀπισθοδόμον τοῦ Παρθενῶνος, ἐκεῖ πλησίον τοῦ ἐγκατεστήσαν τὰς ἐρωμένους του καὶ ἐγέλων οἱ εὐλαβεῖς Ἀθηναῖοι διὰ τὸ σκάνδαλον ὅπερ ὄφειλε νὰ προξενήσῃ εἰς τὴν Παρθενὸν θεὰν ή τοιοῦτου εἶδους γειτονία. Ὁ Ἀριστίων, ὁ τελευταῖος πρόμαχος τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἀθηναίων ἄφησε νὰ σβεσθῇ τὸ ἄσβεστον φῶς τῆς Πολιάδος Ἀθηναῖς. Ἐν τούτοις τοιαύτη ἦτο ή αἴγλη τῆς μοναδικῆς ταύτης πύλεως, ὡστε ή οἰκουμένη ὅλη ἐφάνη ποθήσασα νὰ υἰοθετήσῃ τὴν θεὰν της, ἐν ἣ ἐποχῇ ἐκείνη ἐγκατέλειπε αὐτήν. Ὁ Παρθενῶν χάρις εἰς τοὺς ξένους ἐπανεῦρε τὴν δόξαν του καὶ τοὺς θαυμαστάς του. Τὰ μυστήρια τῶν Ἀθηναίων ὑπῆρξαν τὸ θρησκευτικὸν γόητρον διὰ σύμπαντα τὸν Ἐθνικὸν κόσμον.

Ἄλλὰ πρὸ πάντων ή πόλις αὕτη ἐξήσκει ἔκτακτον γοητεῖαν ὡς πόλις μαθήσεως ὁ νέος αὐτῆς προορισμός, ὅστις τῇ φροντίδι τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τοῦ Μάρκου Ἀυρηλίου ἐπέπερτο νὰ λάβῃ χαρακτῆρα τῶσφ σοφιστῶν, ἠρξάτο πρὸ δύο αἰῶνων. Ἡ πόλις τοῦ Μιλτιάδου καὶ τοῦ Πει-

ρικλέους μετεμορφώθη εἰς πόλιν Παννεπιστημίων, ἔν εἶδος Ὁξφόρδης, ἐντευκτῆριον τῆς εὐγενούς νεότητος, ἧτις ἐδαπάνη ἐν αὐτῇ τὸν χρυσὸν τῆς. Ἐκεῖ συνεσφωρεύοντο καθηγηταί, φιλόσοφοι, ρήτορες, παιδαγωγοὶ παντός εἶδους, σωφρονισταί, διδάσκαλοι ἐφήβων, γυμνασιάρχαι, παιδοτρόφοι, ὄπλαρχοι, ξιφομάχοι καὶ ἵπποδιδάσκαλοι. Κατὰ τὸν Ἀδριανόν, οἱ κοσμητῆρες, ἢ ἐπιτηρηταὶ τῶν σπουδαστῶν, κατέλαβον ἔν τινι μέτρῳ τὴν βεβούτητα καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἀρχόντων. Ἐχρονολογοῦν ἐκ τῆς διαδοχῆς τούτων. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἐκπαίδευσις προσωρισμένη νὰ μορφώσῃ τὸν πολίτην ἐλεύθερον, κατήντησεν ὁ παιδαγωγικὸς νόμος τῆς ἀνθρωπότητος. Φεῦ! Τώρα μορφώνει ρήτορας. Αἱ σωματικαὶ ἀσκήσεις, αἵτινες τὸ πρὶν ἦσαν ἀληθεῖς ἐνσχολήσεις τῶν ἡρώων παρὰ τὰς ὄχλους τοῦ Ἰλισσοῦ, ἤδη κατήντησεν ἐπιδείξεις προπλασμάτων. Ἄλλ' εἶναι τῆς Ἑλληνικῆς ἰδιοφυῆς ἰδίου νὰ ἐξευγενίζῃ πᾶν πρᾶγμα. Αὐτὴ δὴ αὕτη ἢ ταπεινὴ ἐνσχολήσις τοῦ φύλλου τοῦ σχολείου ἀνήθη εἰς ἠθικὸν ὑπόργημα. Τὸ ἀξίωμα τοῦ διδασκάλου καὶ μὲ ὅλην τὴν κατὰχρησιν ὑπῆρξεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐν ἀπὸ τὰς μεγάλας δημιουργήματά τῆς. Αὐτὴ ἢ εὐθυμὸς νεότης ἐνθυμεῖτο ἐνίοτε τὰς ὠρχίας δημογορίας τοῦ διδασκάλου αὐτῆς. Ἦτο δημοκρατικὴ ὡς πᾶσα νεότης! ἐπετεργίζεν εἰς τὸ προσκλητῆριον τοῦ Βρούτου καὶ ἐφονεύετο εἰς τοὺς Φιλίππους. Πᾶσαν ἡμέραν κατετρίβετο νὰ ρητορεύῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς τυραννοτονίας καὶ τῆς ἐλευθερίας, νὰ πανηγυρίζῃ τὸν μεγαλοπρεπῆ τοῦ Κάτωνος θάνατον. νὰ ἐγκωμιάζῃ τὸν Βρούτον.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἄστεως ἦτο πάντοτε ζωηρός, εὐφυῆς περιέργος. Πάντες οἱ κάτοικοι διεβίου ὑπαιθρίως, ἐν ἀδικλείπτῳ ἐπικοινωνίᾳ, ριπιζόμενοι ἀπὸ ἑλαφρῶν ἀνέμων, ὑπὸ οὐρανῶν γελοέντων. Οἱ πολυπληθεῖς ἐπήλυδες διψῶντες μαθήσεως συνέτειναν εἰς τὴν μεγάλην τοῦ πνεύματος ζωηρότητα. Ἡ καινολογία προσωμοίκα πρὸς τὴν νεολογίαν τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς μας, εἶχε κέντρον τὰς Ἀθήνας. Ἡ πόλις δὲν εἶχεν ἀναπτύξει ἐμπορίαν, ἀλλὰ «Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ζένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρου ἢ λέγειν τε καὶ ἀκούειν νεώτερον.» (Πράξ. Ἀποστ. ΙΖ, 21).

Εἶναι ἄξιον σημειώσεως τοῦτο ὅτι ἡ ἐξέλιξις τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ δὲν ἔφερε προσκομικὰ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ λογικοῦ. Αἱ Ἀθηναῖοι κατώρθωσαν νάειναι ἢ μᾶλλον θρησκὸς πόλις τοῦ κόσμου. Τὸ Πάνθεον δὴ αὐτῆς Ἑλλάδος καὶ συγχρόνως ἢ ἔδρα τῶν παντοίων φιλοσόφων ὅταν βλέπομεν ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Διονύσου τὰς ἐκ μακρᾶρου ἔδρας τὰς πέριξ τῆς ὀρχήστρας τοποθετημένους, φερύσας γεγλυμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἱερέως εἰς ὃν ἀνῆκε, δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν πύλις ἱερέων, καὶ ἐν τούτοις αὕτη ὑπῆρξε πρὸ πάντων ἢ πόλις τῶν ἐλευθεροφρόνων. Ἡ θρησκεία τῆς δὲν εἶχε δόγμα καὶ Βίβλους ἱερὰς, καὶ συνεπῶς δὲν κατείχετο ὑπὸ τῆς φυσικῆς ταρχῆς ὑπ' ἧς κατετρίβετο ὁ χριστιανισμὸς καὶ ἧτις τὸν ἀναγκάζει πάντοτε νὰ κατετρίβεται εἰς θετικὴν ἐρευναν. Ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ ἀτομικιστῆς Ἐπικούρειος ἐξαίρεσει ἐρίδων τινῶν προσωρινῶν ἠδύναντο εὐκόλως νὰ διχμῶσιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. Οἱ ἀληθεῖς Ἕλληνες, ἠρέσκοντο τελείως εἰς τὴν ἀρμονίαν ταύτην τὴν θεμελιουμένην ὅχι βεβούτως ἐπὶ τῆς λογικῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀμοιβαίας ἀνοχῆς καὶ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ.

Ἐνταῦθα διὰ τὸν Παῦλον ἠνοίγετο νέον εἶδος θεάτρου. Αἱ πόλεις εἰς ἃς μέχρι τοῦδε εἶχε διδᾶξει ὁ Παῦλος ἦσαν πόλεις βιομηχανικαί, ὡς νῦν ἢ Λιβόρονος καὶ ἢ Τεργέστη, ἔχουσαι μᾶλλον μεγάλας Ἑβραϊκὰς συνοικίας ἢ κέντρα παιδοπαιδείας, πόλεις πολυπληθεῖς καὶ μεγάλης ἐργασίας. Αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν κατὰ βᾶθος πόλις ἐθνικῶν. Ὁ ἐθνισμὸς ἐκεῖ συνεδέετο πρὸς πάσας τὰς ἡδονὰς, πρὸς πάντα τὰ συμφέροντα, πρὸς πᾶσαν δόξαν τῆς πόλεως. Ὁ Παῦλος ἐταλαντεύετο πολὺ, ὁ Τιμόθεος ἔφθασε τέλος ἐκ Μακεδονίας· ὁ Σύλλας δὲ ἀγνώστους αὐτῷ λόγους δὲν ἠδυνήθη νὰ εἴλθῃ. Τότε ὁ Παῦλος ἀπεφάσισε νὰ πρυεῖ.

Ἐπῆρχεν ἐν Ἀθήναις συναγωγή, ὁ δὲ Παῦλος διελέγετο ἐν αὐτῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, ἀλλὰ διὰ τοιαύτην πόλιν ἢ ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐπίδρασις ἦτο μηδενική ἢ περιδοξος ἀγορὰ ἐν ἢ ἀφειδῶς διεσκορπίζετο τὸ πνεῦμα, ἢ Ποικίλη Στοὰ ἐν ἢ ἀνεκνωῖτο τῆς Οἰκουμένης ὅλης τὰ ζητήματα τὸν ἐτάρασσον. Ἐκεῖ δὲν ὠμίλει ὡς ἱερο-

κῆρυξ ἀπευθυνόμενος πρὸς συνηθροισμένον πλῆθος, ἀλλ' ὡς ζένος ἐπιζητῶν ἐπιδεξίως τὴν εὐνοίαν καὶ ἀνοχὴν τῶν ἀκροατῶν, περιφρόβως μετακιδιδὼν τὴν ἰδέαν του, καὶ ἐπιζητῶν νὰ δημοουρηθῇ βοήθημά τι. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε πενιχρόν. «Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Ἀνάστασις» ἐφάνησαν λέξεις παράδοξοι, γυμνακὶ ἐννοίας. Πολλοὶ, ὡς φίνεται, ἐξέλαβον τὴν Ἀνάστασιν ὡς ὄνομα θεᾶς καὶ ἐπίστευσαν ὅτι Ἰησοῦς καὶ Ἀνάστασις ἦσαν νέα θεῶν δυὰς ἢν ὁ ἐξ Ἀνατολῆς σπερμολόγος εὐηγγελίζετο. (Πράξ. Ἀποστ. 17 18, 19). Τινὲς δὲ τῶν Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στωικῶν φιλοσόφων, λέγουσιν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων «συνέβηλλον αὐτῷ».

Ἡ πρώτη συνάντησις τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν ὀλίγον ὑπῆρξεν εὐνοική· εἰς οὐδεμίαν ἄλλην περίστασιν ἠδύναντο τις νὰ εἴδῃ κάλλιον πόσον οἱ ἀνεπτυγμένοι ἐδυσπίστου καὶ πρὸς ἐκτουὺς καὶ πῶς ἀπεφυγον νὰ καταγελάσωσι γνώμην τινὰ ὅσα ἀνόητος καὶ ἂν ἐφάνετο αὐτοῖς. Ἡ κακὴ προφορὰ τῆς γλώσσης, ἢ ἀνορθοπένης καὶ περίτρομος φρεσὶς τοῦ Παύλου δὲν ἦσαν ἱκανὰ νὰ πείσωσιν ἐν Ἀθήναις. Οἱ φιλόσοφοι ἀπέστρεπον ὑπερηφάνως τὸ πρόσωπον πρὸ τῶν βερβερικῶν τούτων λόγων «αὐτὸς εἶναι σπερμολόγος», ἔλεγον οἱ μὲν—«αὐτὸς εἶναι εἰσηγητῆς νέων δαιμονίων» ἔλεγον οἱ δὲ. Οὐδεὶς ὑποπτεύετο ὅτι ὁ σπερμολόγος οὗτος ἠθέλεν ὑποσκελίσῃ αὐτοὺς ἐν προσεχῇ ἡμέρᾳ καὶ ὅτι μετὰ 474 ἔτη ἠθέλε κατεκλύσει τὰς ἔδρας αὐτῶν καθιστῶν αὐτὰς ἀχρήστους καὶ ἐπιβλαβεῖς ἐνεκα τῆς ἐπιπορευσεως τοῦ κηρύγματός του. Μέγα τοῦτο διδάγμα! ὑπερόπται ἐνεκα τῆς ἀξίας των οἱ φιλόσοφοι τῶν Ἀθηνῶν ἀπηξίου νὰ μεριμῶσι περὶ τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων τοῦ Λαοῦ. Εἰς τὸ πλευρόν των, ἢ δεισιδαιμονία ἤκαζεν. Αἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην προσωμοίκαζον πρὸς τὰς μᾶλλον δεισιδαιμονίας πύλις τῆς μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡ ἀριστοκρατία τῶν σοφῶν ὀλίγον ἐμερίμνα περὶ τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες διεφάνοντο ὑπὸ τὸ ἀλάμμη τύπων ἀγροίκων λατρειῶν. Τοιαύτη ἀπάρνησις τῶν πραγμάτων τιμωρεῖται. Ὅταν ἢ φιλοσοφία διακηρύσσῃ ὅτι δὲν ἐπασχολεῖται μὲ τὴν θρησκείαν, ἢ θρησκεία ἀ-

παντᾶ διὰ τοῦ ἀποπνιγμοῦ ἐκείνης καὶ τοῦτο εἶναι δίκαιον, διότι ἐὰν ἢ φιλοσοφία σοδερῶς ἐξήταξε τὸ πρόβλημα τοῦ ἀπειροῦ ὑπερ εἶναι ἐνδικαίρον δι' ὅλους, ἠθέλε ποδηγετεῖ τὴν ἀνθρωπότητα.

Τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα ὑπερ ἐπεκράτει ἐν Ἀθήναις ἐξησφάλιζε τὸ ἔργον τοῦ Παύλου. Ὅτε Ἕλληνας οὔτε Ἰουδαίους ἀπεπειράθησαν κακόν τι κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἢ ἀνοχὴ αὕτη ἦτο χείρων τῆς ὀργῆς. Ἄλλοθι, ἢ νέα θρησκεία προεκάλει ζωηρὰν ἀντίδρασιν ἰδίᾳ παρὰ τῇ Ἑβραϊκῇ κοινωνίᾳ· ἐνταῦθα εὗρεν ἀκροατὰς περιέργους καὶ ἀπηυδισμένους. Ἡμέραν τινὰ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ Παύλου θέλοντες φίνεται νὰ ἐπιτύχωσιν ἐπίσημον καὶ ὀριστικὴν ἐξήγησιν τοῦ θρησκευτικοῦ του δόγματος, ὠδήγησεν τὸν Παῦλον εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον, καὶ ἐκεῖ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ὠμιλήσῃ περὶ τίνος θρησκείας εὐηγγελίζεται. Πιθανόν ἢ λεπτομέρεια αὕτη νὰ εἶναι μῦθος πλασθεὶς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῶν Πράξεων, μὴ αὐτόπτου μάρτυρος, χρησιμοποίησαντος τὴν δόξαν τοῦ Ἀρειοῦ Πάγου ἢ τοῦ περικλεοῦς ἐκείνου Ἀκροατηρίου διὰ νὰ παρκαστήσῃ ὅτι ἐκεῖ ὁ Ἡρῶς του ἀπήγγειλε τὸν πανηγυρικὸν λόγον ἢ τὴν φιλοσοφικὴν δημηγορίαν. Ἄλλ' ἢ ὑπόθεσις αὕτη δὲν εἶναι ἀναγκαστική. Ὁ Ἀρειὸς Πάγος διετήρησε καὶ ἐπὶ Ρωμαίων τὸν ὀργανισμόν του. Εἶδε μάλιστα οὗτος τὴν δικαιοδοσίαν του ἀνεκνωμένην ἐνεκα τῆς πολιτικῆς ἢν ἐφήρμοσαν οἱ κατεκτηταί, κατεκλύοντες ἐν Ἑλλάδι τὰς ἀρχαίας δημοκρατίας καὶ ἀντικαθιστῶντες αὐτὰς δι' ἀριστοκρατικῶν θεσμῶν. Ὁ Ἀρειὸς Πάγος ἦτο πάντοτε ἐν Ἀθήναις σῶμα ἀριστοκρατικόν· ἠξίαν ἢ ἰσχύς του μειουμένης τῆς Δημοκρατίας. Προσθέτομεν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς φιλολογικῆς λεπτότητος τὸ τοῦ Ἀρειοῦ Πάγου βῆμα χάριν τῆς κλασσικῆς δόξης του ἐξήσκησε μεγάλην γοητείαν. Ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ δύναμις ἀνεγνωρίζετο ὑπ' ἕλης τῆς οἰκουμένης. Ὁ Ἀρειὸς Πάγος ἀποκατέστη οὕτω ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Ρωμαίων, εἰς ἢν θέσιν γνωρίζομεν ὅτι ἦτο μὲ διαφόρους παραλλαγὰς, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς δημοκρατίας τῶν Ἀθηνῶν, ἐν σῶμα πολιτικὸν ἀπαλλαγέν σχεδὸν τῶν δικαστικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἀληθῆς Γερουσία τῶν Ἀθηνῶν, μὴ παραλάσσουσα εἰμὴ εἰς τινὰς

περιπτώσεις, και συγκροτών συντηρητικήν ἀριστοκρατίαν ἐξ ἀρχόντων ἀφυπηρησάντων. Ἀπὸ τοῦ πρώτου αἰῶνος μετὰ Χριστὸν ὁ Ἄρειος Πάγος παρίσταται ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἢ ἀνωτέρω ἀρχὴ τῶν Ἀθηναίων ἐξουσιῶν, ἀνώτερος τῆς Βουλῆς τῶν ἐξαιρέσιων, καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ λαοῦ. Ἡ ἀνιδρυσις τῶν ἀνδριάντων ἐγένετο εἰδικῶς ὑπ' ἐκείνου, ἢ τοῦλάχιστον τῆ ἐγκρίσει ἐκείνου. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐπρόκειτο νὰ ἀνεγειρώσῃ ἀνδριάντα τῆς Βασιλίσσης Βερενίκης θυγατρὸς Ἀγρίππας τοῦ Ἀ' μεθ' οὗ θέλωμεν ἶδει κατωτέρω τὸν Παῦλον ἐν φιλικῇ σχέσει. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἄρειος Πάγος ἐξήσκει συγγράμματα ἐποπτεῖαν τινὰ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἦτο ἀνώτατον συνέδριον ἐφορευόν τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ εἰς ὃ ὑπήγοντο τὰ ἀφορῶντα εἰς τοὺς νόμους, εἰς τὰ ἤθη, τὴν ἱερικήν, τὴν πολυτέλειαν, τὴν ἀγορανομίαν, τὴν λατρείαν τοῦ Ἄστεως. Εἶναι πιθανόν, νέας θρησκευτικὰς ἀναπτυσσομένης, νὰ κληθῆ ἐκεῖ ὁ εἰσάγων ταύτην ἵνα ποιήσῃται τὰς ἀνακαινώσεις του πρὸ τοιοῦτου εἶδους δικαστηρίου, ἢ τοῦλάχιστον ἐν τῇ θέσει συνεδριάζει. «Σταθεῖς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔφη»:

Ἄνδρες Ἀθηναῖοι!

Κατὰ πάντα ὡς δεῖσθε δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ, διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εἶδον Βωμὸν ἐν ᾧ ἐπιγράφεται «Ἀγνώστῳ Θεῷ» ὃν οὐκ ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε τοῦτον ἐγὼ κατὰ γὰρ ὑμῖν. Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος Οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται προσδεόμενος τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα ἐποίησέ τε ἐξ ἐνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας προτεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἀρὰ γε ψηλαφήσειεν αὐτὸν καὶ εὐροῖεν, καίτοι γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα, ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν κατ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν: «Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν» γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομιζέειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χρυσαῖα τεύχεα καὶ ἐνθυμήσεως ἀν-

θρώπου τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τανῦν παρὰ γὰρ ἔλλει τῶν ἀνθρώπων πᾶσι πανταχοῦ μετάνοειν· διότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὄρισε, πίστιν πανταχοῦ πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν...».

Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστησαν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον «Ἀκουσόμεθα σου πάλιν περὶ τούτου» καὶ ὄντως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

Ἐὰν ἡ δημηγορία ἦν μεταδιδόμεν ἀπηγγέληται πραγματικῶς θὰ ἐπροξένησε βεβχίως ἐντύπωσιν παράδοξον ἐπὶ τῶν πεφωτισμένων πνευμάτων ἄτινα ἠκροῶντο αὐτῆς. Ἡ γλῶσσαν αὐτὴ τὸσον βάρβηρος ἀνώμαλος, καὶ ἀσύντακτο, ὅσον καὶ πλήρης ἀκριβείας! ἐκείνη ἢ ἀπαράμιλλος εὐφράδεια διηθησμένη μετὰ γραμμὰς ἐπιτυχεῖς καὶ μετὰ στροφὰς δυσχερέστους, ἐκείνη ἢ βαθεῖα φιλοσοφία ἀπολήγουσα εἰς τὰς ἀπιθανωτέρους δοξασίας, ἐφαίνετο ἀνήκουσα εἰς ὑπερτερον κόσμον. Πολλῶ ὑψηλοτέρα τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων θρησκείας, ἢ διδασκαλίας τοῦ Παύλου ἦτο οὐσιωδῶς ὑποδεεστέρη τῆς φιλοσοφικῆς περιωπῆς τοῦ αἰῶνος ἐκείνου. Ἀφ' ἐνός ἢ φιλοσοφία ἢ χριστιανικὴ ἐπλησίαζε πρὸς τὴν φιλοσοφίαν τῶν Ἀθηναίων διὰ τῆς ὑψηλῆς γνώσεως περὶ τῆς θεότητος, καὶ τῆς εὐγενούς θεωρίας περὶ τῆς ἠθικῆς συνενώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἀφ' ἐτέρου περιεῖχεν ἐν μέρει ὑπερφυσικὰς θεωρίας ἃς οὐδὲν θετικὸν πνεῦμα ἠδύνατο νὰ ἀποδεχθῆ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲ εἶναι πολὺ παράδοξον ὅτι οὐδεμίαν ἔσχε ἐν Ἀθήναις ἐπιτυχίαν. Ἄλλοθι ἔπρεπε νὰ ζητηθῶσι τὰ πρόσωπα δι' ὧν ἠδύνατο νὰ ἐπιτελέσῃ ἐπιτυχίως ὁ Χριστιανισμὸς καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς κύκλους τῶν σοφῶν. Ἐν ταῖς καρδίαις τοῦτέστι τῶν γυναικῶν, εἰς τὰς ἐνδομύχους εὐχὰς τῶν πτωχῶν, τῶν δούλων, τῶν ἐκ ποικίλων αἰτίων πασχόντων. Πρωτοῦ ἢ φιλοσοφία προσπελάσῃ τῇ νέαν διδασκαλίαν, ἔπρεπε ἢ ἡ φιλοσοφία νὰ εἶχε ἐκπέση ἢ ἡ καινὴ διδασκαλία τοῦ Παύλου νὰ εἶχε ἀπκρνηθῆ τὴν μεγάλην χίμαιραν τῆς κρίσεως τῶν νεκρῶν, τῆς συμφυροῦς τοῦτέστι φαντασμαγορίας ἣτις ὑπῆρξε τὸ περιβάλλον τῆς πρώτης συστάσεως τῆς.

Εἶτε αὐτὸς ὁ Παῦλος εἶτε τῶν μαθητῶν του τις

συνέταξε τὴν παρατεθεισὴν Δημηγορίαν, μὰς φανερώσει αὕτη προσπάθειαν, σχεδὸν μοναδικὴν κατὰ τὸν πρώτον αἰῶνα, συνδιαλλαγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἐπὶ πλέον πρὸς τὰς θεωρίας τῶν Ἑθνικῶν. Ἐπιδεικνύουσα εὐρύτητα βλέψεων ἀξιοσημεῖον δι' ἑνὸς Ἰουδαίου, ὁ συγγραφεὺς ἀναγνωρίζει εἰς ὅλας τὰς φυλὰς ἐνστικτὸν τὸ αἶσθημα περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ θεοῦ, ἐνδομύχον αἶσθημα τοῦ μονοθεϊσμοῦ ὑπερ ὁδηγεῖ αὐτὸς εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀληθοῦς θεοῦ. Κατὰ τὴν πίστιν του ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ θρησκεία τῆς φύσεως εἰς ἣν κατὰ τὴν ἡθικήν τινος ἐκ συμβουλευθῆ τὴν καρδίαν του καὶ ἐὰν κληθῆ τῇ πίστει ἐξετάσῃ τὸν ἐαυτὸν του. Ἰδέξ διμορφος ἦτις ὀφείλει τὸ μὲν νὰ προσεγγίσῃ τὸν Χριστιανισμὸν πρὸς τὸν Θεϊσμὸν, τὸ δὲ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὸν ὑπερηφάνειαν ὑπερβολικὴν. Ἐν τῇ Δημηγορίᾳ ταύτῃ εὐρίσκειται τὸ πρῶτον ὑπόδειγμα τῶν ἀπολογητῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ οἵτινες παρακτῆροντο συμβιβασμοῦ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν μεταχειριζόμενοι ἢ προσποιούμενοι ὅτι μετεχειρίζοντο γλῶσσαν ἐπιστημονικὴν, ὁμιλοῦντες μετὰ πρῶτης ἢ κοσμιότητος περὶ λογικῆς, ἢ ἐτέρωθεν διχράφουσι, θέλοντες νὰ πιστευθῆ, ἀφοῦ παραπλανήσωσι διὰ ἐπιτηδεῖων διηγήσεων, ὅτι κατὰ βῆθος εἶναι δυνατὸν νὰ ὁμοφωνήσωσι ὡς σοφοὶ ἄλλως τε ἀνθρώποι, ἀλλὰ ἀγόμενοι εἰς ἀναποφύκτους παρεξηγήσεις, ἐκθέτουσι φανερά τὰς ἀρχὰς των καὶ ὁμιλοῦσι πλέον περὶ τῶν ὑπερφυσικῶν δοξασιῶν των. Αἰσθάνεται τις καὶ νῦν τὸν ἀγῶνα ὃν κατέβλεπεν ὁ συγγραφεὺς διὰ νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων τὰς ἰδέας τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν ὑπακῶν τοῦ Χριστοῦ. Διαβλέπω ἐν ταῖς γραμματικῆς Δημηγορίας Κλήμεντα τὸν ἐξ Ἀλεξανδρείας καὶ τὸν Ὀριγένην. Αἱ ἰδέαι τῆς Βίβλου καὶ αἱ Ἀρχαὶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας πρὸς τὸν Χριστὸν ὡς ἐγγίζουσαι εἰς ἀρμονίαν. Ἐν τούτοις ἵνα φθάσωσιν ἐκεῖ ἀνάγκη νὰ ὑποβληθῶσι εἰς πολλὰς ὑποχωρήσεις, διότι αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐν ᾧ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν ἀπέχει πολὺ τοῦ Ἰερωθῆ τῶν προφητῶν καὶ τοῦ Οὐρανοῦ πατρὸς τοῦ Ἰησοῦ.

Εἶνε πρόπον νὰ κατὰσταθῶσι πρόσφοροι εἰς χρόνοι διὰ τοιαύτην τινὰ σύμπραξιν, ἐξ ἄλλου

δὲ ἐν Ἀθήναις μόνον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτελεσθῆ αὕτη. Αἱ Ἀθηναῖοι εἰς ὃ σημεῖον ἤγαγον αὐτὴν οἱ αἰῶνες, ἢ πόλις αὕτη τῶν γραμματικῶν, τῶν γυμναστῶν, καὶ τῶν ὀπλομάχων ἦσαν πολὺ κακῶς διατεθειμέναι ὅπως ὑποδεχθῶσι τὸν Χριστιανισμὸν. Ἡ χυδακίτης, ἢ ξηρότης τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου τοῦ σχολείου, εἶναι ἀμαρτήματα ἀσύγνωστα πρὸ τῶν ἡμαρτιῶν τῆς Χάριτος. Ὁ παιδαγωγὸς εἶναι ὁ μᾶλλον δύσκολος τῶν ἀνθρώπων, διότι ἐν ἐαυτῷ ἔχει ἐκ παλαιῆς ἔξως ἀφοσίωσιν πρὸς τοὺς ἀρχαίους συγγραφῆς του, καὶ κίσθάνεται ἀπόλαυσιν εἰς τὰς φιλολογικὰς ἀσκήσεις του. Τυτὴ εὐχρηστοῦν αὐτὸν, οὐδεμίαν δὲ δύναμιν δύναται νὰ ἐξελείψῃ αὐτὰς ἐκ τῆς καρδίας του. Ἐν Ἀθήναις ἀνευρέθη σειρὰ ὅλη Ἑβραίων, παριστῶντων τοὺς κοσμητὰς τοῦ δευτέρου Μ. Χ. Αἰῶνος. Εἶναι ὠραιοὶ ἄνδρες, σοφοὶ μεγαλοπρεπεῖς, μετ' ὄψους εὐγενῆ καὶ εἰσέτι Ἑλληνικῶν. Αἱ δὲ ἐπιγραφῆ αἱ ἀνευρεθεῖσαι μὰς πληροφοροῦν περὶ τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἀμοιβῶν τῶν ἀπονεμομένων αὐτοῖς. Οἱ ἀληθεῖς μεγάλοι ἄνδρες τῆς ἀρχαίας Δημοκρατίας οὐδέποτε εἶχον τοιαύτας. Βεβχίως ἐὰν ὁ Ἄγιος Παῦλος συνῆντα τινὰ τῶν προκατόχων τῶν θυμωσίων αὐτῶν ὁμοιωμάτων, δὲν θὰ εἶχε πλησίον τούτου μεγαλειτέρην ἐπιτυχίαν ἐκείνης ἢ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τοὺς χρόνους τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας εἰς Λογιώτατος Ρωμηντικὸς νεοκαθολιστῆς προσπαθῶν νὰ προσελκύσῃ εἰς τὰς ἰδέας του καὶ τὴν σχολὴν του συγκλητικὸν τινὰ προσκεκολλημένον εἰς τὸν θυμωσμὸν τοῦ Ὀρθοῦ, ὅπως ἐπίσης δὲν θὰ κατώρθου τοῦτο εἰς τὰς ἡμέρας μὰς Σοσιαλιστῆς τις φωνασκῶν κατὰ τῶν προλήψεων τοῦ παρελθόντος, πρὸ τῶν ἐτίμων τοῦ Παιεπιστημίου τῆς Ὀξφόρδης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν κοινωνίᾳ τσοσούτῳ διαφερούσῃ πρὸς ἡν ἐβίον μέχρι τούτου, ἐν μέσῳ ρητόρων καὶ ὀπλομάχων ὁ Παῦλος εὐρέθη ἐν συγγύσει. Ἡ σκέψις του ἐφέρετο ἀδικητόπως πρὸς τὰς προσφιλεῖς του ἐκκλησίας τῆς Μακεδονίας καὶ Γαλατίας ὅπου εὐρε τσοσούτῳ ἐξίκετον θρησκευτικὸν αἶσθημα. Πολλάκις ἐσκέπη νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς Θεσσαλονικίαν. Ζωηρὰ ἐπιθυμῶν τὸν ἔσπευ ἐκεῖ, τσοσούτῳ μᾶλλον κατ' ἄλλου εἶπε λάβει τὴν εἰδησιν, ὅτι ἡ πίστις τῆς νέας Ἑκκλησίας εἶχεν ὑποστῆ

πολλὰς δοκιμασίας. Εἶχε φρόνδιον ὅτι οἱ νεοφώτιστοι εἶχον ὑποχωρήσει εἰς τοὺς πειρασμούς, ἐμπόδιάν τινα ἄτινα ἀπέδιδεν εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐμποδίσαν αὐτὸν νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς προθέσεις του. «Μηκέτι στέγην» — ὡς ὁ ἴδιος λέγει — ἐχωρίσθη καὶ πάλιν τοῦ Τιμοθέου ἀποστείλας αὐτὸν εἰς Θεσσαλονίκην διὰ νὰ ἐνισχύσῃ, διὰ νὰ προτρέψῃ, διὰ νὰ παρηγορήσῃ τοὺς πιστοὺς καὶ ἀπέμεινεν μόνος ἐν Ἀθήναις ἐκ νέου.

Ἐνταῦθα εἰργάσθη ἀκτακτονήτως πλὴν ἀφορον παρέστη τὸ ἔδαφος τῶν Ἀθηναίων. Τὸ ἀφυπνισθὲν πνεῦμα τῶν Ἀθηναίων ἦτο ἀντίθετον πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ταύτην διδασκαλίαν τὴν φιλάνθρωπον καὶ βθεῖαν, ἣτις ἐσκόπει μετὰ τροπὴν πεποιθήσεων καὶ κατέληγε εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γῆ ὄντως ἐλάχιστα ἐκαρποφόρησεν ὁ Χριστιανισμός. Ὁ Πλούταρχος ζήσας ἐν ἀδιφθόρῳ ἑλληνικῇ ἀτμοσφαιρᾷ οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην ἔχει τοῦ Χριστιανισμοῦ ἰδέαν κατὰ τὸν δεῦτερον μετὰ Χριστὸν αἰῶνα. Ὁ πατριωτισμός, ἡ ἀφροσύνη εἰς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις τοῦ τύπου ἀπέτρεπον τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ ἐξωτικῶν θρησκευμάτων. «Ὁ Ἕλληνισμός» καθίστατο ὀργανωμένη θρησκεία, σχεδὸν λογικὴ, περιλαμβάνουσα μέρη μέρους τῆς θετικῆς φιλοσοφίας. Οἱ τῶν Ἑλλήνων θεοὶ φαίνεται ὅτι ἦσαν θεοὶ παγκόσμιοι.

Ἐκεῖνο ὅπερ χαρακτηρίζει τὴν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων τὸ πάλας, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει αὐτὴν καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας μας εἶναι ἡ ἔλλειψις τῆς γνώσεως τοῦ Ἀπειροῦ, τοῦ ἀδήλου, τῆς εὐσπλαχνίας, τῆς ἐπιεικειᾶς. Ἡ βελούτης τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματός τοῦ Γερμανοῦ καὶ τοῦ Κέλτου ἐλλείπει ἐκ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἡ εὐσέβεια τοῦ Ὀρθοδόξου Ἕλληνοῦ συνίσταται εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν νομίμων καὶ τῶν ἐξωτερικῶν τύπων. Οἱ ναοὶ τῶν ὀρθοδόξων, ἐνίοτε λίαν κομψοὶ, οὐδὲν ἔχουσι τὸ ἐμποιοῦν τρόπον ὃν αἰσθάνεται ὁ εἰσερχόμενος ἐν Γοτθικῷ ναῷ. Ἐντῷ Ἀντολικῷ Χριστιανισμῷ οὔτε δάκρυα εὐρίσκει, οὔτε προσευχὰς, οὔτε ἐνδύμυχον κατάνυξιν. Αἱ κηδεῖαι ἐκεῖ εἶναι σχεδὸν εὐχάριστοι. Τελοῦνται μὲ ψαλμοὺς σιγαλοὺς καὶ μὲ ποικιλίαν ἐσθῆτων πρὸς τὸ ἐσπέραις κατὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου,

ὅτε αἰ σικαὶ τῶν ἀντικειμένων ἐκτείνονται. Ἡ φρικτικὴ αὐστηρότης τῶν Δυτικῶν ἀπαρέσκει εἰς ἐκείνας τὰς φυλάς, τὰς ζωηρὰς τὰς εὐδαίμονας, τὰς ἐλαφρὰς ὁ ἑτοιμοθάνατος δὲν ἀπελπίζεται, βλέπει ἀτράχως τὸν θάνατον προσεγγίζοντα, τὸ πᾶν περὶ αὐτὸν μειδιᾷ. Ἐν τούτῳ εὐρίσκει τις τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐκείνης φαιδρότητος τῶν Ραψωδιῶν τοῦ Ὀμήρου καὶ τῶν διχλόγων τοῦ Πλάτωνος. Ἡ διήγησις τῆς τελευταίας τοῦ Σωκράτους ἐν τῷ Φιρίδωνι μᾶς δεικνύει μὲν χροῖαν θλίψεως, ὁ βίος δίδων τὰ ἄνη του, θὰ παραγάγῃ καὶ τὸν καρπὸν. Θέλετε τίποτε πλείοτερον; δύνεται τις νὰ ἰσχυρισθῇ ἐὰν ἡ φροντίς περὶ τοῦ θανάτου εἶναι τὸ γινώρισμα τὸ κύριον τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ νεωτέρου χριστιανικοῦ αἰσθηματος, ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ εἶνε ἡ ἥττον χριστιανικὴ φυλὴ τοῦ κόσμου.

Ἡ φυλὴ αὕτη εἶναι ὑπερφυῆς, ἐκλαμβάνουσα τὴν ζωὴν ὡς μὴ τι ὑπερφυσικόν. Τοιαύτη ἀπλότης συλλήψεως ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ κλίμα, εἰς τὴν διαύγειαν τοῦ ἀέρος, εἰς τὴν θαυμασίαν φαιδρότητα ἣν ἀναπνέει, ἀλλ' ἐπὶ πλέον εἰς τὸ ἔνστικτον τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς τῆς μνησιμότητος ἰδεολογίας. Ἐν ἀντικείμενον, ἐν δένδρον, ἐν ἄνθος, μία σκῦρα, μία Χελώνη, προκλοῦσι τὴν ἀνάμνησιν μυρίων μετμορφώσεων, τὰς ὁποίας οἱ ποιηταὶ τῶν ἔψαλλον. Ἐν ρυάκιον, μία κοιλότης ἐν τῷ βράχῳ τὰ χαρακτηρίζουσιν ὡς ἄντρα νυμφῶν. Ἐν φρέαρ ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ὁποίου ἔχει τεθῆ κύθος, μία διώρυξ θαλασσίαν τοσούτῳ στενὴ ὥστε νὰ τὴν διέρχονται αἱ νύμφαι περυγίζουσαι, καὶ συγχρόνως πλώϊμος εἰς τὰ μέγιστα πλοῖα, ὅπως ὁ Πύρος. Πορτοκαλλέσι, Κυπάρισσοι, τῶν ὁποίων αἰ σικαὶ ἐκτείνονται εἰς τὴν θάλασσαν, ἐν μικρὸν δάσος ἐν τῷ μέσῳ τῶν βράχων, ἀρχοῦν ἐν Ἑλλάδι διὰ νὰ παραγάγουν τὴν εὐφροσύνην ἣν προξενεῖ τὸ ὄραϊον. Τὸ περιπατεῖν ἐν τοῖς κήποις δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἀκούων τοὺς τέττιγας, τὸ παραμένειν εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης μέλπων ἐπὶ τοῦ αὐλοῦ, τὸ μετακινεῖν εἰς τὰ ὄρη πρὸς εὐρεσιν ψυχροῦ ὕδατος, ἔχων ἐν χερσίν ὀλίγον μόνον ἄρτον, ἐν ἰχθῶν, λήκυθον οἴνου ὃν πίνεις ἄδων, κατὰ τὰς οἰκογενειακάς ἐορτὰς τὸ ἐξαρτᾶν στέφανον ἐξ ἀνθέων ἐπὶ τῆς αὐλαίας

θύρας, τὸ περιπατεῖν ἐστεμμένους μὲ ἄνη, κατὰ τὰς δημοσίας ἐορτὰς, τὸ διέρχεσθαι τὴν ἡμέραν χορεύων, τὸ παίζειν μὲ τὰς ἐξημερωθείσας αἴγας σου, ἰδοῦοι πόθοι τοῦ Ἕλληνοῦ, πόθοι φυλῆς πτωχῆς, οἰκονόμου, πάντοτε νεαζούσης, κατοικοῦσης χώρας θαυμασίας, εὐρισκίους τὴν εὐδαίμονίαν ἐν αὐτῇ καὶ εἰς τὰ δῶρα ἄτινα οἱ θεοὶ ἀφθύνως προσέφερον αὐτῇ. Τὰ Βουκολικὰ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Θεοκρίτου ὑπῆρξαν ἐν Ἑλλάδι πραγματικὰ καὶ οὐχὶ πλάσματα ποιητικὰ.

Ἡ Ἑλλὰς ἠρέσκετο πάντοτε εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως, λεπτῆς καὶ εὐκρέστου, εἶδος ἐξαιρέτως χαρακτηριστικὸν τῆς φιλολογίας τῆς, κάτοπτρον τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου τῆς, εἰς πάσας τὰς λοιπὰς φυλάς ὃν καὶ ἀπειροάκλον καὶ ἐπίπλοστον. Ἡ Εὐθυμία, ἡ Χερμονὴ τοῦ βίου κατ' ἐξοχὴν χαρακτηρίζουσι τὸν Ἕλληνα. Ἡ φυλὴ αὕτη εἶναι πάντοτε εἰκοσιπενταετής, δι' αὐτὴν τὸ indulgere genio δὲν εἶναι ἡ Ἀχαρὶς τοῦ Ἀγγλοῦ μέθη, οὔτε ἡ Χυδαία τέρψις τοῦ Γάλλου. Πρέπει νὰ σκεφθῇ τις ὅτι ἡ φύσις εἶναι κληρὸν καὶ ὅτι δύνεται καὶ ὀφείλει νὰ ὑποτάσσεται εἰς αὐτήν. Διὰ τὸν Ἕλληνα ἡ φύσις εἶναι σύμβουλος λεπτότητος, διδάσκαλος χρηστότητος καὶ ἀρετῆς.

Ἡ «Ἀσελγεια» αὕτη ἡ ἰδέα δι' ἧς ἡ φύσις μᾶς ἐξωθεῖ εἰς τὸ κακὰ πράττειν, εἶναι παραλογισμός διὰ τὸν Ἕλληνα. Ὁ πόθος τοῦ κωλοπισμοῦ ὃν διακρίνει τὸ πκλληλαρι, τὸ ὅποιον παρουσιάζεται μετὰ τινος ἀγνότητος πρὸ τῆς νεκρῆς Ἑλληνίδος, δὲν ὀμιάζει πρὸς τὴν πομπῶδη ματαιότητά τοῦ βαρβάρου, καὶ πρὸς τὴν μωρὰν μεγαλαυχίαν τοῦ ἀστοῦ, τοῦ γελοῖως κομπάζοντος νεοπλοῦτου. Εἶναι τὸ ἀγνὸν καὶ λεπτὸν αἰσθημα τοῦ ἐφήβου ἐννοοῦντος ὅτι εἶναι γνήσιος ἀπόγονος τῶν ἀληθῶν ἐφευρετῶν τοῦ ὄραϊου.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι μία τοιαύτη φυλὴ ἀπεδέχθη τὸν Ἰησοῦν μὲ μειδιάματα, ἔμενε κατὰ τὸ ὅποιον οἱ ἐξαιρέτοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι δὲν ἠδύναντο νὰ μᾶς διδάξωσι ἡ βθεῖα σοβαρότης ἡ ἀπλή τιμὴ, ἡ αὐτοθυσία ἄνευ τῆς δόξης, ἡ καλοκαγαθία ἄνευ κομπασμοῦ. Ὁ Σωκράτης ὑπῆρξεν ἠθικολόγος πρώτης τάξεως, ἀλλ' οὐδὲν κοινὸν εἶχεν πρὸς τὴν Ἰερὰν Ἱστορίαν. Ὁ Ἕλληνας μᾶς φαίνεται πάντοτε ὀλίγον ἀνάληπτος

καὶ χωρὶς καρδίας. Εἶναι πνευματώδης εὐμετάβλητος, εὐστροφος, δὲν εἶναι ὄνειροπόλος οὐδὲ μελαγχολικός. Ἡμεῖς οἱ ἄλλοι Κέλται καὶ Γερμανοὶ τὴν καρδίαν ἔχομεν ὡς πηγὴν τῆς διανοίας μας. Εἰς τὸ βάθος τῆς διανοίας εἶναι μία πηγὴ Νηρηίδων, μία διαυγῆς πηγὴ, χλοάζουσα, μεγάλη ἐν ἣ ἀντανκλάται τὸ Ἀπειρον. Πρὸς τοὺς Ἕλλησιν ἡ φιλαυτία ὁ ἐγωισμὸς ἀναμιγνύονται παντοῦ. Τὸ ἀόριστον αἰσθημα εἶναι ἀγνωστον αὐτοῖς, ἡ σκέψις περὶ τοῦ προορισμοῦ τῶν εἶναι ἄχαρις. Γελοιοποιηθεὶς κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐποχὴν ὁ graeculus esuriens ἐν εἶδος ἀτελὲς ἐπίτιον, ὁ Γραμματικὸς, ὁ καλλιτέχνης, ὁ ἀγύρτης, ὁ ἀκροβάτης, ὁ Ἰατρός, ὁ φινὰξ ὅλης τῆς Οἰκουμένης, εἶναι κατὰ πολὺ προσόμοιος πρὸς τὸν Ἰταλὸν τοῦ 16 καὶ 17 αἰῶνος. Ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς οἱ Σοφισταὶ θεολόγοι διέσθαιραν τὴν θρησκείαν μὲ λεπτολόγους διαμάχας, ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ ὁ νέος Ἕλληνας ἐνίοτε κενόδοξος καὶ ἀγνώμων, καὶ ὁ Ὀρθόδοξος Πικρὸς μὲ θρησκευτικὴν ἐγωιστικὴν καὶ ὑλιστικὴν. Δυστυχίαι εἰς τὸν σταματῶντα πρὸ τοιαύτης κατὰστάσεως αἰσχος εἰς ἐκείνον ὅστις πρὸ τοῦ Πικρῶντος διανοεῖται νὰ παρατηρήσῃ ἐν ἐξάμβλωμα: ἐν τούτοις πρέπει νὰ τὸ ὀμολογήσωμεν. Ἡ Ἑλλὰς σοβαρῶς οὐδέποτε ὑπῆρξε Χριστιανικὴ, οὐδὲ νῦν εἶναι τοιαύτη οὐδεμία φυλὴ ὑπῆρξεν ὀλιγώτερον ρωμαϊκὴ, ἢ πλείοτερον ἐνδεῆς τοῦ ἵπποτικοῦ αἰσθηματος τοῦ Μεσσιῶνος μας. Ὁ Πλάτων ἀνήγειρεν τὴν μεγαλοπρεπῆ θεωρίαν του περὶ ὠραϊότητος ἀντικαταρρομένης τὴν Γυναικίαν. Διὰ νὰ ἐμπνέηται τις εἰς ὑψηλόφρονος πράξεις πρέπει νὰ ἀτενίσῃ εἰς τὴν Γυναικίαν. Ὁ Ἕλληνας θὰ ἐξκρίσταιτο ἀκούων τὰς λέξεις ταύτας. Εἶχε τὸν νοῦν του ἐστραμμένον εἰς τοὺς συνηγμένους ἐν τῇ ἀγορᾷ Ἄνδρας καὶ εἰς τὴν πατρίδα του. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην οἱ Ἀκτῖνοι προσωμοίχον πλείοτερον πρὸς ἡμᾶς. Ἡ Ἑλληνικὴ πίστις ἀπαράμυλλος εἰς τὰ ὑψηλὰ εἶδη τῆς ἐποποιίας, τῆς τραγωδίας, τῆς ἀδιφθόρου Λυρικῆς ποιήσεως, δὲν εἶχεν ὡς φαίνεται, τὸν γλυκὺν ἐλεγειακὸν τόνον τοῦ Τιβούλου, τοῦ Βιργιλίου, τοῦ Λουκρητίου, τόνον ἀρμύζοντα πρὸς τὰ αἰσθηματα καὶ τὰς ὀρέξεις μας.

Ἡ αὕτη διαφορὰ εὐρηται μετὰξὺ τῆς εὐσε-

θείας τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου, τοῦ ἐξ Ἀσσιζ ἁγίου Φραγκίσκου καὶ τῆς εὐσεβείας τῶν ἁγίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Αἱ καλαὶ σχολαὶ τῆς Καπαδοκίας, τῆς Συρίας, τῆς Αἰγύπτου, τῶν Πατέρων τῆς Ἐρήμου, εἶναι σχεδὸν σχολαὶ φιλοσοφικαί. Ἡ δημόδης Ἀγιογραφία τῶν Ἑλλήνων εἶναι πολὺ πλέον μυθολογικὴ ἀπὸ τὴν Ἀγιογραφίαν τῶν Λατίνων. Τὸ πλεῖστον τῶν Ἀγίων, αἱ εἰκόνες τῶν ὁποίων ἐπιθεῖνται ἐν τῷ εἰκονοστασίῳ μιᾶς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας, πρὸ τῶν ὁποίων καίει ἡ ἄσβεστος λυχνία, δὲν εἶναι μεγάλων ἰδρυτῶν, οὔτε μεγάλων ἀνδρῶν, ὡς ἐκείνων τῆς δύσεως. Εἶναι συνήθως ὄντα φανταστικά, ἀρχαῖοι θεοὶ μεταμορφωθέντες, ἢ τοῦλάχιστον συμπτώσεις προσώπων ἱστορικῶν ἢ μυθολογικῶν, ὡς ὁ Ἅγιος Γεώργιος. Καὶ ὁ θαυμασιος νεὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας οὗτος εἶναι νεὸς Ἀρειανός. Τὸ ἀνθρώπινον γένος σύμπαν δύνανται νὰ προσευχηθῇ ἐν αὐτῷ. Μὴ ἔχουσιν ἡ Ἑλλάς Πάππν, ἱεροδικεῖον, σχολαστικότητα, Μεσσίωνα βάρβαρον, τηρήσασα πάντοτε ζύμην ἀρειανισμοῦ θὰ παρασχεθῇ εὐκολώτερον πρὸς πᾶσαν ἄλλην χώραν ὑπερφυσικοῦ Χριστιανισμοῦ, σχεδὸν ὡς ὁ Ἀθηναῖος τὸ πάλαι, χάρις εἰς ἐν εἶδος ἐλαφρότητος σοβαρωτέρως ἀπὸ τὴν σκεπτικότητά τῆς ἀτρόπου φυλῆς μας, ἢ το συγχρόνως ὁ μᾶλλον δεισιδίμω λαὸς καὶ ὁ μᾶλλον ἐγγὺς πρὸς τὸν λογικισμόν. Τὰ δημόδης Ἑλληνικὰ ἔσμητα εἶναι μέχρι τοῦδε πλήρη εἰκόνων καὶ ἰδεῶν ἐθνικῶν. Πρὸς τὸ συμβεβηκὸν ἐν τῇ Δύσει, ἡ Ἀνατολή διετήρησε κατὰ τὸν Μεσσίωνα καὶ κατὰ τοὺς νέους χρόνους, ἀληθεῖς ἑλληνιστάς, κατὰ βᾶθος μᾶλλον ἐθνικούς ἢ Χριστιανούς, ζῶντας μετὰ τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς πατρίδος καὶ μετὰ τοὺς κλασσικούς συγγραφεῖς. Οἱ ἑλληνισταὶ οὗτοι ἐγένοντο κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα οἱ πράκτορες τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γερμμάτων ἐν τῇ Δύσει πρὸς ἣν μετεκτίσθησαν τὰ ἑλληνικὰ κείμενα, τὴν βᾶσιν παντὸς τοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐπρυτάνευσεν καὶ θὰ πρυτανεύσῃ εἰς τὸ μέλλον τῆς νέας Ἑλλάδος. Ὅταν μελετήσῃ τις

μετὰ προσοχῆς τὰς ἐνδομύχους σκέψεις τῆς ψυχῆς πεπαιδευμένου Ἑλλήνος τῆς ἐποχῆς μας, θέλει ἀνακαλύψῃ ὅτι ὀλίγοι εἶναι ἐν αὐτῷ ὁ Χριστιανισμός.

Εἶναι Χριστιανὸς κατὰ τύπους, ὅπως εἶς Πέρσης εἶναι Μουσουλμάνος. Κατὰ βᾶθος ὅμως εἶναι Ἑλληνιστής. Θρησκεία του εἶναι ἡ πρὸς τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα λατρεία του. Συγχωρεῖ πᾶσαν αἵρεσιν εἰς τὸν φιλέλληνα, εἰς τὸν θαυμάζοντα τὸ παρελθὸν μεγαλεῖόν του. Εἶναι πολὺ πλέον μαθητὴς τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἢ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ Παύλου.

Ἀπαυδῆσας ἐκ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀπραξίας ὁ Παῦλος ἀνεχώρησεν εἰς Κόρινθον χωρὶς νὰ περιμεῖναι τὸν Τιμόθεον. Δὲν ἐσχλημάτισεν ἐν Ἀθήναις μεγάλην ἐκκλησίαν. Μοναδικὰ τινὰ πρόσωπα εἶχον ἀποδεχθῆ τὴν διδασχὴν του μετὰ τῶν ἄλλων κάποιος Διονύσιος ὁ διὰ φημίζουσι καὶ ὡς Ἀρειοπαγίτην, καὶ μία γυνὴ ὀνόματι Δάμκρως. Κατὰ τὴν ἀποστολικὴν του σταδιοδρομίαν ὁ Παῦλος ἐνταῦθα ὑπέστη τὴν πρώτην καὶ μόνην ἀποτυχίαν.

Μέχρι τοῦ δευτέρου αἰῶνος ἐκκλησία ἐν Ἀθήναις δὲν εἶχε μονομοποιηθῆ. Αἱ Ἀθηναῖαι ἦτο πάλις δύσκολοι εἰς μετατροπὴν τῶν θρησκευτικῶν δοξασίων. Μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον εἶναι τὸ κέντρον τῆς κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ πάλης καὶ ὁ προμαχὼν τῆς φιλοσοφίας. Ἐνεκα ἐξαιρετικοῦ προνομίου διετήρησε τοὺς νεὸς τῆς. Τὰ θαυμασικὰ μνημεῖα τῆς δικτηρηθέντα διὰ μέσου τῶν αἰῶνων χάρις εἰς ἐν εἶδος ἐνστικτοῦ σεβασμοῦ, ἐγένετο μέχρις ἡμῶν ἡ διδασκαλία τῆς νοημοσύνης καὶ τῆς εὐπρεπείας, διδασχθεῖσα ἀπὸ τοῦ καλλιτέχους τῆς μεγαλοφυΐας.

Καὶ σήμερον ἔτι αἰσθάνεται τις ὅτι ἡ Χριστιανικὴ σποδὸς ἡ καλύπτουσα τὰ εἰδωλολατρικὰ ἀριστουργήματα εἶναι λίαν λεπτή· ἐὰν ἐπ' ὀλίγον μετατρέψωμεν τὰ ὑπάρχοντα ὀνόματα τῶν σημερινῶν νεῶν τῶν Ἀθηνῶν, θέλομεν εὖρεαι τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχαίων νεῶν.

Μετάφρασις ἐπὶ Ἰ. Ε. Π. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΟΥ
Βουλευτοῦ Ἡλείας

Ἡ ΤΕΛΕΥΤΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Τὴν νῆσον Καλαύρειαν, τανῦν καλουμένην Πόρος εἶδον τὸ πρῶτον ἀνηβος ἔτι ὢν, ἐντὸς δὲ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἱερᾶς μονῆς τῆς καθιερωμένης εἰς τὴν «Ζωοδόχον Πηγὴν», εῦρον τὴν ὑγιείαν ἀπαλλαγείς ἐκ πυρετῶν ἐλείων.

Αἱ δὲ μυροφόροι τῶν λεμονοδένδρων αὖραι, ὀρούμεναι ἐπὶ τῶν πνευμάτων τῶν ἀνέμων ἐκ τοῦ προνοπίου (τοῦ προθύρου) τῶν Τροϊζηνίων ἐσχάτου χώρας Πελοπίων καταπλημμυροῦσαι τὸν τόπον μιγνύμεναι τῇ λεπτοτάτῃ ζειδῶρῳ ὁσμῇ τῆς ὀρειβίου πεύκης, συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς ὑγιείας. Αἱ παιδικαὶ δὲ ἐκεῖναι ἀναμνήσεις τηροῦνται ἀκμαιόταται ἐν τῇ μνήμῃ. Τότε ἐν Πόρῳ εὗρισκετο ὁ Ναύσταθμος ἐν τῷ λιμένι, ὅστις καλεῖται «Πῶγων». Ὡς ἐκ τούτου κατόικουν ἐν τῇ νήσῳ πολλὰ ναυτικά καὶ τοῦ ἀγῶνος φυσιογνομίαι καὶ ἡ μικρὰ νῆσος ἐνέλειε πολὺ τὸ κλέος. Αἱ ὀξύταται τῶν θαῶν ἵλακαὶ αἱ κατὰ τὰς νυκτίους ὥρας ἐξερχόμεναι ἀπὸ τῶν καταντικρῶ τοῦ Πόρου κλιτύων καὶ δειράδων τῶν Ἀδέρων, τῶν Διδύμων, ἐντεινόμεναι καὶ χαλαρούμεναι τρόπον τινὰ, προσβάλλουσι δυσαρέστως τὸ τύμπανον τῶν ὄτων, μόλις περὶ τὰς πρωϊνάς ὥρας κατασιγῶσαι. Αἱ ἀναμνήσεις σβέννυνται καὶ ἀπόλυνται ὅπως καὶ αἱ ἐλπίδες.

Πολλάκις ἔκτοτε διήλθον τὸν Πόρον εἴτε μεταβαίνων εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀργολικοῦ, εἴτε μεταβαίνων εἰς τὴν νῆσον Ὑδραν, εἴτε τέλος, ἵνα παραμείνω ἐν τῇ νήσῳ, πάντοτε δὲ παρέμεινα ἐπ' ὀλιγίστας ἡμέρας. Πέρυσιν ἀπεφάσισα νὰ διατρίψω ἐπὶ μακρότερον καὶ χάριν ἀναφυγῆς πλησίον προσηκόντων περισπουδάστων καὶ ἐπὶ σκοπῷ ἐπισκέψεως τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ἀπέθανε πρὶν ἐξουσίως φάρμακον ὁ Δημοσθένης πρὸ εἰκοσιτριῶν ἑκατονταετηρίδων, ὅτε κατεδιώκετο ὑπὸ τοῦ Ἀρχίου, τραγικοῦ τινος ποιητοῦ ἐκ τῆς πόλεως Θουρίου, κληθέντος Φυγαδοθήρα, διότι μετὰ τὴν τοῦ Ἀντιπάτρου νίκη, ἐδήρυνεν τοὺς φυγάδας Ἑλλήνας, ἵνα τοὺς παραδώσῃ εἰς αὐτόν.

Ἐν τῇ περικαλλεῖ ἐπαύλει τοῦ ἀπαδέλφου Δημητρίου Ἰω. Δραγοῦμη ἐδεξιούμην ἐπὶ ὀλόκληρον μῆνα καὶ ἑτερόμην καὶ ἠψφραϊνόμεν ἐν αὐτῇ. Ἡ ἔπαυλις αὐτῆ ὀρθοῦται ὑπερθεν βραχῶδους αἰγιαλοῦ ἐπὶ τῆς νήσου Πόρου, ἀπέχουσα

τῆς πόλεως ὀλιγότερον τῆς ἡμισείας ὥρας. Ὁνομάζεται «Γαλήνη» ἢ χαρίεσσα Νηρηΐς καὶ εἶναι ἐνδεδυμένη τῆς σεμνότητος τὸ χρῶμα. Τὸ μέτωπον τῆς ἐπαύλεως κατέχει ἀνδρῶν εὐρύτατον διήκον ἐπὶ ὀλόκληρον τὸ μέτωπον.

Τὸ ἀνδρῶν τοῦτο ἀπ' ἀνατολῶν μὲν λούεται ὑπὸ τῶν ἀνέμων τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, δυσμῶθεν δὲ ἠδέως θωπεύεται ὑπὸ τῶν πνευμάτων τοῦ Σαρωνικοῦ. Τὸ ἀνδρῶν αὐτὸ εἶναι ὁ πνεύμων ὡς εἰπεῖν, τῆς ἐπαύλεως, ἣτις ἔχει θαλάμους καὶ αἰθούσας ἱκανὸς ὅπως μετ' εὐμαρείας διέρχεται τις ἐντὸς αὐτῆς. Ὁ δὲ περιφρακτός τῆς ἐπαύλεως χώρος, ἀποτελούμενος ἐκ πολλῶν πλέθρων δασώδους τόπου καὶ ὄρεινου, ἀπολήγοντος εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ «Πῶγωνος» εἶναι τόσον τερπνὸς τόσον γοητευτικὸς, τόσον ποθεινός. Ὅχι σπανίως δὲ ἐντὸς τῆς περιφρακτοῦ ταύτης περιοχῆς λαγῶς ἀπὸ θάμνου ἐκπηδᾷ, αἰεὶ δεδιῶς καὶ τρομῶν καὶ αἰεὶ πληγῆσεσθαι προσδοκῶν, ὡς που λέγει ὁ Δημοσθένης. Ὁ λαγῶς ὁ ἐν τῇ περιφρακτῷ αὐτῇ περιοχῇ διαμένει ἐν γαλήνῃ, διατηρῶν μόνον τὸ ἀπὸ φύσεως δέος καὶ τὸν τρόμον.

Ὅτε ἐν νυκτὶ σεληνοβλήτῳ θεώμεθα ἀπὸ τοῦ ἀνδρῶν τὴν θάλατταν, τὰ καταντικρῶ ὄρη, τὰ δάση ἀποθανυμάζομεν μετ' ἡμέρου τ ν πολυδαίδαλον αὐτὸν συνδυασμὸν ὅστις ἡρέμως καὶ εὐδαιμόνως βαυκαλίζει τὰς αἰσθήσεις. Τὸ γ' ἐπ' ἐμοί, ὁσάκις διήλθον ὥρας νυκτίους, εἴτε σεληνοβλήτους, εἴτε μετ' αἰθροῦ στερεώματος κατανυγασμένον ὑπὸ τῶν μαρμαρυγῶν τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ λευκώματος, ἢ, ὡς τὸ ὀνομάζει ὁ Πλούταρχος νεφελοειδῆ κύκλον, τοῦ διακεχυμένου ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, καὶ διὰ τὴν λευκώχρῳαν ὀνομαζομένου γαλαξίας, ὁμοιωτῶ κατηγορηματικῶς, πάντοτε κατελήφθην ὑπὸ θάμβους καὶ ἀπὸ σφάιρας αἰθερίας εἰς ἑτέραν ὀμοίαν μετέβην καὶ ἡσθάνθην τὴν τελείαν μακαριότητα.

Ἐτυχέ μοι πολλάκις περιοδεύων εἴτε ἀνὰ μέσον δασῶν μεγάλων νὰ καταληφθῶ ὑπὸ βροχῆς, ὑπὸ χιόνος καὶ εἴτα νὰ θαυμάσω τὴν ὀραίαν τῆς Ἰριδος ἐμφάνισιν. Ἐτυχέ μοι πάλιν θαλασσοπορῶν ἐν εὐδία νὰ ἰδῶ τὸν Ἥλιον νὰ βυθίζηται ἐντὸς ὀκεανοῦ μαργαριτῶν καὶ σαπφείρων. Ἄλλ' οὐδεμίαν τῶν σημηνογραφίῶν αὐτῶν τῆς

φύσεως δὲν μοι παρήγαγε τὴν γοητείαν ἢν μοι γεννᾷ ἡ θάλασσα συνδεδιασμένη τῇ ξηρᾷ, ὡς ἀνωτέρω γράφω. Αναβὰς λόφους, βουνούς, ὄρη, διαθέων ρίζας ὄρεων, πρόποδας ἢ ὑπωρείας, ἀνωφερεῖς, ὄρθιας, ἀποκρήμους, ζυγούς, ὄροπέδια, πάντοτε ἐτάρπη, ἀλλὰ οὐδέποτε οὐδαμῶς δὲν ἐγοητεύθην πλείοτερον ἢ μόνον ὁπότε μὲ ἐθώπευσαν αἱ ὄρειαι τῶν ὄρεων καὶ δασῶν αὐραὶ καὶ τῆς θαλάττης τὸ μέγα κάτοπτρον.

Ἐπανέρχομαι περιχαρῆς εἰς τὴν περικαλλῆ ἔπαυλιν «Γαλήνη» καὶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ περιφράκτου χώρου αὐτῆς βλέπω ὑψουμένην εἰς ἕψος δέκα μέτρων ἐπὶ σιδηροχύτου καὶ κομποτάτου τριπόδος ἐρειδομένην ἀεραντλίαν, ἣτις κινεῖται διὰ λεπτοτάτων ἐκ μετάλλου περυγῶν καὶ φέρουσα τὸ ὕδωρ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καταρδεύει κῆπον καὶ δένδρα, παρέχουσα εἰς αὐτὰ τροφήν καὶ ζωὴν. Ἡ συσκευὴ αὕτη ἢ περίκομπος, ἣτις κινεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ κουροτέρου πνεύματος ἀνέμου, εἶναι ἐν κόσμημα ἀφάτου ὠραιότητος καὶ ἀποπτος.

* *

Ἡ νῆσος Πόρος φέρει τὰ ἐρείπια τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐτελεύτησε πῶν ἐκουσίως φάρμακον ὁ Δημοσθένης, «Ἔστι δ' οὖν Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐνταῦθα ἅγιον, ἱερᾶται δὲ αὐτῷ παρθένος, ἔστ' ἂν ἐς ὦραν προέλθῃ γάμου. Τοῦ περιβόλου δὲ ἐντὸς καὶ τὸ Δημοσθένους μνήμα ἐστὶ... Δημοσθένης δὲ φυγῆς τε συνέπεσεν ἐν γῆρα καὶ ὁ θάνατος ἐγένετο οὕτω βίαιος.» (*) «Ἦν ἀνεπιπῶνος δὲ Δημοσθένης ἀπέθανε τόνδε τὸν τρόπον. Ὡς Ἀντίπατρος καὶ Κρατερὸς ἠγγέλλοντο προσιόντες ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, οἱ μὲν περὶ τὸν Δημοσθένην φθάσαντες ὑπεξήλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὁ δὲ δῆμος αὐτῶν θάνατον κατέγνω Δημάδου γράψαντος. Ἄλλων δὲ ἀλλαχοῦ διασπαρέντων ὁ Ἀντίπατρος περιέπεμπε τοὺς συλλαμβάνοντας, ὧν ἡγεμῶν ἦν Ἀρχίας ὁ κληθεὶς φυγαδοθήρας. Τοῦτον δὲ Θούριον ὄντα τῷ γένει λόγος ἔχει τραγῳδίας ὑποκρίνεσθαι ποτε....

«Τὸν δὲ Δημοσθένην πνιθόμενος ἰκέτην ἐν Καλαυρία ἐν τῷ ἱερῷ Ποσειδῶνος καθίζεσθαι, διαπλεύσας ὑπηρετικοῖς καὶ ἀποβάς μετὰ Θρακῶν δορυφόρων ἐπειθεν ἀναστάντα βαδίζειν μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀντίπατρον ὡς δυσχερὲς πεισόμενον οὐδέν...» (**)

Ὁ Λουκιανὸς εἰς τὸ ἐπιγραφόμενον «Δη-

(*) Παισταίου «Περιγραφή τῆς Ἑλλάδος» Τόμος I. «Κορινθιακὰ», Β:βλίον II, § XXXIII, 3 καὶ ἐφεξῆς.

(**) Πλουτάρχου «Βίων παραλλήλων» Δημοσθένους, § XXVIII, 16 καὶ § XXIX, 5 καὶ ἐφεξῆς.

μοσθένους ἐγκώμιον, περιγράφει μετὰ σπανίας εὐκρινείας καὶ μετὰ γλαφυρίας ἅπασαν τὴν μετὰ τοῦ Ἀρχίου συνάντησιν τοῦ Δημοσθένους ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐξ αὐτοῦ παραλαμβάνομεν τὰ κυριώτερα ἐκεῖνα ἅτινα χαρακτηρίζουσι τὸν μέγαν ῥήτορα ὡς φιλόπατριν, ὡς ἄνθρωπον ἀρχῶν, ὡς χαρακτῆρα ἐξαιρετικὸν καὶ πρῶτιστα ὡς μεγαλόφρονα. Τὰ λοιπὰ θὰ παρακάμψωμεν, ὡς μὴ ἔχοντα ἀξίαν τινα ὠφέλιμον, θεωροῦντες αὐτὰ ὡς ἀποβλέποντα μόνον εἰς τὸ συμφέρον ὃ εἶχε περὶ συλλήψεως τοῦ φυγάδος ὁ Ἀρχίας καὶ ἐξαιρέτως Ἀντίπατρος ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας.

Ἐκ τῆς ἐπαύλεως «Γαλήνη» ὀδηγοῦμαι ὑπὸ τοῦ ἀνεπιπῶ Νικολάου Δ. Δραγοῦμη εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος. Ἄμα τῇ ἐφ' ἐκκινουμένῃ, βήματι δὲ ὁδοιπορικῷ, ὃ μετριάζεται ὡς ἐκ τοῦ ἀνάπτους τῆς ἀτραποῦ, ἀναρριχωμένης καὶ περιελισσομένης ἐπὶ τῶν κλιτύων καὶ τῶν δειράδων λόφων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὑψηλῶν, ἀφικνούμεθα ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου, ὅπου ναῖδιον εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου Εὐσταθίου καθιερωμένον. Ὁ μακροβάμων συνοδοιπὸρος προηγηθεὶς ἐμοῦ ἀνέμενέ με καθήμενος ἐντὸς τοῦ προναοῦ τοῦ ναϊδίου, ἐγὼ δὲ ὡς ἐκ τοῦ καμάτου καὶ τοῦ γήρους εἰπόμεν καὶ κατέφθον ὀλίγω τι βραδύτερον. Πάντοτε ἀπὸ νεότητος ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐπικοινωνεῖν μετὰ τῆς ἡρεμίας τῶν δασῶν, ἣτις μὲ ἀγει εἰς ἔξαρσιν, πόθος ἡδὺς εἰς φύσιν ὀργῶσαν πρὸς μόνωσιν. Ὁ φλοῖστος τοῦ κύματος, ἢ τραχεία τοῦ κόκκυγος φωνῆ, τὸ σύριγμα τοῦ κοσύφου, ἢ ᾠδὴ τῆς ἀηδόνης πάντοτε μὲ ὠδήγησαν εἰς ἕμνον τοῦ θεοῦ. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τίς ποτε εἶπεν ὅτι τὸ ζῆν μακρὰν τῆς φύσεως εἶναι τὸ ζῆν μακρὰν τοῦ κόσμου· οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ θεωροῦσιν ὡς δυστυχεῖς ἐκείνους, οἵτινες δὲν ζῶσιν ἐντὸς τοῦ κόσμου ὡς αὐτοί. Ἀλλὰ ἀφῶμεν τοῖς φιλοσόφους καὶ ἄς βαδίσωμεν εὐθὺν πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος. Μετὰ παρέλευσιν ἡμισεῖας ὥρας ἐπιπόνου πορείας διὰ μέσου πετρωδῶν ἀτραπῶν, εὐρισκόμεθα ἐντὸς εὐθέως λεκανοειδοῦς χώρου, οὗ ἐν τῷ μέσῳ ὑψοῦνται εἰς ἕψος ἀπὸ τῆς γῆς τεσσαράκοντα τοῦ μέτρου ἑκατοστῶν ἐρείπια τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος. Τοῦτο ἦν τὸ τέγμα τῆς πορείας.

* *

Δὲν πειρῶμαι νὰ ἀρχαιολογήσω ὡς ἀδυνατῶν νὰ τὸ πράξω. Παρατηρῶ λίθον ἕψους μέτρον, χρώματος φαιοῦ, κατὰ χώραν ἰστάμενον ἐφ' οὗ ἀναγινώσκω τὴν δετὴν ἐπιγραφὴν: «Ἀγασικλῆς Ζωσιφάνους ἀπολις ἀνέθηκε». Ἐγγὺς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος, εἰς

ἀπόστασιν δὲ ὀλίγων ἀπ' αὐτοῦ μέτρων εὐρηται ἄλλως καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς πεύκη ὑψητεῆς, ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς ὁποίας ἐκφύονται κλάδοι ἀμφιλαφῆ σκιὰν φέροντες ἐπὶ τῆς γῆς. Παρὰ τὸν εὐρὺν κορυμὸν τῆς πεύκης ταύτης καθεσθέντες προσητηνίζομεν τὴν χερσόνησον τῶν Μεθάνων, τὸ ἄνω εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος Φαληρικὸν ἀλίπεδον καὶ τὸ ὄμμα ἐβυθίζετο ἕως τῆς ἄκρας τοῦ Σουνίου. Στρέφον πλαγίως τὸ ὄμμα βλέπω τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ σκέπτομαι ἐπὶ τῆς μεταβολῆς τῶν πραγμάτων καὶ τῶν τυχῶν τῶν ἀνθρωπίνων. Ποῦ ἐκαθέσθη ἀράγε ὁ Ἀρχίας, ὅτε ἐλθὼν μετὰ τῶν δορυφόρων προσεκάλει τὸν Δημοσθένην νὰ παραδοθῆ; Ἔωλοι λόγοι, ἔωλοι φροντίδες. Ὑπὸ τίνων συναισθημάτων κατελήφθη ὁ Δημοσθένης ὁ μανικῶς φιλαθήναιος, ὅτε ἠτένισε τὸν Ἀρχίαν; Βέβαια ὑπὸ οἴκτου καὶ περιφρονήσεως, διότι ἦν παρεσκευασμένος πρὸς αὐτὴν τὴν συνάντησιν. Μελαγχολῶν ἀναγινώσκω σελίδας τοῦ Λουκιανοῦ ἐκ τοῦ «Δημοσθένους ἐγκώμιον» ὀργῆ καὶ λύπη συνέχομαι καὶ κυριεῖται τὴν ψυχὴν ὀδύνη καὶ ὑπερηφάνεια. Εἰς Δημοσθένης, ὁ τὴν παρησίαν ἀνειμένους, δὲν κάμπτεται ἐξ ὑποσχέσεων, δὲν μεριμνᾷ περὶ τῆς ζωῆς, φροντίζει μόνον τίνι τρόπῳ νὰ διαφύγῃ τὴν σύλληψιν καὶ τὸν ἀτιμωτικὸν θάνατον, ἔμμονον σκέψιν ἔχων νὰ κατεριωνευθῆ τοῦ Ἀρχίου καὶ νὰ σκώψῃ τὸν Ἀντίπατρον. Καὶ μόνος ὁ θάνατος τοῦ Δημοσθένους δύναται νὰ φιωσῇ τὰ ρυπαρὰ τῶν ἐχθρῶν του στόματα. «Τί γὰρ οὐ μέγα τῷ Δημοσθένει καὶ λαμπρὸν ἢ τύχη προσῆψε! τί δ' οὐ γνώριμον; οὐκ Ἀθηναί μὲν αὐτῷ πατὴρ ἀλιπαρὰ καὶ ἀοίδιμοι καὶ τῆς Ἑλλάδος ἔρεισμα;... λαμπρὸς μὲν τῷ μεγέθει, σφοδρὸς δὲ τῷ πνεύματι, σωφρονέστατος δὲ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν νοημάτων τὴν ἐγκράτειαν, ποικιλώτατος δ' ἐναλλαγῆς σχημάτων· μόνος γέ τοι τῶν ῥητόρων, ὡς ὁ Λεωσθένης ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ἔμψυχον καὶ σφυρήλατον παρῆιχε τὸν λόγον.» (*)

Ὁ Ἀρχίας ἐπανέρχεται ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ Ἀντιπάρχου ὅστις εὐθὺς «ἔφερες τὸν Δημοσθένην;» διότι μετῴρος ἦν ταύτης τῆς ἐλπίδος, ἐκαρδιοκτυποῦσε τρόπον τινὰ ὁ βασιλεὺς ἀναμένων τὴν σύλληψιν τοῦ Δημοσθένους. Καὶ ὁ Ἀρχίας, «ἔφερα τὰ ὄσα καὶ τὴν ὕδριαν.»

«Τί νὰ τὰ κάμω» ἀπαντᾷ ὁ Ἀντίπατρος, «ὅταν δὲν ἔχω τὸν Δημοσθένην; Διὰ τί ζῶντα δὲν τὸν συνέλαβες! Ἀπέθανεν ἀρά γε καθ' ὁδὸν μεταφερόμενος; Ὀλιγώρως εἰργάσθης μὴ

*) Λουκιανοῦ «Δημοσθένους ἐγκώμιον», Vol. III Σελ. 367 §. 10 καὶ αὐτόθι, σελίς 368. §. 14.

κατορθώσας νὰ τὸν συλλάβης. Δὲν ἐφρόντισες ὡς ἔδει. Ἴσως θὰ τὸν ἐκακοποίησες καὶ ἀπέθανε;»

Αἱ παρατηρήσεις αὗται τοῦ Ἀντιπάρχου πείθουσι πάντα περὶ πόσου ἐποιεῖτο τὴν σύλληψιν τοῦ Δημοσθένους.

Εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Ἀρχίου περὶ εὐσπλαγχνίας τοῦ Ἀντιπάρχου, ἂν παρεδίδοτο, ὁ μεγαλόψυχος ῥήτωρ ἀπαντᾷ μετὰ περιφρονήσεως διὰ τῶν ἐξῆς θαυμασίων λόγων, χλευάζων τὸν Ἀρχίαν διὰ τὴν προτέραν του ζωὴν: «Ὑποκρίνεσαι ὄχι μετὰ πιθανότητος τὰ ψεύματα τοῦ Ἀντιπάρχου.» Σχῆμα λόγου ρητορικώτατον, δυνάμενον δὲ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος ψυχῆς γενναίας, εὐγενοῦς, μεγαλόφρονος.

Ἀλλὰ ἐπιμένοντος τοῦ Ἀρχίου ὅπως συλλάβῃ τὸν Δημοσθένην ἄνευ βίας, ὡς ἦν πρὸς τοῦτο παρηγγελμένος ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάρχου, ὁ Δημοσθένης: «Ἐγὼ, ὦ Ἀρχία, δὲν θὰ φάσω ἐνώπιον τοῦ βασιλέως βασιανίζόμενος ἢ θανατούμενος. Ἐπειτα ἀπὸ ὅσα μὲ ὑπεσχέθης, ἐὰν ἀληθεύωσι, δὲν θὰ φθάσῃ ἡ ψυχὴ μου νὰ δωροδοκηθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάρχου, οὔτε ποτὲ θὰ μεταβῶ ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν Ἑλλήνων εἰς ἡν ἐτάχθην, εἰς τὴν τῶν Μακεδόνων. Ἄν δὲν μὲ σώσῃ τῶν νήσων ἢ ἀρχῆ καὶ ἡ θάλασσα, παρ' αὐτοῦ τοῦλάχιστον τοῦ Ποσειδῶνος ζητῶ νὰ μὲ σώσῃ καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ βωμοῦ καὶ τῶν ἱερῶν νόμον. Ἐὰν δὲ ὁ Ποσειδῶν, εἶπε, δὲν δύναται νὰ διαφυλάττῃ τὴν ἀσυλίαν τοῦ ναοῦ καὶ δὲν ἐντρέπεται νὰ προδώσῃ τὸν Δημοσθένην εἰς τὸν Ἀρχίαν, ἄς ἀποθάνω, ἀλλὰ παντάπασιν ἀντὶ τοῦ θεοῦ δὲν πρέπει νὰ κολακευθῆ ὁ Ἀντίπατρος... Καὶ τώρα ὦ Ἀρχία, τὸ κατ' ἐμαυτὸν θὰ καταίσχυνω τὰς Ἀθήνας, ἐπιλέγων ἐκουσίως δουλείαν καὶ ἐγκαταλείπων τὸ κάλλιστον ἐντάφιον τὴν ἐλευθερίαν.»

Μεταξὺ δὲ λέγων ὁ Δημοσθένης εἶπε καὶ τινα διὰ τοὺς τὰς τῆς ὕβριζοντας. «Ὅτε δὲ τέλος ἀελπισθεῖς ὁ Ἀρχίας ἄλλοτε μὲν ἰκετεύων, ἄλλοτε δὲ ἀπειλῶν καὶ μὴ εἰσακούμενος, ἤρξατο ἐνώπων γλυκείας λέξεις μετὰ πικρῶν, τότε ἤκουσεν ἀναφωνοῦντος τοῦ Δημοσθένους. «Θὰ ἐπειθόμην ἂν ἤμην Ἀρχίας, ἀλλ' εἶμαι Δημοσθένης καὶ συγγώρει μοι, κακόμοιρε, νὰ μὴ πράξω τι κακὸν ἐκ φύσεως.»

Βλέπων ὁ Ἀρχίας τὸν Δημοσθένην οὕτω λαλοῦντα διανοεῖτο βιαίως νὰ τὸν ἀποσπάσῃ, ὁ κατανοήσας ὁ Δημοσθένης ἤρριζε περιπαίζων τὸν Ἀρχίαν καὶ πρὸς τὸν θεὸν στρέψας τὸ βλέμμα. «Νομίζεις, εἶπεν, Ἀρχία, ὅτι μόνον ὄπλα καὶ τριήρεις καὶ τεῖχη καὶ στρατόπεδα εἶναι δυνάμεις καὶ καταφύγια τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν,

περιφρονείς δὲ τὴν ἐτοιμασίαν μου, ἥτις εἶναι ἀπόρητος. Προνοῶν οὕτω ἐπολιτεύθην ἀφόβως καὶ ἄφοβον οὕτως ἔχω τὸ κατὰ τῶν Μακεδόνων θάρρος.» Ταῦτα δὲ εἰπὼν προσέθηκε. «Μὴ βάλῃς χεῖρα ἐπάνω μου, διότι ὁ ναὸς οὐδὲν παράνομον θὰ μὲ συμβουλευσῇ, ἀφοῦ δέχαιρετίσω τὸν θεὸν ἐκουσίως θὰ σὲ ἀκολουθήσω.» Καὶ ἐγὼ μὲν, ἐπιλέγει ὁ Ἀρχίας, ἀνέμενον ἐλπίζων καὶ ἰδὼν τὸν Δημοσθένην φέροντα τὴν χεῖρα εἰς τὸ στόμα, οὐδὲν ἄλλο ἐνόμιζον ὅτι ἔπραττεν ἢ ὅτι προσεκύνη.

Ταῦτα ἀκούων ὁ Ἀντίπατρος κατάπληκτος ἔρωτᾷ τὸν Ἀρχίαν «Τί ἔπραττεν ἄρα γὰρ ὁ Δημοσθένης.» Ὁ δὲ Ἀρχίας ἀπαντᾷ «Ὑστερον βασανίσαντες τὴν θεράπαιναν ἀνεκαλύψαμεν ὅτι εἶχεν ἀποταμιεύσει ὁ Δημοσθένης πρὸ καιροῦ φάρμακον, ὃ ἀπαλλάσσει τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος διὰ τῆς ἐλευθερίας. Δὲν ἐπρόφθασε δὲ νὰ ὑπερβῇ τὸν οὐδὸν τοῦ ναοῦ ὁ Δημοσθένης καὶ στρέφων πρὸς ἐμὲ τὸ βλέμμα λέγει «Φέρε αὐτὸν τώρα εἰς τὸν Ἀντίπατρον, ἀλλὰ τὸν Δημοσθένην δὲν θὰ τὸν φέρῃς, ὅχι μὰ τοὺς, . . . καὶ εἰς ἐμὲ μὲν ἐφαίνεται ὅτι θὰ προσέθετε «τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεσόντας,» ὁ δὲ Δημοσθένης «Ὑγίαινε εἰπὼν, ἔφυγε πετάξας.» Τοῦτο τὸ τέλος, ὃ βασιλεῦ, τῆς πολιορκίας τοῦ Δημοσθένους σοὶ κομίζω.

«Ἄξια καὶ ταῦτα εἶναι τοῦ Δημοσθένους, ὃ Ἀρχία,» ἀναφωνεῖ ὁ Ἀντίπατρος. «Βαβαί τῆς ἀητιότητος ψυχῆς καὶ μακαρίας, πόσον μὲν ἀνδρεία ἢ ἀπόφασίς του, πολιτικὴ δὲ ἀρετὴ νὰ κρατῇ ἐν χερσὶ τὴν ἐγγύησιν τῆς ἐλευθερίας. Ἄλλὰ ἐκεῖνος μὲν ἀπῆλθε μέλλον νὰ ἀπολαύσῃ βίον τῶν ἐν ταῖς νήσοις τῶν μακάρων ἡρώων ἢ τὰς ὁδοὺς τῶν ἐν οὐρανοῖς ψυχῶν, μέλλον νὰ γίνῃ ὀπαδὸς τοῦ ἐλευθερίου Διὸς· ἡμεῖς δὲ ἄς ἀποστελώμεν τὸ σῶμα εἰς τὰς Ἀθήνας, κάλλιπτον ἀνάθημα εἰς τὴν γῆν τῶν ἐν Μαραθῶνι πεπωκότων.»

••

Οἷαι πολιτικαὶ ἀρεταὶ περικοσμοῦσι τὸν Δημοσθένην καὶ οἷα τόλμα ἐξικνουμένη εἰς τὰ ἔσχατα χάριν τῆς πατρίδος καὶ ἐκ περιφρονησεως κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου. Ἀρεταὶ σπάνιαι ἀναφαίνονται καὶ κατὰ τοὺς ἐπιόντας αἰῶνας καὶ μεγαλοθυσίας ἐπ' ἴσης· ἀλλὰ ἔξαρσις πολιτικῶν ἀρετῶν οἷαι αἰ τοῦ Δημοσθένους δὲν ἀνευρίσκονται! Τίνα τὰ αἷτια τῆς ἀνυπαρξίας τοιούτων; Διὰ τί τὴν ἠνθλοφροσύνην διαδέχεται ἡ ταπεινότης; διὰ τί τὴν χρηστότητα ἢ εὐτέλεια; Διὰ τί ἡ ὀρθία ψυχὴ ἐγένετο ἄτονος; Τὴν πολιτικὴν γάρκην ἀκολουθεῖ ἢ τῶν ἀτόμων· τὸ συμφέρον ὁδηγεῖ τὰ πάντα καὶ πρῶτίστα τοὺς πολιτικοὺς ἡγέτας. Ἡ φιλοπατρία! Ἄγνωστον πλέον ὁ-

νομα· τὸ θάρρος καὶ ἡ τόλμα ἀπόλοντο διὰ παντός.

Ὡ μακαρία ψυχὴ τοῦ μανικῶς φιλαθηναίου Δημοσθένους· σὺ ἥτις ἀπέπτης τόσον ἀνδρικῶς καὶ ὑπερηφάνως ἴθι, μετάβηθι ἄσπιλος εἰς τὰς τῶν μακάρων νήσους καὶ λέγε τοῖς ἐντυχάνουσιν: Ἐγενόμην ὑπόδειγμα φιλοπατρίας, πάντοτε εἶπον τὴν ἀλάθειαν· ἐπολέμησα, ἠγωνίσθην ἀλλὰ οὐδέποτε δὲν ἐταπεινώθην, δὲν προὔδικα τὰ κοινὰ, δὲν ἐσφετερίσθην τοῦ δημοσίου χρηματός, ἀπέθανον δὲ ἀτενίζων μετὰ καρτερίας τὸν θάνατον καὶ ἑαυτὸν παρέχων μοναδικὸν παράδειγμα τοῖς ἐπιγινομένοις.»

Ρώμην ψυχῆς ὁ Σωκράτης ἐπιδείξασθε πρὸς τὸν θάνατον καὶ ἀπέθανε πῶν τὸ αὐτῷ δοθὲν κώνειον, ἀφοῦ ἠγνόησεν ὅτι τὸ τεθνάναι ἦν αὐτῷ κρεῖττον τοῦ ζῆν, δὲν ἐμαλακίσασθε πρὸς τὸν θάνατον, ἀλλ' ἰλαρῶς καὶ προσεδέχετο αὐτὸν καὶ ἐπετελέσασθε. Ἀντιπαραβάλλων τὸν θάνατον τοῦ Δημοσθένους πρὸς ἐκεῖνον τοῦ Σωκράτους εὐρίσκω τὸν τοῦ Δημοσθένους πολὺ ἐυκλεέστερον καὶ ἀμέτρως γενναϊότερον. Διότι ὁ θάνατος τοῦ Δημοσθένους ἦν π ρ ο β ε β ο ν λ ε υ μ ε ν ο ς καὶ ἡ ἀπέναγτι τοῦ Ἀρχίου ὑπερήφανος στάσις καὶ φωνὴ πάντα πείθουσιν ὅτι ὁ Δημοσθένης ἐγένετο ἀπαράβλητος καὶ ζῶν καὶ θνήσκων.

Ἄλλ' ὁ πάντ' ἐποπτεύων τὰ δ' ἥλιος λέγει, πότερον αἰρετώτερον τὸ θανεῖν φέρων τῆς ἐλευθερίας τὸ σάβανον ἢ τὸ ζῆν κύπτων τὸν ἀνδρῆνα τῷ τυράνῳ; Ἐγὼ ἴδομαι καὶ χαίρομαι κενόφρονοιμοι τοῦ Δημοσθένους τὸν θάνατον μελετῶν.

Ἡμέρα εὐφημος καὶ εὐφρόσυνος ἡ δεκάτη Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1908, ὅτε ἐπεσεψάμην τὸ ἐν Καλαυρεία ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ πολὺ ἡ χάρις τῷ ἀνεπιῶ Νικολᾷ Δ. Δραγοῦμῃ, ὅστις μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸν ἱερὸν τόπον, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐχωριζόμην μετὰ πολλῆς λύπης. Καὶ κατορχόμενοι τὰς κλιτύς καὶ τὰς δειράδας τῶν λόφων ἠκούομεν τοὺς τέττιγας ἤχους γλυκεῖς ἄδοντας.

αὐτὸ μὲν γὰρ οἶν τέττιγες, ἕνα μῆν' ἢ δύο ἐπὶ τῶν κραδῶν ἄδουσ' . . .

εἰς τὰ ἀνθη. Ὁ ἥλιος ἤδη κατεφώτιζεν ὀλόκληρον τὴν χώραν, ἡμεῖς δὲ προσηγγίζομεν τῇ ἐπαύλει «Γαλήνη» καὶ πορευόμενοι παρὰ τὸν αἰγιαλὸν βλέπομεν Τροϊζηνίαν παιδας εὐγενεῖς καὶ γηθοσύνως ἀναμιμνήσκομαι τὸ τοῦ τραγικοῦ Εὐριπίδου.

«Τροϊζηνίαι γυναῖκες, αἶ τὸ δ' ἔσχατον οἰκεῖτε χώρας Πελοπίας προνώπιον.»

Ἐγραψον ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων τῇ 1ῃ Αὐγούστου 1909.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΟΥ

Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων

ΤΟ ΝΑΥΠΛΙΟΝ ΥΠΟ ΤΗΝ ΦΡΑΓΚΙΚΗΝ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΝ

(1212—1389)

[Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς μῆψο δημομεινθείσης Βας ἐκδόσεως τῆς ἱστορίας τοῦ Ναυπλίου]

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Ναύπλιον φέουδον τοῦ Μεγάλου Κύρη τῶν Ἀθηναίων.— Οἱ Καταλάνοι, κύριοι τῶν Ἀθηναίων, ἀποκροῦνται ἐκ Ναυπλίου.— Οὐάλτερος Β: ὁ Βριέννιος, Ἀρχων Ναυπλίου καὶ Ἀργους.— Πέτρος DI MEDICI.— Ἰσαβέλλα D'ENGIEN.— Γουῖδων D'ENGIEN.— Μαρία D'ENGIEN.— Ὁ Ἐνετὸς σύζυγος αὐτῆς Πέτρος Κορνάρος ὑποβάλλει τὸ Ναύπλιον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἐνετίας.— Νέριος Ἀκκαγζόλης διεκδικεῖ τὸ Ναύπλιον ὡς φέουδον τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηναίων.— Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου αὐτῆς ἡ Μαρία D'ENGIEN παραχωρεῖ τὸ Ναύπλιον εἰς τὴν Ἐνετίαν.— Ἐπίσημος πράξις.— Ὁ Περάτζος Μαλιπιέρρος καταλαμβάνει τὸ Ναύπλιον ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐνετικῆς πολιτείας.

Μετὰ τὴν, ἀρχομένου τοῦ Ἰου μ. Χ. αἰῶνος, κατάκτησιν τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Φράγκων, τὸ Ναύπλιον θανόντος τοῦ Βυζαντινοῦ ἀρχοντος αὐτοῦ Λέοντος Σγουροῦ καὶ κατόπιν μακρᾶς πολιορκίας κατὰ ξηρὰν μὲν ὑπὸ τοῦ ἄρτι ἀναδειχθέντος Αὐθέντου τοῦ Μωρέως Γοδεφρείδου Βιλλαρδουίνου τοῦ Αου καὶ τοῦ ὑποτελοῦς αὐτῷ Μεγάλου Κύρη τῶν Ἀθηναίων Ὁθωνος de la Roche κατὰ θάλασσαν δὲ ὑπὸ Ἐνετικῶν Γαλερῶν, παρεδόθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατοίκων αὐτοῦ διὰ συνθήκης εἰς τοὺς Φράγκους δυνάστας ὑπὸ δρους. Ὁ Αὐθέντης τοῦ Μωρέως Γοδεφρείδος Βιλλαρδουίνος ἐγγράφως καὶ μεθ' ὄρκου ὑπεσχέθη νὰ σεβασθῇ τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὴν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων κατοίκων τοῦ Ναυπλίου, οἵτινες ἐκόντες ἄκοντες ὑπήχθησαν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ, παραχωρήσαντες αὐτῷ τὴν ὀχυρὰν Ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς ἀποτελούσης κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους ὀλόκληρον τὴν πόλιν αὐτῶν ἐπιμήκους βραχίονος γλώσσης, τῆς νῦν Ἀκροναυπλίας, κληθεῖσαν ἔκτοτε Φράγκικον Κάστρον, εἰς διάκρισιν τῆς ὑπολοίπου πρὸς δυσμὰς ἐκτάσεως μετὰ τῶν πῶς ὀμκλῶν αὐτῆς κλιτύων

τῆς ὑπὸ Ἑλλήνων ἀποκλειστικῶς οἰκουμένης καὶ καλουμένης Ρωμαϊκῶν.

Ὁ Γοδεφρείδος Βιλλαρδουίνος, γενόμενος οὕτω Κύριος τοῦ Ναυπλίου, παρεχώρησε αὐτὸ μετὰ τοῦ Ἀργους ὡς φέουδον εἰς τὸν ὑποτελετῆ Μέγαν Κύρη τῶν Ἀθηναίων Ὁθωνα de la Roche πρὸς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς στρατιωτικῆς συνδρομῆς, ἣν παρέσχεν αὐτῷ κατὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς Αὐθεντίας τῆς Πελοποννήσου ἐν γενεῇ καὶ ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κορίνθου καὶ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ναυπλίου.

Καθ' ἕλλην τὴν ἐπακολουθήσαντα μακρὰν περιόδον τῆς Φραγκοκρατήσεως τῆς Πελοποννήσου τὸ Ναύπλιον οὐδαμῶς ἠκολούθησε τὰς τύχας καὶ τὰς περιπετείας αὐτῆς, κατεχόμενον, ὡς προείρηται, ὡς φέουδον ὑπὸ τῶν μεγάλων Δουκῶν τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες, ὡς Κύριοι, Seigneurs, διόκουν αὐτὸ, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1212, δι' ἰδίων Διοικητῶν Καπετάνων ἢ Βαίλων, ἐξ Ἀθηναίων ἀποστελλομένων καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνηκόντων εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτῶν. Καὶ ὅτε, ἐν ἔτει 1311, οἱ Καταλάνοι κατέσχον τὰς Ἀθήνας καὶ

κατέλυσαν τὴν Φραγκικὴν δυναστείαν τῶν διαδόχων τῶν de la Roche Βριεννίων, τὸ Ναύπλιον δὲν παρεχολούθησε τὴν τύχην τῆς μητροπόλεως αὐτοῦ ἀλλ' ἐξηκολούθησε καὶ ἐφεξῆς διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τῆς οἰκογενείας τῶν ἐκπτώτων Μεγάλων Δουκῶν τῶν Ἀθηνῶν, μέχρις οὗ περιήλθε διὰ παρεχωρήσεως ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Ἑνετίας.

Οἱ Φράγκοι Μεγάλοι Δούκες τῶν Ἀθηνῶν, εὐθὺς ὡς κατέλαβον τὸ Ναύπλιον, σπουδαίως ἐπεμελήθησαν τῶν ὀχυρώσεων αὐτοῦ, συμπληρώσαντες αὐτάς κατὰ τὰ τότε συνήθη μέσα τῆς ὀχυρωτικῆς, ἰδίως μάλιστα τὴν ἀνατολικὴν ἄκρην τῆς Ἀκροναυπλίας, τὴν παρεχωρηθεῖσαν, ὡς προεῖρηται, τῷ Βιλλαρδουίνῳ καὶ ἀποτελοῦσαν τὸ Φράγκικον Κάστρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διαφάνονται καὶ νῦν τὰ ἔγγραφα τῶν ὀχυρώσεων τῆς περιόδου ταύτης, διατηροῦντα τὸν σύγγραμμον Φραγκικὸν τύπον καὶ τὰ σήματα.

Καθ' ὅλην τὴν περίοδον ταύτην τῆς Φραγκοκρατίας μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Καταλάνων καταλήψεως τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν, ἡ διοίκησις τοῦ Ναυπλίου ὑπῆρξεν ὁμαλὴ καὶ ἀτάραχος. Οἱ Ἕλληνες κάτοικοι τοῦ Ναυπλίου ἀπήλασαν ποῖς τινος αὐτονομίας καὶ προστασίας καταγινόμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγας προσεπορίζοντο προσόδους καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἂν δὲ δεχθῶμεν ὅτι ὁ παρὰ τῶν Νικαίων αὐτοκράτορι ἐν ἔτει 1235 διατελέσας Οἰκουμηνικὸς Πατριάρχης Γερμανὸς ὁ Β' οὐ ἐπικαλούμενος Ναύπλιος, ἦν Ναυπλιεὺς τὴν καταγωγὴν, οἱ Ναυπλιεῖς δὲν φαίνεται ὅτι ὑστέρον τότε καὶ κατὰ τὰ γράμματα. Οἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἀποσταλέμενοι Διοικηταὶ τοῦ Ναυπλίου, Gouverneurs ἢ Capitains, μέλη, κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς Δουκικῆς τῶν Ἀθηνῶν οἰκογενείας de la Roche, φιλίως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διακείμενοι πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Πελοποννήσου Βιλλαρδουίνους, οὐδεμίαν ἔσχον ἀπολύτως περιπέτειαν, οὔτε ἐξωτερικὴν οὔτε ἐσωτερικὴν, ἡσύχως διαβιοῦντες ἐν Ναυπλίῳ καὶ παρὰ τὰς θερνὰς αὐτῶν ἐπαύλεις, ὡς ἐκέκτηντο κατὰ τὴν ἀπέναντι τοῦ Ναυπλίου παραλίαν τοῦ Κυβερίου, ἀνέκαθεν μετὰ τοῦ Ἄργου ἀνήκοντος αὐτοῦ ὡς προσωπικῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἄρχόντων, οἵτινες εἶχον ἰδρύσει ἐ-

καὶ ἐπὶ τῆς κλυτῆς τοῦ πρό μεσημβρίας ὄρους, τοῦ χωρίζοντος τὴν Θυρατίδα τῆς Ἀργείας, καὶ ἐπὶ ἐπιφανοῦς θέσεως, ὅπου περίπου νῦν ὁ Νάος τοῦ Χωρίου, ὄχυρον πύργον, Chateau de Chamires, ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτοῦ πιθανῶς. (1)

Ὅτε, συνεπεία τῆς ἐν Πελαγονίᾳ τῆς Μακεδονίας ἥττης τῶν Φράγκων κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1259, καθ' ἣν συνελήφθη ἀίχμαλωτος ὑπὸ τοῦ ὀλίγον βραδύτερον ἀνακτήσαντος τὴν Κωνσταντινούπολιν Μιχαὴλ Παλαιολόγου καὶ αὐτὸς ὁ Ἡγεμὼν τῆς Πελοποννήσου Γουλιέλμος Βιλλαρδουίνος, τὸ ἐν Νίκιᾳ συνελθὼν Συνέδριον, Παρλαμέντο, τῶν Βασιλέων ἐπὶ τὴν Προεδρείαν τοῦ Μεγάλου Κύρη ἢ Δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν Γουίδωνος de la Roche, ἐκύρωσε τὰς μεταξὺ τοῦ νικητοῦ καὶ ἀίχμαλῶτος συναφθείσας συνθήκας ἐν σχέσει πρὸς τὴν κυριαρχίαν τῆς Πελοποννήσου, περὶ Ναυπλίου καὶ Ἄργου οὐδεμίαν, φίνεσαι ἐλήφθη τότε ἀπόφασις: «Ἦσαν δὲ σφίσι ἀί συνθεσίαι» (μεταξὺ Μιχαὴλ Παλαιολόγου καὶ Γουλιέλμου Βιλλαρδουίνου) «ἢ μὴν τὸν μὲν πρίγκιπα Ρωμαιοὺς δοῦναι καὶ Βασιλεῖ κατασχεῖν εἰς Δεσποτεῖαν ἀναφίρετον τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ταῦτα, Μονεμβασίαν, Μάκινην, Ἱεράκιον, Μυζήθραν — Ἀνάπλιον δὲ καὶ Ἄργον ἐν ἀμφιβάλοις ἐτίθη — καὶ ἔπαν τὸ περὶ τὴν Κυστέρναν θέμα». (2) Ἐπομένως ἢ ὑπὸ τοῦ Φράγκου Μεγάλου Κύρη τῶν Ἀθηνῶν κα-

1) Κατὰ τὴν ἐκσκαφὴν τῶν θεμελιῶν τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Ναοῦ ἐν Κυβερίῳ εὐρέθησαν ἔγγραφα πολυτελοῦς φραγκικοῦ κτιρίου.

Ἡ ἐπωνυμία τοῦ χωρίου Κυβερίου, διατηρουμένη ἔτι καὶ νῦν, ἀγνωστον πόθεν ἐδόθη. Ἡ συνδέουσα τὴν Ἀργεῖαν πρὸς τὴν Θυρατίδα γῶρα αὕτη, τοῦ Κυβερίου, ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἀνυγρέα, ἡ δὲ διαρρῶν ταύτην ποταμὸς Δίνης ἢ Ἀνάβολος. Εἰς τὸν ποταμὸν τοῦτον οἱ Ἀργεῖοι ἔτριπτον πρὸς θυσίαν χαλιναγωγημένον ἵππον. (Conrad Bursiam Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος Β. 57.). Πιθανῶς ἡ ἀρχαία αὕτη θυσία ἔχει σχέσιν πρὸς τὸν ἐπὶ βράχου, παρὰ τὰς ὄχλας τοῦ ποταμοῦ τοῦτου, εἰς ἀπόστασιν χιλιόμετρον περίπου ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς θέσιν Παληοκυβέρι, ἔτι καὶ νῦν ἠρημένον ἀρχαῖον σιδηροῦν χρίον.

2) Παχυμέρης Α'. 88 δ' — Κυστέρνα ἢ Γυστέρνα ἐκαλεῖτο πιθανῶς ἢ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ταιναρίου γῶρα, ἢ νῦν Ἐπίδαυρος Λιμηρὰ καὶ μέρος τῆς Κυνουρίας. —

τοχὴ τοῦ Ναυπλίου, ἂν μὴ ἐκυρώθη ρητῶς διὰ τῆς Συνθήκης ταύτης, πάντως ὅμως ἀνεγνωρίσθη σιωπηρῶς, ἐπιφυλαχθείσης φιλῆς τινος ἐπικυρωτικῆς ὑπὲρ τοῦ Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὀλίγον βραδύτερον, τῷ 1276, ἀναφέρεται Διοικητὴς (Gouverneur) Ναυπλίου καὶ Ἄργου ὁ Ἰάκωβος de la Roche, Βασιλεὺς Βελιγιστῆς καὶ ἐξάδελφος τοῦ Μεγάλου Κύρη τῶν Ἀθηνῶν Ἰωάννου de la Roche, ὅστις ἤρξε τοῦ Ναυπλίου μέχρι τοῦ 1283. Διαρκούσης τῆς περιόδου ταύτης, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1279, ὅτε διαταγῆ τοῦ Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Παλαιολόγου ὁ ἐκ Βικεντίας Ἰππότης Λικάριος ἢ Ἰκάριος, ἀρχιεὺς πειρατῆς καὶ εἶτα Ναύαρχος τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ὀνομασθεὶς Μέγας Δούξ Καρύστου, ἐπεχείρησε νὰ καθάρῃ τὴν Εὐβοίαν τῶν κρατούντων αὐτὴν Φράγκων Βασιλέων καὶ Φεουδαρχῶν, ὁ Ἰάκωβος de la Roche, Καπετάνιος Ναυπλίου καὶ Ἄργου, ἐπὶ κεφαλῆς ἑλθὼν ἰππέων ἔσπευσεν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ, ἀφίχθεις διὰ ξηρᾶς ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰς Ἀθήνας. Ὁ Μέγας Κύρης τῶν Ἀθηνῶν Ἰωάννης de la Roche, μετὰ τοῦ Βασιλέως Βελιγιστῆς καὶ Καπετάνιου Ναυπλίου Ἰακώβου καὶ τοῦ ἐνὸς τῶν τριῶν ἀρχόντων τῆς Εὐβοίας, τοῦ Τριάρχου Ὁρεοῦ Γιλβέρτου, (1) καὶ ἄλλων δευτερευόντων Ἰπποτῶν, ἀφοῦ ἐξησφάλισαν τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν ἐντὸς τοῦ Ναυπλίου, ἀπειλούμενος ὑπὸ τῶν καταδικῶν τῆς Εὐβοίας, οἵτινες ἀπελευθερωθέντες τῆ διαταγῆ τοῦ Signor Iddio ἐλήθον τὰς φραγκικὰς κτήσεις, ἀνεχώρησαν μετὰ ἰσχυρᾶς δυνάμεως ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἀφίκοντο εἰς Εὐβοίαν, ὅπου ἀνέμενον αὐτοὺς ὁ τολμηρὸς διεκδικητὴς αὐτῆς Λικάριος, ὅστις ἐστρατοπεδευμένος εἰς Βατώντα ἐπολιόρκει τὴν Χαλκίδα. Ἐνταῦθα, γενομένης ἀίχμαλῆς συρράξεως, ὁ Λικάριος λαμπρὰν ἤρκετο νίκην κατὰ τῶν Φράγκων, ὧν τὸ κράτιστον μέρος ἀπετέλουν Ἴσπανοὶ, Καταλάνοι καὶ Σικελοὶ μισθοφόροι. Ἐκ τῶν περὶ τὸν μέγαν Κύρη τῶν Ἀθηνῶν μισθοφόρων πολλοὶ ἔπεσαν κατὰ τὴν μάχην ἐ-

(1) Ἡ Εὐβοία ὑπὸ τοῦ Φράγκου διήρξατο εἰς τρεῖς Ἀρχοντίας ἢ Τμήματα, τοὺς Ὁρεοὺς, τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Καρυστίαν, ὧν οἱ τρεῖς Ἀρχόντες ἐκαλοῦντο Τριάρχαι τῆς Εὐβοίας, i Tercieri di Negreponte.

κείνην, αὐτοὶ δὲ καὶ ὁ Γιλβέρτος βαρέως πληγωθέντες ἤχθησαν ἀίχμαλῶται εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Ἰάκωβος de la Roche, δικασθεὶς ἐκ τῆς πικρῆς ταύτης, κατέφυγεν εἰς Χαλκίδα, ἐνθα μεγίστην παρέσχε συνδρομὴν εἰς τὸν προσπύζοντα αὐτὴν Ἰνετὸν Βασιλεὺς Εὐβοίας Νικόλαον Μοροζίνην. Κατορθωθείσης τῆς ἀποκρούσεως τοῦ Λικαρίου, ἀποστάτης μετὰ ἐπικυρωμένης ματαίας ἐπιθέσεως τῆς πολιορκίας τῆς Χαλκίδος ὁριστικῶς καὶ περιορισθέντος εἰς τὴν κατοχὴν τῆς κατακτηθείσης λοιπῆς Εὐβοίας, ὁ Ἰάκωβος de la Roche ἐπικνήθη εἰς Ναύπλιον, ὅπως προστατεύσῃ τὰς ἐντὸς αὐτοῦ καταφυγούσας οἰκογενεῖας τῶν Φράγκων Ἀρχόντων καὶ παρεκλήθη τοὺς οἰκείους τοῦ ἀίχμαλωτισθέντος Μεγάλου Κύρη τῶν Ἀθηνῶν Ἰωάννου.

Τὸν Ἰωάννην de la Roche, θνόντα ἄμα τῆ ἐκ τῆς ἀίχμαλῶσεως ἀπολυτρώσει αὐτοῦ, διεδέχθη ἐν τῷ Δουκάτῳ τῶν Ἀθηνῶν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Γουλιέλμος de la Roche, σύζυγος τῆς Ἑλένης Ἀγγέλας θυγατρὸς τοῦ Σεβαστοκράτορος Ἰωάννου Δούκα Δεσπότη Νέων Πατρῶν (Υπάτης) τοῦτον θνόντα τυχέως, τῷ 1290, διεδέχθη ὁ ἀνήλικος αὐτοῦ υἱὸς Γουίδων ὁ Β' ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τῆς Ἑλληνίδος μητρὸς αὐτοῦ Ἑλένης Ἀγγέλας, βραδύτερον δὲ καὶ τοῦ δευτέρου συζύγου αὐτῆς καὶ πατριοῦ Κόμητος τοῦ Ἀλετίου (de Leece) Οὐγῶνος τοῦ ἐκ Βριεννης, τῶς συζύγου τῆς ἄρτι ἀποθνήσκουσας ἀδελφῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσabelle de la Roche, ὃν ἡ Ἑλένη Ἀγγέλα ἐνυμφεύθη περὶ τὸ 1291—1292. Ὁ Οὐγῶν, ἄμα τῆ ἐνηλικιώσει τοῦ προγονοῦ αὐτοῦ Γουίδωνος, κατέλιπεν οἰκογενειακῶς τὰς Ἀθήνας, τῷ 1294, ἀπελθὼν εἰς Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, ἐνθα μικρὸν ἐπέζησεν, ἀποθνήσκων κατὰ τὸ ἔτος 1296.

Ὁ Γουίδων Β' de la Roche, νυμφευθεὶς τῷ 1299 τὴν ἐξέτιδα μύλις ἐπίκληρον ἡγεμονίδα τῆς Πελοποννήσου Μαρθίλδην θυγατέρα τῆς Ἰσabelle Βιλλαρδουίνου καὶ τοῦ ἐκ Φλάνδρας Φλωρεντίου d' Avesnes—Hainaut, φέρουσιν αὐτῷ ὡς προῖκα τὴν Βασιλείαν τῆς Καλαμάτας, ἀπεβίωσεν ἄτεκνος κατὰ 8)βριον τοῦ 1308, κατὰ τὴν δὲ διὰ διαθήκης τὰ ἐπὶ τοῦ Δουκάτου

τῶν Ἀθηναίων κυριαρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἰς τὸν πρωτεξάδελφον αὐτοῦ Οὐάλτερον, υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσάβέλλας καὶ τοῦ πατρικοῦ Οὐγγῶνος τοῦ ἐκ Βριέννης, τοῦ καὶ δευτέρου συζύγου τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἑλένης Ἀγγέλας. Ὁ Οὐάλτερος Λος, νυμφευθεὶς ἄρτι τὴν ἐγγονὴν τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Πελοποννήσου Γουλιέλμου Βιλλαρδουίνου Ἰωάνναν de Chastillon ἐσπευσε νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν κατελθὼν εἰς Ἀθήνας τῷ 1309.

Οὐάλτερος Λος ὁ Βριένιος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος Φράγκος Δοῦξ τῶν Ἀθηναίων, ἄρξας μέχρι τῆς 15ης Μαρτίου 1311, ὅτε μετὰ τῆς ἀρχῆς ἀπώλεσε καὶ τὴν ζωὴν ἐν Ἀλμυρῷ τῆς Θεσσαλίας παρὰ τὸν Κουάριον ἢ Κουράλιον ποταμὸν ἢ κατ' ἄλλην πιθανωτέραν ἐκδοχὴν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βοιωτικοῦ Κηφισοῦ, μαχόμενος κατὰ Ἰσπανο-Ἀραγωνίων ἐπιδρομῶν, τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Καταλάνων, καθ' ὧν εἶχεν ἀντεπεξέλθει πάσῃ δυνάμει (1). Οἱ Καταλάνι μετὰ τὴν νίκην, κατασχόντες τὸ Δουκάτον τῶν Ἀθηναίων καὶ μὴ εὐρίσκοντες μεταξὺ αὐτῶν προέχον τι πρόσωπον, ὅπως ἐμπιστευθῶσιν τὴν διοίκησιν τῆς νέας αὐτῶν κτήσεως, κατέστησαν προσωρινὸν Διοικητὴν τῶν Ἀθηναίων τὸν ἴδιον αὐτῶν αἰχμάλωτον Ρογῆρον Deslaur, συζευχθέντα ἐν τῷ μεταξὺ τὴν χήραν τοῦ Κόμητος τῶν Σαλώνων Θωμᾶ Ι'. ἀνακινώσαντες δὲ εἰς τὸν ἐπικυρίαρχον αὐτῶν Βασιλέα τῆς Σικελίας Φρειδερίκον τὸν Β'. τὴν νέαν αὐτῶν κατακτησιν, ἤτήσαντο τὴν ἀποστολὴν ὀριστικοῦ Κυβερνήτου τῆς χώρας. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Σικελίας, εὐχαρίστως ἀποδεξάμενος τὴν γενομένην πρότασιν, ἐσπευσε νὰ ὀνομάσῃ Μέγαν Δοῦκα τῶν Ἀθηναίων τὸν διετῆ ἢ κατ' ἄλλους πενταετῆ δευτε-

1). Τὸ σῶμα τῶν Ἰσπανῶν τούτων μισθοφόρων, ἀποτελούμενον ἐκ Καταλωνίων, Ἀραγωνίων ἔτι δὲ καὶ Ἀλμογαβάρων, τῶν γνωστῶν ἡμιβαρβάρων ὀρεινῶν κατοίκων τῆς Ἰσπανίας, κληθὲν ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀνδρονίου Παλαιολόγου εἰς ἐπικουρίαν κατὰ τῶν ἐν Ἀσίᾳ προβαίνοντων Τούρκων, ἐξετράπη εἰς λεηλασίας. Τὸ σῶμα τοῦτο κατελθὼν βραδύτερον εἰς Θεσσαλίαν προσελήφθη ὡς ἐπικουρον ὑπὸ τοῦ τελευταίου Δουκῆ τῶν Ἀθηναίων Οὐαλτέρου Βριεννίου πρὸς κατάληψιν τῆς Φθιώτιδος, μεθ' ἧν, μὴ ἀμειψθὲν ἐπαρκῶς, ἐστράφη κατ' αὐτοῦ.

ρότοκον υἱὸν αὐτοῦ Μανφρέδον, ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου διώρισε Γενικὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Δουκάτου καὶ Ἀντιβασιλέα (Viceregens) τὸν Ἰππότην Βερεγγάριον (Berenger d' Estanyol) Βαρῶνον Στυλίδος, ὅστις, δὸς τὸν ὄρκον τῆς πίστεως ἐνώπιον τοῦ νηπιῦ Δουκῆ Μανφρέδου, ἀνεχώρησε δι' Ἀθήνας ἐν ἔτει 1312, ἐνθα παρέλαβε τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ Τοποτηρητοῦ Ρογῆρου Deslaur.

Ἡ χήρα τοῦ τελευταίου Φράγκου Δουκῆ τῶν Ἀθηναίων Οὐαλτέρου Βριεννίου Ἰωάννα de Chastillon, ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἐσπευσε μετὰ τοῦ ἀνηλίκου υἱοῦ αὐτῆς Οὐαλτέρου Β' νὰ καταλίπῃ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων, ὅπως μὴ περιπέσῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐπερχομένων Καταλάνων, καταφυγούσα πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Νεαπόλεως Ροβέρτον. Ἡ χήρα τοῦ Οὐαλτέρου Βριεννίου εὐρίσκει μὲν εἰς Ἰταλίαν ἐσπευσε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Ροβέρτου συγγενοῦς αὐτῆς, τοῦ πρίγκηπος τοῦ Τάραντος Φιλίππου καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου Δ'. τὴν ἐνοπλὸν αὐτῶν συνδρομὴν πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηναίων ὑπὲρ τοῦ ἀνηλίκου υἱοῦ αὐτῆς Οὐαλτέρου Β', νομίμου διαδόχου τῶν Φράγκων Δουκῶν τῶν Ἀθηναίων μὴ τυχοῦσα δὲ ἀναλόγου τοιαύτης, μόλις μετὰ πολλὰς προσλιπαρήσεις καὶ δυσκολίας, καὶ ἀφοῦ ὑπεθήκευσε τὰ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ κτήματα αὐτῆς, κατάρθωσε νὰ ἀποστείλῃ ἐκ Νεαπόλεως τὸν Ἰππότην Γουλιέλμον Οὔσεξ (Usex) μετὰ ἐξήκοντα ἄλλων ἵπποτων, πεζοῦ στρατοῦ εὐαριθμοῦ καὶ τινων τροφῶν εἰς Ναύπλιον. Διὰ τῆς ἐπικαίρου ἐμφάνσεως τοῦ σώματος τούτου ἡ πύλις τοῦ Ναυπλίου, χάρις καὶ εἰς τὴν γενναίαν τῶν Ἑλλήνων κατοίκων αὐτοῦ ἀντίστασιν, ἀμυνομένη ἐρρωμένως, ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὴν Καταλανικὴν δυναστείαν καὶ νὰ ἀποκρούσῃ ἀποτελεσματικῶς τὸν ἀπειλοῦντα αὐτὴν κίνδυνον ὑπὸ τοῦ νέου Γενικοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηναίων Βερεγγαρίου d' Estanyol, ὅστις ἐπὶ δύο ὄλα ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1312—1314, ἐπειράτω κατὰ πάντα τρόπον, διὰ τε τῆς πειθοῦς καὶ τῆς βίας, νὰ καταλάβῃ αὐτὸ ὡς φέουδον, ἀνῆκον δικαιοδικτικῶς εἰς τοὺς κυριάρχας τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηναίων,

Τοιοτοτρόπως μετὰ πολλὰς περιπετείας τὸ Ναύπλιον, ἀποκρούσων βραδύτερον καὶ ἐτέρων ἰσχυρὰν ἐπίθεσιν τοῦ Δὸν-Ἀλφόνσου Fadrique, νόθου υἱοῦ τοῦ Βασιλέως τῆς Σικελίας Φρειδερίκου καὶ διαδόχου τοῦ Βερεγγαρίου d' Estanyol, κατάρθωσε νὰ διαφύγῃ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τοῦ χρόνου τὰς ὄνυχας τῶν σκύλων Καταλάνων, «τοῦ ἐλβράσματος τούτου τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῶν υἱῶν τοῦ ὀλέθρου», ὡς ἐχρημάτισεν αὐτοὺς ὁ Πάπας, παρκαμείναν πιστὸν εἰς τὸν Κόμητα τοῦ Ἀλετίου καὶ ἐπικληρον Δοῦκα τῶν Ἀθηναίων Οὐάλτερον Β' τὸν Βριένιον, διοικούμενον ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1311 ὑπὸ τοῦ Οὐαλτέρου de Fourcherolles, Βαρῶνου τοῦ Ζόγτζ (Zoja), ὃν θανάτω τῷ 1324 διεδέχθη ἐν τῇ διοικήσει τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργους ὁ ἐπ' ἀδελφῇ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Νικόλαος Β' be Fourcherolles. Τὸ Ναύπλιον, le noble chastel de Naples κατὰ τοὺς συγχρόνους χρονολογούς, ἔπερ μέχρι τοῦδε καὶ ὑπὸ τοὺς Φράγκους Μεγάλους Δοῦκας τῶν Ἀθηναίων οὐδέποτε ἠσθάνθη, ὡς ἡ λοιπὴ Πελοπόννησος, τὰς πιέσεις τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ, ἠτύχησε καὶ ἤδη νὰ διαφύγῃ τὴν ἀφόρητον Καταλανικὴν δεσποτείαν, ἣτις ἐν βραχεῖ χρόνῳ εἶχε τέλεον ἐκθροβρώσῃ πᾶσαν τὴν δουλωθεῖσαν αὐτῇ χώραν. Ὁ Κύριος Ἀθηνασίας Λεπκνθρηγός, γράφων πρὸς τὸν Νικηφόρον Γρηγοράν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, φηκτερε τὴν τύχην τῶν ὑπὸ τοὺς Καταλάνους Ἑλληνικῶν χωρῶν: «Ἀθηναῖοί γε μὴν καὶ Θηβαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Πέλοπος, τὸ «πάλαι ποιητῆς τε καὶ συγγραφεῦσιν ἐν πολυλοῖς πολυθύλλητον, τῆς πικρίας εὐδαιμονίας «τὴν ἀγροικίαν ἠλλάξαντο».

Ὁ Οὐάλτερος Β' ὁ Βριένιος, γενόμενος ἐνήλικος τῷ 1319, ἐπειράθη τὸ πρῶτον, τῷ 1320, νὰ πωλήσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου κυριαρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, ὅπως προμηθευθῇ τὰ ἀναγκαῖα χρηματικὰ μέσα πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηναίων. Πλὴν, ἀποτυχὼν τοῦ σχεδίου τούτου, δὲν ἐπαύσατο νὰ ἀποστέλλῃ ὅσας ἠδύνατο τροφὰς καὶ ἐφόδια εἰς Ναύπλιον πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ ὑπεράσπισιν αὐτοῦ. Κατ' Αὐγουστον τοῦ 1331 ὁ Οὐάλτερος ἐξοικονομήσας χρηματικὴν τινὰ ποσότητα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἐν

Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἀκινήτων αὐτοῦ κτήσεων κατήλθεν εἰς Βρενδῆσιον ἐπὶ κεφαλῆς 800 ἵπποτων καὶ 500 πεζῶν ἐκ Τροσκάνης καὶ τινων ἄλλων ἀκολουθῶν ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηναίων, ἐνθα οὐκ ὀλίγους ἠρίθμει ὀπαδοὺς, ἐν οἷς καὶ τὸν ἐκ Φλωρεντίας νεαρὸν εὐπατρίδην Πέτρον di Medici, ὅστις κατὰ τὴν περίοδον ταύτην φέρεται μόνιμως ἐγκατεστημένος ἐν Ἀθήναις, στενωῶς συνδεδεμένος διὰ κηδεστίας μετὰ τῶν πρώτων τοῦ τόπου Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Ὁ Οὐάλτερος, μὴ τυχὼν τῆς προσδοκωμένης ἐπικουρίας παρὰ τῆς Ἑνετίας, ἣν καὶ αὐθις εἶχεν ἐπισκεφθῆ αυτοπροσώπως, ἐγκατέλιπε τὸ σχέδιον αὐτοῦ καὶ κατηυθύνθη εἰς τὸ Ναύπλιον, οὗ τοὺς κατοίκους, στερουμένους τροφῶν ἐνεκα τῆς ἐπικρατησάσης κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐκτάκτου ἀφορίας, ἐφωδίασε καὶ ἐνίσχυσε παρκαμείνας ἐν αὐτῷ. Ἄμα τῷ ἔαρι τοῦ 1332, κατιδὼν τὸ ἀδύνατον τῆς ἀποτελεσματικῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῶν Καταλάνων πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀφοῦ ἐξηντήθη χρηματικῶς, ἀπώλεσε δ' ἐν Ναυπλίῳ καὶ τὸ μονογενὲς αὐτοῦ τέκνον, ἀνεχώρησεν εἰς Ἑσπερίαν καὶ ἐνταῦθα μετὰ πολλὰς περιπετείας ἔπεσε τῇ 19ῃ Σεπτεμβρίου 1356 ἐν Πικταβίῳ (Poitiers) παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Ἰωάννου Β' τοῦ Ἀγαθοῦ μαχόμενος κατὰ τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλτίας Ἐδουάρδου, τοῦ ἐκ τοῦ χρόματος τῆς πικνοπλίας αὐτοῦ ἐπικλυομένου Μαύρου Πρίγκηπος, υἱοῦ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου Ι'.

Ἀναχωρῶν ἐκ Ναυπλίου, τῷ 1332 ὁ Οὐάλτερος κατέστησε Τοποτηρητὴν αὐτοῦ, Μπαῖλον καὶ Καθολικὸν Καπετάνιον Ἄργους καὶ Ναυπλίου, τὸν εἰρημένον Πέτρον di Medici, ὅστις τότε ἔνεκεν τῆς ἐξ Ἀθηναίων προελεύσεως αὐτοῦ εἶχε προσλάβει καὶ τὴν ἐπωνυμίαν de Athenes. Ἐν τοῖς ἀρχαίοις τοῦ περιφροῦς οἴκου τῶν Μεδίκων ἐν Φλωρεντίᾳ (1) εὐρήτται περιγραμνὴ φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν: «Pierre de Medicis de Athenis Biaulus et «Gnāl Capo de Argos et de Neapoli de Roma(nia)»· κατὰ δὲ χρονολογίαν τοῦ ἔτους 1342 καὶ σφραγίδι εἰκονίζου-

(1) Ro Acqo Caprini 20 Μαρτίου 1304—19 Ἀπριλίου 1418. Provenienze Azch. Mediceo.

σαν χρυσήν ασπίδα, ἐν ἣ κεφαλῇ αἰθίοπος μετὰ λευκῆς ταινίας δι' ἐρυθρῶν σφικριδίων πεποικιμένης, ἥτις προφανῶς ἀπετέλει τὸ οἰκογενειακὸν αὐτοῦ σῆμα. Ἀλλὰ καὶ βραχύτερον, κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1357, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Οὐζλτέρου Β' ὁ Πέτρος di Medici, ὑπὸ τὸν τίτλον «Μπαῖλος καὶ Καπετάνιος Ἄρχου, Ναυπλίου καὶ τῆς διακρατήσεως αὐτοῦ καὶ φυλάκτωρ τῆς Βούλλας τοῦ Μπαῖλου», ἐξέδοτο ἑλληνοιστὶ δίπλωμα ὑπὲρ Μεσσηνίου τινος ἐμπόρου Gregorio di Michele Catello, ὅπερ ἐπὶ κεφαλῆς φέρει σφραγίδα μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς: «Gautier Duc d' Athenes, Cont de Bren et de Licce, Signore de Florace, ὅστις ἦν ὁ σύζυγος τῆς ἀδελφῆς καὶ κληρονόμου τοῦ Οὐζλτέρου Β' Ἰσαβέλλας (1).

Ὁ Οὐζλτέρος Β' ὁ Βριένιος, ὅστις διετέλεσεν ἄρχων (Seigneur) Ναυπλίου καὶ Ἄργους ἐπὶ μίαν τεσσαρακονταπενταετίαν, 1311--1356 ἀποθνήσκων, ὡς εἴρηται, ἀφῆκε διὰ διαθήκης αὐτοῦ (ἣν εἶχε συντάξει τῇ 18ῃ Ἰουνίου 1347 ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Μιχαὴλ Avon ἐν τῇ ἡγουμενίᾳ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου παρὰ τὸ Hesdin), τὰ ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργους δικαιώματα εἰς τὴν μόνην ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἰσαβέλαν σύζυγον τοῦ Κόμητος de Bren Γωτιέρου d' Engien). Αἱ περὶ Ναυπλίου καὶ Ἄργους σχετικαὶ διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Οὐζλτέρου Βριενίου ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

«... Ἐπίσης καταλείπομεν καὶ διατάσσομεν εἶνα ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς πόλεως τοῦ Ἄργους δίδωνται 60 ὑπέρπυρα (2) ἐπὶ τὸ διηγεκῆς ἐτησίως πρὸς ἴδρυσιν καὶ διαρκῆ συντήρησιν ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης ἡμῶν ἐνοριακοῦ νοοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν ἔκφυλιν τοῦ Κυβερίου (de Chamires), ἐπιφυλασσομένης αὐτῆς κυριότητος τοῦ εἰρημένου νοοῦ εἰς τοὺς

(1) Τὸν Πέτρον di Medici τὸν ἐξ Ἀθηνῶν εὐρισκομένον βραχύτερον, τῷ 1364, ὡς ὑπουργὸν τοῦ ἄρχοντος τοῦ Ναυπλίου Γουίδωνος d' Engien καὶ τέλος ἀρχιεπισκοπὴν Ναυπλίου τῷ 1385—1386 ἀνιμεμιγμένον εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ συμπατριώτου αὐτοῦ Νηρίου Ἀκλιγγιόλη.

(2) Τὸ ὑπέρπυρον ἰσοῦτο πρὸς φράγκα χρυσᾶ 11.20)00 περίπου.

«κληρονόμους ἡμῶν. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ὅπως ὁ ἐφημέριος, ὅστις θὰ ἱερουργῇ εἰς τὸν εἰρημένον ἀνακόν, διαμένη ἐν Κυβερίῳ, ὑποχρεούμενος ἐν «τρυθὺν νὰ ἔχη τὴν διαρκῆ αὐτοῦ διαμονὴν καὶ «νὰ τελῇ καθ' ἑκάστην ἡμέραν λειτουργίαν ἐν τῷ ναῷ».

«Ἐπίσης καταλείπομεν πρὸς προμήθειαν ἱερῶν βιβλίων, σκευῶν καὶ ἐπίπλων τοῦ ναοῦ «τούτου 50 ὑπέρπυρα».

«Ἐπίσης ἀφίνομεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄργους 100 ὑπέρπυρα».

«Ἐπίσης ἀφίνομεν εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ ἡμετέρου φρουρίου τοῦ Ναυπλίου 20 ὑπέρπυρα».

«Ἐπίσης δωροῦμεν εἰς πάντας τοὺς στρατιωτικὸς καὶ πολιτικοὺς ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν διοίκησιν τῶν ἡμετέρων κτήσεων, Ἄργους, Ναυπλίου, Κυβερίου, Θερμησίου κλπ. ἐνὸς μηνὸς πρόσθετον μισθοδοσίαν».

Ἐγκαθιστῶμεν τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν Ἰσαβέλλαν d' Engien μοναδικὴν κληρονόμον πασῶν «ἐν γένει τῶν κτήσεων ἡμῶν... Διορίζομεν δὲ ἐκτελεστὰς τῆς παρούσης διαθήκης τὸν Ἐπίσκοπον Ἄργους, τὸν Νικόλαον de Fourcherolles «Les Διοικητὴν Ἄργους καὶ Ναυπλίου, τὸν Ἰππότην Γωλιέρον de Vy, τὸν Βονιφάτιον de Protunne καὶ τὸν Anthonace de Piancy» 1).

Τὰ ἐν Ἑλλάδι κυριαρχικὰ δικαιώματα ἄτινα διὰ τῆς ἀνωτέρω διαθήκης ἐκτήσατο ἡ Ἰσαβέλλα d' Engien, μετεβιβάσθησαν διὰ παραχωρήσεως εἰς τὸν πέμπτον αὐτῆς υἱὸν Γουίδων (Guy), ὅστις, κτερχόμενος αὐτοπροσώπως εἰς Ναύπλιον, ἀπειλούμενον αὐθις ὑπὸ τῶν Καταλάνων, συνωμολόγησε τῇ 22ῃ Ἰουλίου 1362 ὡς Ἄρχων (Seigneur) τοῦ Ναυπλίου, Ἄργους καὶ Κυβερίου καὶ ἐπικληρὸς Δοῦξ τῶν Ἀθηνῶν διὰ τοῦ ἀπεσταλμένου αὐτοῦ Νικολάου de Clario τὴν ὑποταγὴν τῆς πόλεως Ναυπλίου (Cittadinanza) πρὸς τὸν Δόγην τῆς Ἑνετίας, ὅπως ἐπιτύχη τὴν ὑποστήριξιν τῶν Ἑνετῶν κατὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ Καταλάνων. Ὁ Γουίδων d' Engien ἐγκατασταθεὶς ἐν Ναυπλίῳ διώρισε τὸν μὲν τέως Τοποτηρητὴν (Μπαῖλον) Νικόλαον de Fourcherolles, οὗ τὴν θυγατέρα Καλὴν (Bonne) ἔλαβε τότε σύζυγον,

(1) Χρονικὰ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Hesdin. Ἐκδοσις Mr. Pauli σελ. 48.

Διοικητὴν Ἄργους, τὸν δὲ Κόμητα τοῦ Capersano, τῷ 1364, Διοικητὴν Ναυπλίου ὠνόμασε δὲ ὑπουργοὺς αὐτοῦ τὸν Πέτρον di Medici ἢ ἐξ Ἀθηνῶν τὸν ἐπικλούμενον Ἰατρὸν, Γεώργιον de Borda, Mistro Νικόλαον Ἀλκμάνον, Ἄρδουττον Πιζῆν καὶ Ἰωάννην de Brizano. Ἐθασυροφύλακα δὲ Ναυπλίου τὸν Πέτρον Καστέλλον καὶ Ἄργους τὸν Νικόλαον Καστέλλον.

Ὁ Γουίδων d' Engien, ἅμα ὡς ἐξησφάλισε τὰς ἐν Πελοποννήσῳ κτήσεις αὐτοῦ, παρεσκευάσθη τῷ 1370 νὰ διεκδικήσῃ καὶ τὸ Δουκάτον τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὅποσον διώκει τότε, ὡς Κυβερνήτης καὶ Τοποτηρητῆς τοῦ Βασιλέως τῆς Σικελίας Φρειδερίκου Γ', ὁ Καταλάνος Ρογήρος de Lluria. Πλὴν ἠττηθεὶς ἐκινδύνευσε νὰ ἀπολέσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἀρχοντίαν τοῦ Ναυπλίου, ἂν μὴ, θανάτος ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ Ρογήρου de Lluria, ἔσπευδε τὸ ἐπιὸν ἔτος 1371 νὰ συνομολογήσῃ συνθήκην εἰρήνης μετὰ τοῦ διδεχθέντος τὸν Ρογήρον νέου Κυβερνήτου τῶν Ἀθηνῶν Μαρθαίου Περάλτα. Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης ὁ Γουίδων d' Engien, παρκατιούμενος ὑριστικῶς ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως τῆς Σικελίας ὡς ἀπόγονος τῶν Βριεννίων παντὸς ἐπὶ τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν κυριαρχικοῦ δικαιώματος, ἀνεγνωρίζετο Ἄρχων (Seigneur) τοῦ Ναυπλίου, Ἄργους καὶ Κυβερίου ἐπὶ τῇ ρητῇ ἐπαγγελίᾳ ὅτι τὴν ἐκ τῆς συζύγου αὐτοῦ Καλῆς (Bonne), θυγατρὸς τοῦ Διοικητοῦ Ἄργους Νικολάου de Fourcherolles, ἀποκτηθεῖσαν μονογενῆ θυγατέρα Μαρίαν, γεννηθεῖσαν τῷ 1364 καὶ συνεπὶ τὸ 7ον μῶλις ἄγουσαν τότε τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτος, ἤθελε δώσει ὡς νόμιμον σύζυγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ τέως Κυβερνήτου τῶν Ἀθηνῶν Ρογήρου de Lluria Ἰωάννην, φέρουσαν ὡς προῖκα καὶ τὴν ἀρχοντίαν Ναυπλίου, Ἄργους καὶ Κυβερίου. (1)

Σὺν τῇ ὑπογραφῇ τῆς συνθήκης ταύτης ἐτελέσθη δημοτελῶς ἐν Ναυπλίῳ, τῷ 1371, καὶ

(1) Ἐν τοῖς Ἑνετικοῖς ἀρχείοις, Reg. Gommen B. 6. VII ἀρ. 606, εὑρεται συνομοσφαιτικὸν συνομολογηθὲν μετὰ τοῦ ἄρχοντος Ναυπλίου Γουίδωνος d' Engien, τοῦ Καταλάνου Κυβερνήτου τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Κοινοῦ τῆς πόλεως, δι' οὗ ὁ Γουίδων d' Engien μνηστεύει τὴν μόνην αὐτοῦ θυγατέρα Μαρίαν μετὰ τοῦ Ἰωάννου de Lluria κτλ.

ἡ μνηστεία τῆς ἐπιδόξου κληρονόμου τῆς Ἀρχοντίδας Μαρίας d' Engien μετὰ τοῦ Ἰωάννου de Lluria ἐπὶ παρούσῃ καὶ τοῦ Κυβερνήτου τῶν Ἀθηνῶν Μαρθαίου Περάλτα, ὡς κληδεμόνος τοῦ γαμβροῦ πλὴν τὴν μνηστείαν ταύτην δὲν ἐπικολούθησε καὶ γάμος ἐκ τῆς ἀντιδράσεως τοῦ Δόγην τῆς Ἑνετίας, ὅστις ἀντιποιούμενος δικαίωματα προστάσιας ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου, οὗ τὴν ὑποταγὴν εἶχε προσφέρει τῇ Ἑνετικῇ Πολιτείᾳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1362 ὁ Γουίδων d' Engien, δὲν ἠρέσκετο νὰ περιέλθῃ τοῦτο διὰ τοῦ μελετωμένου συνοικεσίου εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Σικελίας ἐπικυρίαρχον τῶν Καταλάνων, δεσποζόντων ἤδη πλὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ πλείστου τῆς Πελοποννήσου. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ Κυβερνήτου τοῦ Δουκάτου Μαρθαίου Περάλτα καὶ ἡ μετ' αὐτὸν ἐξασθένεις τῆς Καταλανικῆς δεσποτείας τῶν Ἀθηνῶν, ὑποβλεπομένης ἤδη καὶ ὑπὸ τοῦ νεαροῦ ἄρχοντος τῆς Καστελανίας Κορίνθου Νηρίου ἢ Ραινιέρου Ἀκλιγγιόλη τοῦ ἐκ Φλωρεντίας. Τὰ περιστατικὰ ταῦτα, ἐνισχύσαντα τὴν πίεσιν τῆς Ἑνετικῆς Πολιτείας, ἔπεισαν τὸν Γουίδων d' Engien νὰ διαλύσῃ τὴν ἀπαρέσκουσαν ἄλλως τε αὐτῷ μνηστείαν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Μαρίας μετὰ τοῦ Καταλάνου Ἰωάννου de Lluria, ἀποθνήσκοντος μετ' οὐ πολὺ.

Ὁ Γουίδων d' Engien, οὗ ἡ διοίκησις διεκρίθη ἐπὶ ἐλευθεριότητι καὶ γενναίως φρονήμασι πρὸς τε τοὺς περὶ αὐτὸν ἱππότες καὶ τιτλοῦχοις καὶ τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ, δὲν ἐπέζησεν ἐπὶ πολὺ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, ἀποθνήσκων ἐν Ναυπλίῳ τῷ 1377 ἀνευ ἄλλων τέκνων καὶ διαδεχθεὶς ὑπὸ τῆς δωδεκαετίδος μῶλις μονογενοῦς αὐτοῦ θυγατρὸς Μαρίας, ἥτις ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως, ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς, ὡς Κυρία (Dammie) τοῦ Ναυπλίου, Ἄργους καὶ Κυβερίου. Ἡ Ἑνετία, ἐπιτυχούσα, ὡς εἴρηται, τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας τῆς Μαρίας d' Engien μετὰ τοῦ Καταλάνου Ἰωάννου de Lluria, ἔσπευσε τῷ αὐτῷ ἔτει τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς αὐτῆς Γουίδωνος, τῷ 1377, καὶ παρακπείσῃ αὐτὴν, ὅπως μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ πένθους συζευχθῇ τὸν Ἑνετὸν εὐπατρίδην Πέτρον Κορνάρου, ἐκ τῆς

ἐπιφκνοῦς Ἐνετικῆς Οἰκογενείας τῶν Βαρθάρων κατὰ γένον, υἱὸν τοῦ δικτελέσαντος ἄλλοτε Διοικήτοῦ τοῦ Ἄργου Φρειδερίκου Κορνάρου. Ὁ Πέτρος Κορνάρος ἄμα τῇ τελεσῇ τοῦ γάμου ἀνεκηρύχθη συνάρχων τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας d' Engien, ἀγνωρισθεὶς ὡς τοιοῦτος καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπιδόξου Διαδόχου τοῦ θρόνου τῆς Σικελίας Πέτρου Δου Βασιλέως τῆς Ἀρχαίας, καίπερ ἀντιποιομένου πάντοτε κυριαρχικὰ δικαιοῦματα ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου, ὡς φερόμενον τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν, οὗ ἡ Σικελία ἦτο ἐπικυρίαρχος. Ὁ εἰρημένος Βασιλεὺς τῆς Ἀρχαίας, ὅτε ἀνέθετο τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν Βερνάρδον de Cornelle, ἀνεκώωνσε τὸν διορισμὸν τοῦτον καὶ πρὸς τὸν Πέτρον Κορνάρου ὡς Ἀρχοντα Ἄργου καὶ Ναυπλίου διὰ τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 17 Αὐγούστου 1386 ἐπιστολῆς αὐτοῦ, φερούσης τὴν ἐπιγραφὴν «Cornar Argens Napolis».

Ὁ Πέτρος Κορνάρος, εἶτε κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Δόγη τῆς Ἐνετίας ὅπως κωνοίση τὰς μετὰ τῆς Ἐνετικῆς Πολιτείας σχέσεις αὐτοῦ, εἶτε καὶ ἐπιδικῶν νὰ ἐπιτύχη παρ' αὐτοῦ ὑλικὴν συνδρομὴν πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἀπειλούντων τὴν Ἀρχοντίαν τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας κινδύνων, καθ' ὧν δὲν ἐνόμιζεν ἐπαρκεῖς τὰς οἰκείας δυνάμεις, ἀνεχώρησεν ἐκ Ναυπλίου, ἐν ἔτει 1382, καὶ μετὰ τὴν εἰς Ἐνετίαν ἐπέτυχε τὴν προστασίαν αὐτῆς πρὸς περιφρούρησιν τῆς ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργου Ἀρχοντίας τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἣν, ὡς ὡμολόγησε δι' ἐγγράφου βεβαιώσεως, ἤσκει ἐπ' ὀνόματι ad honorem, τῆς Ἐνετικῆς Πολιτείας. Ἡ Ἐνετικὴ Κυβέρνησις εὐχαρίστως ἀποδεχθεῖσα τὴν γενομένην αἴτησιν ἐπικουρίας τοῦ Πέτρου Κορνάρου, ἔσπευσε νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν μετ' ἀνδρῶν καὶ ἐφοδίων καὶ ἀναλόγου ναυτικῆς δυνάμεως ἀπ' εὐθείας εἰς Ναύπλιον, ὅπερ οὕτως ἐνισχυθὲν κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὸ κινδύνους, ἰδίως ἐκ μέρους τῶν κατεχόντων ἔτι τὰς Ἀθηνῶν Καταλάνων, οὓς ἡ διάλυσις τῆς μνηστειᾶς τῆς Μαρίας μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀρχαίου αὐτῶν Διοικητοῦ εἶχεν διερεθίσει.

Ἐν τῇ χειρογράφῃ ἱστορίᾳ τοῦ Ραφαὴλ δε-Καρεζίνη, Μεγάλου Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἐνετικῆς Πολιτείας, ἣτις συνεχίζει τὴν ἱστορίαν

τοῦ Δόγη Ἀνδρέου Δανδόλου, περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἐπομένη ἐπίσημος Πράξις ἐν σχέσει πρὸς τὴν, ὡς εἴρηται, χορηγηθεῖσαν τῷ Πέτρῳ Κορνάρῳ Ἐνετικὴν ἐπικουρίαν :

«1383, ἡμέρα 16ῃ Μαρτίου

Ἀπεφασίσθη

«Ἐπειδὴ αἱ χώραι τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς κυρίου Πέτρου Κορνάρου, (υἱοῦ) τοῦ ποτὲ κυρίου Φρειδερίκου, δηλαδὴ τὸ Ἄργος καὶ τὸ Ναύπλιον ἀνήκον καὶ ἀνήκουσιν ad honorem εἰς τὴν ἡμετέραν (Ἐνετικὴν) κυριαρχίαν, καὶ πρὸς πάντα ἀγαθὸν σκοπὸν καὶ χάριν τοῦ ἡμετέρου Κράτους, γενέσθω, ὅπως αἱ ρηθεῖσαι χώραι διατηρηθῶσιν εἰς χεῖρας τοῦ εἰρημένου κυρίου Πέτρου πρὸς τιμὴν τῆς ἡμετέρας Πολιτείας καὶ ἐπειδὴ, ὡς βεβαιοῦται, πρὸς διατήρησιν τῶν εἰρημένων τόπων εἶναι ἀνάγκη ὁ ρηθεὶς Πέτρος Κορνάρως νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὰς ρηθεῖσας χώρας πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἀπειλούντων αὐτὰς κινδύνων».

«Ἀπελθέτω ἡ (ναυτικὴ) Μοῖρα, ἣτις ἤθελεν ἐπιτραπῆ εἰς τὸν ρηθέντα κύριον Πέτρον Κορνάρου, ὅπως οὗτος μετὰ τοῦ ἀναγκαίου ἀριθμοῦ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ, οὓς ἤθελον ὁμοίως οἱ κύριοι Σύμβουλοι, Πρόεδροι, Σοφοὶ τῶν Συμβουλίων καὶ τῶν Τάξεων, καὶ ἐν γένει ἡ πλειονότης τῶν Μελῶν τῶν εἰρημένων Συλλόγων, (1) μετενεχθῆ διὰ πλοίων τοῦ Κόλπου, προσεχῶς ἀποπλευσόντων εἰς τὰς εἰρημένας χώρας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τῶν πλοίων τοῦ Κόλπου, τὰ ὅποια ἐξοπλίζονται, καταλογίζεται καὶ ἐν πλοῖον μεταγωγικόν, galea grossa, δύναται κάλλιστα καὶ ταῦτο τῇ ἡμετέρῃ ἀδείᾳ νὰ χορηγηθῆ αὐτῷ» (2)

(1) Σύμβουλοι ἐν Ἐνετίᾳ ἐκλοῦντο τὰ τετρακόντα Μέλη, τὰ ἀποτελοῦντα τὰ τρία ἀνώτερα Συμβούλια τοῦ Κράτους, ὧν οἱ τρεῖς Πρόεδροι προήρουν τῶν τε ἐγκληματικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς Γερουσίας ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Δόγη, ἔχοντες τὸ δικαίωμα ἀντ' αὐτοῦ νὰ ἀποσπαρῶσι καὶ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα. Σοφοὶ τοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Τάξεων, Supinetes Consilii et Ordinum, ἦσαν πέντε, ἄνωστον πόθεν κληθέντες οὕτως, οἵτινες συνῆδρουν ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἄνευ ψήφου, ἰσάμενοι ὅρθιοι καὶ ἄκτεπεῖς. Συλλογοὶ δὲ ἐκαλοῦντο περιληπτικῶς πάντα τὰ Μέλη τῶν διαφόρων Συμβουλίων, ἐξ ὧν ἀπετελεῖτο ἡ Ἐνετικὴ Γερουσία.

(2) Ἀνάμικτα, ἀριθ. 38 φυλ. 14—Ἴδε καὶ Morca Compatuta τελ. 131 καὶ ἐπομ.

Ὁ Πέτρος Κορνάρος, ἐπανελθὼν εἰς Ναύπλιον κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1383 διὰ πλοίων τῆς Ἐνετίας μετ' ἀνδρῶν, ἐφοδίων καὶ χρημάτων, κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ ἀκερταίαν καὶ περιφρουρήσῃ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, συμβάντος κατὰ τὸ ἔτος 1388, ἀσφαλῶς τὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας Ἀρχοντίαν τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργου, (1) ἣν, ὡς ὡμολόγησεν, ἤσκει ἐφεξῆς ad honorem τῆς Ἐνετικῆς πολιτείας, ματαιῶν τὰς ἀρπακτικὰς διαθέσεις τῶν Καταλάνων Διοικητῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοὺς ἐπιβούλους σκοποὺς τοῦ γείτονος αὐτοῦ Νερίου Ἀκκιαγιόλη, Ἀρχοντος τῆς Καστελανίας Κορίνθου.

**

Ὁ ἐκ Φλωρεντίας Νέριος ἡ Ραινιέρος Ἀκκιαγιόλης (Acciajoli) Κύριος τῆς Καστελανίας Κορίνθου καὶ Βαρθάρων Βοστίτζης, μεταβαλὼν εἰς Θήβας, ὅπου εἶχε κληθῆ μετ' ἄλλων ἀρχόντων καὶ ἀρχιερέων τῆς χέρσου Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, τῇ συμβουλῇ τοῦ τότε Πάπα Ρώμης Γρηγορίου ΙΑ', τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1383 εἰς Συνέλευσιν, ὅπως σκεφθῶσι περὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν μέσων τῆς προσφορωτέρας ἀποκρούσεως τῆς ἀπειλούσης αὐτοὺς Ἀσιατικῆς ἐπιδρομῆς τῶν ὀρδῶν τοῦ ἀρτισυστάτου Ὀθωμανικοῦ Κράτους, ἐπεσκεπθῆ διερχόμενος καὶ τὰς Ἀθῆνας. Ἐνταῦθα ἀντιληφθεὶς ὅτι οἱ δεσπότες τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν Καταλάνοι ἦσαν ἐξησθημένοι σφόδρα καὶ διετέλουν ἐν παρακμῇ καὶ ἀποσυνθέσει, ἐμελέτησε νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ Κράτος αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς Ἀθῆνας. Ἐπὶ τούτῳ, ἄμα ὡς ἐπέστρεψεν εἰς Κορίνθον, συνεκέντρωσε προῖοντος τοῦ χρόνου ὅσας ἠδυνήθη πλειότερας δυνάμεις καὶ τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν διήλθε τὸν Ἰσθμὸν καὶ κατέλαβεν ἐξ ἀπίνης τὰ Μέγαρα. Ἐντεῦθεν ἐνισχυθεὶς πλειότερον καὶ δι' ἐπικουρίαν Ἀθηναίων καὶ ἐπιχωρίων, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ εὐχερῶς γενόμενος κύριος τῶν Ἀθηνῶν, τῷ 1385, ἐπολιόρησε τὴν Ἀκρόπολιν ἔνθα εἶχον καταφύγει ὀχυρωθέντες οἱ δυνάσται τῆς πάλεως Καταλάνοι. Ὁ Νέριος Ἀκκιαγιόλης, μετὰ στενὴν πολιορκίαν γενόμενος κύριος

(1) Ἐν τοῖς Χρονικοῖς τῆς Ἐνετικῆς Πολιτείας σημειοῦται ὡς ἄρχων τοῦ Ἄργου, τῷ 1383 ὁ Πέτρος Κορνάρος, ὡς ἐξῆς: «Argos praest Petrus Cornarius». (Ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦ Μεγάλου Στεφάνου).

καὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀνεκηρύχθη ἐπ' αὐτῆς ἐπίσημος κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1387 ὑπὸ τῶν προϋχόντων καὶ ἐπιτελῶν τοῦ τύπου Αὐθέντης τοῦ Δουκάτου, ἧ, ὡς ἐλέγετο, τοῦ Δουκισμοῦ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ τελευταῖος Καταλάνος Κυβερνήτης Πέτρος δὲ Ρὰξ ἐφορευθεὶς κατὰ τὴν πολιορκίαν. Οὕτως ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης κατελύθη ἡ ἐπὶ ἐβδομήκοντα ἔξ περίπου ἔτη διαρκέσασα Κετκλινικὴ δεσποτεία τῶν Ἀθηνῶν, ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ νέας δυναστείας τοῦ ἐκ Φλωρεντίας Ἀκκιαγιόλη, ἣτις ἀνεγνωρίσθη καὶ διὰ διπλώματος τοῦ Βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Λαδισλάου, τῇ 11ῃ Ἰανουαρίου 1394, ἐν Βαζλέττῳ ἐκδοθέντος.

Ὁ Νέριος Ἀκκιαγιόλης, ἄμα ὡς κατέσχε τὸ Δουκάτον τῶν Ἀθηνῶν, δὲν ἐβράδυνε νὰ διατυπώσῃ ἀξιώσεις κυριαρχικὰς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀρχοντίας τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργου, ἣν, ὡς εἴρηται, ὁ Γοδεφρείδος Βιλλαρδουίνος εἶχε παραχωρήσει ὡς φέροντος εἰς τοὺς ὑποτελεῖς αὐτῷ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν τὰς ἀξιώσεις δὲ ταύτας ἔσπευσε νὰ διεκδικήσῃ καὶ ἐμπράκτως, ἄμα ὡς ἐπληροφορήθη τὸν θάνατον τοῦ ἀρχοντος τοῦ Ναυπλίου, τοῦ Ἐνετοῦ Πέτρου Κορνάρου, συμβάντος ἐν ἔτει 1388. Καὶ δὴ ἀμέσως, τῷ αὐτῷ ἔτει, κατέλαβε τὸ Ἄργος, οὗ τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν ἕτερον ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸν αὐτοῦ Θεόδωρον Παλαιολόγον, Δεσπότην Μιστραῖ καὶ Καλαβρύτων (1)· πλὴν εἶτε δὲν ἠθέλησεν εἶτε δὲν ἠδυνήθη νὰ κατεκλύσῃ καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου κυριαρχικὰ δικαιοῦματα τῆς χήρας τοῦ Πέτρου Κορνάρου Μαρίας d' Engien κατὰ λαμ-

(1) Ὁ Νέριος Ἀκκιαγιόλης, συζευθεὶς Ἀγνὴν τὴν θυγατέρα ἐνὸς τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Γενοσηνῶν, Προθύμου ὀνόματι, δύο μόνως ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς θυγατέρας, τὴν Φραγιάσαν, ἣν συνέζευξεν μετὰ τοῦ Καρόλου de Tocco Δεσπότη τοῦ Ρωμανίας καὶ Ἄργου καὶ Δουκάτου Λευκίδος καὶ Κερκυραίων, καὶ τὴν Βαρθολομαίαν, τὴν κατὰ Χηλοκονδύλην πασῶν καλλίστην τῶν εἰς ἐκεῖνον ἰὸν χρόνον κάλλη διενεγκουσῶν, τὴν ὁποῖαν ἐνόμωσεν μετὰ τοῦ Θεοδώρου Παλαιολόγου, τριτοτάκου υἱοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Β' (1341—1391), διατελέσαντος Δεσπότη τοῦ Μωρέως (Μιστραῖ) ἀπὸ τοῦ 1383—1407, διαδόχου τοῦ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καθαιρεθέντος Δημητρίου Κωντακουζηνοῦ.

βάνων τὴν ὀχυρὰν πόλιν, ἀλλ' ἠρέσθη ὡς ἐπι-
κυρίαρχος νὰ προβῆ εἰς διοικητικὰ τινὰ μέτρα,
σεβασθεῖς ὡς ὀψοδὴποτε τὴν Ἀρχοντιὰν τῆς Μαρ-
ρίας ὑποτελοῦς αὐτῷ. Ἀνκφέρειται ἐπὶ πρὸς
δείγματι ὅτι κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τοῦ
χρόνου διώρισεν ἀρχιδουκιστὴν Νκυπλίου τὸν
συμπολίτην αὐτοῦ καὶ ἀρχαῖον τῶν Ἀθηνῶν
κάτοικον Πέτρον di Medici ἢ di Athènes,
τὸν ἐπικαλούμενον καὶ Ἰατρὸν, ὅστις ἀπὸ πολ-
λοῦ εἶχεν ἐγκατασταθῆ, ὡς προείρηται, ἐν Ναυ-
πλίῳ καὶ εἰς ὑψηλὰ ἀνήλθε δημόσια ἀξιώματα
ἐπὶ τῶν προκτόχων τοῦ Ἐνετοῦ Πέτρου Κορ-
νάρου (1). Τὸν Πέτρον di Medici καὶ τὸν ἐξ
Ἑλληνίδος μητρὸς υἱὸν αὐτοῦ Νικολαῖον, εἰς
τούς ὁποίους πολλὰς ὄφειλε χάριτας διὰ τὰς
ὑπηρεσίας, ἃς παρέσχον αὐτῷ κατὰ τὴν κατὰ-
ληψιν τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν, γεννητῶς ἀν-
τήμειψε ὁ Νέριος Ἀκκιαγιόλης διὰ πρὸς χωρή-

(1) Κατὰ τινὰς χρονολογίας ὁ Νέριος Ἀκκιαγιό-
λης κατέλαβε τὸ Νκύπλιον πρὸ τῆς παραχωρήσεως
αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐνετίαν ὑπὸ τῆς Μαρίας d' Engien.
Ἄλλοι δέχονται ὅτι ἡ κατάληψις τοῦ Νκυπλίου ὑπὸ
τοῦ Νερίου ἐγένετο μετὰ τὴν εἰς τοὺς Ἐνετοὺς πα-
ραχώρησιν, περὶ ἧς κατωτέρω. Τὴν ἐκδοχὴν ταύτην
ἀσπάζεται καὶ ὁ Διμίλ. Λεγκράν ἐν τῇ Βιογραφίᾳ τῶν
Νκυπλιῶν Ἰωάννου καὶ Θεοδοσίου Ζυγομαλά, πρὸς
τιθέμενος ἐν ὑποσημειώσει τῆς πρώτης σελίδος τὰ
ἐπόμενα. «Ὁ τελευταῖος Γάλλος ὅστις ἤρξε τοῦ Ἀρ-
» γους καὶ τοῦ Νκυπλίου ἦν ὁ Γουῆδων d' Engien, οὗ
» ἢ θυγάτηρ νομοθετοῦσα Ἐνετὸν παρέσχε τῇ Ἐνε-
» τικῇ Πολιτείᾳ τὴν εὐκίριαν νὰ ὑπὸ γίγῃ ὑπὸ τὴν
» κυριαρχίαν αὐτῆς καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο κράτος τῆς
» μοναρχικῆς κληρονομίας ἀντὶ ἐτησίως χορηγίας 700
» χρυσῶν σκούδων. Τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὸ Χρονικὸν
» τοῦ Δωροθέου τῷ 1389. Πλὴν ἐν διήκουν ἐπὶ
πολύ, διότι ὁ Νέριος Ἀκκιαγιόλης καὶ ὁ γαμβρὸς αὐ-
» τοῦ Κάρολος Τόκκος κατέσβον τὰς δύο ταύτας ἀρ-
» χοντίας (Νκυπλίου καὶ Ἀργους), τῶν ὁποίων ὁ Μι-
» χαὴλ Ζυγομαλάς ἐξέπληρον τὰ καθήκοντα τοῦ ὑ-
» ποπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν» ἐφ' ᾧ καὶ ἔλαβε τὸ ὄ-
» νομα Ζυγομαλάς, καθ' ὃ ζυγοσταεῖν ὠρισμένος, ἀπὸ
Καλομαλάς ἢ μάλλον Ζυγομάλας, ὡς τῶς ὠ. ομαζέτο.
Εἰς τὴν ἐκδοχὴν ταύτην συμφωνεῖ καὶ ὁ Buchon ἐν
τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «La Grèce Continentale et
la Morée», σελ. 389, δεχόμενος ὅτι ὁ Νέριος οὐ μόνον
ἀντετάθη εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν κυριότητα τοῦ
Ναυπλίου, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Ἀργους κατέλαβε καὶ
τοῦτο, ὅπερ ὁμοῦς ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς
Ἐνετοὺς τῷ 1394 μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Καταλάνων
αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ, περὶ ᾧ κατωτέρω.

σεων ἀκινήτων κτήσεων καὶ προνομίων, χειρο-
τονήσας ἑαυτὸν ἐπιπέτῳ.

Ἡ φιλοκτημοσύνη αὐτῆ τοῦ Νερίου Ἀκκια-
γιόλη, σπουδαίως κατετάραξεν, ὡς εἰκόσ, τὴν
χάριν τοῦ Πέτρου Κορνάρου Μαρίας d' Engien
βλέπουσιν ὁσμέροι ἐξκτονοῦσιν καὶ σπου-
δαίως κλονιζομένην τὴν κληρονομικὴν κύθεντίαν,
ἧτις, πλὴν τοῦ Νερίου ὡς δῆθεν ἐπικυρίαρχου
διεκδικούντος αὐτὴν, ἤρξατο ἤδη ἀπειλουμένη
καὶ ἀλλοχθέν.

*

**

Μετὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ Πέτρου Κορ-
νάρου ἡ Ἐνετικὴ Πολιτεία, ἧτις δι' αὐτοῦ κτ-
τώρθωσε νὰ γείνη ἐπικυρίαρχος τοῦ Νκυπλίου,
φοβηθεῖσιν ἤδη μὴ ἡ ἐπικυρίαρχος αὐτῆ θέσις εἰς τὰς
ἀσθενεῖς χεῖρας τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας d'
Engien κινδυνεύσῃ νὰ ἀπολεσθῇ ἀπέστειλεν
εἰς Νκύπλιον εἰδικούς ἀπεσταλμένους ὅπως πεί-
σωσιν αὐτὴν νὰ παραχωρήσῃ ἐκούσιως ἀντὶ ἰσο-
βίου χρηματικῆς ἐπιχορηγήσεως τὰ ἐπὶ τοῦ
Ναυπλίου καὶ Ἀργους κυριαρχικὰ αὐτῆς δι-
καιομάτια εἰς τὴν Ἐνετικὴν Πολιτείαν. Τὴν κυ-
ριαρχίαν τῶν δύο τούτων πόλεων διεξεδίκει, ὡς
προείρηται, ὡς φέουδον τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀ-
θηνῶν ὁ Νέριος Ἀκκιαγιόλης, τῆ συνδρομῇ καὶ
τῶν ἐπὶ θυγατρᾶσι γαμβρῶν αὐτοῦ Καρόλος de
Tocco Δεσπότης Ρωμανίας καὶ Ἀρτης καὶ
Δουκὸς Λευκάδος καὶ Κεφαλληνίας, καὶ Θεο-
δώρου Πηλοπονήσου Δεσπότης Μιστρά καὶ Κε-
λαβρύτων, ὧν ὁ τελευταῖος σπεύσας εἶχε κατα-
λάβει καὶ ἐδέσποζεν ἤδη τοῦ Ἀργους, ὡς Γυπο-
τηρητῆς τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Νερίου, ἢ καὶ ἐπ'
ὀνόματι τοῦ Βυζαντινοῦ Αυτοκράτορος Μανουὴλ
B' τοῦ Πηλοπονήσου, οὗ ἦν νεώτερος ἀδελφός.

Ἡ Ἐνετία, ἀπὸ πολλοῦ μελετῶσα νὰ ὑπο-
καταστήσῃ τὴν ἐπ' ἐσχάτων εἰς πλήρη παρα-
λυσίαν ἐπελθοῦσιν Φραγκικὴν κυριαρχίαν τῆς
Πελοποννήσου, πρωτίστως ἐθεώρει τὴν ἀπό-
κρησιν τοῦ Νκυπλίου ὡς ἀφετηρίαν τῆς πρὸς
μακροπρόθεσμον τῶν κατακτητικῶν αὐτῆς σχε-
δίων. Τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ταύτην καθίστα ἐπι-
βλητικωτέρην ἡ ἀπειλουμένη ἄρτι ἐπὶ τὴν κυρίως
Ἑλλάδα καὶ τὴν Πελοπόννησον Ὀθωμανικὴ
ἐπέλασις, δι' ἣν τὸ Νκύπλιον ὑπελάμβανεν εἰ-
κότως ὡς ἀναγκαστὸν ἀπώκρημα, δυνάμενον νὰ
χρησιμεύσῃ αὐτῇ ὡς ἔρεισμα καὶ προπύργιον εἰς

τὰς κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἀμυντικὰς αὐτῆς ἐ-
νεργείας διὰ τὸ ὀχυρὸν καὶ εὐλίμενον τῆς θέ-
σεως.

Ἀποτυχοῦσα ἤδη ἡ Ἐνετία ἐκ τοῦ πρώ-
του, ὡς εἴρηται, θανάτου τοῦ Πέτρου Κορνάρου
πρὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας d' Engien
τῆς νομίμου κυρίαρχου, νὰ ἀποκτήσῃ δι' αὐτοῦ
τὸ Νκύπλιον, ὡς μυστικῶς εἶχε συμβληθῆ μετ'
αὐτοῦ, αὐτοπροσώπως μεταβάντος εἰς Ἐνετίαν,
διὰ τῆς ἀπὸ 16 Μαρτίου 1383 ἐπισήμου πρά-
ξεως, ἐστράφη ἤδη πρὸς τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ
διὰ τῶν, ὡς εἴρηται, ἀπεσταλμένων, οὗς ἐπὶ
τοῦτο ἐξέπεμψεν εἰς Νκύπλιον, ἐπειράθη νὰ
πείσῃ αὐτὴν, ὅπως ζῶσα ἐκχωρήσῃ ἐκούσιως τὴν
Ἐνετικὴν Πολιτείαν τὰς κτήσεις αὐτῆς πολλα-
χόθεν ἤδη ἀπειλουμένης σπουδαίως. Ἡ Μαρία
d' Engien, συνορῶσα ὅτι ἀδύνατος ἀπέβηκεν
αὐτῇ ἡ διατήρησις τῶν κληρονομικῶν τούτων
κτήσεων ἀπὸ τῶν περικυκλούντων αὐτὰς κιν-
δύνων, ἐγγυτέρων καὶ ἀπωτέρων, τοῦ Νερίου
Ἀκκιαγιόλη καὶ τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ
ἐπερχομένου φοβεροῦ Σουλτάνου τῶν Ὀθωμαν-
ῶν Βαγιαζήτ Α' τοῦ Κεραουσοῦ, ἀπεφά-
σισεν, ἤδη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου αὐτῆς,
νὰ ἀποδεχθῆ τοὺς προτεινομένους ἄρους ὑπὸ τῶν
ἀπεσταλμένων τοῦ Δόγη τῆς Ἐνετίας πρὸς
πραγματῶσιν δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀνε-
χώρησεν ἐκ Νκυπλίου κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ
1388 δι' Ἐνετικῶν πλοίων καὶ μετέβη εἰς
Ἐνετίαν, ἐνθα δι' ἐπισήμου Συμβολαίου, ὑπο-
γραφεύσης τῆ 12ῃ Δεκεμβρίου 1388 συνωμολό-
γησε τὴν πώλησιν καὶ παραχώρησιν εἰς τὸν
Δόγη τῆς Ἐνετίας Ἀνδρέαν Δάνδολον καὶ τὸ
Ἐνετικὸν Κράτος τῶν ἐπὶ τοῦ Νκυπλίου καὶ
Ἀργους κυριαρχικῶν αὐτῆς δικαιοματίων ἀντὶ
ἐτησίως χορηγίας, πεντακοσίων χρυσῶν Δου-
κάτων, πληρωτέων εἰς αὐτὴν καὶ τοὺς κτιόν-
τας αὐτῆς ἐπὶ τὸ διηνεκὲς ὑπὸ τοῦ ταμείου τῆς
Ἐνετικῆς Πολιτείας λόγῳ τιμῆματος καὶ ἐτέ-
ρων διακοσίων χρυσῶν Δουκάτων πληρωτέων
ἐπίσης ἐτησίως ἐφ' ἄρου ζωῆς διὰ τὰς προμη-
θείας αὐτῆς. Πλὴν τῶν χορηγιῶν τούτων ἐπε-
τέραθη εἰς τὴν Μαρίας d' Engien νὰ διαθέσῃ
μετὰ θάνατον διςχίλια χρυσῶν Δουκάτων ὑπὲρ οὗ-
τινος ἤθελεν ἐγκρίνει, πληρωθησόμενα εἰς τὸν
κληροδόχον αὐτῆς πρὸς τοῦ Ἐνετικοῦ ταμείου

ὑπὸ τὸν ἀνατρεπτικὸν ἔρον ὅτι δὲν ἦτο ἐπιτε-
τραμμένον αὐτῇ νὰ συνέλθῃ εἰς ἕτερον γάμον
ἢ μετ' εὐπατρίδου Ἐνετοῦ Πολίτου.

Ἡ δικηγράφουσα τὰς ρηθείσας συμφωνίας ἐπί-
σημος πράξις, γενομένη ἐνώπιον Δημοσίου προ-
σώπου, τοῦ Νοταρίου Μάρκου δὲ Ραφκῆλ, τῆ
17ῃ Δεκεμβρίου 1388, διετηρήθη ἡμῖν ὑπὸ
τοῦ Ραφκῆλ δὲ Καραζίνη Μεγάλου Ἀρχιγραμμα-
ματέως τοῦ Ἐνετικοῦ Κράτους ἐν τῇ σωζο-
μένῃ χειρογράφῳ αὐτοῦ Ἱστορίᾳ τῆς Ἐνετίας
τῆ ἀεχομένη ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Δόγη Ἀν-
δρέου Δανδόλου ἔχει δὲ οὕτως :

«Ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ Πέτρος Κορνάριος, τοῦ
ποτὲ κυρίου Φρειδερίκου, ἐδέσποζε γαιῶν, φρου-
ριῶν καὶ ὀχυρωμάτων τοῦ Ἀργους καὶ Ναυ-
πλίου λόγῳ προικὸς τῆς συζύγου αὐτοῦ τῆς
ἐξαίρετου κυρίας Μαρίας θυγατρὸς τοῦ ποτὲ
ἐξαίρετου ἀνδρὸς κυρίου Γουῆδωνος δὲ— Ἀγ-
γίνου, αἵτινες χῶραι ἔνεκα τοῦ θανάτου τοῦ εἰ-
ρημένου Πέτρου Κορνάρου ἐν ἀνθηρῇ ἡλικίᾳ
ὑπέκειντο εἰς προφανῆ κίνδυνον νὰ περιέλθω-
σιν εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων ἢ τῶν Ἑλλήνων
ἐπὶ πραγματικῇ ζημίᾳ τῆς ρηθείσης κυρίας Μα-
ρίας, εἰς ἣν νομίμως ἀνήκουσιν».

«Ἐπὶ τούτῳ ἡ Α.Ε. ὁ Δόγης τῆς Ἐνετίας
ἐν ἔτει 1388, Ἰδικτιῶνος ιβ', ἡμέρα Σαβ-
βάτου, 12 Δεκεμβρίου, κατ' ἐπίμονον παρόκλη-
σιν αὐτῆς τῆς κυρίας Μαρίας, ἠγόρασε παρ' αὐ-
τῆς τὰς χώρας ταύτας καὶ τὰς γαίας, καθ' ὃ
εἶχε δικαίωμα ἐπ' αὐτῶν, ἀντὶ Δουκάτων πεν-
τακοσίων καθαροῦ χρυσοῦ καὶ ἀκριβοῦς βάρους,
πληρωτέων κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ τὸ διηνεκὲς εἰς αὐ-
τὴν τὴν κυρίαν Μαρίαν δὲ Ἀγγίνου καὶ τοὺς
καιόντας ἀπογόνους αὐτῆς. Ἡ εἰρημένη (κυρία
Μαρία) δύναται νὰ συντάξῃ διαθήκην καὶ διὰ
μαριύρων νὰ κληροδοτήσῃ, εἰς οἰονδήποτε θε-
λήσει διςχίλια χρυσῶν Δουκάτων ἐκ τῶν δημοσίων
χορηγιῶν τῆς Ἐνετίας. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ
ὁ ἐκλαμπρότατος κύριος Δόγης καὶ ἡ Πολιτεία
τῶν Ἐνετῶν ἀπαλλάσσονται πάσης ἄλλης ὑπο-
χρεώσεως καὶ εὐθύνης νὰ δώσωσι τινὸν εἰς τρί-
τον τινὰ χρήματα ἢ ἄλλα πράγματα πλὴν τῶν
εἰρημένων. Πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ἀπομένουσιν ἐς
αὐτὴν ἐλευθέρως καὶ ἀπολύτως ὡς κτήμα τοῦ προ-
επιρημένου κυρίου Δόγη καὶ τῆς Πολιτείας τῶν
Ἐνετῶν. Πρὸς τοῦτοις ὁ ἐξαίρετος κύριος Δό-

γης καὶ ἡ Ἑνετικὴ Πολιτεία ὑπεσχέθησαν νὰ δίδωσι καὶ νὰ πληρώνωσιν εἰς τὴν αὐτὴν κυρίαν Μαρίαν καθ' ἕκαστον ἔτος ποσότητα Δουκάτων διακοσίων χρυσῶν διὰ τὰς προμηθειὰς αὐτῆς, πλὴν τῶν προαναγεγραμμένων ἑτέρων πεντακοσίων χρυσῶν Δουκάτων. Ἐάν δέ ποτε αἱ εἰρημέναι χώραι ἀπολεσθῶσιν, ὁ ἐκλαμπρότατος κύριος Δόγης καὶ ἡ Πολιτεία τῶν Ἑνετῶν δὲν ὑποχρεοῦνται κατ' οὐδὲν πρὸς τοὺς κληρονόμους οὐτῆς τῆς κυρίας Μαρίας μέχρι οὗ ὁ αὐτὸς κύριος Δόγης καὶ ἡ Ἑνετικὴ Πολιτεία ἤθελον ἀνακτήσει ἢ ἐκ νέου κατακτήσει τὰς χώρας ταύτας (τὸ Ἄργος καὶ τὸ Ναύπλιον) ἢ καὶ ἑκατέραν αὐτῶν. Προσέτι αὐτῇ τῇ κυρίᾳ Μαρίᾳ δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ οὔτε παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου κυρίου Δόγη, οὔτε ὑπὸ τῆς Πολιτείας τῶν Ἑνετῶν βάρος τι ἢ ὑποχρέωσις τοῦ δανείζειν ἢ ἄλλως εἰσφέρειν τι ἐκ τῶν χρηματικῶν τούτων χορηγιῶν. Πάντως ὁμοίως εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ κυρίου Δόγη ἀπομένει ἡ πρόνοια νὰ διαθέτῃ ἀνάλογα χρηματικὰ ποσὰ τῆς Ἑνετικῆς Πολιτείας εἴτε εἰς δάνεια, εἴτε καὶ ἄλλως πως, ὑπὸ τὸν ὄρον ἵνα ἐκ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος τῶν οὕτω πως διατεθησομένων χορηγιῶν ἀποδίδηται ἐνιαυσίως τὸ ποσὸν τῶν ἑπτακοσίων χρυσῶν Δουκάτων, καταγραφομένου τοῦ κεφαλαίου τούτου ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν προμηθημονευθέντων προσώπων».

» Ἀφ' ἑτέρον ἡ προειρημένη κυρία Μαρία δὲ Ἄγγινον αὐτοπροαιρέτως, ἐκουσίως καὶ ἐν πλήρει καὶ ἐλευθέρᾳ συνειδήσει, ἀνομολογοῦσα, ὅτι ἡ σωτηρία καὶ ἡ διατήρησις τοῦ προσώπου καὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἀπόκειται εἰς τὴν καλὴν θέλησιν τοῦ ἐκλαμπροτάτου Δουκινοῦ Ἀρχοντος, τῶν Ἑνετῶν παρὰ τοῦ ὁποίου ὡς θυγάτηρ εὐμενέστατα ἐφιλοφρονήθη καὶ ἀναγνωρίζει ὅτι φιλοφρονεῖται, ὑπεσχέθη καὶ ὤμοσεν ἄνευ τινὸς ἐπιφυλάξεως, προνοοῦντος τοῦ ἀνδρὸς Μάρκου δὲ Ραφαῆλ Νοταρίου, ὡς δημοσίου προσώπου, ὅστις πρὸς τοῦτο ἐνετείλατο νὰ συνταχθῇ ἐπίσημος Πράξις ἐν ἔτει 1388, ἡμέρα 17ῃ Δεκεμβρίου, καθ' ἣν αὐτὴ ἡ κυρία Μαρία ὑπεσχέθη ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου αὐτῆς δὲν θὰ λάβῃ ἄνδρα οὐδὲ σύζυγον ἄλλον εἰμὴ εὐγενῆ πολίτην ἐξ Ἑνετῶν καταγόμενον, ἐπὶ ποινῇ νὰ ἀπολέσῃ ἀμέσως καὶ αὐτοδικαίως

τὴν προμηθηθεῖσαν ἐπιχορήγησιν τῶν πεντακοσίων χρυσῶν Δουκάτων, τῶν διδομένων αὐτῇ ἀντὶ τιμήματος τῶν εἰρημένων χωρῶν, ὡς καὶ τὰ ἄνω σημειούμενα διακόσια χρυσῶν Δουκάτα τὰ διδόμενα διὰ τὰς προμηθειὰς αὐτῆς, καὶ ὅσα διακαιοῦνται (κατὰ τὰ ἄνωτέρω) νὰ κληροδοτήσῃ οἰκωδῆποτε, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελον ἀποθάνει ἄνευ νομίμων κατιόντων αὐτῆς κληρονόμων». (1)

Κατὰ τῆς τοιαύτης ἀγοραπωλησίης τῶν Ἀργολικῶν πόλεων ἐντονον ἐποιήσατο διακωρυξίαν πρὸς τε τὸν Πάπαν Ρώμης τὸν Βασιλέα τῆς Γαλλίας κλπ. ὁ ἐξ αἵματος συγγενῆς τῆς Μαρίας d' Engien Ραμόνδος Del-Balzo, ἥτις ὁμοίως ἀπέβη ἀτελεσφόρητος.

Ἡ Ἑνετία, νομίμως ἤδη γενομένη κυρία τοῦ Ναυπλίου καὶ τοῦ Ἄργους ἔσπευσε νὰ ἀποστείλῃ εὐτόσθε Ἐκτεκτον Ἀπεσταλμένον καὶ Προβλεπτήν (Proveditor) τὸν Περράτσον Μαλιπιέρρον (Perazzo Malipierro), ὅστις ἐγκλίμως ἀφίχθεις, τῇ 26ῃ Ἰανουαρίου 1389, μετὰ ἰσχυρῶν δυνάμεων κατέλαβε τὴν ἐκχωρηθεῖσαν εὐθεντίαν τοῦ Ναυπλίου ἐν ὀνόματι τῆς Γαληνοτάτης Πολιτείας τῶν Ἑνετῶν, τῇ συγκαταθέσει καὶ τῶν Ἑλλήνων προκρίτων τῆς πόλεως οὗτοι εὐμενῶς ἀπεδέξαντο τὴν γενομένην μεταβολήν, ἐλπίζοντες ὅτι ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν Ἑνετικὴν ἐξουσίαν τὸ Ναύπλιον θὰ ἠδύνατο τότε νὰ ἀποσοδῆσῃ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὸ κινδύνους. Ἡ στρατιωτικὴ καὶ πολιτικὴ διοίκησις τοῦ Ναυπλίου ἀνετέθη ἰδιαιτέρως εἰς τὸν εὐπκτρίδην Ἑνετὸν Βίκτωρα Μοροζίνην.

Τῆς οὕτω γενομένης εἰρηνικῆς, ἐν ἔτει 1389, καταλήψεως τοῦ Ναυπλίου ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν τοιαύτην ποιεῖται μνησίαν τὸ Σύντομον Χρονικόν: «Ἔτος ὩΩΗΖ' (6897 ἤτοι 1389 μ. Χ.) ἐπαράλαβε ἡ ἐκλαμπροτάτη ἡμῶν Βασιλεία (Ἑνετία) τὸ Ἀναῦπλι».

Ὁ Περράττος Μαλιπιέρρος, ὅμοιος ὡς ἐτακτοποίησε τὰ ἐν Ναυπλίῳ πράγματα, ἐπεχείρησε

(1) Morea Compatuta σελ. 434. Ἴδε καὶ S. Sismondī ἱστορία τῶν Ἰταλικῶν Πολιτειῶν κατὰ τὸν Μεσαιῶνα Τόμος V Κεφαλ. LII. σελ. 276. Κατὰ τὸν τελευταῖον αἱ δύο πόλεις τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργους ἠνώθησαν ἤδη μετὰ τῆς Ἑνετίας διὰ παραχωρήσεως τῶν χωροδικοτῶν αὐτῶν».

νὰ καταλάβῃ καὶ τὸ Ἄργος, ἐνθα ὁμοίως ἰσχυρῶς ἔτυχε ἀντιστάσεως ὑπὸ τοῦ κατέχοντος ἄρτι αὐτὸ Δεσπότη Μιστρά καὶ Κλαυθρύτων Θεοδώρου Παλαιολόγου, γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Νερίου Ἀκκιαγιόλη, ὅστις μετὰ τὴν εἶχεν νισχυθῆ διὰ τῶν τῶ πρῶτον ἤδη ἐποικισθέντων ἐν Ἀργολίδι Ἀλβανῶν.

Μετὰ τὴν γενομένην παραχώρησιν τῶν κυριάρχικῶν αὐτῆς δικαιοματίων εἰς τὴν Ἑνετίαν

ἡ Μαρία d' Engien ὀριστικῶς ἐφεξῆς ἐγκαταστάθεισα αὐτόθι, ἔλαβε συναινέσει τοῦ Δόγη καὶ δευτέρου σύζυγον τὸν εὐγενῆ Ἑνετὸν Πασχάλην Ζάνον (Pascal Zane), ἀποθανόντα καὶ τοῦτον μετ' οὐ πολὺ, τῷ 1392. Ἡ Μαρία μὴ ἀποκτήσασα τέκνα καὶ ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου γάμου δὲν φαίνεται ἐπιζήσασα τοῦ σύζυγου αὐτῆς πλέον τοῦ ἔτους.

ΜΙΧ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

ῬΟΔΑΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΜΙΑ..

ΣΑΝ Τ' ΑΣΤΕΡΙ

Πόσο πικρὴ κι' ἀβέβαιη καρδιά στά στήθη μου ἔχω
Τὴν κάθε ἀγάπη τοῦ ἀγαπῶ με δάκρυα τὴν βρέχω,
Τὸ κίνο πειὸ πικρότερο τὸ κάθε τι τοῦ ἐγγίζω,
Κι' ἔτσι στὴ Λίμνη τοῦ καημοῦ τὴν ὄψι ἀντιφεγγίζω
Σὰν σὲ κοιμώμενο γιαλὸ ἀπ' τοῦ Οὐρανοῦ τὴ μέση
Τ' ἀστέρι τοῦ ζυγίζεται καὶ τρέμει γιὰ νὰ πέσῃ...

ΘΑΝΑΤΟΣ

ὦ, πάψε πειά! Τὰ λόγια σου δὲ με παρηγοροῦνε,
Τὰ ὄνειρά μου (ποῦ ἦτανε τὸ μόνο μου ἀγαθὸ)
Ἄν μ' ἄφησαν, καὶ σκυθρωποὶ καημοὶ ἂν με τριγυροῦνε
Θὰ πάρω τὴν ἀπόφασιν μὰ λέξι δὲ θὰ εἶπῶ...

Μιὰ ἡμέρα—ὦ, ποιά τὰ λόγια σου δὲ με παρηγοροῦνε!
Στὴν πόρτα τὴ φωτόλουστη μπροστὰ θὰ ξαπλωθῶ
Θὰ εἰποῦνε στὰ μικρὰ παιδιὰ πῶς πρέπει νὰ σιωποῦνε
Κι' ἐκεῖ με λύπην ἀμετρὴν ἀγάλια θὰ σβυσθῶ...

ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Ἐνα τραγουδάκι ἀκόμη
Γιὰ τὴν ἔρημὴ κοπελιά.
Γιὰ τὰ μάτια τὰ σβυμένα
Γιὰ τὰ δλόχρυσά μαλλιά.

Ἐνα τραγουδάκι ἀκόμη
Γιὰ τὰ σέβανε, ὦ καημέ,
Ποῦ ἀνθισσε λευκὴ καμέλια
Κι' ἐμαράθηρες—ὦμιέ!

Ἐνα τραγουδάκι ἀκόμη
Γιὰ τὴν πλάνα σου ὁμορφιά
Ποῦ ἔφυγες χελιδονάκι
Γιὰ νὰ μὴ γυρίσης πειά!...

ΘΡΑΣ. ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΥ

Ὁ ἐκ Γλασκώβης χημικὸς κύριος Frederic Soddey ἐδημοσίευσεν πρὸ τινος λίαν ἀξιόλογον μελέτην περὶ προελεύσεως τοῦ ραδίου, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς :

Τυγχάνει γνωστὸν ὅτι τὸ ράδιον ἄνευ ἐξωτερικῆς τινὸς ἐπιδράσεως μεταβάλλεται εἰς ἕτερα σώματα· ὅτι τὰ άτομα αὐτοῦ ἔχουσιν τὴν ιδιότητα νὰ διαρρηγνύνται, ἢ οὕτως εἰπεῖν νὰ ἐκπυρσοκροτῶσιν δίκην φυσικῶν δυναμίτιδος πλησίον ἀλλήλων τοποθετημένων, οὕτως ὥστε ἢ ἐκρηξίς τοῦ ἑνὸς νὰ συνεπάγεται τὴν τοῦ ἄλλου καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς· ὅτι ἡ διάρρηξις ἐκάστου ἀτόμου ραδίου συνοδεύεται ὑπὸ ἀκτινοβολίας, ἀποδιδομένης εἰς τὴν παρουσίαν ἀπειροστώσ μικρῶν σωματίων, ἅτινα μετ' ἀπειρογράφτου ταχύτητος ἐκσφενδονίζονται μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ. Ἐκ τῆς τοιαύτης ἐξ ἀτόμων συνισταμένης κόνεως, διακρίνουσιν τρία εἶδη ἀκτινοβολίας· τὴν ἀκτινοβολίαν τὴν προερχομένην ἐκ τῶν σωματίων ἐκείνων ἅτινα εἶνε θετικῶς ἠλεκτρισμένα, καὶ τῶν ὁποίων ἡ Identitat, κατὰ τὸν Rutherford, εἶνε ἡ αὐτὴ μετὰ τοῦ στοιχείου ἡλίου, δεύτερον εἶδος ἀκτινοβολίας εἶνε ἡ προκαλουμένη ὑπὸ σωματίων πολὺ μικροτέρων τῶν πρώτων, καὶ ἦτις ἐν πολλοῖς ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἀκτινοβολίαν τῶν καθοδικῶν ἀκτίνων· τρίτον δὲ εἶδος ἀκτινοβολίας εἶνε ἡ τῶν ἀκτίνων X. Ἄσχετος τέλος πρὸς τὴν τριπλὴν ταύτην ἀκτινοβολίαν τοῦ ραδίου, εἶνε ἡ ἐκ τῶν ὑπολειπομένων ἀτόμων αὐτοῦ ἔκλυσις εἰδους τινος ἀερίου (Emanation), ὅπερ σὺν τῷ χρόνῳ μετατρέπεται εἰς σειρὰν στερεῶν σωματίων, τὸ ράδιον A, τὸ ράδιον B, C, D, E, F. Περὶ τοῦ τελευταίου πιστεύεται ὅτι αὐτὸ εἶνε ἡ πηγὴ τοῦ μολύβδου. Ἐν τέλει ἀπέδειξεν ὁ κ. Rutherford ὅτι ἡ διάσπασις τῶν ἀτόμων τοῦ ραδίου εἶνε κανονικὴ καὶ ὅτι ὑπ' οὐδεμιᾶς χημικῆς ἢ φυσικῆς ἐπιδράσεως δύναται ν' ἀνασταλῆ. Ἐκ διαφορῶν τέλος ὑπολογισμῶν τοῦ ἴδιου ἐξάγεται ὅτι, ἡ ἐνέργεια ἑνὸς ἀτόμου ραδίου μόλις διαρκεῖ περὶ τὰς 2.600 ἔτη καὶ συνεπῶς κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα καταναλίσκεται καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τ' ἀνωτέρω περιγραφέντα φαινόμενα. Συνεπῶς ἀναγκαῖον εἶνε νὰ ὑποτεθῆ ἡ ὑπαρξίς πηγῆς τινος τοῦ Ραδίου, ἦτις ἀντικαθιστᾷ τὸ σὺν τῷ χρόνῳ καταναλισκόμενον ράδιον, ὅπερ ἄλλως θὰ εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐξαφανισθῆ ἔκ τῆς γῆς.

Οἱ κύριοι Rutherford, Boltwood καὶ Soddy προσεπάθησαν ν' ἀνεύρωσιν τὴν ἀνιγματοῦδη ταύτην πηγὴν τοῦ ραδίου, ἐπιμῶνως ἀναζητήσαντες αὐτὴν ἐν τῷ οὐρανίῳ. Τὸ οὐράνιον πάντοτε συνοδεύει τὸ ράδιον καὶ μά-

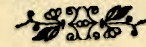
λιστα κατὰ τὴν ποσοτικὴν ἀναλογίαν 1:3.000.000, ἀκριβῶς ὑπὸ τῶν κυρίων Strutt καὶ Boltwood προσδιορισθεῖσαν. Εὐνόητον ὕδεν εἶνε ὅτι, ἐὰν τὸ ἐν σῶμα κατάγεται ἐκ τοῦ ἑτέρου καὶ ἐὰν ἀκόμη αἱ σημεριναὶ γνώσεις μας περὶ τῆς σταθερᾶς αὐτῶν μετατροπῆς ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο εἶναι ὀρθαί, ὅτι πρέπει πάντοτε νὰ ὑπάρχη μία ἰσορροπία μετὰ τῶν δύο σωματίων, καὶ τοιαύτη μάλιστα ἦτις νὰ συμφωνῆ μετὰ τῆς ἀνωτέρω ἀναφερομένης ἀναλογίας. Εἰς τὴν ἐρώτησιν τέλος ἐὰν καὶ πειραματικῶς ἀπεδείχθη ἡ μετατροπὴ τοῦ οὐρανίου εἰς ράδιον, ἀπαντῶμεν οὐχί. Ὁ λόγος δ' εἶνε ὅτι ὁ χρόνος τῆς διαρκείας τῆς ἐνεργείας ἑνὸς ἀτόμου οὐρανίου εἶνε πολὺ μεγαλειότερος τῆς τοῦ ραδίου, ἦτοι τὸ οὐράνιον ἀπαιτεῖ 7.500.000.000 ἔτη ὅπως ἀποσυντεθῆ, καὶ συνεπῶς οὐδέποτε ἐπετεύχθη ἡ ἄμεσος ἐπὶ τῶν χημικῶν καθαρῶν ἀλάτων τοῦ οὐρανίου τοιαύτη παρατήρησις. Ἀπεναντίας δὲ τὸν μετασχηματισμὸν αὐτὸν τοῦ οὐρανίου εἰς ράδιον, εὐχερῶς παρετήρησαν ἐπὶ τοῦ νιτρικοῦ οὐρανίου, ἐξ οὗ προηγουμένως ἐπιμελῶς ἀπεμακρύνθη τὸ ράδιον. Ὡς ἐκ τούτου τέλος συμπεραίνουσιν, ὅτι τὰ ἐν τῷ ἐμπορίῳ εὐρισκόμενα ἄλατα τοῦ Ραδίου ἐμπεριέχουσιν ἐν διάμεσον σῶμα, ὅπερ ἀφ' ἑνὸς μεν προέρχεται ἐκ τοῦ οὐρανίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ μετασχηματίζεται εἰς ράδιον· τὸ διάμεσον τοῦτο σῶμα συνεπεία τῆς ταχύτερας αὐτοῦ διασπάσεως, συγκριτικῶς πρὸς τὴν τοῦ νιτρικοῦ οὐρανίου, συνεχῶς ἀντικαθιστᾷ τὰ εἰς ἐκάστην στιγμὴν χρόνου εἰς σειρὰν ὅλην ἐνεργειῶν διασπόμενα ἄτομα τοῦ ραδίου. Ἴσως τέλος ὑπάρχουσιν περισσότερα τοιαῦτα διάμεσα σώματα, εἰς τὰ ὁποῖα συγκαταλέγονται τὸ ἀκτινίου (Aktinium) καὶ τὸ Ἴόνιον (Jonium), τὸ νεωστὶ ὑπὸ τοῦ κυρίου Boltwood ἀνακαλυφθέν. Ἐν μιᾷ δὲ νεωτάτῃ αὐτοῦ ἀνακινῶσει βεβαίως ὁ κυρ. Soddy, ὅτι ἐπέτυχεν νὰ παρατηρήσῃ καὶ βεβαιώσῃ τὴν παρουσίαν ραδίου, ἐν διαλύσει περιεχοῦσῃ 225 γραμ. οὐρανίου, χημικῶς καθαροῦ, ἦν πρὸ τριῶν καὶ ἡμίσεος ἔτους εἶχε παρασκευάσῃ ἡ ποσότης τοῦ κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα σχηματισθέντος ραδίου μόλις ἀνέρχεται εἰς 25 ἑκατομμυριοστὰ τοῦ χιλιοστοῦ τοῦ γραμμαρίου. Ἡ συγκομιδὴ τέλος τοῦ ραδίου αὐξάνει ἀναλόγως τῷ τετραγώνῳ τοῦ χρόνου. Ἐν τέλει δὲ ὁ κύριος Soddes πιστεύει ὅτι μετὰ τὸ οὐράνιον καὶ τοῦ Ραδίου μόνον ἐν διάμεσον σῶμα ὑπάρχει.

Ἐν Balia-Maden Αὐγούστου 1909

N. ΠΑΤΣΗΣ

Διδάκτωρ-Μεταλλειολόγος

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΟΣ ΑΜΠΕΛΑ

“Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΜΙΧΑΛΟΥΣ,”

ΚΩΜΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΩ ΛΑΣΚΑΡΗ

ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Αφορμήν λαβὼν ἐκ τῆς ἐσχάτως δημοσιευθείσης ὑπὸ νεοφανοῦς μουσουροῦ μεταφράσεως εἰς τὸ μαλλιαρὸν ἰδίωμα τῶν ἰταλικῶν ὄρων τῆς μουσικῆς καὶ ἐνθυμηθεὶς ὅσα ἄλλοτε ἐλέγαμεν ἢ ἐγράφομεν περὶ μαλλιαρῶν, ἀνεζήτησα μεταξὺ τῶν χειρογράφων μου τὸ πρωτόγραφον κωμικῆς σκηνῆς ἢ φάρσας, ἦν πρὸς διείτις εἶχον γράφει ἐπὶ σχετικῷ θέματι, ἦτοι μεταφράσεως εἰς μαλλιαρὴν γλῶσσαν τῶν γαλλικῶν παραγγελμάτων τοῦ τετραγύρου. Ἀνευρὼν δὲ τοῦτο σοὶ τὸ ἀποστέλλω — σοὶ τὸ ἀφιερῶ μάλιστα — μὲ πλήρη ἐλευθερίαν νὰ νὰ διαθέσης ὅπως θέλεις εἴτε πρὸς δημοσίευσιν, εἴτε πρὸς παράστασιν, πρὶν παλαιωθῆ τὸ θέμα ἐφ' οὗ ἐγράφη· διότι ὑποθέτω ὅτι μετὰ τινὰ χρόνον δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον μαλλιαροὶ, οὔτε θὰ ἔχουν καμμίαν ἀξίαν ἢ ἐπικαιρότητα ὅσα περὶ τούτου ἐγράφησαν. Ἐπὶ τῇ ἐδ-καίρῳ δὲ τῆς ἀποστολῆς καὶ ἀφιερώσεως τοῦ χειρογράφου προσθέτω τινὰ περὶ αὐτοῦ, ἅτινα δύναται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ὡς προλεγόμενά του, ἢ δικαιολογητικά του ἐν περιπτώσει δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Τὴν κωμικὴν ταύτην σκηνήν, ἦτοι τὸν Χορὸν τῆς Μιχαλοῦς εἶχον γράφει ὡς σκαλῆθρον προωρισμένον διὰ τὸ Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον· ληγούσης δὲ τότε τῆς προοδεσμίας πρὸς ὑποβολὴν ἔργων εἰς τὸν πρὸς διείτις ὑφιστάμενον δραματικὸν διαγωνισμόν, μετέβαλα σκοπὸν καὶ τὸ ἀπέστειλα οὐχὶ διὰ νὰ βραβευθῆ βεβαίως, ἀλλὰ διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν περὶ μαλλιαρῶν γνώμην τῶν κριτῶν τοῦ διαγωνισμοῦ, ἦν προέβλεπον ἀντίθετον πρὸς τὴν γνώμην τῶν προκατόχων κριτῶν τοῦ προηγουμένου διαγωνισμοῦ, οἵτινες εἶχον βραβεύσει ἐτέραν μου κωμωδίαν (Φάϊβ-ο-κ λ ὀ κ) διακωμωδοῦσαν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τοῖς τότε θεωρουμένοις γλωσσοπλάστῃς. Οὕτω δὲ ὁ πλάγιος σκοπὸς, δι' ὃν ὑπεβλήθη εἰς τὸν διαγωνισμόν καὶ ἢ ἀνευ οὐδεμιᾶς φιλολογικῆς ἀξιώσεως κωμικῆ αὐτῆ σκηνῆ, ἐπέτυχεν. Οἱ τε-

λευταῖοι κριταὶ τοῦ ἐκπνεύσαντος διαγωνισμοῦ ἐνόμισαν μὲν τὸ σκηρικὸν τοῦτο παίγιον κωμωδίαν θέμα ἔχουσαν τὸ ἀνύπαρκτον κατ' ἐμὲ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ τὴν ἔταξαν ἄνω τῶν λοιπῶν διαγωνισθεισῶν κωμωδιῶν, δὲν τὴν ἐβράβευσαν δὲ ὡς στηριζομένην ἐπὶ βεβιασμένων ἐπινοιῶν, ἀποφανθέντες ἐπὶ λέξει ὅτι πρὸς «συγγραφὴν γλωσσικῆς κωμωδίας θὰ ἐχρειάζετο σύλληψις ὑπεράγαν εὐφροσύνης, εἰμὴ αὐτόχρομα δαιμονίου ποιητοῦ». Ἐφεραν δὲ εἰς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τὴν «Βαβυλωνίαν» τοῦ ἀειμνήστου Βυζαντίου, ἦν κατεδίδασσαν «ὡς ἀμφιβόλου ἀξίας», καίτοι στηριζομένην ἐπὶ ἄλλης βίσεως, ἦτοι παρεξηγήσεως προελθούσης ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν τοπικῶν ἐν Ἑλλάδι γλωσσικῶν ιδιωματισμῶν!

Ἀκούων τινὲς ἐκ τῶν χειλέων τοῦ εὐφροδαστέρου ἴσως τῶν ἐπιφανεστέρων παρ' ἡμῖν λογοτεχνῶν ἀφορισμοὺς τούτους, ἐτίθειν τὰ ὅσα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, νομίζων ὅτι παρακοῶν· διότι πρὸς δύο ἔτι ἐτιῶν, ἀπὸ τοῦ ἰδίου πανεπιστημιακοῦ βῆμους, τελουμένου τοῦ λαοσανείου διαγωνισμοῦ, εἶχον ἀκούσει τ' ἀντίθετα ἐντελῶς παρ' ἄλλων κριτῶν, ἐπίσης σοφῶν καθηγητῶν καὶ λογοτεχνῶν, οἵτινες ἐβράβευον τὴν ἄλλην μου κωμωδίαν τὴν διακωμωδοῦσαν τοὺς αὐτοὺς ἐπ' ἴσης ἀνθρώπους τοὺς αὐτοκαλουμένους «Κομμάτια τῆς Μάφωψης γιὰ τὴν ξάπλωσι τῆς ἐθνικῆς γλώσσας τῶν Ρωμίων», ἦτοι μέλη τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῆς Ἑθνικῆς γλώσσας τῶν Ἑλλήνων!

Τίνες ἐκ τῶν κριτῶν ἔκριναν ἀσφαλέστερον δὲν θὰ κρίνῃ βεβαίως οὔτε ὁ βραβευθεὶς συγγραφεὺς τοῦ Φαῖβ-ο-κλὸκ, οὔτε τοῦ «Χοροῦ τῆς Μιχαλοῦς». Δύναται ὅμως νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἄλλης γνώμης τῶν τελευταίων κριτῶν, ἀποφανθέντων ἐν τῇ ιδιότητι τῶν ὡς καθηγητῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ὅτι ὑφίσταται ἐν Ἑλλάδι γλωσσικὸν ζήτημα καὶ ὅτι πρὸς συγγραφὴν

κωμωδίας ἐχούσης γλωσσικὸν θέμα ἀπαιεῖται ὑπεράγαν εὐφροσύνης καὶ αὐτόχρομα δαιμόνιος συγγραφεὺς (!). Τὸ δεύτερον συμπέρασμα τῶν θὰ ἦτο ὀρθὸν ἂν ἦτο βάσιμος ἡ γνώμη τῶν περὶ ὑπάρξεως γλωσσικοῦ ζητήματος. Τοιοῦτο ὅμως δὲν ὑφίστατο τότε, οὐδ' ἦτο δυνατόν ν' ἀναχθῆ εἰς περιωπὴν σοβαροῦ φιλολογικοῦ ζητήματος ἀφ' ἐνὸς μὲν ἢ ἀπόπειρα τοῦ κ. Ψυχάκη καὶ Σα εἰς μετάφρασιν τοῦ Ἐδαγγελίου ἢ τοῦ Αἰσχύλου καὶ Ὀμήρου εἰς τὴν ἐπ' αὐτοῦ δημουργηθεῖσαν ἀκατάληπτον βολαπουκικὴν γλῶσσαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος τῶν ὑπερμάχων τῆς καθαρευούσης τῶν φοβηθέντων διάσπασιν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος ἐκ τῆς φρενοπληξίας ἔξ ἐπὶ τὰ ἀκινδύνων βολαπουκιστῶν, πρὸς διακωμώδησιν τῶν ὁλοίων ἐζήτουν οἱ κ. κριταὶ ὑπερίγαν ἔξοχον καὶ δαιμόνιον τοῦν! Τὸ πολὺ ἦρκει δι' αὐτοὺς μία φάρσα βασιζομένη ἐπὶ ὀλίγων μαλλιαρῶν λέξεων, πρὸς σύνταξιν τῆς ὁλοίας ἦρκει καὶ ὁ μετριώτερος τῶν γραφόντων τοιοῦτου εἶδους σκηρικὰ παίγνια.

Ἄν λάβῃ ἐπὶ παραδείγματος οἰοσδήποτε τούτων τὴν ἐσχάτως δημοσιευθεῖσαν μετάφρασιν τῶν ἰταλικῶν ὄρων τῆς μουσικῆς, ἦν ἐφιλοτέχνησεν ὁ μουσουργὸς κ. Μανώλης Καλομοίρης ὡς θέμα γλωσσικῆς κωμωδίας, δύναται νὰ γράψῃ τοιαύτην χωρὶς νὰ ἦνε ὑπεράγαν εὐφροσύνης καὶ δαιμόνιος νοῦς, διότι τίς θεατῆς δὲν θὰ γελάσῃ ἀκούων ὅτι πρέπει νὰ λέγωμεν τὸ *diminuido* = ξεψυχισμένον, τὸ *retenuto* = βάσταλίγο, τὸ *sforzando* = δυνάμωνε, τὸ *con passione* = ντέρετι καὶ τοὺς ἄλλους μουσικοὺς ὄρους τὸ πρωτοβάρεμα, τὰ σπαστά, τὰ κατεργάρικα, καὶ τὰ κοροϊδευτικά; Δὲν παρέχουν ἀφ' ἐαυτῶν, μὲ τὰς ἰδίας τῶν λέξεις, ὕλην εἰς διακωμώδησιν οἱ αὐτοκοροϊδευόμενοι οὔτοι γλωσσοπλάσται, οἱ αὐτοκαλούμενοι παιδιὰ τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Βαλαωρίτη; («Ὁρα «Ἀστεως» φύλλ. 2 Μαρτίου 1908). Καὶ τί ἄλλο πρῖντον οἱ ἦρωες τοῦ χοροῦ τῆς Μιχαλοῦς ἢ μεταφράζοντες εἰς τὴν ἰδίαν γλῶσσαν τῶν τὰ γαλλικὰ παραγγέλματα τοῦ τετραγύρου; Ἐὰν οἱ κ. κριταὶ τοῦ τελευταίου διαγωνισμοῦ εἶχον ὑπ' ὄψει τὴν τελευταίαν μετάφρασιν τοῦ κ. Καλομοίρη, δὲν θὰ κατέκρινον τὸν γράψαντα τὸν «Χορὸν τῆς Μιχα-

λοῦς» ὡς καταφυγόντα εἰς βεβιασμένας ἐπινοίας ὅπως προκαλέσῃ τὸν γέλωτα τῶν θεατῶν. Ἄλλως τε ὅσα μαλλιαρὰ παρένευρα καὶ ἐν τῇ βραβευθείσῃ τριπράκτῳ κωμωδίᾳ μου καὶ ἐν τῇ κωμικῇ ταύτῃ σκηνῇ δὲν εἶνε πλάσματα φαντασίας, οὐδ' ἐπινοιαὶ βεβιασμένα, ἀλλ' ἴδιοι αὐτῶν στίχοι, αἱ ἴδιαι αὐτῶν λέξεις καὶ ἐπινοιαὶ ληφθεῖσαι πᾶσαι ἐκ τοῦ φανταστικοῦ κόσμου, εἰς ὃν ζῶσιν οἱ εὐδαίμονες οὔτοι θνητοὶ, ἔχοντες ἰδίαν καὶ διάφορον τῶν λοιπῶν θνητῶν ἀντίληψιν, ἰδίαν γραμμικὴν (ἐντυπον ἐκ σελ. 96 τοῦ κ. Φίληντα), ἰδιαίτερον. «Μάζωψη γιὰ τὴν ξάπλωσι τῆς γλώσσας», ἴδιον μουσουργόν, πρὸς τοῦτοις δὲ πολλὰ ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς «οἶον πρόσινα χαμόγελα, κυριακάτικαις θάλασαις, ἀρσενικαῖς ἀλυσίδες, φεγγαρίσας λύπαις, τοῦφες, κουλουριαστὰ φείδια, λοῦφες, παθάρια, παιδιὰ φλαβόμωρα, μαύρους κεραβηνοὺς, γλυκοῦπνιασμένα γάλατα, σιγαλιαῖς, λησμονιαῖς, ξανασιές καὶ ἐπὶ τέλους γιναῖκες μὲ μουστάκι! Πρὸς πίστωσιν δὲ τοῦ τελευταίου ἀναφέρω τὸ ἀθηντικὸν τετραστικὸν τῶν τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸν Χρόνον τῆς 4 Μαΐου 1908 (φυλλ. 2015).

Μήπως δὲν μ' εἶχες ξαναἰδῆ στὰ μάτια σου παρθένα καὶ στρίβεις τὸ μουστάκι σου νὰ μὴ μὲ δῆς ἐμένα;

Ἀπεκρυστάλλωσαν δὲ τὰς ἰδέας καὶ τὰς λέξεις τῶν καὶ εἰς ἴδιον ἀθηντικὸν οὔτως εἰπεῖν τόμον τὴν λεγομένην γραμματικὴν τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσας τοῦ κ. Μ. Φίληντα, ἔξ ἧς μανθάνομεν ὅτι «γιὰ νὰ πάῃ μπρὸς ἡ ἀνθρωπότης» πρέπει ὁ καθένας νὰ δουλεύῃ γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ ἔθνους, νὰ γνωρίζῃ ὅτι τὰ φωνήεντα πρέπει νὰ λίσονται φτόγκοι ἄτριφτοι καὶ τριβάμενοι, ὅτι ἄλλα λέγονται Ξακλονθητικά καὶ ἄλλα ποῦ «προφέρουμε τοιῶν» ὡς κρηματίζει γλωσσίδι καὶ βγαίνοντας ὁ ξανασασμὸς νὰ ταράξῃ φωνητικὰς κόρδες... καὶ ὅτι τὰ σύμφωνα διαιροῦνται «κατὰ τὰ στοματῖσια κατατόπια σὲ μπροστὶνὰ, μεσὶνὰ καὶ πῖσινὰ καὶ ὅτι πῖσινὰ εἶνε «ὅσα μορφώνονται στὰ πῖσινὰ του κατατόπια, ἀνάμεσα προλάριγκα καὶ πισόγλωσσα»!

Καὶ τώρα ἐρωτῶ, φίλε κ. Λάσκαρη, μετὰ τοιαῦτα καὶ μυρία ἄλλα χειρότερα τῶν, τίνας

δικαιολογούνται πλειότερον, οι σοβαρώς κατε-
θόντες εις καταπολέμησιν των περιλαλήτων η
φρενοπλήκτων ιδεολογιστών, κατά Μιταντσην(*)
η οι γραφμαντες ελαφρός φάρος η σκηνηκά, παι-
γνια, οϊον η στελλομένη σοι κωμική σκηνη ;

Εκ Πατρών Ιουνίου 1909 Τ. Α.
Γ. Γ. Είχον γράψει τ' ανωτέρω οτε ελαβον
εκ Κωνσταντινουπόλεως τον νεοεκδοθέντα πο-
λύτιμον τόμον των «Ανκλέκτων» του φίλου
μου λογιου και επιφανους δικηγόρου κ. Γ. Α-
ποστολίδου. Θά τον συγχρω δι' ελα τά άλλα

(*) Ορα τας προκληθείσας και δημοσιευθείσας εν ταις
«Αθήναις» (κατά Φεβρουάριον του 1905) γνώμας των
έπιστημόνων και των φρενιάτρων περι μαλλιαρών. Ανα-
λυτικώτερον περι αυτών εγνωμάτευσεν τότε ο φρενιά-
τρος κ. Μιταντσης, θεωρήσας αυτους ως υπαγομένους
«εις την κλάσιν των φιλοδόξων φρενοπαθών, διακρινομέ-
νων ου μόνον διά της γραφής και της ασυγκρατησίας,
«αλλά και διά της εξωτερικής παραστάσεώς των, της
«ένδυμασίας κ. λ. π., ανήκοντας εις ιδίαν τάξιν παθολο-
«γικών φρενοπαθών, παραληρούντων και έχόντων μίαν
«ιδίαν κρυσταλλωμένην εν τη παθολογική αυτών φαντα-
σία κ. λ. π. (Φύλλα «Αθηνών» 2 Φεβρ. 1905). Αλλά
και ο Γάλλος ιατρός Βρουαντέλ εξετάσας ανθρωπομε-
τρικώς και τούς άλλαχοι στρεβλωτάς της γλώσσης και
γράφοντας ακατανόητα και συμβολικά δήθεν, εδημοσίευ-
σεν εκθεσιν εις αμερικανικόν περιοδικόν, εξ ης αποδει-
κνύεται, οτι, «οὔτοι δέν εινε σωματικώς πλασμένοι, όπως
οι λοιποι άνθρωποι και ολοι οὔτοι έχουσι τὰ εστα της
λεκάνης προσόμοια προς γυναικειον σκελετόν» κλπ. [Ορα
«Αθήνας» κητόθη].

εν κτύοις, πλην της περι Ψυχάρη πεντηκοντά-
σελίδου θανακτικής άλλως κριτικής του, δι' ης
κουρευλιάζει και τον Γικνίρη του και το δλον
σύστημα της μκλληρωσύνης. Δέν ητο ουως κο-
πιώδες να διδάξη τον αρχηγόν των γλωσσουπλα-
στών οτι διαφέρει εν τη δημοτικη γλώσση το
μυκλό από τὰ μυκλά ; Αν ημην εις την
θέσιν του θα περιωριζόμην εις παράθεσιν όλί-
γων περικοπών εκ του χριστουργήματος της
μκλληρωσύνης, ελα η εν τούς ανκλέκταις περ-
τιθειμένη καθ' ην «ετι μυκλό του Γικνίρη ηταν
πκτηηρι» σα σταφύλι τὸ πατοῦσε για να βγάξη
ζουμί !» Το ζουμί κτύο εινε η γλώσση την ο-
ποιόν νομίζουα απορρέουσιν εκ της άθανάτου
δημοτικης γλώσσης μας ! Τ. Α.

Βον Γ. Γ. Αναγνωστων τ' ανωτέρω, μη
προδικατεθής, φίλτατε, οτι σε καταδικάζω ν'
αναγνώσης σχολαστικόν η φιλολογικόν περι
γλώσσης διάλογον και κλείσης το στελλόμενον
χειρόγραφον μετά την πρώτην σελίδα. Πρόκειται
περι άπλης διασκεδάσεως ευθύμων νέων κατά
την τελευταίαν κυρικην των άποκρέω, διοργα-
νωθείσης προχειρώς εν τῷ ξενοδοχείω της κυρής
Μιχαλοῦς δαπάναις δύο μκλληρωών προσπα-
θούτων να «εκαπλώσουν την εθνικη γλώσση»
και εις τούς εν χρήσει παρ' ημιν χορούς. Τίποτε
άλλο. Τ. Α.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Μιχαλοῦ Μανιάρη	γρατικ διευθύντρια ξενοδοχείου.
Γιάννος Κατσαρίδας	«Κομμάτια της Μάζωψης για την ζάπλωσι της γλώσσης»
Γιάννος Καραμούντζας	
Τζών Λουλάκης	αεργος νεανίας, πατιναριστής.
Πάνος Κουσκουσοῦρης	αναγνωσματογράφος.
Αχιλλεύς Τουφτουρας	αστυνόμος του 19ου τμήματος.
Ανδροδάμεια Καλομελέτα	χειραφειτημένη.
Μιράντα	μκλληρωή αιδός του καφέ-αμάν.
Κανέλλα	θαλαμηπόλος του ξενοδοχείου Μιχαλοῦς.
Μιστόκλης	ανεψιός της Μιχαλοῦς, κούτσαβος.
Μήτρος	εὐζωνοι άπεσπασμένοι
Στέφανος	

Πρόσωπα μη λαλοῦντα
Κικη-Λωρελάη-Κοκῶ-Μουσικοί πλανόδιοι κλπ.

Η σκηνη ἐπι του παρόντος εν Αθήναις

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΜΙΧΑΛΟΥΣ

[Αΐδουσα μικροῦ ξενοδοχείου εν Αθήναις. Εις τὸ βάλδος της σκηνης θύρα άγρουσα
εις διάδρομον, διξ.όθεν άλλη άγρουσα εις έξώστην· άρτισιερόθεν έτέρη άγρουσα
εις δωμάτιον. Εν τῷ μέσω μικρά τραπέζα, εις την γωνίαν κλυδοκῦμβυλον].

ΣΚΗΝΗ Α'

Αίρομένης της αυλαίας ακούεται ο κωδωνισκος
της κάτω θύρας· μετά στιγμην δὲ εισέρχεται
ο Πάνος ακολουθούμενος υπό παιδός (όμο-
κομιστοῦ) κομίζοντας δέμα και μέγα κυτίον
χάρτινον· ταυτοχρόνως εισέρχεται διά της ά-
ριστερας θύρας η Κανέλλα.

Πάνος, Κανέλλα, Παῖς,

Πάνος

Έλα κυμένη Κανέλλα· Μιά ὦρα ατυπούσα
τὸ κουδούνι.

Κανέλλα

Δέν τ' ακουσα θά 'νε χαλασμένο.

Πάνος

Κι' αυτό χαλασμένο ; Μά ελα εδῶ μέσα εινε
χαρβαλωμένο ;

Κανέλλα

Πάλι γαρίναις ; Εἶσαι, κύρ Πάνο, ο παρὸ
γαρίναιρης στο ξενοδοχείο μας. Αὐτός ο βροχε-
ρός κειρός κτυπῆ 'στά νεῦρα, φαινεται...

Πάνος

Μπορεῖ. Παρ' αυτόν τον μπόγο (δεικνύει τὸ
δέμα) και βάλ' τον στην καμρα μου.
(Δαμβάνει τὸ δέμα από τον κομιστήν και τὸ
παραδίδει εις την Κανέλλαν, δίδει δὲ εις τον
κομιστήν εν νικελ δεκάλεπτον).

Παῖς (άποποιούμενος να τὸ δεχθῆ).

Τί ν' αυτό, αφέντη ; Παρ' το και δύο το σε
κανενα ζητιάνο.

Πάνος

Μά πόσα θες, μωρέ ;

Παῖς

Τὸν κόπο μου. Δέν βλέπεις ποῦ γεινα λου-
τασ ; Έπρεπε να κανης συμφωνία...

Πάνος

Συμφωνία ; να τὸ φέρη ; από την ζυζα ως
την πόρτα ; (τῷ δίδει κ' έτερον). Πήγαινε να μη
σοῦ δώσω κ' άλλο ενκ (τον απειλεῖ διά της χει-
ρός.)

Παῖς

Μη μας φοβερίζης, κύριος... (αναχωρεῖ).

Πάνος

Ποτε δέν μένει ευχαριστημένος ο Ρωμικός !

Κανέλλα (παρατηροῦσα τὸ δέμα),

Καλέ, αυτό εινε βρεμένο. Δέν 'στά 'στέγνωνε
η πλύστρα σου : Δέν θά 'χη, φαινεται φωτιά.

Πάνος

Καλέ, τί πλύστρα και φωτιά ; (Εξάγει εν ντό-
μιμον εκ του δέματος.) Δέν τὰ βλέπεις ; Εἶνε
κινούργαχ· τὸ πρωῖ μου τὰ τελείωσε η ράπτρα.
Τώρα βράχην που τὰ φερνα· κ' εγω εἶμαι
βρεμένος. Έλα, σφούγγισέ με με την ποδιά σου.
(Πησιάζει προς αυτήν).

Κανέλλα (άπομακρυνόμενη)

Πήγαινε καλίτερον ν' άλλάζης. Θά σε βιάψ
η ύγρασία.

Πάνος (Βλέπων τὸ ὡρολόγιόν του)

Δέν έχω κειρό. Έπτά η ὦρα. Πάω στο
σταθμό, γιατί προσμένο ενκ φίλο μου.

Κανέλλα

Δέν τον φέρεις στο ξενοδοχείο μας ;

Πάνος

Θά τὸν τὸ 'πῶ κι' εν θέλη... (παρατηρεῖ τὰ εν
τῷ δέματι). Πήγαινε τώρα να τ' απλώσης στην
κάμαρά μου να στεγνώσουν λίγο. Για δες τα.
(Η Κανέλλα, λύσσασα τὸ δέμα, ανασύρει ενδυ-
μασίας ποικιλοχρόους και μέγα προσωπειον
γυναικός.)

Κανέλλα

Σε καλό σου, κύρ Πάνο. Με τέτοια βροχή
επιήγες να 'νοικιάσης φορεσιές αποκηράτικες ;

Πάνος

Τῆς εἶχα παραγγείλει για δύο φίλους μου
για να πάρουν τὸ κραβέτο του κομιτάτου. Μά
η βροχή μας χάλασε τὰ σχέδια. Ίδιόλεξε και-
ρὸ να βρεζῆ... την τελευταίαν κυρικη του καρ-
ναβαλιου.

Κανέλλα

Κρέμα στα έξοδά σας. Αί ! δὲν πειράζει τὰ φυλάττε γιὰ τοῦ χρόνου.

Πᾶνος

Βλέπουμε ὡς τότε. Βάλτ' το τώρα μέσα

Κανέλλα (φιλαρέσκως μειδιῶσα)

Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, κύρ Πᾶνο· ἔτσι κ' ἔτσι δὲν σοῦ χρησιμεύουν σήμερα. Δὲν μοῦ δίνεις νὰ φορέσω γιὰ μιὰ ὥρα κανένα ντόμινο ; Μπορεῖ νὰ ἔβγω λίγο γιὰ τὸ καλό. Μοῦ ἴδωκε ἡ κυρά Μιχαλοῦ ἄδεια...

Πᾶνος (διακόπτει καὶ συμπληροῖ τὴν φράσιν)

Διανυκτερεύσεις ; Καὶ θὰ βγῆς μόνη ;

Κανέλλα

Ὁχι, δά· μὲ κάποιε φιλαινάδα μου...

Πᾶνος

Καὶ δίχως καθαλλιέρο τέτοια ὥρα ;...

Κανέλλα

Θά 'νε μαζί μας ἓνα παλληκάρι π ρ ὶ τ η ς.

Πᾶνος (θωπεύων αὐτήν)

Καὶ δὲν ἔχει ὄνομα ;

Κανέλλα

Πῶς ; δὲν τὸν καταλαμβάνεις ; Θά 'νε ὁ Μιστόκλης, ὁ ἀνιψιός τῆς ξενοδόχας μας.

Πᾶνος

Μὰ ξέρεις τί βρωμόκαιρο κάνει ἔξω ; Θά μοῦ βρεῖς τὴν φορεσιά καὶ τὴν θέλω γιὰ τοῦ χρόνου.

Κανέλλα

Τὶ διάβολο ; Θά βρέχῃ ὡς τὸ πρῶτ' ; Ἐμεῖς θά βγοῦμε ὕστερα ἀπὸ τῆς ἑνδεκα.

Πᾶνος

Καὶ ποῦ θὰ πάτε ;

Κανέλλα

Σὲ κανένα μ π ἄ λ - μ α σ κ ἔ. Δὲν θὰ μοῦ χαλάσῃς τὸ χατῆρι.

Πᾶνος

Θά ξανάρθω καὶ τὰ λέμε, (βλέπων τὸ ὠρολόγιόν του) ἑπτὰ καὶ πέντε... Ἄκουσε νὰ πῆς στὴν ξενοδόχα μας πῶς πάω νὰ τῆς φέρω ἓνα φίλο μου. Εἶνε κανένα δωμάτιο ἄδειανό ;

Κανέλλα

Εἶνε τὸ ἐννεά...

Πᾶνος

Κοντὰ σ' ἐκείνη τὴν ἀντρογυναῖκα ; Εἶνε πολὺ μικρό· μὰ δὲν πειράζει. Ἄς οἰκονομηθῇ σήμερα σ' αὐτὸ καὶ αὔριο τοῦ δίνετε κανένα ἄλλο. Ρίξ' του καὶ σὺ καμμιὰ μαϊιά... νὰ τὸν τραβήξῃς μὴ μᾶς φύγῃ...

Κανέλλα (προσέμπουσα αὐτὸν)

Μὰ εἶνε νέος ;

Πᾶνος (κατανεύων)

Μ' ἓνα μουστάκι σηκωμένο... ἀλλὰ Κάιζερ, κατάλαβες ; σὰν διὸ ἀγκύστρια...

Κανέλλα

Θά κοιμάται, φαίνεται, μ' αὐτὸ τό... — πῶς τὸ λέτε ;...

Πᾶνος

Μὲ μουστακοδέτη (δίδει αὐτῇ τὴν ψήκτραν) Ἐελάσπωσέ με λίγο. Δὲς τί χάλια.

Κανέλλα (κρατοῦσα τὴν ψήκτραν)

Καὶ τί δουλειὰ κάνει αὐτὸς ὁ φίλος σου ;

Πᾶνος

Ἐχει ἓνα γαλονάκι... παιδί ἀκόμα, διψασμένο γιὰ γλέντι ἀθηναῖκο, Διωρίστη ἀστυνόμος στὸ τμήμα μας.

Κανέλλα

Θά 'χωμε λοιπὸν τὰ μέσα ;

Πᾶνος

Καὶ τὰ παραμέσα. Μὴ ρωτᾷς. Νά 'χῃς ὅμως τὸν νοῦ σου. Ἐρχεται ἀπὸ τὸ Ἄσπροχῶρι κ' ἦταν ἔως τώρα ἐπὶ τῆς καταδιώξεως...

Κανέλλα

Μὴ φοβεῖσαι γιὰ μένα. Φέρ' τον κ' ἔννοια σου.

(Ἐν ᾧ ἀπέρχεται ὁ Πᾶνος, συναντᾶται πρὸ τῆς θύρας μετὰ τοῦ εἰσερχομένου Μιστόκλη, ὅστις στρίβει ἀπειλητικῶς τὸν μύστακά του.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Κανέλλα - Μιστόκλης

Μιστόκλης

Σὰν πολὺ κοντὰ εἴσχετε καί... τὰ 'λέγχετε.

Κανέλλα

Καλέ, Μιστόκλη· εἶνε ὁ νοικάρης μας, ὁ κύρ Πᾶνος ποῦ γράφει στῆς ἐφημερίδες...

Μιστόκλης

Δὲν πᾶ νὰ γράφῃ. Ἐέρω πῶς πᾶρε πολὺ θάρρος μαζί σου. Τὴν εἶδα καὶ προχθὲς κοντὰ σου. Ἄν τὸν 'ξαναδῶ νὰ σοῦ γλυκομιλᾷ στα σκοτεινά, θὰ τοῦ κάνω τὰ μουτρα μ π λ ἔ - μ α - ρ ἔ ν, τοῦ ἀφιλότιμου.

Κανέλλα

Τὶ σοῦ 'κανε πάλι ὁ ἄνθρωπος ; Ἀρχίσεις νὰ γίνεσαι ἀπὸ τώρα ζηλιάρης. Καὶ νὰ σοῦ πῶ ; Ἐδῶ εἶνε ξενοδοχεῖο κ' ἐγὼ εἶμαι καμμιέρη. Τὶ θές ; νὰ διώχνω τοὺς νοικάρηδες ; Τότε ἄς τὸ κλείσῃς τὸ ξενοδοχεῖτό τῆς ἡθεῖά σου.

Μιστόκλης

Ἡ θεῖά μου δὲν θὰ γίνεσαι τὸ διὰ μέσου. Μὲ 'κατάλαβες ; Μπορεῖ νὰ ῥῆσαι καμμιέρη, μὰ εἶσαι κ' ἀρραβωνιστικιά μου. Τὸ λοιπὸν δὲν ὑποφέρνω τῆς χειρονομίας τῶν νοικάρηδων. Κεὶ ἀπάνω στὸ φιλότιμό μου τὰ κάνω ὅλα ἡγάλασσα.

Κανέλλα

Μυιγιάστιχες, Μιστόκλη. Ποῦ εἶδες τῆς χειρονομίας ;

Μιστόκλης

Ἐμένα θὰ γελάσῃς ; Δὲν σὲ βλέπω κάθε μέρα νὰ κρυφομιλᾷς πότε μὲ τὸν ἓνα, πότε μὲ τὸν ἄλλο ; Χθὲς τὸ βράδυ ἔκανες πῶς διάζαζες μὲ τὸν νοικάρη ποῦ 'χει τὰ μακρὰ μαλλιά...

Κανέλλα

Τὸν Κατσακρίδα, (γελοῦσα) Ὡς κ' αὐτὸν σοῦ 'μπῆκαν ὑποψίαις ; Καλέ αὐτὸς εἶνε γιὰ δέσιμο. Κάνει τὸν δάσκαλο καὶ πληρώνει γιὰ νὰ διδῇ μᾶθημα... δὲν πλερώνεται.

Μιστόκλης

Εἶνε κουτοπόνηρος. Βρίσκει ἀφορμὲς γιὰ νὰ τὰ παίζῃ μαζί σου. Κεὶ τί μᾶθημα σοῦ κάνει ;

Κανέλλα

Μὰ δὲν τὸ ξέρεις ; Ὅλοι γλεντοῦμε στὸ ξενοδοχεῖο μὲ τὴν λύξα του. Φτάνει μιὰ γλωσσα δική του μαζί μ' ἓνα ἄλλο νεόφερτο νοικάρη μ.κ.ι, τὸν Καρκαμούντζα...

Μιστόκλης

Μωρέ, μὴν εἶνε μαλλιαροί ;

Κανέλλα

Ἐτσι τοὺς λένε. Μὰ δὲν ἔχουνε πολλὰ μαλλιά, οὔτε μαλλιά...

Μιστόκλης (στρίβων τὸν μύστακα)

Ἄσε τὰ καλκμπούρια γιὰ καμμιὰ ἐπιθεώρησι καὶ πρόσεχε μ' αὐτῆς τῆς σχέσεως σου μὲ μαλλιαρούς.

Κανέλλα

Καὶ τί παθίνω ; Θέλουν νὰ μᾶς μάθουν μιὰ δική των γλωσσα. Ἐρχονται κάθε βράδυ στὴν κάμρα τοῦ Καρκαμούντζα δυὸ τρεῖς κ' ἀρχίζουν ξεφωνήματα σὰν στρίγγλες καὶ κάνουν κατι χειρονομίας, σὰν παλαβοί. Μιὰ μέρα τοὺς ἀρώτησα τί καταλαβάνουν μ' αὐτὰ ποῦ κάνουν. Ἐέρεις τί μοῦ 'παν ; — «Ἐκπλόνουμε τὴν ἐθνικὰ γλωσσα στα σπήτρα καὶ στῆς γειτονικῆς».

Μιστόκλης

Πληρώνουν τακτικὰ τὸ νοῖκι στὴν θεῖά μου Μιχαλοῦ ;

Κανέλλα

Μπορεῖ καὶ νὰ χροστοῦνε. Δὲν εἶδα τὰ κα-

τάστιχα τῆς θεῖας σου. Ἐγὼ ξέρω πῶς μοιράζονε φυλλάδες κάθε μέρα σὲ χοντρὸ χαρτί καὶ ὅσοι πέρνουν τῆς πετᾶνε...

Μιστόκλης

Καὶ γιὰτί δὲν τῆς πουλοῦν μὲ τὴν δική ;

Κανέλλα

Καὶ ποιὸς τῆς ἀγοράζει ; δὲν τῆς θέλουν οὔτε χάρισμα, οἱ μπακαλιῆδες ; γιὰτί δὲν πουροῦν νὰ διπλώσουν τῆς σαρδέλλαις, εἶνε πολὺ χοντρὸ χαρτί. Τοὺς τὸ στέλλουν ἀπὸ τὴν Ἄγγλιζ...

Μιστόκλης

Καὶ ποῦ τὸν βρίσκουν τὸν παρᾶ ;

Κανέλλα

Μυστήριο, Μιστόκλη μου ! Καὶ νὰ 'δῆς ποῦ τοὺς μυστήσαν κάποιε κατεργάρηδες καὶ τοὺς ταμπολογοῦν μὲ τρόπο... Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀμαρτίαν μου ; Κάτι ταμπολογοῦ κ' ἐγώ. Κ' οἱ δυὸ μοῦ δίνουν κάθε λίγο καὶ λιγάκι...

Μιστόκλης (ἀγρίως προσβλέπων)

Τσιμπιάς ;

Κανέλλα

Αὐτὸ τοὺς ἔλειπε !.. Μοῦ δίνουνε ρεγάλα... νὰ, αὐτὰ ποῦ λένε πο ὐ ρ μ π ο υ ἄ ρ...

Μιστόκλης

Καὶ σὺ τί δίνεις ; Τί τοὺς κάνεις ;

Κανέλλα

Τοὺς κάνω κόμμια... κατηγάω κ' ἄλλας, κατι μωδιτρούλαις, κάποιαις φιλαινάδαίς μου...

Μιστόκλης

Τοὺς κουβαλᾷς καὶ τέτοιαις ; Μπαράδου σου !

Κανέλλα

Καλέ, ἐγὼ παγαίνω καὶ τοὺς κάνω τὴν κατήχησι, πῶς πρέπει νὰ μιλάνε. Κ' ἔτσι τῆς ἔχω κάνει... (διακόπτεται ὡς διστάζουσα).

Μιστόκλης

Πές το ! τί κομπιάζεις ;

Κανέλλα (μετὰ συστολῆς)

Μαλλιαροί !

Μιστόκλης (ὡς παρεξηγῶν)

Ντροπή σου ;

Κανέλλα

Θαρρῶ πῶς θά σε κάνω κ' ἐσένα τσιράκι των...

Μιστόκλης

Κ' ἐμένα ;

Κανέλλα

Καὶ τί θὰ χάρης ; Θά 'χῃς τὰ ρεγάλα σου. Φθάνει νὰ σε κατκαράψουν στὴ Μάζωψή των.

Ἔχουν ὡς τώρα κάνει τρεῖς γεινοτοπούλαις μας φανατικιές, τὴν Μιράντζα, τὴν Κικὴ καὶ τὴν Κοκῶ.

Μιστόκλης

Κι' ἐσένα τέσσαρες.

Κανέλλα

Ἐγὼ τοὺς κορροϊδεύω.

Μιστόκλης

Θαρρῶ μ' αὐτὰ ποῦ λές, πῶς καὶ σὺ κορροϊδεύεις ἐμένα.

Κανέλλα

Γιὰ νὰ πιστέψης, παραφύλαξε καμμιὰ βραδεῖά ποῦ θὰ μοῦ κάνη μάθημα κανέννας ἀπ' αὐτοὺς, ν' αλούσης τί θὰ λέρη... μάλιστα αὐτὸς ποῦ ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἀγγλία...

Μιστόκλης

Ὁ Καρχιμούντζας;

Κανέλλα

Καλὲ, ὁ ἄλλος ποῦ κάθησε στὸ ἐξ. Εἶνε γιομάτος λίρα καὶ ζευζελιά.

Μιστόκλης

Κ' ἦρθε νὰ κάτῃ σὲ τέτοιο μικρὸ ξενοδοχεῖο;

Κανέλλα

Τὸ ἔκανε ἐπίτηδες γιὰ νὰ ψαρέψῃ μαθητὰδες ἀπὸ τῆς γειτονιαῖς. Καὶ νὰ δῆ; Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα, ποῦ ῥθ' ἐδῶ, ἔντυσε τὴν κάμαρά του ὅλη μὲ πράσινα.

(Ἀκούεται ὁ κωδωνίσκος τῆς θύρας)

Μιστόκλης

Νά! μὴν εἶνε οἱ λεγάμενοι;

Κανέλλα (βλέπουσα ἀπὸ τῆς θύρας)

Αὐτοί! (δεικνύουσα τὸ δέμα). Μάζεψ' τα καὶ βάλ' τα στὸ νούμερο ἑπτὰ. Ἐπειτα ἔλα καὶ κρύψου πίσω ἀπὸ τὸν μπερντέ νὰ τοὺς ἀκούσης.

Μιστόκλης (τυλίσσει τὸ δέμα)

Νὰ σοῦ πῶ, Κανέλλα. Εἶνε πέντε μέραις ποῦ ἀφέθηκα καὶ μένω στῆς θειᾶς μου μόνο γιὰ σένα. Κ' ἔχω σχέδιο νὰ σὲ πάρω καὶ μαζί νὰ διευθύνουμε τὸ ξενοδοχεῖο. Τὸ λοιπὸν, τὰ μάτια σου τέσσαρα μὴ παραστρατήσης μὲ κανένα...

Κανέλλα (γελοῦσα)

Μ' αὐτοὺς ποῦ σοῦ πᾶ;

Μιστόκλης

Δὲν ξέρω ἓνα σοῦ λέω μόνο πῶς ἂν καταλάβω πῶς τὰ χεῖς φτειασμένα μὲ κανένα ἀπ' αὐτοὺς καὶ μὲ πιάση τὸ μπουρίνι, θὰ τοὺς κάνω ἀπὸ μιὰ κουμπήτρικα στὸ κούτελο (ποιεῖ σημεῖον ὅτι θὰ πυροβολήσῃ).

Κανέλλα

Ἄσε τῆς φοβέρας μὴ σ' ἀκούσουν. Μ' αὐτὰ σου καὶ μ' αὐτὰ θὰ διώξῃς ὅλους τοὺς νοικάρηδες τῆς θειᾶς σου.

Μιστόκλης

Σοῦ τό πᾶ... θὰ τοὺς σκορπίσω τὰ μυκλά.

Κανέλλα

Μὰ δὲν ρωτᾷς ἂν ἔχουν... τέτοια πράγματα; (Ἐν ᾧ ἀπέρχεται ὁ Μιστόκλης διὰ τῆς ἀριστερᾶς θύρας, εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας ὁ Κατσαρίδας κρατῶν βιβλία καὶ ὁ Καραμούντζας κρατῶν μουσικὰ τεμάχια καὶ ραβδίον ἀρχιμουσικοῦ).

ΣΚΗΝΗ Γ.

Κανέλλα, Κατσαρίδας, Καραμούντζας

Κατσαρίδας

Γειά σου, παρσινοῦσκιωτη Κανέλλα.

Καραμούντζας

Γειά σου, πανώρεια μὲς μαθητῶν.

Κανέλλα

Καλῶς μου τοὺς δασκάλους (βοηθοῦσα αὐτοὺς ν' ἀποβάλλωσι τὰ ἐπανωφόριά των). Εἴστε πολὺ βρεμένοι.

Κατσαρίδας

Μὰ ἔρριχνε βροχὴ μὲ τὸ τουλούμι, σὴν στήν Ἰνκλετέρρα (ἀποθέτει τὰ βιβλία ἐπὶ τῆς τραπέζης).

Καραμούντζας (δεικνύων ὅσα κρατεῖ)

Γιὰ δὲς κι' ἐδῶ. Ἐγεινεν λούτσα ἀπ' τὴν βροχὴ.

Κατσαρίδας

Βράχθηκε κ' ἡ καντρίλιχ ποῦ θὰ παίζουσι; Πῶ! πῶ! ἔγεινε μία μουντζούρα.

Καραμούντζας

Δὲν πειράζει. Τὴν ξέρω ἀπ' ὄξω. (παρατηρῶν τὰ μουσικὰ τεμάχια). Νά, τὸ πρωτοβάρεμα... (παραδίδων αὐτὰ εἰς τὴν Κανέλλα). Βάλ' τα στήν κουζίνα νὰ στεγνώσουν.

Κανέλλα

Καλλίτερον νὰ τ' ἀφήστε ἔτσι. Θάν'νε περὶ βαρειά...

Κατσαρίδας

Μὰ αὐτὰ δὲν τὰ πουλᾶνε μὲ τὸ ζῦγι. Εἶνε τοῦ ἀρχιδασκάλου μὲς.

Κανέλλα

Ἄλλα πάλι;

Κατσαρίδας

Τώρα τὰ σταμπάρησαν καὶ θὰ τὰ χαρίσουμε στοὺς μαθητὰδες. Ἐνα κ' ἓνα, (λαμβάνων καὶ ἐπιδεικνύων ἀνὰ ἐν βιβλίον). Νά, αὐτὴ ν' ἡ Ἀ-

λιάδα ποῦ τὴν σκάρωσε ἓνας στραβός, ὁ Ὁμερας ὁ Χιώτης, (δεικνύων ἄλλο.) Αὐτὸ εἶν' ὁ Γιαννίρης... τεφάρι τοῦ δασκάλου μὲς. (δεικνύων ἄλλο). Αὐτὸ νὲ ἓνα μάτσο ρίμες τοῦ Γιάννου Γιδοπνίχτη.

Κανέλλα

Καὶ πῶς τῆς λένε;

Κατσαρίδας

«Φριζα καὶ τσακμακώπετρες»...

Κανέλλα (δεικνύουσα βιβλίον)

Κι' αὐτὸ τὸ καταπράσινο;

Κατσαρίδας

Δὲν ξέρης νὰ διαβάξῃς; (ἀναγιώσκων τὸν τίτλον) «Ὁ Περθενός ποῦ τὴν σκάρωσαν οἱ Ἕλληνοί».

Καραμούντζας

Ἀλήθεια, δὲν μὲς λές, ἦρθαν νὰ μὲ γυρέψουν κάπιοι μουσικάντιδες;

Κανέλλα

Ὅχι κακί.

Καραμούντζας (τῷ Κατσαρίδα)

Μὰ τότες, πότε θὰ μάθουνε τῆς καντρίλιες μου;

Κατσαρίδας

Τῆς παίζεις μὰ φορὰ στὸ πιάνο ποῦ ἔφερε καὶ τῆς μαθύνουν.

Καραμούντζας

Μὲ μίαν φορὰ θὰ μάθουνε πότε νὰ παίζουσι τὸ «ξεψυγισμένο»; πότε τὸ «δυναμωμένο»; πότε τὸ ντέρτι; τὸ μαργιόλιχο;... Θαρρῶ πῶς δὲν θὰ προφθάσωμε γιὰ σήμερα τὸ σχεδιά μὲς.

Κατσαρίδας

Μὰ δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε ἄλλοιως, δὲν μὲς μένει ἄλλη βραδεῖά. Σήμερα φέρνει τέλος ἡ ἀποκριά.

Κανέλλα

Μὲ τὸ μ. π. α. ρ. ν. τ. ὄ. ν., δὲν μοῦ λένε...

Κατσαρίδας

Τὸ σχεδιά μὲς;... Νά! ἔχουμε σκοπὸ νὰ ξεπλώσωμε τὴν ἐθνικὰ γλώσσα στοὺς μπάλους καὶ στήν μουσικὴ.

Κανέλλα

Μὰ πῶς θὰ τὴν ξεπλώστε;

Καραμούντζας

Σ' ἓνα μπάλο. Θὰ ἔνε ὄλ' ἡ Μάζωψή μὲς.

Κανέλλα

Θὰ ἔχετε καὶ ντάμικ;

Καραμούντζας

Πῶς; θὰ ἔνε κατὰ πρώτης ἢ τρεῖς ποῦ κά-

θοντ' ἐδῶ, θὰ μὲς φέρῃ καὶ ὁ Λουλάκης ἄλλαις τρεῖς...

Κατσαρίδας

Ἄν θές, ἔρχεσαι καὶ σὺ σοῦ φέρνω ἓνα ντόμινο καὶ μιὰ μουτζούνα...

Κανέλλα

Μὰ ποῦ μ' ἀφίνει ὁ Μιστόκλης;..

Καραμούντζας

Πάρ' τον κι' αὐτὸν γιὰ νὰ φινίμωστε πολλοί... (ἀνησύχως βλέπων τὸ ὥρολόγιον του). Μὰ πῶς δὲν ἦρθε ὁ Λουλάκης;

Κατσαρίδας

Θὰ ἔνε στὸ Σακίτιν ρίγκ ἀκόμα μὲ τὴν Λωρελάη καὶ μὲ τὴν Κοκῶ.

Κανέλλα (ὡς ἐνθυμηθεῖσα)

Γιὰ σταθῆτε. Ἐχετ' ἓνα γράμμα: τὸ φερ' ἓνας ἀμαξῆς. (Λαμβάνει ἐκ τῆς τραπέζης ἐπιστολὴν καὶ τὴν παραδίδει εἰς τὸν Κατσαρίδα).

Κατσαρίδας

Γιὰ μέν. Εἶνε τοῦ Λουλάκη (ἀναγινώσκων). «Στῆς ὀχτώμισθ θὰ ρθὼ νὰ σὰς πάρω. Θὰ σὰς φέρω τὴν Κικὴ, τὴν Λωρελάη καὶ τὴν Κοκῶ. Στὰς ἔνδεκα σουπέ «Στὸ μαῦρο γάτο» Βρῆτε τρία ντόμινα πράσινα. Τζὼν Λουλάκης!»

Καραμούντζας

Μὲ γὰρ τὰ καταφέραμε. Τέσσαρες αὐτοὶ καὶ διὸ ἐμεῖς ἔζη...

Κατσαρίδας

Μὲς λείπουν ἄλλα διὸ ζευγάρια γιὰ τῆς καντρίλιες.

Καραμούντζας

Νά! ἡ μυχναδογέννητη Κανέλλα...

Κανέλλα

Μὰ ταιριάζει μὲ λόγου σας μιὰ κμαριέρα;

Κατσαρίδας

Γιὰ μὲς εἶσαι μαθητῶν... θὰ ρθῇ καὶ ἡ Μιράντζα...

Κανέλλα

Τότε κλέστε καὶ τὴν τηλεφωνήτῃ, καὶ τὴν ἀντρογοναῖκα Ἀνδροδάμεια. Ἐγὼ δὲν θὰ μπουρέσω... Ποιὸς θὰ μείνῃ στὸ ξενοδοχεῖο;..

Κατσαρίδας

Ἡ κυρὰ Μιχαλοῦ. Ἄς τὸ κλειδώσῃ κι' ἄς κοιμηθῇ. Ἐμεῖς θὰ ρθῶμε ξημερώματα...

Κανέλλα

Πάω νὰ πάρω τὴν ἀδειά τῆς κυρᾶς μου...

Κατσαρίδας (προπέμπων αὐτήν)

Σὲ προσμένουμε, ἀφρατοπλασμένη μου Κανέλλα. (Ἡ Κανέλλα ἐξέρχεται). Εἶμαι γιομάτος

χαρά. Σε μιὰ νυχτιά θὰ τοὺς πάρουμε γιουρούσι τοὺς καθ' ἑσέο ν τ α ς. Θὰ ξεπλώσωμε τὴν γλώσσα μας ἐγὼ στοὺς μπάλους καὶ σὺ στὴν μουσικὴ τῶν. Γεῖά χαρά! (δίδει τὴν χεῖρα τῷ Καραμούντζα, ὡς συγχαίρων).

Καραμούντζας

Πρέπει καὶ σὺ νὰ σταμπάρης στῆς ἐφημερίδες τὴν ξεμκλιικρωσύννη τῶν μπάλων, ὅπως τὸ 'κνα κ' ἐγὼ στὴ μουσικὴ. Νταμπλᾶς τοὺς ἤρθε σὺν ἄκουσαν πῶς λέμε «πρωτοβάρεμα τὸ ἐντροντουτσιόνε, καὶ «Ξεψυχισμένο» τὸ ντιμιουέντο...

Κατσαρίδας

Κι' ὅταν ἀφουγκραστοῦν καὶ τὰ δικά μου; Ἄς κάνουμε μιὰ πρόβχ. Πῆς πῶς εἶμαι διευθύντορας τοῦ μπάλου καὶ δίνω προσταγαίς (μεγαλοφώνως): «Ζεβγαρωθῆτε»... μ' ἄλλα λόγια Βόζ ἀνκαζ μ' ἀν... «Περπατησιὰ καὶ ἀνάποδχ» αὐτὸ ποῦ λένε οἱ φραντζέζοι προμεινὰ τ ἀν αρριέρ!»

Καραμούντζας

Πῶς ἔφτιγες τὸ ντιμι κού ντε σά τ :

Κατσαρίδας (μεγαλοφώνως)

«Μισή οὐρά γατήσιχ :

(Εἰσέρχεται ἡ Κανέλλα καὶ ἵσταται ἐκκληκτος)

Κανέλλα

Καλὲ, τί 'πάθχτε :

Κατσαρίδας

Πρόβχαις γὰρ τοῖς μπάλυς στὴν ἐθνικιά γλώσσα "

Κανέλλα

"Ἀκουσα νὰ λέτε γὰρ οὐρά γατήσιχ...

Κατσαρίδας

Θ' ἀκούσης καὶ ἄλλχ... φθάνει νὰ 'ρθῆς. Ἐπῆρες ἄδειχ :

Κανέλλα

'Ἀπὸ τὰς δέκχ ὡς τὰς δώδεκχ.

Κατσαρίδας

Τότες νὰ 'σαι ἔτοιμη' θὰ ρθῶ νὰ σὲ πάρω.

Κανέλλα

Καὶ τώρα ποῦ θὰ πᾶτε μ' αὐτὴ τὴν βροχή ;

Κατσαρίδας

Θὰ βγοῦμε ἄμα πάψη... Ἐπειτχ προσμένουμε καὶ τὸν Λουλάκη μὲ τῆς τσοῦπαις...

Καραμούντζας

Γὰρ νὰ περάσ' ἡ ὥρα, κάνετε τὸ μάθημά σας.

Κατσαρίδας

'Ἀλήθεια' ἔχεις ὄρεξι. Κανέλλα ;

Κανέλλα

'Ἐτσι κ' ἔτσι, (καθ' ἑαυτήν). Ἄχ! ποῦ νὰ 'νε ὁ Μιστόκλης νὰ μᾶς δῆ...

Κατσαρίδας (λαμβάνων ἐν βιβλίον)

Τὸ λοιπὸν 'μείναμε ψῆς στοὺς φτόγγυς. Θυμᾶσαι πῶς τοὺς λέκνε αὐτόνους οἱ Ἕλληνοι ;

Κανέλλα

Σύμφωνχ.

Κατσαρίδας

"Ὅχι καὶ μὲνὴν σύμφωνχ. (δεικνύων τὸ βιβλίον) Ἡ γραμματικὴ μας τοὺς λέει «σύμφωνχ». Καὶ σὲ πόσχ ξεχωρίζουνε τὰ σύμφωνχ ; Θυμᾶσαι ;

Κανέλλα

Σὺ δὶδ, σὲ «τριβάμενχ» καὶ «ἄτριβχ».

Καραμούντζας

Τί σπιρτόζο θηλυκό !

Κατσαρίδας (τῇ Κανέλλα)

Κι' αὐτὰ τὰ δυὸ σὲ πόσχ ξεχωρίζουνε ;

Κανέλλα

Σὲ τρία...

Κατσαρίδας

Γὰρ πῆς μας τχ.

Κανέλλα

Σὲ μισιχὰ, σὲ μισιχὰ καὶ σέ...

Καραμούντζας

Πῆς το καὶ τὸ τρίτο... Τί κομπιάζεις ;

Κανέλλα (ὡς συστελλομένη)

Ντρέπομαι... εἶνε σὺν...

(Φαίνεται ὀλισθεν τοῦ πρὸ τῆς ἀριστερᾶς θύρας παραπειάσματος ὁ Μιστόκλης προβάλλον τὴν κεφαλὴν ἀπειλητικῶς.)

Καραμούντζας

Αὐτὰ δὲν ἔχουνε 'ντροπή. Τὰ λέει κ' ἡ γραμματικὴ τοῦ Φίληντχ. Ἐκναθῆμῆσέ της, μὲ Γιάννο.

Κατσαρίδας

Τὰ σύμφωνα εἶνε μπροστινὰ, μεσιχὰ καὶ πισινὰ.

(Ὁ Μιστόκλης βήχει ἠχηρῶς. Ὁ Καραμούντζας καὶ ὁ Κατσαρίδας στρέφουν ἔντρομοι περὶ τὸ βλέμμα).

Καραμούντζας

Ποιὸς εἶν' ἐδῶ ; ..

Κατσαρίδας

Κάποιος μᾶς παρκαμονεῖει...

Κανέλλα

Καλὲ, εἶνε ὁ νοικάρης τῆς διπλανῆς κάμαρας..

Κατσαρίδας

Μὲ τῆς ὑγείαις του. (τῷ Καραμούντζα.) Ἐέταξ' τὴν καὶ σύ... Γλέπεις τί ξεφτέρι ἔγεινε;..

Καραμούντζας (τῇ Κανέλλα).

Γιατί τὰ λένε σύφωνα μπροστινὰ ; (Βλέπων τὴν Κανέλλαν διατάζουσαν). Νὰ στὸ θυμήσω; ('Αγαρινώσκει ἐκ τῆς Γραμματικῆς) «Τὰ 'λένε ἔτσι γιατί 'νε στὰ μπροστινὰ κατατόπια τοῦ στομάτου, ἀνάμεσα στὰ χεῖλια, δόντια, δοντόριζες, γιούλια καὶ ξέγλωσσα.»

Κανέλλα

Κατάλαβχ' μὲ μὴ μοῦ πῆς γὰ τ' ἄλλχ...

Καραμούντζας

Γὰ τὰ πισινὰ ; Ἐφκολο πρᾶγμα. Τὰ λένε πισινὰ (ἀγαρινώσκει ἐκ τῆς Γραμματικῆς) «γιατί 'νε 'στὰ πισινὰ τοῦ στομάτου.»

(Ὁ Μιστόκλης εἰσέρχεται ἀπειλητικῶς).

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Οἱ ἄνω καὶ Μιστόκλης

Μιστόκλης

"Ἄλτ! 'ρὲ βλάμη. Τί λὲς στὸ κορίτσι τέτοια λόγια;...

Κατσαρίδας

'Ἐμεῖς τὰ λέμε ; Νὰ τὰ 'πῆς τοῦ Φύληντα ποῦ τὰ 'σταμπάρησε στὴ γραμματικὴ τῆς ρωμhosύνης. Νὰ τὴν (δεικνύει βιβλία). Ἐέρειςγράμματα;..

Μιστόκλης

Τέτοιχ δὲν ξέρω.

Κατσαρίδας

Τότες νὰ στὰ μάθωμε. Θὲς νὰ σὲ γράψωμε στὴ Μάζωψί μας ;

Καραμούντζας (τῷ Κατσαρίδα)

'Τσάκωσ' τον μὲ μᾶς ξεφύγη...

Κανέλλα

"Ἐλα, Μιστόκλη γίνου καὶ σὺ μαθητρός...

Μιστόκλης (τῷ Κατσαρίδα)

Δίνετε καὶ λουφέ ;

Καραμούντζας

Κάτι πολλὰ, φθάνει νὰ μιλής τὴν ἐθνικιά μας γλώσσα.

Μιστόκλης

Μὰ ποῦ μιλοῦν αὐτὴ τὴ γλώσσα ;

Κατσαρίδας

Σ' οὔλη τὴ ρωμhosύνη. Τὴν πείραμε κληρονομιά ἀπὸ τὸ Σολομὸ καὶ τὸν Βλασαρίτη...

Μιστόκλης (καθ' ἑαυτὸν)

Βρὲ τοὺς ἀθεόφοβους... ξετσιποσιὰ... (τῇ Κα-

νέλλα) Μοῦ 'ρχεται νὰ τοὺς δώσω μὲ κατραπαλιά...

Κανέλλα

Πῆς πῶς δέχεσαι καὶ γλέντισέ τους...

Μιστόκλης

Λοιπὸν, βλαμὰκι... (προτεινὼν τὴν χεῖρα) δέχομαι.

Καραμούντζας

Τόκα τ' ἀδέρφι !

(Κατσαρίδας (τῷ Καραμούντζα)

Δὲν σ' τό πα, Γιάννο, πῶς ἡ λοκάντα τῆς κυρᾶς Μιχαλοῦς εἶνε κχπαντζές... Γλιέπης πῶς τοὺς πιάνω ;

Καραμούντζας

Μωρὲ, ἐτοῦτο τὸ σπῆτι εἶνε φωλειὰ τῶν ξα-ναφτιστῶν τῆς γλώσσας. Ἐῦραστε πέντε ἐδῶ μέσα. ('Ακούεται ὁ κωδωνίσκος τῆς θύρας).

Κατσαρίδας

Μὴν εἶνε ὁ Λουλάκης μὲ ταῖς τσοῦπαις ;

Κανέλλα (βλέπουσα ἀπὸ τῆς θύρας)

"Ὅχι : Ὁ κυρ Πᾶνος μ' ἕνα μουσαφίρη.

Καραμούντζας (τῷ Κατσαρίδα)

Παρ' τὰ βιβλία καὶ πᾶμε στὴν κάμαρά μου, (τῷ Μιστόκλη) θὰ ρθῆς μαζί μου ἔπειτα... σ' ἕνα γλέντι ;

Κανέλλα

Θὰ ρθῆ (τῷ Μιστόκλη). Βλέπεις ; θὰ σὲ κά-νουν τζαμπατζῆ στὰ γλέντια των.

Μιστόκλης

Πᾶμε νὰ τὰ ποῦμε στὴν κουζίνα... Αὐτὰ δὲν τὰ περίμενχ...

Κανέλλα

Καὶ ποῦ σ' ἀκόμα !... Πᾶμε.

(Ἐν ᾧ ἐξέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς θύρας ὁ Καραμούντζας καὶ ὁ Κατσαρίδας, μετ' αὐτοὺς δὲ ἡ Κανέλλα καὶ ὁ Μιστόκλης, εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας ὁ Πᾶνος καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς παρακολουθούμενοι ὑπὸ εὐζώνου κρατοῦντος ταξιδιωτικὸν σάκκον καὶ οἰνοδοχεῖον (ταμεζάναν).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Οἱ ἄνω καὶ Πᾶνος, Ἀχιλλεὺς καὶ Στέφος

'Αχιλλεὺς (πρὸς τὸν Στέφον)

"Ἄς τχ στὴ γωνιά καὶ πῆγαινε νὰ πῆς στὸ τμήμα πῶς ἔφθασα καὶ αὔριον θὰ παρουσιασθῶ. Μεταβολή ! Μάρς !

(Ὁ Στέφος, ἀποθέσας χαμαὶ ὄ,τι ἔφερε χαιρειτῆ στρατιωτικῶς καὶ ἐξέρχεται).

Πᾶνος

Αὐτὸ λοιπὸν εἶνε, φίλε μου, τὸ σαλονάκι τοῦ ξενοδοχείου μας. Πῶς σοῦ φίνεται ;

Ἀχιλλεύς

Σὺν ξενοδοχεῖο τετάρτης τάξεως.

Πάνος

Ὅχι δά. Πές τοῦλάχιστον τρίτης. Μὰ τί περὶ μενες νὰ δῆς; Τὸ σαλόνι τῆς Μεγάλης Βρετανίας; Εἶν' ἕνα σπῆτι νοικοκυρεμένο τῆς γειτονίας τοῦ τμήματός σου. Κάθουμ' ἕνα μῆνα καὶ περὶ περίφημ. Ἐπειτα ἐδῶ πληρώνουν γιὰ ἕνα μῆνα ὅ,τι δὲν σὲ φθάνει γιὰ τρεῖς ἡμέρας; σὲ ξενοδοχεῖα πρώτης τάξεως.

Ἀχιλλεύς

Μὰ ποῖος πηγαίνει σὲ τέτοια; Μὰ ὄχι πάλι σὺν καὶ τοῦτο.

Πάνος

Εἶνε τὸ καλλίτερο τοῦ τμήματός σου. Ἐπειτα ἐδῶ, φίλε μου, σὲ λογαριάζουν. Δὲν θά 'σαι νοῦμερο, καθὼς σὲ μέγαλα ξενοδοχεῖα ὅπου τὰ γκαρσόνια δὲν ξέρουν τὸνομά σου καὶ σὲ λένε τὸ νοῦμερο δῶ. Ἐδῶ θά 'σαι ἕνας μὲσζ σὲ ὀκτώ τὸ ὄλον.

Ἀχιλλεύς

Πές πῶς εἶνε οἰκονομικὸ καὶ γιὰ τῆς τσέπικς μες.

Πάνος

Δὲν εἶν' αὐτὸ μόνο. Γιὰ μὲν εἶνε εὐρεμα γιὰ τὴ δουλειά μου. Μὲσζ σὲ τέτοια ξενοδοχεῖα ἀνιχνεύω τὰ σκαנדάλια τῶν συνοικιῶν, ἀκούω τῆς κοτζουμπολιὰς, πιάνω γνωριμίας με λογιῆς λογῆς ἀνθρώπους καὶ φτειάνω ἀναγνωσμάτα γιὰ τὴν ἐφημερίδα μες...

Ἀχιλλεύς

Μὰ σὺ ἔχεις, φίλε μου, τὸν σκοπὸ σου. Ἐμὲν μ' ἀρέσει ν' ἀνακατευθῶ καὶ μ' ἄλλο κίσμο καὶ με λίγο ποδόγυρο. Βαρῆθηκα δυὸ χρόνια νὰ γυρίσω σὲ χωριὰ καὶ ἴρθῃ νὰ ξεσκάσω στὰν περίφημη Ἀθήνησς.

Πάνος

Αἴ λοιπόν, φίλε μου. Ἐδῶ βρίσκεις λίγ' ἀπὸ βλκ. Ἐλα νὰ κατοικήσῃς δοκιμαστικῶς γιὰ λίγαις ἡμέραις. Σὲ βεβαίω δὲν θὰ βρῆς καλλίτερο γιὰ τὴν δουλειά σου, σὺν φρέσκος ἀστυνόμος καὶ γλεντζές.

Ἀχιλλεύς

Μπορεῖ ν' ἀποκουμπήσω μιὰ νυχτιά καὶ βλέπουμε.

Πάνος

Θά 'χῃς περιποίησι σπητίσμι ἀπ' τὴν κυρὰ Μιχαλοῦ. Εἶνε μιὰ γρηγοῦρα εὐχάριστη, πρῶην εὐθύμη χήρα. Καὶ τὸ σπουδαιότερο, θά 'χῃς συντροφικὰ διχοφύρων ζωντανῶν, ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν...

Ἀχιλλεύς

Θά 'νε σὺν κοινόβιο...

Πάνος

Καὶ σὺν μικρῇ βαβυλωνία. Ἐχει ἐννεὰ κάμαραις. Στὴν μιὰ κάθουμ' ἐγὼ, στὴν ἄλλη ἕνας μαλλιάρης, στὴν ἄλλη μιὰ ἀντρογυναίκα, στὸ πέντε μιὰ τηλεφωνήτρα, στὸ ἕξ ἕνας φρέσκος μουσικάντης μαλλιάρης, στὸ ἑπτὰ μιὰ μαλλιάρη. Σ' ἕνα ἄλλο συνεδριάζει κάποτε ἡ Μάζωψη γιὰ τὴν ζάπλωσι τῆς γλώσσας...

Ἀχιλλεύς

Πῶς τὴν εἶπες; Μάζωψη;

Πάνος (ὡς ἐπεξηγῶν)

Ὁ Σύλλογος τῶν μαλλιάρων...

Ἀχιλλεύς

Μπαρὰ σου, κύρ Πῆνο. Μ' ἔφρερες λοιπόν σ' ἕνα φρενοκομείο...στὴ φωλιὰ τῶν μαλλιάρων...Δὲν τοὺς κάνω γούστο, ἀδερφέ...

Πάνος

Μὰ δὲς τοὺς πρώτα κ' ὕστερα μοῦ λές. Ἐχομε κάθε βράδυ γλέντι καὶ εἰς βάρος των. Θέλου νὰ μᾶς κατηχήσουν, νὰ μᾶς κάνουν κομματίτικ τῆς Μάζωψῆς των...

Ἀχιλλεύς (ὡς ἀπομῶν)

Κομματίτικ;...

Πάνος

Δηλὰδὴ μέλη τοῦ Συλλόγου των...

Ἀχιλλεύς

Κι' αὐτὸς ποῦ κάθεται ἐδῶ εἶνε ὁ Πρόεδρος των;

Πάνος

Ὅχι. Εἶν' ὁ πενοσυρτής των, με ἄλλους λόγους ὁ γραμματικῆς των, ποῦ σούρνει τὴν πένα! Κάθε Κυριακὴ μαζεύονται στὴν κάμαρά του καὶ σκέπτονται γιὰ τὴν ζάπλωσι τῆς γλώσσας. Καὶ νὰ δῆς πῶς τὴν ἔχουνε ντυμένη...Ὅλα καταπράσινα...

Ἀχιλλεύς

Μὰ δὲν μοῦ λές, τοὺς εἶδαν οἱ γαιτροί; Τί λένε;

Πάνος

Δὲν τὰ διάβασες προχθὲς στῆς ἐφημερίδας; Ὅχι οἱ φρενολόγοι συμφωνοῦν πῶς ἔχουν κάποιον λόζα. Δὲν εἶνε ὅμως συμφωνοὶ στὴν διάγνωσι. Ἐνὰς τοὺς κατατάσσει στοὺς φρενοπλήκτους νεολογιστὰς, ἕνας ἄλλος πῶς ἔχουν ἔμμονον παρχλήρημα κ' ἕνας ἄλλος πῶς ἔχουν ἕνα πάθημα ἰδιογενὲς μεταξὺ λάρυγγος καὶ γλώσσας. Γι' αὐτὸ βλέπεις καὶ θγάζουν κάττι στριγγαλιές, κάττι ξεφωνητὰ ποῦ σοῦ κτυποῦν στὰ νεῦρα...

Ὅχι αὐτὰ τὰ φτειάνουν ρίμες καὶ τὰ λένε ἐθνικὴ γλώσσα!

Ἀχιλλεύς

Τὰ παρκλές, Πῆνο. Τοὺς πείραξε ἀπὸ κκὸ μάτι τοὺς δυστυχημένους.

Πάνος

Τοὺς δυστυχημένους; Αὐτοὶ εἶνε πειρὸ εὐτυχημένοι ἀπὸ μᾶς, γιατί ἔχουν δικό τους κόσμο καὶ δική των γλώσσα. Εἶμι γεμάτος σημειώσεις (ἐξίγει ἐκ τοῦ θυλακίου σημειώσεις). Ἄκουσε λοιπόν τί ἔχουν ποῦ δὲν ἔχομε ἐμεῖς οἱ ἄλλοι. Ἐχουν (ἀσπινώσκει) πράσινα χυμὸγελα, φτόγγους ἀτρίβους καὶ τριβάμενους, κυρικκάτικις θάλκασσις, Παρθενούς, παιδιὰ, φλαθόμωρα, ἀρσενικαὶς ἀλυσσίδες, μαγνάδια, γλυκοῦπνιασμένα γάλκτα, τοῦφες, φεγγαρίσις λύπικις, φυλακτόρισσες, σύφωνα πισινὰ, γραμματικαὶς δικαίς των, τῆς λουρίδας τὰ λουριὰ καὶ... γυναικὲς με μουστάκι...

Ἀχιλλεύς

Μὲ μουστάκι; ... Σῶπα δά!

Πάνος

Μάλιστα! γυναικὲς με μουστάκι. Δὲν διάβασες στὸν «Χρόνος» τὸ ποίημα τοῦ Φάνη; Νὰ (ἐξάγει φύλλα τῆς ἐφημερίδος «Χρόνος» καὶ ἀπαγγέλλει).

Μήπως δὲν μ' εἶχες ξυναῖδει
στὰ μάτια σου, πιρθένα
καὶ στριβίς τὸ μουστάκι σου
νὰ μὴ με δοῦν ἐμένα; (1)

Θέλεις καὶ ἄλλα...

Ἀχιλλεύς

Ὅχι γιὰ τὸ Θεό!

Πάνος

Ἐέρεις πῶς λένε τὰς διακλέκτους; ... Ντοπιολαλιὰς!

Ἀχιλλεύς

Καὶ μπορεῖς νὰ τοὺς χωνεύσῃς; Πρόσεχε, Πῆνο... Μπορεῖ νὰ 'νε κολλητικὴ ἢ ἀρρώστεικ των...

Πάνος

Μὴ φοβῆσαι ἢ ἀρρώστεικ των εἶν' ἐδῶ (δεικνύει τὴν κεφαλὴν του). Ἐπειτα, φίλε μου, γλέντης χωρὶς νὰ ξοδεύῃς τίποτε.

Ἀχιλλεύς

Μὰ ποῦ τὸν βρίσκουν τὸν παρῶ;

Πάνος

Ἐέρω καὶ ἐγὼ; Σκοπεύω νὰ κάνω δημοσιογραφικὴ ἀνάκρισι... Ποῦ διάβολο τὰ βρίσκουν καὶ ξεφουρνίζουν κάθε μέρα τὰ πολυτελέστερα τυ-

(1) Ὁρα «Χρόνος» Μαῖου 1909, ἔριθ. 2015.

πογραφικὰ βιβλία καὶ τὰ δίνουν χάρισμα... Ἐνὰς μάλιστα ποῦ κάθεται ἐδῶ, μᾶς δίνει καὶ γεύματα...

Ἀχιλλεύς

Σοῦ τοὺς χαρίζω, Πῆνο καὶ πέρνω τὴν βαλίτσα μου καὶ... τρέπομαι εἰς ἀτακτον φυγὴν.

Πάνος

Μὰ ὄχι δά... Πρόσεμε νὰ γνωρίσῃς καὶ τοὺς ἄλλους συγκητοῖκους... τὸ περιεχόμενον... (Κρούει τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης κωδωνίσκον). Στάσου νὰ πιούμε ἕνα κηφεδάκι...

Ἀχιλλεύς

Τέτοια ὦρα; Ἐέρεις πῶς δὲν ἔφραγα ἀκούα.

Πάνος

Τρώμε καὶ ἐδῶ ἂν θέλῃς. Ποῦ νὰ πάμε με τὴσ βροχή; Ἐχομε δίπλα ἕνα ρεστοράν κκλ... καὶ θὰ μᾶς σερβίρ' κ' ἡ καμαριέρα μες...

Ἀχιλλεύς

Μαλλιάρη καὶ αὐτή;

Πάνος

Θὰ τὴν δῆς, μιὰ σαχπίνικ πρώτης τάξεως... Μᾶς κοροιδεύει ὅλους ἐδῶ μὲσζ...

Ἀχιλλεύς

Δὲν πιστεύω νὰ τῆς περάσῃ τέτοια ἰδέα καὶ γιὰ μὲν.

Πάνος

Μὴ λές μεγάλο λόγο... Νὰ τὴν... Ἀρχισε τὰς κτυπεύσεις...

(Ἐσέρχεται ἡ Κανέλλα καὶ ὑποκλίνεται φιλαρέσκως)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Οἱ ἄνω καὶ Κανέλλα

Κανέλλα

Μ' ἐκράζετε, κύρ Πῆνο;

Πάνος

Καλῶς μου τὴν Κανέλλα. Ἐβλεπες τὸν μπόγο μὲσζ;

Κανέλλα

Τ' ἔπλωσα στὸν κηκπέ σου. Τί βρεμὲν ποῦ 'τνε! Κεῖμα τῆς φορεσιῆς,

Πάνος

Τί νὰ γίνῃ; Κάμε μες δυὸ κηφέδες...

Κανέλλα

Καὶ πῶς τὸν πίνει ὁ κύριος; (στρέφεται πρὸς τὸν Ἀχιλλέου).

(Ἀχιλλεύς (ρίπτων φιλάρεσκον βλέμμα)

Ὅπως θέλει τὸ κορίτσι... Ὅπως ξέρει νὰ τὸν φτειάνει...

Κανέλλα (καθ' εαυτήν)
 Κατάλαβα !.. Τιμπῆ τ' ἀγκύστρι...
 Ἄχιλλεύς
 Φθάνει νά 'νε φτειασμένος ἀπὸ τὰ χερῶν σου.

Κανέλλα (πρὸς τὸν Πᾶνον)
 Εἶνε ὁ κύριος ποῦ μᾶς λέγατε ;
 Πᾶνος
 Ὁλος κι' ὅλος, (ἐξάγων τὴν τοιγαροδήκη του). Μπᾶ ! μοῦ 'σώθηκαν. Στείλε, καυμένη Κανέλλα, νά μᾶς πάρουν λίγα τσιγκρέττα...

Ἄχιλλεύς (ἐξάγων τὴν τοιγαροδήκη του)
 Μοῦ φαίνεται πῶς δὲν ἔχω κ' ἐγώ. Ἄς πά-
 ρη καὶ γιὰ μένα.

Πᾶνος (δίδων μονόδροαχμον)
 Στείλε νά πάρουν καὶ γιὰ τοὺς δύο.

Κανέλλα (πρὸς τὸν Πᾶνον)
 Καὶ τί καπνὸ φουμάρει ὁ κύριος ; (δεικνύει τὸν Ἄχιλλέα).

Πᾶνος
 Τ' ἀκοῦς, κύρ Ἄχιλλέξ ; Ῥωτῆ τί καπνὸ φουμάρεις...

Κανέλλα
 Ἐρῶ τί θά μοῦ πῆ... ὅ,τι μοῦ 'πε καὶ γιὰ τὸν καφέ... (ἐξερχομένη) Ἀμέσως !

Πᾶνος (πρὸς τὸν Ἄχιλλέα)
 Θαρρῶ πῶς θέλει νά σοῦ πάρη τὸν ἀέρα... Σοῦ τὸν πῆρε κι' ὄλας...

Ἄχιλλεύς (στρίβων τὸν μύστακά του)
 Ἐμένα ; (παρακολουθῶν μέχρι τῆς θύρας τὴν Κανέλλα) Γιὰ νά σοῦ πῶ, κοπέλλα...

Πᾶνος
 Μὴ ἐκτίθεσαι, ἀδελφέ, καὶ τὴν πέρνεις ἀπὸ πίσω. Τώρα θά ξανάρθη καὶ τῆς λές τὰ ρέστα. — Λοιπὸν πῶς σοῦ φαίνεται ;

Ἄχιλλεύς
 Καλλίτερη ἀπὸ τῆς ἄλλαις ποῦ μένουνε ἐδῶ καὶ ἄς μὴν τὴν εἶδ' ἀκόμα.

Πᾶνος (μειδιῶν)
 Λοιπὸν θ' ἀποφασίσης ; Νά πῶ νά σοῦ κρα-
 τήσουν μὴ κάμαρα ;

Ἄχιλλεύς
 Τὴν νοικιάζω μὲ τὴν ἡμέρα, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νά-νε καμαριέρα μου αὐτὴ ἢ παιχιδάρια.

Πᾶνος
 Καὶ μήπως ἔχομε καὶ ἄλλη ; Τὸ κακὸ εἶνε πῶς ἀρραβωνιάστηκε προχθὲς μ' ἐν' ἀνεψιὸ τῆς ξενοδόχας μας.

Ἄχιλλεύς
 Καὶ κάθεται ἐδῶ μέσζ κι' αὐτός ;
 Πᾶνος
 Προχθὲς ἐπῆρε τὴν ἀφροί του ἀπὸ στρατιώτης. Εἶν' ἀπ' ἐκείνους ποῦ 'χουν μυτερὰ στιβάλια καὶ ἀφέλειαις στὸ κούτελο.

Ἄχιλλεύς
 Τοῦ τῆς κόβ', ὡς ποῦ νά πῆς ἀπίδι.
 (Ἐπιπέχεται ἢ Κανέλλα, κομίζουσα ἐπὶ μι-
 κροῦ πιύτου ὀλίγα τοιγαρέττα).

Κανέλλα (προσφέρουσα τοιγαρέττα)
 Ἔστειλα ν' ἀγοράσουν. Πάρτε ὡς τόσο ἕνα.
 Μοῦ 'δωκε ὁ Μιστόκλης.

Πᾶνος
 Νά τὸν χαιρεσαι... στὸ γάμο σας.
 Ἄχιλλεύς

Μᾶς σκλάβωσες, κοπέλλα μου. Δὲν μᾶς χα-
 ρίζεις τὸνομά σου ;

Κανέλλα (ἀνάπτουσα πυρεῖον)
 Προσέξτε μὴ κάψω τὸ μουστάκι σας... Μὲ λέν Κανέλλα. (ὑποκλινομένη). Στῆς προσταγές σας.

Πᾶνος (ὡς θαυμάζων αὐτήν)
 Σωστὸ κεντράκι. Δὲς τὰ σκαρπινάκια τῆς... τῆς μόδας. (Ἡ Κανέλλα ἐξέρχεται φιλαρέσκως μειδιῶσα). Βλέπω, τὴν κταμετρῆς μὲ βλέμμα κατοπτεύσεως.

Ἄχιλλεύς
 Μὰ ποῦ ἔμαθε αὐταὶς τῆς ριβερέντζαις ;

Πᾶνος
 Εἶνε ξεσκολισμένη ἀπ' αὐτά. Ἐκιν' ἕνα χρόνο σ' ἕνα σπίτι φιφτιτούδικο...

Ἄχιλλεύς
 Κατάλαβα...
 (Ἀκούεται βηματισμὸς ἀνθρώπου ἐρχομένου ἐκ
 ἐκ τῆς μεσαίας θύρας καὶ συρίζοντος στροφὴν
 χοροῦ).

Πᾶνος
 Θαρρῶ πῶς εἶν' ἢ Ἀνδροδάμεια... μιά σω-
 φραζέττα.

Ἄχιλλεύς
 Ἔχετε καὶ τέτοιαις στὴν Ἀθήνα ;

Πᾶνος
 Τὴν ἄρχισαν νά γεμίζουν καὶ ἀπ' αὐταὶς. Καίτι δὲν ἔχομ' ἐδῶ ; ὄλας τὰς νέας ἐφευρέσεις. Μόνον τ' ἀεροπλάνζ δὲν ἐφάνηκαν ἀκόμα.

Ἄχιλλεύς
 Μὰ τί δουλειὰ κάνει ; παντρεμένη ; λεύ-
 θερη.

Πᾶνος
 Θὰ τὴ γνωρίσης ; κάθεται στὸ ὀκτώ. Μπορεῖ νά εἶνε γῆρα εἴθνη. Εἶνε γεμάτη ἢ πρωτεύ-
 ουσά μας ἀπ' αὐτάς. (Χαμηλοφώνως) Ξερεῖς ὅ-
 μως... δὲν χωνεύει τὰς γυναικίαις... Ἀνῆκει εἰς
 τὸ τρίτον φύλον. Νά την !

(Εἰσέρχεται ἡ Ἀνδροδάμεια, φοροῦσα κούκον ἐπιανο-
 φόριον ἀδιάβροχον κρατεῖ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς
 ράβδον καὶ διὰ τῆς ἄλλης σιγαρέττα. Διευθύνει-
 ται δὲ ἐκ τῆς μεσαίας θύρας πρὸς τὴν ἀριστεράν).
 ΣΚΗΝΗ Η'.

Οἱ ἄνω καὶ Ἀνδροδάμεια
 Πᾶνος
 Οὔτε μὴ κλησπέρα, δεσποινίς ;

Ἀνδροδάμεια
 Γελά σας, πικιδιά.

Πᾶνος
 Βρέχει ἀκόμα ἔξω ;
 Ἀνδροδάμεια

Κρουνηδόν. Γι' αὐτὸ 'κλειστήκατ' ἐδῶ μέσζ ;
 Τέτοια νυχτιά ; ἢ τελευταία τῆς ἀποκριῆς...
 Ἦρθα νά πάρω τὴν Μιράντα νά πάμε καμμιὰ
 βόλτα σὲ κἀνενα μπάλ-μασκέ.

Ἄχιλλεύς (πρὸς τὸν Πᾶνον)
 Μὰ πῶς ; μόναι των δὴ γυναικίαις, θὰ πᾶνε
 τέτοια ὄρα ; δίχως καθλλιέρο ;

Ἀνδροδάμεια (πρὸς τὸν Πᾶνον)
 Δὲν μὲ ξέρει ὁ κύριος καὶ μὲ παίρνει ἀπ' ἐ-
 κείναις ποῦ φοροῦν φουστάνια... Πῆτέ του πῶς
 εἶμαι γυναίκα κατὰ ἄθος...

Πᾶνος
 Μπορεῖτε νά τοῦ τὸ πῆτε ἀπ' εὐθείας (συναρ-
 τῶν τὸν Ἄχιλλέα). Ὁ κύριος Ἄχιλλεύς, ὁ νέος
 ἀστυνόμος τοῦ τμήματός μας.

Ἀνδροδάμεια
 Χαίρομαι πολὺ. Δὲν πιστεύω νά μᾶς βάλετε
 ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν...

Κανέλλα (τῷ Πᾶνω)
 Καλέ, δὲν τῆς τὸ λέτε καθαρά. (τῷ Ἀνδρο-
 δαμείῳ) Εἶνε ὁ νέος μας νοικάρης, ποῦ 'πιασε
 τὸ δίπλα σας δωμάτιο.

Ἀνδροδάμεια (τῷ Ἀχιλλεῖ)
 Σᾶς συλλυποῦμαι. Θὰ 'χετε κοντά σας ἕνα
 θορυβώδη ἄνθ,ωπον. Μάθετε πῶς μ' ἀρέσει νά
 σφυρίζω, νά κάνω ξιφασαία. νά σηκώνω βάρη...

Ἀχιλλεύς
 Ποίου εἶδους ;
 Ἀνδροδάμεια

Σιδερένια καὶ ἀνθρώπινα. Σηκώνω τὴν Μι-
 ράντα μ' ἕνα χέρι...

Ἄχιλλεύς
 Πιζέετε μπυλιάρδο ;
 Πᾶνος

Πρώτη μπυλιάρδιστῃ. Χθὲς ἔκανε μία σε ρὶ
 τρικνταδὺ καραμπόλαις...

Ἄχιλλεύς (τῷ Πᾶνω)
 Μὰ, φίλε μου, συμπλήρωσε τὴν σύστασιν.
 Πᾶνος

Ἡ δεσποινίς Ἀνδροδάμεια Καλομελέττα (πο-
 νηρεῖς μειδιῶν καὶ χαμηλοφώνως συμπληροῦν)..
 κ' ἔρχεται...

Ἀνδροδάμεια
 Πάλι μὲ λέτε «δεσποινίδα» ; Κεὶ καλὰ καὶ
 σώμει ἐνθουμίζετε πῶ ; ἀνῆκα εἰς τὸ ἀδύνατον
 φύλον...

Ἀχιλλεύς (διορθῶν τὴν φοῦσίν τῆς)
 Εἰς τὸ ὄραϊον, θέλετε νά 'πῆτε...

Ἀνδροδάμεια
 Σᾶς προσφέρω διὰ τὴν φιλοφροσίνην ἕνα τσι-
 γαρέττο...

Ἀχιλλεύς (προσφέρον καὶ αὐτός)
 Μήπως προτιμάτε τὸ πλκκέ ;

Ἀνδροδάμεια
 Ἐμένα μ' ἀρέσει νά τὸ στρίβω... Τώρα δὲν
 πειράζει. Δέχομαι καὶ αὐτὸ. Ὡ ρ ε θ ο υ ἄ ρ...

Πᾶνος
 Γιὰ ποῦ ;
 Ἀνδροδάμεια

Σᾶς τὸ 'πα. Θὰ συνοδεύσω τὴν Μιράντα.
 Στὰς ἐννεὰ θὰ πᾶμε καὶ στῆς δέκα στὸ χορὸ.

Πᾶνος (βλέπων τὸ ὄρολόγιόν του)
 Εἶνε ὀκτώμισι ἀκόμα καὶ βρέχει...

Ἀχιλλεύς
 Δὲν μένετε μαζὺ μας ; τρῶμε κ' ἔπειτα βγαί-
 νομε μαζὶ...

Πᾶνος
 Ὁραία ιδέα. Νά καὶ ἡ Κανέλλα.
 (Εἰσέρχεται ἡ Κανέλλα κομίζουσα
 ἐπὶ δίσκου καφφέδες.

Ἀχιλλεύς (πρὸς τὴν Ἀνδροδάμειαν)
 Πάρτε καὶ τι...
 Ἀνδροδάμεια (τῷ Κανέλλα)

Ὄζο...
 Πᾶνος
 Καλλίτερον ἀψέντη. Κάνει καλὸ στὸ λά-
 ρυγγα...

Κανέλλα
 Νά καὶ ἡ κυρά μου. (τῷ Ἀχιλλεῖ) ἔρχεται νά
 σᾶς γνωρίση.
 (Εἰσέρχεται ἡ Μιχαλοῦ)

ΣΚΗΝΗ Θ'.

Οἱ ἄνω καὶ Μιχαλοῦ

Πᾶνος

Ἔλα, κυρὰ Μιχαλοῦ νὰ σοῦ συστήσω τὸν
νέο σου νοικάρη.

Μιχαλοῦ

Μοῦ τὰ 'πε ἡ Κανέλλα. Μεγάλη μας τιμή.
(τῷ Ἀχιλλεῖ) Ἡ κάμαρά σας εἶν' ἔτοιμη. (τῇ
Κανέλλα). Ἄναψε κι' ἄλλα φῶτα, καὶ ἔπειτα
νὰ πᾶς ν' ἀνάψῃς τὸ καντήλι τοῦ κυρίου.

Πᾶνος

Τοῦ τ' ἀναψε, κυρὰ Μιχαλοῦ. Τώρα νὰ δοῦμε
πότε θὰ σβύσῃ...

Μιχαλοῦ

Καλέ, ποῦ νὰ σβύσῃ; Θ' ἀνάβῃ ὡς τὸ πρωτὶ
(τῷ Ἀχιλλεῖ). Θὰ ἴσχετε κουρασμένη ἀπ' τὸ
ταξίδι. Θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ ἡσυχάσετε. Καλὴν
νύκτα.

Πᾶνος

Στάσου, κυρὰ Μιχαλοῦ. Τὸν διώχνεις ἀπὸ
τώρα νὰ κοιμηθῇ; Καὶ ποῦ τοῦ πάει ὕπνος; Ἐ-
πειτα, δὲν ἔφαγε ἀκόμα καὶ λέμε νὰ φᾶμ' ἐδῶ.

Μιχαλοῦ

Μετὰ χάρες. (Τῇ Κανέλλα). Πᾶς νὰ φέρουν
τὴν λίστα τοῦ διπλανοῦ ξενοδοχείου.

Ἀχιλλεῖς

Μὰ νὰ σᾶς δώσωμε κόπο τρεῖς ἄνθρωποι :

Μιχαλοῦ

Καὶ δεκατρεῖς νὰ εἴσατε, σᾶς οἰκονομῶ. Εἴ-
μαστε συνειθισμένοι ἀπ' αὐτά. Ἐδῶ ἐφάγαμε
μὴ νυχτιὰ εἰκοσιδύο κι' ἐγλέντισαν ὡς τὸ πρωτὶ.

Ἀχιλλεῖς (τῷ Πάνῳ)

Καὶ τί καλὰ θὰ φᾶμε ;

Μιχαλοῦ

Καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα... Ὅ, τι θέλετε.

Ἀνδροδάμεια

Δὲν θέλωμε μεγάλα πράματα. Λίγο ἀρνὶ τῆς
σούβλας, κοκορέτσι, πορτοκάλλικ κ' ἔπειτα τσι-
γάρο καὶ τραγούδια.

Ἀχιλλεῖς

Μὴ φροντίστε γιὰ κρεσὶ. Μοῦ 'δωκαν μὴ
ταμεζάνα γιὰ τὸν κύρ Πᾶνο (δεικνύει τὸ οἰκοδο-
χεῖον).

Μιχαλοῦ

Ἐχω κι' ἐγὼ ἓνα ταψὶ γαλατομπούρεκο. Τὸ
φτειάνω κάθε χρόνο γιὰ τοὺς νοικάρηδες μου.
(Τῇ Κανέλλα). Στρῶσε τραπέζι.

(Εἰσέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς θύρας ὁ Καραμούν-
τζας καὶ ὁ Κατσαρίδας διευθύνονται πρὸς τὴν με-
σαιαν θύραν, χαιρετώντες τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ.)

ΣΚΗΝΗ Ι'.

Οἱ ἄνω Κατσαρίδας καὶ Καραμούντζας

Κατσαρίδας

Γειά σας !

Κατσαρίδας

Κι' ἀπὸ χρόνου !

Πᾶνος

Καλὴ σαρακοστή...

Μιχαλοῦ

Καὶ γιὰ ποῦ ἂν θέλῃ ὁ Θεός; Μὴ βγῆτ' ἀ-
κόμα. Θὰ γίνετε παπὶχ ἀπ' τὴ βροχή.

Κατσαρίδας

Πᾶμε, γικτὶ πικίζ' ἡ κοιλιὰ μας τραπουρά.

Μιχαλοῦ

Δὲν τρῶτ' ἐδῶ καὶ σεῖς ; ...

Καραμούντζας

Ἐχομε τάβλα σὲ τρεῖς σουπικις κ' ἓνα φίλο
μας. Θὰ ῥθουν νὰ μᾶς πάρουν ὅπου νὰ ἴε.

Πᾶνος

Ὡστ' ἔχετε γλέντι :

Κατσαρίδας

Τρικουθερτο. Θὰ ἦνε ὅλ' ἡ Μάζωψή μας....
Ἐχομε βραφτίσια...

Πᾶνος

Τέτοια ὦρα :

Καραμούντζας

Πᾶς τα ζάστερα. Θὰ βραφτίσωμε τῆς προστα-
γὰς τῆς καντρίλιας μὲ λόγια τῆς ἐθνικῆς μας
γλώσσας.

Ἀχιλλεῖς (τῷ Πάνῳ)

Δὲν καταλαβαίνω τίποτε...

Πᾶνος

Ὅτ' ἐγὼ. Στάσου νὰ δοῦμε.

Μιχαλοῦ (τῷ Κατσαρίδα)

Κάτζετε λίγο ὡς ποῦ νὰ ῥθουν νὰ σᾶς πᾶ-
ρουν. Δὲν εἶν' ἐννεμὰ ἀκόμα.

Πᾶνος (τῷ Κατσαρίδα)

Καὶ ποῖος θὰ ἦνε ὁ νονός ;

Κατσαρίδας

Ἐγὼ στὰ λόγια, κ' εὐτοῦνος (δεικνύει τὸν
Καραμούντζαν) στὴ μουσική.

Ἀχιλλεῖς

Ἀκόμα δὲν καταλαβῶ. (Τῷ Πάνῳ). Σύ-
στησέ μου τοὺς νὰ τοὺς ρωτήσω...

Πᾶνος (συνιστῶν αὐτοὺς)

Ὁ κύριος Γιάννος Κατσαρίδας, πενοσοῦρτης

τῆς Μάζωψης γιὰ τὴ ξάπλωση τῆς γλώσσας.
Καὶ ὁ κύριος Γιάννος Καραμούντζας, μουζικάντες
τῆς Μάζωψης των...

Κατσαρίδας

Ἐχομ' εὐχαρίστησι.

Ἀνδροδάμεια

Καὶ ποῦ θὰ τὸ γλεντήσετε ;

Καραμούντζας

Σ' ἓνα σχολεῖο τῶν μπάλωνε. Θὰ κράζουν
τοὺς χορούς στὴν ἐθνικὰ μας γλώσσῃ. Νὰ, ἀντὶς
νὰ λέμε βοῦς ἀγκαζμὰν θὰ λέμε, «ζευγαρωθῆτε.»

Κατσαρίδας (συνπληρῶν τὴν ἐξήγησιν)

Κτ' ντὶ νὰ λέμε κρουαζὲ λέγαμ θὰ λέμε :
σταυρῶστε τῆς κοκλώναις Ἐτσι θὰ ξαπλώσωμ:
τὴν γλώσσῃ μας καὶ στοὺς μπάλους. Ὅχι
περὶ φραντζέζικα.

Ἀχιλλεῖς

Κι' ὁ μουζικάντες τί θὰ κάνῃ ;

Κατσαρίδας (δεικνύει τὸν Καραμούντζα)

Αὐτὸς ἔφτικε στὴν ἐθνικὰ μας γλώσσῃ τὰ
ιταλιάνικα τῆς μουζικῆς. Ἀντὶς νὰ λέμε ἐντρο-
τουτσιόνη θὰ λέμε πρωτοβάρεμα.

Καραμούντζας

Κι' ἀντὶς νὰ λέμε ντιμνονέντο θὰ λέμε ξε-
ψυχισμένο...

Ἀχιλλεῖς (τῷ Πάνῳ)

Μωρὲ αὐτοὶ θὰ ξεψυχίσουν τοὺς ἀνθρώπους
μ' αὐτὴ τὴν γλώσσῃ. (τῷ Κατσαρίδα). Λοιπὸν
σήμερῃ θὰ γίνουν αὐτὰ τὰ βραφτίσια ;

Κατσαρίδας

Ἄμα φᾶμε, θὰ κάνωμε μὴ πρόβα μὲ τὸν
δάσκαλο. Στῆς δέκα θ' ἀρχινίσῃ ὁ μπάλος.

Πᾶνος

Καὶ δὲν κάνετε ἐδῶ τὴν πρόβα ;

Κατσαρίδας

Καλέ, τί λέτε ; χωρᾶμε ἐδῶ μέσα ; Ἐπειτα
μᾶς χρειάζονται γιὰ τῆς καντρίλλιας ὀκτώ ζευ-
γάρια ἀνθρώποι...

Πᾶνος

Αἶ ; μέτρησέ μας. Εἴμαστε τρεῖς ἐμεῖς καὶ
διὸ ἐσεῖς πέντε. Ἐχομε μὴ ντάμα, (δεικνύει
τὴν Ἀνδροδάμεια) ἔχετε καὶ σεῖς τὴν Μιράντα.
Θὰ σᾶς ἔρθῃ κι' ὁ Λουλάκης μὲ τῆς τρεῖς τοῦ
τσούπαις... ἔξῃ ζευγάρια.

Μιχαλοῦ

Ἄν χρειασθοῦνε κι' ἄλλα σᾶς τὰ φέρνω. Μη-
νάω σὲ δυὸ τρεῖς γειτονοπούλαις.

Ἀνδροδάμεια

Ἐμένα μὴ μὲ λογαριάζετε ἑστῆς γυναῖκες.
Γένομαι καὶ καβαλιέρος, ἂν σᾶς χρειασθῇ...

Μιχαλοῦ

Ἐχομε καὶ τὴν τηλεφωνήτρη, ποῦ κάθεται
στὸ τρίο...

Ἀχιλλεῖς

Ἐπὶ τέλους ἔχομε καὶ τὴν Κανέλλα. Σή-
μερῃ γιὰ τὸ καλὸ χορεύουν ὅλοι καὶ ὅλαι.

Πᾶνος

Ὡστε... ἀπαρτίχ γιὰ ταῖς μαλλιαρὰς κεν-
τρίλλιας... Εἴμεθα σύμφωνοι λοιπὸν ;

Ἀχιλλεῖς

Μὰ τί μᾶς λείπη ;

Πᾶνος

Τίποτε σχεδόν. Γιὰ τὸ φαγοπότι ἔχομε κεν-
τὰ τὸ ξενοδοχεῖο. Ἐχομε κρεσὶ γιὰ εἴκοσι.

Μιχαλοῦ

Γαλατομπούρεκο μπόλικα.

Πᾶνος

Λοιπὸν θὰ τὸ γλεντήσωμε ἐδῶ γιὰ τὸ καλὸ
κ' ἔπειτα στὰς δέκα πάμε ὅπου θέλετε. Προ-
τείνω νὰ βάλωμε καθ' ἓνας μας γιὰ ρεφενὲ ἓνα
τάλληρο.

Καραμούντζας

Δὲν καταδεχόμαστε νὰ γίνουν τὰ βραφτίσια
μὲ ρεφενέδες. Εἶνε γιορτὴ δικιά μας. Βάνω γιὰ
ρεφενὲ τῆς Μάζωψῆς μας ὅλο τὸ ρεγάλο ποῦ
θὰ δύναμε στὸ δάσκαλο τοῦ μπάλου.

Πᾶνος

Θὰ δίνατε καὶ ρεγάλο ;

Κατσαρίδας

Πέντε λίραις...

Πᾶνος

Πέντε λίρες ; Μὲ πέντε λίρες σᾶς ξαπλάνομε
τὴν γλώσσῃ ὡς τὰ ξημερώματα. Τραβᾶμε τὴν
κορδέλλα ὡς ποῦ νὰ σωθῇ...

Κατσαρίδας

Σωστὰ τὰ λέει.

Πᾶνος

Τρεῖς λίρες φθάνουν γιὰ τὸ φαγοπότι, μὰ γιὰ
τὰ κερὰ καὶ μὰ γιὰ τοὺς μουζικάντες.

Καραμούντζας

Δὲν τοὺς θέλω. Ἐχομε πιάνο... καὶ σᾶς
παίζω τῆς καντρίλιας ὁ ἴδιος.

Πᾶνος

Μὰ τότε μὴ καθόμαστε. (Τῇ Κανέλλα). Στρῶ-
σε τὸ τραπέζι στὴν καμαρά μου καὶ ἀδειασε
τὴν σάλα.

(Ἀκούει ἐκ τῶν ἀριστερῶν παρασηκηνίων ἡ
φωνὴ τοῦ Μιστόκλη).

Φωνή (τοῦ Μιστόκλη)

Στάσου, κυρά, ν' ανοίξω καὶ τ' ἄλλο φύλλο
τῆς πόρτης. Πῶς θὰ περάσῃ τὸ καπέλλο σου ;

Κανέλλα

Θὰ ἦνε ἡ Μιράντα...

Πᾶνος (τῷ Ἀχιλλεῖ)

Ἡ ἄλλη μας νοικάρισσιν.

Κατσαρίδας (σπεύδει πρὸς ὑποδοχὴν)

Ἡ μηχανοδηγένητη Μιράντα μας.

Ἀχιλλεὺς

Εἶνε αὐτὴ ποῦ εἶπες ;

Κατσαρίδας

Πρόην καφὲ ἀμάνισσιν καὶ τώρκα ἐρωμένη τοῦ
Γιάννη Κατσαρίδα.

(Ὅλοι σπεύδουν καὶ βοηθοῦν τὴν Μιράντα νὰ
εἰσελθῇ).

Ἀχιλλεὺς

Πολὺ μεγάλο τόχει. Τὸ παρακάμει.

(Εἰσέρχεται ἡ Μιράντα φοροῦσα τεράστιον
πῖλον).

ΣΚΗΝΗ ΙΒ'.

Οἱ ἄνω Μιράντα καὶ Μιστόκλης

Μιστόκλης

Φέρε, Κανέλλα, τρεῖς ὑμπρέλλαις. Ποῦ φτάνει
μὰ γὰ τὸ καπέλλο τῆς ;... Μεγαλειότερο καὶ ἀπ'
τὸ καζάνι τοῦ λόχου μας...

Μιράντα

Καλησπέρα βίλῃς τῆς συντροφίῃς.

Κατσαρίδας

Καλῶς μας τὴν πεντάμορφη Μιράντα.

Μιράντα

Ἀργήσα λίγο νὰ μὲ συμπαθῆτε.

Καραμούτζας

Δὲν ἤρθ' ἀλύμα ὁ Λουλάκης. Κάτσε λίγο....

Μιχαλοῦ

Καὶ ποῦ θὰ πάτε μὲ τέτοιον κατακλυσμῶ ;

Πᾶνος (τῷ Ἀχιλλεῖ)

Ἐγὼ, λέω, νὰ κάνωμε παρακράτησι καὶ τῆς
πεντάμορφης Μιράντας. (τῇ Μιράντα). Νὰ σοῦ
σπατήσω τὸ νῆο μας νοικάρη...

Κατσαρίδας

Τὸν λένε Ἀχιλλεῖς...

Μιράντα

Ἐχω φαρμάκισσι τρανή.

Κατσαρίδας (τῷ Ἀχιλλεῖ)

Ἐέρεις ; Εἶνε τσοῦπα μὲ τρανὸ κίστημα...

Ἀχιλλεὺς

Μὰ τότε δὲν θὰ μὰς χαλάσῃ τὸ χατῆρι νὰ
κάτῃρ στὸ τραπέζι μας.

Μιράντα (τῷ Κατσαρίδα)

Μὰ δὲν θὰ πάμε, ὅπου εἶπαμε ;

Κατσαρίδας

Ἴχουμε κερὸ γὰ οὐλά. Ἄς ἔρθῃ καὶ ὁ Λου-
λάκης.

(Ἀκούεται ὁ κωδωνῆσος τῆς κάτω θύρας)

Μιχαλοῦ (τῇ Κανέλλα)

Γὰ δὲς, ποιὸς εἶνε.

(Ἡ Κανέλλα προβαίνει μέλρι τῆς μεσαίας θύρας)

Πᾶνος (τῇ Μιράντα)

Ὅποιος, καὶ ἂν εἶνε, δὲν σὰς πέρνει ἀπὸ 'δῶ.

Ἐχουμε ἀπὲρ μιν τὶ προλονε. (τῷ Κα-
τσαρίδα). Πῶς θὰ τὸ ποῦμε στὴ γλῶσσά σας ;

Κατσαρίδας (σκεπτόμενος πρὸς σιγμὴν)

Ἀποσπερνὸ παρατραβηγμένο...

(Μιχαλοῦ τῷ Πᾶνω)

Ἄν θέτε καὶ ἄλλη ντάμα, πῆτε μου νὰ μη-
νύσω καὶ σε μιὰ γειτονοπούλα μας.

Πᾶνος

Ἄς ἔρθῃ ἡ δασκάλα ποῦ κάθεται 'στὸ ἐξῆ...

Κανέλλα

Δὲν θὰ κατέβῃ. Διαβάζει...

Ἀχιλλεὺς

Τέτοιον ὄρα ;

Πᾶνος

Μὴ 'ρωτῆς. Ἐτοιμάζετε νὰ δώσῃ ἐξετάσεις
στὸ Σεβαστοπούλειο... Μιλᾶ μὲ ἀπκρέμφατα....

Ἀχιλλεὺς

Μὰ ἔχετε καὶ τέτοιαις ; Τὶ διάβολο. Ἐδῶ
εἶνε ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε...

Πᾶνος

Ἄς ἔρθῃ, γὰ τὴν ποικιλία. (τῇ Μιχαλοῦ)
Δὲν τῆς μηνᾶς ;

Μιχαλοῦ

Ἄς λείψῃ. Δὲν εἶνε γὰ γλέντι σήμερα...

Ἐχει... (διακόπτεται ουστελλομένη νὰ συμπλη-
ρώσῃ τὴν φράσιν).

Πᾶνος

Μὰ τί ἔχει ; Πὲς μας... Σ' ἔπιξσε λόξιγκας,
κυρά Μιχαλοῦ. Μήπως ;...

Μιχαλοῦ

Ἐχεις πολλὰς παραξενιὰς καὶ γαρίνες. Ἐ-
ρεκ τί ἔχει ; (λέγει πρὸς τὸν Πᾶνον μίαν λέξιν
εἰς τὸ οὐδ).

Πᾶνος (ὡς ἐκπλαγεῖς)

Τὶ λές, κυρά Μιχαλοῦ ; Ἀλήθεια ; Ποιὸς
τῆς εἶπε νὰ κάθεται νύχτα μὲρα νὰ διαβάζῃ ;
Αὐτὰ κάνει ἡ καθηστικὴ ζωὴ.

Κανέλλα (ἐπανερχομένη)

Ἐνὶς λαβωμένος ;

Κατσαρίδας (σπεύδων εἰς τὴν θύραν)

Ὁ Λουλάκης !...

Καραμούτζας

Θά'ρχεται ἀπὸ τὸ Σκαίτιν-ρίγκ...

(Εἰσέρχεται ὁ Λουλάκης ἔχων δεδεμένο τὸν
βραχίονα).

ΣΚΗΝΗ ΙΓ'.

Οἱ ἄνω καὶ Λουλάκης

Κατσαρίδας

Λαβωμένος, ὡρὲ Γιάννο ;

Λουλάκης

Μ π λ ε σ ε !.. Ε ν β ι κ τ ῖ μ α ν κ ὀ ρ...

Πᾶνος

Τοῦ Σκαίτιν Ρίγκ ; Πῆρες καὶ αὐτὴ τὴ δόξα ;

Λουλάκης

Λίγο νεγρό...

Ἀχιλλεὺς

Νεγρό ;... Φέρτε του κανένα γατῆρο... Ποῦ εἶνε
κατυπημένος ; Ποιὸς σ' ἐκτύπησε...

Πᾶνος

Ἐέρεις, μουσιου Λουλακῆς. Εἶνε ὁ νέος ἀστυ-
νίμος τοῦ τμήματός μας.

Λουλάκης (ὕποκλινόμενος)

Τ γ ε σ α γ μ ε... (τῷ Κατσαρίδα) Ν τ ῖ ν τ ὀ ν.
Εἴσαστε ἔτοιμοι ;

Καραμούτζας

Μὰ μόνος σιν ἤρθες ; Ἡ κοπέλλαις ;...

Λουλάκης

Εἶνε κάτω... στὸ ὠτομομπίλ... Ἐλάτε. Βου-
ελά λε προγάμ. Νινε, ἀπρὲ καφὲ νιογὲ, καὶ τὰ
μεσάνυκτα μπάλ καλικὸ, σουπὲ ε τσετεγά...

Κατσαρίδας

Νὰ σοῦ ποῦμε ἕνα ξαφνικό ;

Λουλάκης

Καμμιὰ σουπηγῆ ; Παγλέ...

Πᾶνος (τῷ Ἀχιλλεῖ)

Ὁ καυμένος ! Ἐχασε τὸ ρῶ...

Ἀχιλλεὺς (Ἰδιαίτερος τῷ Ἀχιλλεῖ)

Μόνο τὸ ρῶ ;... Αὐτοὶ 'ν' οἱ φαρτητοῦδες ;

Αὐτὸς μὰς ἔλειπ' ἐδῶ μέσα !

Λουλάκης (τῷ Κατσαρίδα)

Ντὶ τὸν... (Βλέπει τὸ ὰρολόγιόν του). Ἐννῆδ
ἡ ὄρα...

Κατσαρίδας

Θὰ φάμ' ἐδῶ...

Λουλάκης (ὡς ἐκπλαγεῖς)

Σὲ μαντάμ. Μιχαλοῦ ; Σ-έ-ντρού...

Καραμούτζας

Φαγοπότι ὡς τὰς δέκα. Ἐπειτα πάμε ὅπου
θὲς. Πὲς καὶ στῆς τσοῦπαις ν' ἀνέβουν. Πόσαις
εἶνε ;

Λουλάκης

Τρεῖς...

Καραμούτζας

Τὸ λοιπὸν, κοκὼνα Μιχαλοῦ. Νὰ στρώσουν
τραπέζι γὰ οὐλους. Οὐλα τὰ ἐξοδα ἀπάνου
μας.

Πᾶνος

Φροντίζω ἐγὼ. Πῆτε τώρα ν' ἀνέβουν ἡ κο-
πέλλαις του...

Λουλάκης

Πάγω νὰ τοὺς τὸ 'πῶ (ἐξέρχεται)

Ἀχιλλεὺς (τῷ Πᾶνω)

Μοῦ φκίνεται σὰν ὄνειρο αὐτὰ ποῦ βλέπω.

Πᾶνος

Κ' ἔκαμες νάξικ πῶς δὲν σ' ἀρέσει τὸ ξενο-
δοχεῖο μας !

Ἀνδρουδάμεια (δεικνύουσα τὸν Πᾶνον)

Νὰ τὸν κάνωμε τελετάρχη.

Πᾶνος

Σ' ἕνα κάρτο θὰ 'νε ὄλα ἔτοιμα... φκηνά,
κεριά καὶ ὅ,τι μὰς χρειάζεται. Ὅταν εἶνε ὁ
παράς, ὄλα εἶνε εὐκόλα. Τὸ καλὸ ποῦ ἔχω ἔ-
τοιμες καὶ φορεσιὰς ἀποκρηάτικες...

Ἀνδρουδάμεια

Ἐγὼ δὲν θέλω. Εἶμαι μασκαρεμένη σὲ γυ-
ναῖκα...

Πᾶνος (τῷ Κατσαρίδα καὶ Καραμούτζα)

Γὰ νὰ γίνῃ τὸ γλέντι μας σωστὸ ἀποκρη-
άτικο, σὰς προτείνω νὰ ντυθοῦμε ὄλοι μασκα-
ράδες.

Κατσαρίδας

Χωρὶς μουτζούναις. Ἐχεις πράσινα ντόμινο ;
Εἶνε τὸ χρῶμα τῆς μάζωψῆς μας.

Πᾶνος

Ἐχω κατὶ καλλίτερα. Τὴν ἴδια τὴν Μάζω-
ψῆ σας. Ἐχω μιὰ φορεσιὰ γὰ τὸν Παρθενὸ
καὶ μιὰ γὰ τὸν Ἀχιλλεῖα. Αὐταῖς τῆς δυὸ θὰ
τῆς φορέσῃ ὁ Μιστόκλης καὶ ἡ Κανέλλα... Γὰ τὸ
καλὸ θὰ ντύσω καὶ τὴν κυρά Μιχαλοῦ.

Μιχαλοῦ

Τὶ λές, παιδί μου ; Ἐγὼ γρηὰ γυναῖκα...

Πᾶνος

Τῆς ἀποκρηάις δὲν λογαριάζουν ἡλικία.

Μιχαλοῦ

Τὸ ἔχω ὅμως καὶ σὲ καλὸ νὰ μασκαρεύομαι
κάθε χρόνον, μὰ μὲς ἑστὸ σπῆτι μου...
(Ἐπιπέχεται ὁ Δουλάκης διὰ τῆς μεσαίας θύ-
ρας συνοδεύων τὴν Κικὴ καὶ τὸν Λωρελάη).

ΣΚΗΝΗ ΙΕ'

Οἱ ἄνω Δουλάκης, Κικὴ, Λωρελάη
Δουλάκης

Ἄ ν ρ γ ἔ, μ ε ν τ ἄ μ... (τῇ Κανέλλα). Ποῦ
νε τὸ μ π ο υ τ ο ῦ ἄ γ σ α ς. Θένε νὰ φτιαστοῦνε
λίγο.

Μιχαλοῦ

Καλῶς μου τῆς κυρίαίς. (Τῇ Κανέλλα). Πή-
γινέ της στὸ τέσσαρον (τῇ Κικῇ). Ἐκεῖ θὰ βρῆτε
ἀπ' ὄλα, ποῦδρον, καθρέφτη, σίδερο γιὰ τὰ κελ-
λιά... Βγάλτε τὰ καπέλλα σας...

Κατσαρίδας

Κ' ἐπειτα σὲ προσμένουμε στὸ τραπέζι.

Καραμούτζας

Ὅχι! πρῶτα θὰ γίν' ἡ πρόβα τῶν χορῶν...
Γιὰ νὰ τοὺς ἔρθῃ καὶ ἡ ὄρεξι...

Δουλάκης

Ν τ' ἄ κ ὄ γ. Ὁγεβουάγ...

(Συνοδεύει τὴν Κικὴν καὶ τὴν Λωρελάην, ἐξερχο-
μένης διὰ τῆς ἀριστερῆς θύρας).

Κατσαρίδας

Ἰφ! Τί γλέντι θὰ γενῆ!

Πάνος

Λοιπόν! (τῇ Κανέλλῃ καὶ Μιχαλοῦ). Συγρι-
στε μέσα τὸ τραπέζι καὶ ντυθῆτε μὲ τῆς φρε-
σιῆς ποῦ νε στὸν πόγο. Ἐγὼ πάω στὸ ξενοδο-
χεῖο γιὰ τὰ φαγητά. Σ' ἕνα κάρτο ὄλα θὰ νῆ ἔ-
τοιμα.

Ἀχιλλεὺς

Πὲς νὰ ῥθῆ ὁ εὐζωνάς μου νὰ τοῦ δώσω
προσταγές.

(Ἐξέρχονται ἡ Μιχαλοῦ, ἡ Κανέλλα, ἡ Μι-
ράντα καὶ Μιστόκλης).

Πάνος (τῷ Ἀχιλλεῖ ἰδιαιτέρως)

Ὡς ποῦ νὰ ῥθοῦμε, ψῆσ' τζ μὲ τὴν ἀνδρογυ-
νίτσα.

Ἀχιλλεὺς

Ἐχομε καιρό. Ἐπειτα μπορῶ ἔμπροστὰ σ'
αὐτούς;

Πάνος (πρὸς τὸν Κατσαρίδαν)

Δὲν θὰ πᾶτε νὰ ντυθῆτε.

Κατσαρίδας

Προσμένουμε τὰ πράσινά μας ντόμινα.

Πάνος (τῷ Ἀχιλλεῖ)

Τί νὰ γίνῃ; Θὰ καταδικασθῆς νὰ τοὺς ἀκού-

σης. Γλέντισε μ' αὐτὰ ποῦ θὰ σοῦ ποῦνε. (Ἐξέρ-
χεται).

Ἀχιλλεὺς (πρὸς τὸν Κατσαρίδαν)

Τώρα ποῦ μείναι μόνάχοι, δὲν μοῦ λῆτε
ποιοὺς ἐφκμπρικάρησε τὴ γλώσσα ποῦ μιλάτε;

Κατσαρίδας

Ἡ ρωμῆσόνη. Ἐλόγου σου σὲ ποῖα ντοπι-
λακίτ κάνεις λακρεντί;

Ἀχιλλεὺς

Δὲν καταλαβκίνω τῆς ντοπιολαλιῆς σας. Γιατὶ
δὲν μιλάτε τὴν γλώσσα τοῦ μπαμπᾶ σας; τὴν
γλώσσα τοῦ λαοῦ;

Κατσαρίδας

Αὐτοῦνη μιλάμε. Εἴμαστε πικιδιά τῆς ἰδίας
μάνης ποῦ γε γυρὶ τὸν Σολωμό.

Ἀχιλλεὺς

Σούτ!... μὴ σ' ἀκούση κανεὶς Ἕλληνας καὶ
πάθης τῶν παθῶν σου τοῦ τάρχα.

Κατσαρίδας

Ξέρουμε πῶς εἴμαστε ἐθνομάρτυροι, μὰ δὲν
πᾶμε κατὰ πίσου. Θὰ ξαπλώσουμε τὴν γλώσσά
μου πέρα πέρα. Εἴμαστε ὡς τώρα, μέσα σ' αὐτὸ
τὸ σπῆτι μόνο, τρεῖς ἀθρῶποι καὶ μιὰ Μιράντζ.

Ἀχιλλεὺς (ὕπομειδιῶν εἰρωνικῶς)

Καὶ θαρρῶ πῶς τὰ χεῖς ψῆσει μ' αὐτὴ τὴν
τσούπα... Εἶνε δικοὶ σου κάτι στίχοι ποῦ δα
στήν ἐφημερίδα;

Κατσαρίδας

Αὐτοῦνοι; (ἐξάγει φύλλον «Ἐστίας») Δὲν
εἶνε δικοὶ μου, μὰ εἶνε στὴ φόρμα μου στρυμπα-
ρισμένοι (ἀναγινώσκει):

Σ' ὄνειροφάνταστη μέσα λοκάντα,

ὦ Μιράντα

μαγναδοσσιάζονιας φύκια στὴν μπάντα

ὦ Μιράντα, Μιράντα,

Μὲ ντεκατέντζα καὶ φιόρα καὶ ράντα,

ὦ Μιράντα, Μιράντα (1)

Ἀχιλλεὺς

Διάβασε, παρακάτω. (Δαμβάνει τὸ φύλλον
τῆς «Ἐστίας» καὶ ἀναγινώσκει):

καὶ τράβα κορδέλλα γιὰ πάντα

ὦ Μιράντα.

Καραμούτζας

Νὰ κ' ἔντ ἄλλο στρυμπαρισμένο κί' αὐτὸ στὸ
«Χρόνος»:

Φέμε τὴν πραάκη σιωπή,

ὦ τῶν ματιῶν μου φέρε τὴν λοῦφα.

Καὶ ἀξεδιάλωτο στὸν ἴσκιο του

[Ἐχάστηκε,

σὰν τῆς ζωῆς μου, ὁ θρῦλλος τοῦφα

(1) Ἐσταυρολογήθη καὶ ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ν Λά-
σαρη ἐν ταῖς «Ἀθήναις» (6 Φεβρ. 1905).

Κατσαρίδας

Ἄμ τὸ ἄλλο;..

Μέσ' τὴ παθιάρια σιγαλιά
ἀχνότριμι ἀναδέρονον
σὲ βουβὴ λαχτάρια.

Ἀχιλλεὺς (ἐν θυμῷ καθ' ἑαυτὸν).

Λαχτάρια νὰ σὲ ἔρθῃ. (τῷ Κατσαρίδῃ) Πά-
ψτε! Ἐλεος γιὰ τὸν Θεό!..

Ἀνδροδάμεια

Μὰς ξεθεώσκατε. Θὰ μὲ πιάσουν τὰ νεῦράμου..

Κατσαρίδας

Θὲς ν' ἀνγαλλιάσης καὶ μὲ τῆς ρίμης τοῦ
δρακάλου μας; ..Εἶνε ρουμπίνι κάθε γράμμα
τῶν δημοτικιστάδων!

(Ἐμφανίζεται πρὸ τῆς θύρας ὁ Στέφος καὶ ὁ
Μῆτρος καὶ ἴστανται χαιρετῶντες στραιω-
τικῶς).

Ἀχιλλεὺς (τῷ Κατσαρίδῃ)

Ἐχετε τὸ νοῦ σας μὴ σὲ πιάσουν, ποῦ λε-
ρώνετε τὴν γλώσσα τοῦ λαοῦ.

ΣΚΗΝΗ ΙΖ'.

Οἱ ἄνω Στέφος καὶ Μῆτρος, εἶτα Μιράντα
Στέφος (τῷ Ἀχιλλεῖ)

Ἡσυχάστως ἀνκφέρ' οὐ ὑπουφινόμενος πῶς
ἦρθ.

Ἀχιλλεὺς

Καλά. Ποῦς εἶν' αὐτὸς ὁ ἄλλος;

Μῆτρος

Εἴμι στὸ τμήμα κ' ἦρθ γιὰ τὴν τάξι.

Ἀχιλλεὺς

Δὲν σὲ χρειάζομαι. Ὁ ἔντς σας νὰ μείνῃ
στὴν ἐξώπορτα σκοπὸς γιὰ τὴν τάξι. Ἐχοῦν
τελετὴν οἱ κύριοι...

Στέφος

Θὰ ῥθω ὄρ' ἔπλου λέγγ;

Ἀχιλλεὺς

Ὅχι. Νὰ μὴν ἀφῆστε κί νένα μύρτη νὰ ἔμπῃ
μέσζ ἀπὸ περιέργει... Μεταβολή!

(Ὁ Στέφος καὶ ὁ Μῆτρος ἀναχωροῦν)

Κατσαρίδας

Μὰ δὲν μοῦ λῆς; κατλαβκίνουν τέτοιαις ἐλ-
ληνικούρσις; Τάξι, μεταβολή;

Ἀχιλλεὺς

Κί πῶς ἄλλοιῶς νὰ τοῦς τὸ πῶ: «μετα-
βολή»;

Κατσαρίδας (μεγαλοφώνως)

«Στριφογυρίστε»!

Καραμούτζας

Τὸ νοῦ σας! ἔρχονται ἡ κοκκῶνσις.

Ἀνδροδάμεια

Ἡ μαγνηδογέννητη Μιράντζα σας.

(Ἐσέρχεται ἔξωμος ἡ Μιράντα. Ὁ Καραμούτζας
εἰς ὑποδοχὴν της).

Καραμούτζας (τῷ Μιραίτῃ)

Δὸς μου τὸ γλυκούπνικαμένο μπράτζο σου
(τῇ προσφέρει τὸν βραχίονα) ἔχω τὴν καλλι-
τερὴ κοκκῶνα.

Κατσαρίδας

(βλέπων εἰσερχομένην τὴν Λωρελάην). Κ'
γὼ τὴν πειὸ καλλιότερη; (προσφέρει τὸν βρα-
χίονά του εἰς τὴν Λωρελάην ταυτοχρόνως εἰσέρ-
χεται ὁ Δουλάκης κρατῶν ἀπὸ τοῦ βραχίονος
χολαίνουσαν τὴν Κικὴν. Τρεῖς ζευγάρια... Μπᾶ!
ἡ Κικὴ κουτσάνει... Ἀχ! αὐτὸ τὸ Σκαίτιν οἶγκ!

ΣΚΗΝΗ ΙΗ'

Οἱ ἄνω καὶ Δουλάκης, Λωρελάη, εἶτα Πάνος κλπ.
Δουλάκης

Τώρα ἔρχονται κί ἄλλοι διὸ μασκέ... Ἐφερν
καὶ τὰ ντόμινά σας.

Κατσαρίδας (τῷ Καραμούτζα)

Πᾶμε νὰ τὰ βάνουμε. (Ἐξέρχεται μετὰ τοῦ
Καραμούτζα ἐνῶ διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰ-
σέρχεται ὁ Πάνος).

Πάνος

Ὅλα ἔτοιμα! Ποῦ εἶνε οἱ μασκαράδες μου;
ὁ Πιερθενός, ὁ Ἀχιλλεὺς, ἡ Ξάπλωση τῆς
γλώσσας; (Προβαίνει μέχρι τῆς θύρας). Φέρτε
τὰ κεριά. (Ἀκούεται ἔσωθεν ἡ φωνὴ τοῦ Μι-
στόκλη).

Φωνὴ Μιστόκλη

Εἴμαστε παρών!

(Δύο ὑπηρεταὶ φέρουσι κηροστάσια, καὶ τὰ τοποθε-
τοῦσι ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἢν μεταφέρουσι εἰς τὴν
γωνίαν τῆς αἰθούσης. Ὁ Πάνος δίδει ὁδηγίαις
εἰς αὐτοὺς ὅπως μεταφέρουσι τὰ καθίσματα
πρὸς τὸν τοῖχον. Ἡ Μιράντα καὶ ἡ Λωρελάη
κατοπτρίζονται).

Πάνος (πρὸς τοὺς ὑπηρετας)

Φέρτε κί ἄλλαις κηρέκλες καὶ πέστε στὸ
Μέστρο νὰ ῥθῃ, (τῇ Ἀνδροδαμείᾳ). Σεῖς θὰ
εἶσθε ἐπὶ τῆς ὑποδοχῆς...

Ἀνδροδάμεια

Ἀποταθῆτε σὲ γυναικίς. Νὰ (δεικνύει τὴν
Μιράνταν). Αὐταῖς εἶνε καὶ παρὰνε μάλιστα γυ-
ναικίς. Ἐγὼ δὲν ἤμουνα ποτὲ τοιοῦτη.

Πάνος (ἰδιαιτέρως τῷ Ἀχιλλεῖ)

Θὰ φρίζῃς μὲ τῆς ἐλληνοκούρσις της..!

Ἀχιλλεὺς

Μὰ δὲν κάνετε ἐξαίρεσι γιὰ σῆμερα; Θέλομε
νὰ σὲ κηρωσωμεν σὴν ντάμα; ...

Ἀνδροδάμεια

Οὔτε χάριν παιδιάδος.

Πᾶνος (ιδιαιτέρως τῷ Ἀχιλλεῖ)
Ἔχει δική της κλίσι : Ἡ παιδιὰ, τῆς παι-
διάδος, καὶ τὰ λουπά...

(Ἐπέρχονται ὁ Κατσαρίδας καὶ ὁ Καραμούν-
τζας φρονοῦντες πρασινόχροα ντόμνα.

Κατσαρίδας (σπεύδει πρὸς τὴν Μιράνταν)

Πρασινοῦσκιωτῆ Μιράντα μου...

Πᾶνος (πρὸς τὸν Καραμούντζαν)

Ἔλα, μάεστρο. Πιτζε μὲς τὴν ἰντροντουτσι-
όνε τῆς καντρίλλιας...

Κατσαρίδας (τῷ Καραμούντζῳ)

Σοῦ λέει νὰ χτυπήσης τὸ πρωτοβάρεμ... γιὰ
νὰ μαζευτοῦνε τὰ ζευγάρια.

(Ἐνῶ ὁ Καραμούντζας κάθεται πρὸ τοῦ κλει-
δοκνυμβάλου, ὁ Πᾶνος σπεύδει πρὸς τὴν με-
σαιάν θύραν καὶ ἀποιεῖνται πρὸς τοὺς ἐντὸς
τῶν παρασκηνίων).

Πᾶνος

Μὰ ἐλάτε ἐπὶ τέλους. Θ' ἀρχίσουν ἡ καν-
τρίλιες. (Πρὸς τὸν Λουλάκη). Θὰ διευθύνῃ ὁ
μουσιού Τζῶν Λουλακῆς.

Λουλάκης

Δὲν ξέγω νὰ τὰ πῶ γωμείκκ...

Κατσαρίδας

Θὰ τὰ λέω γὼ στὴν ἐθνικὴ γλῶσσῃ. Σὺ θὰ
τὰ πρωτολέσ φραντζέζικκ. Πῶς λένε τὴν πρώτη
φιγοῦρα ;... Κράξ τὴν δυνατὰ.

Λουλάκης (χαμηλοφώνως)

Λε π α ν τ α λ ὀ ν.

Κατσαρίδας (μεταφράζων)

Ἡ βράκα !

Ἀχιλλεὺς (τῷ Κατσαρίδῃ)

Ἰτὰ σταθῆτε... Λίγη ντροπή...

Πᾶνος (τῷ Ἀχιλλεῖ)

Μὰ πῶς θέλεις νὰ τὴν ποῦν ; περισκελὶς ;
Ἄς τοὺς, ἀδερφέ, νὰ ξαπλώσουν τὴν γλῶσσῃ
τοὺς. Θεογνωσία θὰ βάνης σ' αὐτοὺς τοὺς ἀ-
θ ρ ὄ π ο υ ς ; (τῷ Κατσαρίδῃ) Δάσκαλε, τὸ
πρωτοβάρεμκ λίγο σ π α σ τ ἄ καὶ λ ε ὑ τ ε ρ α.

Κατσαρίδας

Ὅχι ! μὲ ν τ ἔ ρ ν τ ι.

Καραμούντζας (παινίζει)

Ἀρχινάω !... Πρωτοβάρεμκ.

(Ἐνῶ παίζει τὸ προανάκρουσμο τοῦ τετραχοῦρου εἰσ-
έρχεται χορευτὴν ὁ Μιστόκλης καὶ ἡ Κανέλλα
μετημφισμένοι ὁ μὲν εἰς Παρθενὸν (ἦτοι ἀν-
δρα φέροντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀντὶ πῆλον χάρι-
νον ὁμοίωμα τοῦ Παρθενῶνος, ρακῶδη γλαμύδα
καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνὸς ποδὸς πέδιλον ἀρχαῖον,
ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου βλαχόσκαιτσαν), ἡ δὲ εἰς Ἀ-
χιλλεῖα (δηλαδὴ ὡς Ἀχιλλεῖα).

Κατσαρίδας (τῇ Μιράντῃ)

Μπα ! ὁ Πάρθενός μας !

Κανέλλα

Κι' ἐγὼ ὁ Ἀχιλλεῖας σας.

Πᾶνος

Μὰς λείπ' ἡ Ἐάπλωση τῆς γλώσσας. (Τῇ Κα-
νέλλῃ). Ποῦ εἶνε ἡ κυρά σου ;.. (προβαίνει μέχρι
τῆς μεσαιᾶς θύρας). Κουνήσου, κυρά Μιχαλοῦ...

Κανέλλα

Τῆς βάνουν τὴν μουτζοῦνα... Νὰ τὴν :

(Ὅλοι σχηματίζουν ἡμικύκλιον πρὸ τῆς μεσαιᾶς θύ-
ρας πρὸς ὑποδοχὴν τῆς Μιχαλοῦς μετημφισμέ-
νης εἰς συμβολικὴν παράστασιν τοῦ Συλλόγου
τῆς Μάζωψης γιὰ τὴν ἐκπλοήν τῆς γλώσσας. Ὁ
Πᾶνος σπεύδει εἰς ὑποδοχὴν τῆς ἐμφανίζεται
δὲ ἡ Μιχαλοῦ φέρουσα τερατώδη προσωπίδα μὲ
μακροὺς πλοκάμους ἀπλουμένους ἐπὶ τῶν ὤμων
καὶ μέχρι τῆς ὀφύος καὶ μὲ γλῶσσαν κρεμα-
μένην μέχρι γόνατος, ἐφ' ἧς διακρίνονται μυῖαι
καὶ φλύκταιναι. Φορεῖ δὲ κρινολῦνον καὶ ἀπὸ
τῆς ὀφύος κρέμονται χάριται ταινίαι, ἐφ' ὧν
αἱ λέξεις «Γουινάκκς» - Γιαννίρης - Μαγνάδια -
Πυρρενός - Ἀλιάδα - Βγαγκέλιο καὶ ἄλλαι μαλ-
λιαραὶ λέξεις. Ὅλοι δὲ χειροκροτοῦσι).

Ὅλοι

Μπράβο, κυρά Μιχαλοῦ, ἀποθέωσι τῆς γλῶσ-
σας μας !

Πᾶνος (πρὸς ὅλους)

Ἀρχίστε τὴν μαλλιαρὴ καντρίλλια.

Λουλάκης

Β ὀ ζ ἄ ν κ α ζ μ ἄ ν !

Πᾶνος (τῷ Κατσαρίδῃ)

Μετάφρασ' το ἀμέσως. Αὐτὸ θὰ κάνῃ ὡς τὸ
τέλος. Θὰ τὰ λέῃ γαλλικκ καὶ σὺ στὴν ἐθνικὰ-
σου γλῶσσῃ.

Λουλάκης (μεγαλοφώνως)

Β ο ζ ἄ γ κ α ζ μ ἄ ν !

Κατσαρίδας

Ζεβγαρωθῆτε ! (ὡς ἐπεξηγῶν). Περᾶστε τὰ
μπράτσῃ σας δύο δύο... Νὰ κὶ' ἄλλοι μασκκ-
ράδες.

[Σχηματίζονται τὰ ζεύγη οὕτως. Ὁ Κατσαρίδας μὲ
τὴν Μιράνταν, ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τὴν Ἀνδροδά-
μειαν, ὁ Μιστόκλης μὲ τὴν Κανέλλαν, ὁ Λουλά-
κης μὲ τὴν Λωρελή. Τυσοχρόνως εἰσέρχονται
καὶ ἄλλοι μεταμφισμένοι εἰς ἀρχαίους; ὀλίτας
καὶ εἰς μαλλιαροὺς, ὡς καὶ δύο πλανόδιοι μου-
σικοί).

Πᾶνος

Καλῶς μου τοὺς. Ζευγαρωθῆτε καὶ σεῖς.

[Συμπληροῦνται διὰ τῶν ἤδη προσελθόντων ὀκτὼ
ζεύγη, ἐνὸς ἐκ τῶν εἰσελθόντων προσλαβόντος
τὴν Κική. Ἀρχεται τὸ πρῶτον σχῆμα τοῦ τε-
τραχοῦρου.

Λουλάκης

Ἄν ἀβάν' κάτρ.

Κατσαρίδας (μεταφράζων)

Γιουροῦσι ! καὶ οἱ τέσσαρες...

Λουλάκης (μεγαλοφώνως)

Προμενᾶτ-ἄν αρριέγ !..

Κατσαρίδας

Περπατᾶτε κὶ' ἀνάποδκ !..

Λουλάκης

Σαίν-κνγκλέζ !

Κατσαρίδας

Ἄλυσσίδκ τῆς Ἰνκλετέρρκς !

(Μέχρι τέλους τῆς σαγμῆς τὰ προσωπίδια ἀπαγ-
γέλλονται μεγαλοφώνως).

Λουλάκης

Μπακνσέ ἔ τούρ κ πλάσ !

Κατσαρίδας

Κουνηστῆτε κὶ' ἀνάποδκ στὴ μεριά σας !

Λουλάκης

Ντεμὶ κού ντέ σά !

Κατσαρίδας

Μισὴ οὐρά γατῆσζ !

Λουλάκης

Ἄ β ὀ πλάσ !

Κατσαρίδας

Στεκάτε στὴ μεριά σας !

(Ὅλοι ἐν κυχασμοῖς συγχαίρουν τὸν Κατσαρίδαν καὶ
τὸν Καραμούντζιν).

Πᾶνος

Μπράβο, νονέ τῆς γλῶσσας τῶν μπάλων.

Κατσαρίδας

Ἐφχαριστοῦμε !

Ἀχιλλεὺς (συγχαίρων τὸν Πᾶνον)

Μπράβο καὶ σεῖς, κύρ Πᾶνο, ποῦ τὰ κκτά-
φερες μὴ χαρά.

Πᾶνος

Δὲν 'στό πκ ; Κκὶ δὲν σ' ἄρεσε τὸ ξενοδο-
χεῖο τῆς Μιχαλοῦς !

Ἀχιλλεὺς

Ποῦ τὰ ξερ' αὐτὰ ;.. Τώρα ἐγὼ μὲ τὴν
ντάμκ μου παρκαρωοῦμε τὴν θέσιν μας σὲ ἄλλο
ζεῦγος. (τῇ Ἀνδροδαμείῃ) Πᾶμε λίγο στὸ μπαλ-
κόνι τώρα ποῦ δὲν βρέχει, νὰ δοῦμε τὴν κίνη-
σι τῶν μασκκράδων (ἐξέρχεται μετὰ τῆς Ἀνδρο-
δαμείας διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας).

Λουλάκης (τῇ Κικῇ)

Πᾶει νὰ κάνῃ φ λ ἔ ρ τ... (τῷ Καραμούντζῳ).

Ἄς σεκόντ φιγκιούρ... Ἄν ἀβάν !

(Ὁ Καραμούντζας καθήμενος ἐκ νέου παίζει
ἐπὶ τοῦ κλειδοκνυμβάλου καὶ ἐπαναλαμβάνου-
ν τὸν χορὸν).

Λουλάκης

Τούρ !

Κατσαρίδας

Κάντε κουλοῦρα !

Ὅλοι (ὡς ἀποροῦντες.)

Κουλοῦρα ;

Κατσαρίδας (ὡς ἐπιξηγῶν)

Κουλουριαστῆτε ! - Στρογκυλιαστῆτε !

Λουλάκης

Κρουαζὲ λὲ ντάμ !

Κατσαρίδας

Περᾶστε στχυρωτὰ, τὰ θηλυκὰ... (Ὁ Μιστό-
κλης παρεξηγήσας τὸ τελευταῖον παράγγελμα,
δεικνύει εἰς τὸν Κατσαρίδαν τὸν χορὸν τοῦ).

Μιστόκλης

Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, ρὲ μὲ τὴν κωτσίδκ. Τί ν'
αὐτὰ ποῦ λές ; Ποιὲς θὰ περᾶσουν στχυρωτὰ ;
(Ἡ μουσικὴ διακόπτεται. Αἱ χορευτοῦσαι φοβηθεῖσαι
μὴ γίνῃ συμπλοκὴ καταλείπουν τοὺς ἀνδρας καὶ
συνωθοῦνται πρὸς τὴν μεσαιάν θύραν).

Πᾶνος

Γιὰ στχθῆτε. Μὴ τοὺς περᾶξῆγῆς, Μιστόκκκκ.

Κανέλλα

Πῶ ! πῶ ! τὸν 'πῆρε τὸ μπουρῖν... (σπεύδει
ν' ἀναχαίτησιν τὸν Μιστόκλην, ἐν ᾧ ὁ Καρα-
μούτζας καὶ Κατσαρίδας προφυλάσσονται).

Μιστόκλης

Μοῦ παρκαρωοῦσκωσκν τὴν σπλῆνκ μὲ τ' ἀρ-
σίζικκ ποῦ λένε.

Κατσαρίδας (τῷ Μιστόκκκκ)

Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, ρὲ βλάμη ἄσε' ζκπλώνωμε...

Μιστόκλης (ἀπειλητικῶς)

Χάσου μὴ στὴν ἀνάψω καὶ σὲ ζκπλώσω κκτὰ
γῆς !

(Αἱ γυναῖκες φοβηθεῖσαι μὴ τὴν πυροβολήσῃ ὁ Μι-
στόκλης κραυγάζουσι : «Βοήθεια». Ἀμέσως ὁ
ἐμφανίζονται ἐπὶ τῆς μεσαιᾶς θύρας ὁ Στέφος
καὶ ὁ Μῆτρος φράσσοντες τὴν ἔξοδον. Τινὲς γυ-
ναῖκες λυποθυμοῦσιν ἐν ᾧ ὁ Μιστόκλης στρέβει
ἀπειλητικῶς τὸν μύστακά.)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

Οἱ ἄνω, Στέφος, Μῆτρος εἶτα Ἀχιλλεὺς καὶ Ἀν-
δροδάμεια.

Μῆτρος

Οὔλοι στὸν τόπ !

Στέφος

Ἰπ' αὐτοφώρω στάσι ! οὐρέ ! κκντκκωμέν',
τὶ ν' ἰδῶ ;

Πᾶνος

Τίποτε. Χορὸς τῶν γλωσσολόγων...

Κατσαρίδας

Φτειάνωμε τὴν ἐθνικὴ γλῶσσῃ !

Μιστόκλης (τῷ Στέφῳ)

Ψέματα. Μὰς βρίζουν τῆς γυναῖκες. Λένε
νὰ τκὶς περᾶσουν στχυρωτὰ αὐτοὶ μὲ τῆς κω-
τσίδκκκ.

Λουλάκης

Σ-έ-σά. Κρουαζὲ λὲ ντάμ,

Στέφος (βλέπει περιφρονητικῶς)
 Τὶ τσαμπουνᾶ αὐτὸ τὸ ζωντανό...
 Μῆτρος
 Ἰλάτε οὐλοὶ στὴ Διεύθυνσι (βλέπων τὴν Μι-
 ράνταν ἔξωμον). Κρύψ' τὰ κρηάτα σου, ριζι-
 λεμέν.
 Μιχαλοῦ
 Μὰ ποῦ 'ν' ὁ Ἀστυνόμος; Ἔχομε σύνταγμα
 ἐδῶ.
 Μῆτρος (τῇ Μιχαλοῦ)
 Πῶς σὲ λιέν;
 (Ἐισέρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἡ
 Ἀνδροδάμεια ἔχουσα ὑψωμένην τὴν ράβδον τῆς)
 Ἀχιλλεὺς
 Τί πάθατε; (Γελά βλέπων ὄλους ἐν ταραχῇ).
 Στέφος (χαιρετᾷ στρατιωτικῶς)
 Ἡσύθαστως ἀναφέρω ὅτι τοὺς σύλληψα ἐπ'
 αὐτοφώρῳ.
 Μῆτρος (τῷ Ἀχιλλεῖ)
 Ἰδῶ συμβαίνει στάσι καὶ προυσβουλή ἰδοῦς...
 Ἀχιλλεὺς
 Ἰν' αὐτὸ σὰς 'κάλεσα ἐδῶ; Σὰς εἶπα νὰ μέ-
 νετε στὴν πόρτα γιὰ τὴν τάξι.
 Στέφος (δεικνύων τοὺς ἐν τῇ σκηνῇ)
 Ἰδῶ διέπραξαν διατάραξιν τάξεως.
 Μῆτρος
 Διέπραξαν συμπλοκήν.
 Ἀχιλλεὺς
 Δὲν βλέπετε; Δικασκεδάζουν οἱ ἄνθρωποι στὸ
 σπητὶ των. Νὰ σέβεσθε τὸ ἄσυλον τοῦ πολίτου.
 Μιχαλοῦ
 Θὰ τοὺς κατχημύσω τοὺς βσαιβουζούκους.
 Μῆτρος (τῷ Ἀχιλλεῖ)
 Ἰξυβρίζει τὴν ἐξουσία. (τῇ Μιχαλοῦ) Πῶς σὲ
 λιέν;
 Ἀχιλλεὺς (ἐπιτιτικῶς)
 Μεταβολή.
 Στέφος (χαμηλοφώνως κα' ἐμπιστευτικῶς)
 Ἔχουν σύλλουγον ὑπουπτον.
 Ἀχιλλεὺς (αὐστηρῶς)
 Δὲν μ' ἀκοῦτε; Πέντε μέρας κράτησι.
 Πᾶνος (τῷ Ἀχιλλεῖ)
 Μπὰ τοὺς καυμένους! Ἡ καμωδία μας θὰ
 γίνῃ σοβαρά! Δός του χάρι...
 Ἀνδροδάμεια (παρακλητικῶς)
 Τέτοιχ μέρα; .. Ἐκκαναν οἱ ἄνθρωποι τὸ χρέος
 τῆς.
 (Περιστοιχοῦσι τὸν Ἀχιλλεῖα ὄλαι αἱ γυναῖκες)
 Ὀλαι
 Ὀλαι σὲ παρακκαλοῦμε... Δός τε τοὺς χάρι.

Ἀχιλλεὺς
 Ἄς ἦνε! (τῷ Στέφῳ). Δέκα θήματα ὀπι-
 σθεν.
 Στέφος (τῷ Μῆτροι)
 Οὐρέ, ὀπισθοχώρ!
 Λουλάκης πρὸς ὄλους
 Ἄ βὸ πλάσ! Ἐκνερχίζ' ἡ κοντρντάνς!
 Πᾶνος
 Ὅχι, κοντρνετάνς. Χάλασάν τὰ ζεύγη.
 Μ πο στόν.
 Λουλάκης
 Κκλίτερκ κ αν κ ά ν ... ε λ λ ά φ ρ κ ν σ έ ζ !
 Ὀλοι
 Κ αν κ ά ν ! Κανκάν.
 Πᾶνος (τῷ Κατσαρίδα)
 Λοιπὸν κανκάν. Μετάφρασ' το στὴ γλωσσά
 σας!
 Κατσαρίδας (σκεπτόμενος πρὸς στιγμὴν)
 Στάκκ φύχα. Λές γιὰ κερὸ ποῦ δίνουν κλω-
 τσιαῖς σὰν τὰ μουλάριχ;
 Πᾶνος (γελῶν)
 Ἰν' αὐτοῦνο!
 Κατσαρίδας (ὡς ἀνευρόν τὴν λέξιν)
 «Κλωτσοβολητό»!
 Μῆτρος (τῷ Στέφῳ)
 Ἀκοῦς τί λιέν; Θὰ παίζου κλωτσιαῖς. Νὰ
 τοὺς συλλήψω;
 Πᾶνος (γελῶν)
 Πάλι θὰ μᾶς συλλήψουν;
 Ἀχιλλεὺς (τῷ Στέφῳ)
 Πηγάζετε στὸ τμήμα.
 Μιχαλοῦ
 Γιὰ τὸ καλὸ τοῦ χρόνου, μὴ τοὺς διώχνεις. Τὸ
 'χω σε κκῶ...
 Πᾶνος (τῷ Στέφῳ)
 Σταθῆτε νὰ μᾶς δῆτε, πῶς θὰ χορέψουμε με
 τῆς κλωτσιαῖς...
 Μιχαλοῦ (τῇ Κανέλλα)
 Πές νὰ δώσουν στὰ παιδιὰ ἓνκ μεζέ...
 Καραμούντζας
 Κι' ἔτσι θὰ συχωρεθοῦμε οὐλοὶ. (Τῷ Μιστό-
 κλη). Τόκκ, τ' ἀδερφι...
 Μιστόκλης (δίδων τὴν χειρὰ του)
 Νὰ με συμπαθῆς γιὰ τὴν παρεξήγησι. Ἐέρεις
 μὲ τὸ κορίτσι (δεικνύων τὴν Κανέλλαν) ἀγα-
 πιώμαστε...
 Καραμούντζας
 Νὰ ζῆστε! Ρε Μιστόκλη, πάρ' τὴν σὰν τὴν
 λαχταρῆς. Μὲ θές κουμπάρο;
 Μιστόκλης (τῇ Μιχαλοῦ)
 Τί λές, θειά Μιχαλοῦ; Μᾶς δίνεις τὴν εὐχὴ
 σου;
 Μιχαλοῦ
 Τὸ 'χα σκοπό' μὰ γὼ θὰ σὰς παντρέψω.

Καραμούντζας
 Τότες κ' οἱ δυὸ ἀντάμκ! Ἔτσι θὰ συμπεθε-
 ριάσουμε οἱ δημοτικιστάδες κ' ἡ Μιχαλοῦ.
 Κατσαρίδας (τῷ Μιστόκλη)
 Θά 'χετε κί' ἀποδοσίδικ μπόλικ' ἀπ' τὴ Μά-
 ζωψη...
 (Πᾶνος τῷ Ἀχιλλεῖ)
 Νὰ λοιπὸν καὶ γάμος! Ἔγεινε σωστὴ ἡ κω-
 μωδία... μὲ δέσι καὶ μὲ λύσι...
 Μιράντα (τῷ Κατσαρίδα)
 Κ' ἐμεῖς ἡ ἄλλαις; Τόσοι ἄντροι δὲν θὰ πν-
 τρευθῆτε; Κοῖμα τὰ αἰστέρματα...
 Ἀνδροδάμεια (τῷ Κατσαρίδα)
 Πάρτε τῆς θέλουν κι' αὐταῖς μὴ λύσι...
 Κατσαρίδας
 Μὴ μῆπως εἴμαστε δεμένοι; Ἐίκαστε...
 Ἀνδροδάμεια (διακόπτουσα)
 Γιὰ δέσιμο. (Τῷ Καραμούντζα). Μζέστρο τὸ
 κ αν κ ά ν !...

Καραμούντζας (παίζει ἐπὶ τοῦ κλειδοκουμβάλου)
 Γιὰ τὸ καλὸ χορέψτε οὐλοὶ κλωτσοβολητό...
 Στέφος
 Κ' ἐμεῖς; (τῷ Μῆτροι). Σκαρπάζεις ἀπ' αὐτὸ
 τὸ μπάλο;
 (Χορεύουν οἱ λοιποὶ, πλὴν τοῦ Ἀχιλλεῖος, κανκάν)
 Μῆτρος
 Εὐκόλο. Ρε Στέφο. Γλιέπεις; Κλωτσηδὸν ἐπὶ
 δεξιᾶ καὶ ἐπ' ἀριστερά.
 [Ἀναμνύονται καὶ οὗτοι χορεύοντες. Τρεκλί-
 ζοντες δὲ πίπτουν ἐπὶ τῆς Μιχαλοῦς, τοῦ
 Κατσαρίδα καὶ ἄλλων μαλλιαρῶν χορευόντων]
 Πᾶνος (πλησιάζων πρὸς τὸν Κατσαρίδα)
 Προσεῖτε μὴ φᾶτε κί' ἀληθιναῖς κλωτσιαῖς,
 ὅταν ξαπλώνετε τὴν γλωσσά σας...
 [Ἐν τῷ χορεύον οὐλοὶ ἐν καγχασμοῖς, ὁ δὲ Ἀ-
 χιλλεὺς συγχάριε διὰ χειραφίας τὸν Πᾶνον
 ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ τῆς ὑπ' αὐτοῦ διοργανωθει-
 σης προχεῖρος διασκεδάσεως, πίπτει ἡ]

ΑΥΛΑΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἡμέραν τινα παρουσιάσθη πρὸ τοῦ Φιλίππου βασι-
 λέως τῶν Μακεδόνων μία γυνὴ ζητοῦσα πρ' αὐτοῦ
 νὰ ἐκδώσῃ ἀπόρασιν συντόμως ἐπὶ τῆς δίκης τῆς.
 — Δὲν ἔχω καρὸν τώρα, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς διὰ νὰ
 ἀσχοληθῶ εἰς τὰς δίκας.
 — Πρὸς τί λοιπὸν κάθησαι ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπήν-
 τησεν ἡ γυνή.
 Ὁ Φίλιππος ἀντὶ νὰ ὀργισθῆ ἐζήτησεν ἀμέσως
 πληρορορία περὶ τῶν διαφορῶν ἐκκρεμῶν δικῶν ἐπὶ
 τῶν ὁποίων ἐξέδωκεν ἀποφάσεις πρὶν ἐκστρατεῦσθαι.
 Ὁμοίως
 Τρεῖς σοφοὶ παρουσιάσθησαν πρὸ τοῦ Λουδοβίκου
 Δ' ζητοῦντες ὅπως ἀναβῆσθαι εἰς αὐτοῦ τὴν διεύθυνσιν
 τῆς βιβλιοθήκης. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν ἀπευθυνόμενος
 πρὸς τὸν βασιλέα εἶπε:
 — Εἴμεθα ἀναμφιβόλως οἱ σοφώτεροι τοῦ Βασιλείου.
 — Ἦ μάλλον, προσέθεσεν ὁ δεύτερος, οἱ σοφώτεροι
 τοῦ κόσμου.
 — Ἐγὼ, εἶπεν ὁ τρίτος, εἶμαι σοφώτερος τῶν δύο
 ἄλλων.
 Ὁμοίως
 Εἷς περίσχυμος μισογύνης, ὁ ποιητὴς Μπλότ ἠμι-
 λῶν ἐνώπιον δημηγύρεως καὶ μὴ εὐρίστῳν ἄλλο ἐπι-
 χείρημα ἀνέπτυξεν ἰδίαν θεωρίαν.
 — Ὁ Θεὸς, εἶπεν ἔρει δύο συζύγους, οἵτινες ἐκ
 ζηλοτυπίας κατστρέφουν ἀμοιβαίως τὰ ἔργα των.
 Ὅτι καλὸν πράττει ἡ μία τὸ καταστρέφει ἡ ἄλλη.
 Τὸ κακὸν ἐν τῇ κοινῳν' ἡ τῇ φύσει προσέρχεται ἀκρι-
 βῶς ἐκ τοῦ πολέμου τῶν δύο τούτων γυναικῶν.
 Ὁμοίως
 Εἷς φίλος τοῦ Ρουσσῶ ἤλεγχε τούτον ἡμέραν τινα
 ὅτι συνάθετε ποήματα οὐχὶ λιαν αὐστηρῶς ἠθικῆς.
 Ὁ ποιητὴ ἀπήντησε.
 — Ἐπειδὴ μετέφρασα εἰς στίχους τοὺς ψαλμοὺς
 χωρὶς νὰ εἶμαι εὐσεβὴς, δύνναμι ἐπίσης νὰ γράψω
 στίχους ἐλαφροῦς χωρὶς νὰ εἶμαι ἀήθικος.

Εἷς ἱερεὺς καθολικὸς ἠμιλῶν ἀπὸ τοῦ ἀβωνοῦ ὠνό-
 μαζε τὴν λογικὴν χαλινὸν χρησιμεύοντα ὅπως καθο-
 δηγῆ τὰ πᾶθη τοῦ ἀνθρώπου.
 Τὴν νύκτα ἐμέλισεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε οἱ
 χωρικοὶ τῆς ἐνορίας του τὸν μετέφερον εἰς τὸν οἶκόν
 του. Τὴν ἐπομένην εἰς ἐξ αὐτῶν τὸ ἡρώτησε.
 — Ποῦ ἀψήκεις τὸν χαλινὸν σου γῆρας τὸ ἐσπέρας;
 — Τὸν ἀψήρεσα διὰ τὰ πῖω, ἀπήντησε ὁ εὐφυὴς
 ἱερεὺς.
 Ὁμοίως
 Ἡμέραν τινα ὁ Καλιγούλας ἐνάθητο μεταξύ δύο
 ὑπῆτων συνδιασκεπτόμενος Λίβνης ἐκρήγνυται εἰς
 γέλωτας οἱ δὲ ὑπατοὶ τὸν ἡρώτησαν περὶ τῆς αἰτίας.
 — Σκέπτομαι ἀπήντησεν ὁ Καλιγούλας, δι: εἰάν
 διατάξω, μετ' ὀλίγας στιγμᾶς θὰ εἴθε πτώματα ἐρ-
 ριμένα εἰς τὸν Τίβεριν.
 Ὁμοίως
 Ὁ Ἀγαθοκλῆς βασιλεὺς τῆς Σικελίας, ἦτο υἱὸς
 παυροῦ ἀγγειοπλάστου. Ἡμέραν τινα πολιορκῶν τὴν
 Καρχηδόνα εὐρέθη πληττεστάτα τῶν τειχῶν, εἰς δὲ
 τῶν πολιορκουμένων ἐκράυγατε εἰς αὐτόν.
 — Ἀγγειοπλάστα πῶς θὰ πληρώσῃς τοὺς στρα-
 τιώτας σου.
 — Διὰ τῶν λαφύρων τῆς πόλεω: σας, ἀπήντησεν
 ὁ Ἀγαθοκλῆς, ὅστις ἐήρησε τὸν λόγον του.
 Ὁμοίως
 Ὁ Ἐπαμεινώνιδης ὅστις τόσας ὑπηρεσίας προσέ-
 φερε πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ ὅστις πολλάκις ἐξε-
 λέγη ἄρχων τὸ ἐπομενον ἔτος τῆς νίκης ἧτις ἀπεθα-
 νῆτισε τὸ ὄνομά του, ἐξελέγη ἐπιβουλευτὴς τῶν ὑπο-
 νόμων. Ὁ Ἐπαμεινώνιδης εὐχαριστῶν τοὺς συμπα-
 τριώτας του ἐδέξθη τὴν θέσιν λέγων:
 — Θεωρῶ τιμὴν μου δι: μοὶ ἀνεβῆσατε ἐντολήν
 εἰς τὴν ὁποίαν θὰ δυνηθῶ νὰ ἐπιδείξω ὄλον τὸν ζῆλον
 μου ὅπως ὑπηρετήσω τὴν πατρίδα.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΟΙ ΕΡΑΣΤΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΠΗΣ

[Ανήγημα τοῦ Camillo d' Amelio Μετάφρασις ὑπὸ Θεοῦ Ζωιοπούλου]

Μίαν ἑσπέραν, ὅταν ἡ Σελήνη ἐνεφανίσθη ὑπεράνω τοῦ ὄρους περιβεβλημένη τὴν ὀπαλίην ἐσθῆτά της, ἡ θάλασσα ἐφωτίσθη ὅλη, ὡς ὑπὸ τὰ φέγγη καθαρᾶς ἀγῆς. Εἰς τὰς ὠχρολεύκους ἐκείνας ἀνταυγείας μοῦ ἐφάνη ὅτι αἱ φωναὶ τῶν ὑδάτων προσελάμβανον τοὺς τόνους μακρυνοῦ θείου ἤσματος, ὡς ἐκεῖνο τῆς ἀρχαίας Σειρήνος, ἡ ὁποία κάθε βράδυ ψάλλει μοιραίως ἀπὸ τὸν μυστικὸν τάφον της, ἐνῶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα χρωματίζονται μὲ τὰς μᾶλλον ὄνειρώδεις τῶν ἀποχρώσεων. Μαζὶ μὲ τοὺς ἀπλοῦκοὺς κατοίκους τοῦ Πανσιλύπου κατήλθον εἰς τὴν παραλίαν δι' ἡ ἀκούσω τὸ τραγοῦδι καὶ εἰσδύσω εἰς τὸ μυστήριον.

**

Οἱ ἄλιες τώρα ἔστυρον τὰ δίκτυά των διὰ τῆς δυνάμεως τῶν νευρωδῶν βραχιόνων των, τῶν ὁποίων οἱ μύες ἐξωγοῦντο ἕνεκα τῆς προσπαθείας. Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ κατέκλυζε τοὺς πόδας των, ἐπιφέρον ῥίγη ἐλαφρὰ εἰς ὅλα τὰ νεῦρα τῶν κνημῶν των.

Μακρὰν, ἐπὶ τῆς θαλάσσης, δύο ἀνεμότρατες, μὲ τὰ συμβολικὰ ἱστία των, ἐκράτουν τὰ σχοινία τῶν δικτύων, ἐπαργυροῦμεναι ὑπὸ τοῦ μελιχροῦ σεληνόφωτος.

Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ὠχρὰ ἐρωμένη τοῦ Ἐνδυμίωνος κατήρχετο εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ θαλασσίου ἔραστοῦ της, οἱ ἄνθρωποι ἠσθάνοντο ἠδονικώτερα τὰ ῥίγη τοῦ ἔρωτος... Ἦσακ θαλασσινοὶ ὅλοι καὶ ἠκολούθουν τὰς πατρικὰς παραδόσεις: "Ὁποῖος ῥίπτει τὰ δίκτυά του τὴν νύκτα τοῦ Πάσχα θὰ ἔχη ἀφθονον ψάρευμα καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Ὁ Μαρά, ὁ γερωντότερος ὄλων, ἀφ' οὗ ἀπέρριψε κατὰ γῆς τὸ πλήρες φελῶν σχοινίον, ὠμίλησε πρῶτος.

— Ξέρετε ὅτι τὸ δίχτυ εἶνε βαρύτερον ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ ἐτραβήξαμε πέρσον; Τὸ σχοινί μου κοντεύει νὰ σπάσῃ. Δώσε μου ἓν ἄλλο, Δύριε, δὲν θὰ βγάλουμε τὸ δίχτυ οὔτε ὡς νὰ βγῆ ὁ Ἡλῖος!

Τότε ἡ ρυθμικὴ κίνησις τῶν βραχιόνων ἐνεψυχώθη ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ Μαρά. Ὁ Κάριμ-

νος καὶ ἄλλοι ἀνύψωσαν τὴν φωνὴν των, παρορμῶντες ἀλλήλους.

— "Ἐγια μόλα, ἔ! ... Ἐγια λέσα, ἔ! ... Δύναμις! ... Ἐνα, δύο, τρία! ...

Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκρίνοντο ἐν χορῶ, φθάνοντες μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ διατῶ καὶ ἀρχίζοντες πάλιν ὡς πρότερον.

— "Ἐ, τρία! ... Ἐ τέσσαρα! ...

Ὁ Κάριμος εἶπεν ἀκόμη:

— Αὐτὲς εἶνε ἡ νύκτες ποῦ τραγουδαί ἡ Νεραΐδα. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὴν εἶδε ποτέ. Λένε ὅτι εἶνε μιὰ γυναῖκα πεντάμορφη, μισὴ γυναῖκα καὶ μισὴ ψάρι. Ἐχει μιὰ τόσον γλυκεῖα φωνὴ ποῦ ξετρολλαίνει τοὺς ψαράδες καὶ τοὺς κάνει νὰ σταματοῦν γιὰ νὰ τὴν ἀκούσουν!..

— Σιωπῆ, ἀκοῦστε, ἀκοῦστε! ἐπιθύριεν ἐξαίφνης ὁ Τριαντάφυλλος, θέτων τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη του καὶ ἐπιβάλλον σιγῆν.

"Ὅλοι τὰ ἔχασαν. Πράγματι ἀπὸ μακρὰν ἤρχετο γλυκύτατον ἤσμα χωρὶς λέξεις—καὶ ἐσκορπίζετο ἀνὰ τὴν ἀμυώδη ἀκτὴν.

— Εἶνε ἡ Νεραΐδα! — ἐβεβαίωσεν ὁ Τριαντάφυλλος.

Ὁ Μαρά ὠργίσθη.

— Στὸ διάβολο σὺ καὶ ἡ Νεραΐδα σου! Αὐτὸ τὸ τραγοῦδι θὰ σὰς κἀνῆ τώρα ὄλους ν' ἀποβλακωθῆτε. Θὰ τραβήξετε; Καὶ ἢ ὄχι;

Ἄλλ' εἰς μάτην. Οἱ ἄλιες δὲν ὑπήκουσαν. Ἀπ' ἐναντίας κάποιος, μαγευμένος ἐκ τοῦ ἤσματος, εἶχεν ἀφίσει νὰ τοῦ διαφύγῃ ὁ κόμβος τὸν ὁποῖον ἐκράτει. Τὰ σχοινία ἐζαλαροῦντο. Ὁ γέρον ἐξεοράγη, εἰς βλασφημίαν.

— Σκυλλιά, τραβήγτε! ...

Ἄλλ' οὐδεὶς τὸν ἤκουσεν. Οἱ κόμβοι ὀλίγον καθ' ὀλίγον ἐγκαταλείπομενοι, ἔκαμον ὥστε τὸ δίχτυον νὰ βυθίζεται ἐντὸς τῶν ὑδάτων. Ὁ Τριαντάφυλλος ἀνεφώνησεν.

— Τὸ τραγοῦδι ἔρχεται ἀπὸ τὸ λεβάντη! Θέλω νὰ πάω νὰ ἰδῶ ποιὸς τραγουδεῖ ἔτσι! Ἡ γυναῖκα εἶνε ἡ Νεραΐδα ἢ Θεά, τὸ τραγοῦδι της μὲ ξετρολλάνε! ...

Ἦδη ἡ μελωδία ἐφθανε εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀλιέων ὡς γλυκύτατον νανούρισμα, διασκοπτόμενον ὑπὸ λυγμῶν. "Ὅλοι, ἀκόμη καὶ ὁ Μαρά, ἐ-

σιώπων. Αἱ δύο ἀνεμότρατες ἀπὸ μακρὰν ἐφαίνοντο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν μεγεθυνόμεναι καὶ προσεγγίζουσαι, ἀλλ' οὐδεμία φωνὴ ἤρχετο ἐξ αὐτῶν. Ἐφαίνετο ὅτι καθεὶς ἠχροῦτο τὴν μυστηριώδη φωνὴν πέραν τῆς ἀλιευτικῆς ζώνης. Τὸ δρέπανον τῆς Σελήνης εἶχεν ἤδη ἐξαφανισθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὀρίζοντος καὶ εἰς τὴν μελανὴν νύκτα ἔλαμπον τὰ αἰῶνια ἐκεῖνα πλάσματα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ἀστέρες, κατοπτρίζομενοι ἐπὶ τῆς θαλασσίας ἐπιφανείας ὑπὸ μορφὴν ἐξαισίων ἀδαμάντων.

Ὁ Τριαντάφυλλος ἐκινήθη πρὸς τὴν ἀκτὴν ζητῶν τὴν λέμβον του. Κάποιος τὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος.

— Μὴν πηγαίνης, μὴν πηγαίνης, Ἡ Νεραΐδα φέρει συμφορὰν εἰς ὅποιον τὴν ἰδῆ.

— Ἄφησέ με, ἄφησέ με, Λεῦκε, νὰ ἰδῆς ποῦ θὰ ξαναγυρῶ ζωντανός! ...

Καὶ ὑψῶν τὴν φωνὴν ὁ Τριαντάφυλλος ὁ υἱὸς τοῦ Γιάννη Καρτερά, προσεκάλεσε τοὺς ἄλλους θαλασσινοὺς:

— Ὁποῖος ἔχει καρδιὰ μὲ ἀκολουθεῖ! Πηγαίνω νὰ βρῶ τὴν Νεραΐδα! ..;

Οὐδεὶς ἀπεκρίθη. "Ὅλοι παρετήρουν μετὰ θαυμασμοῦ τὸν ἄνθρωπον ποῦ μετέβαινε πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ κινδυνώδους πλάσματος καὶ τὸν ἐθεώρουν ὡς τὸν Ἐκλεκτὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὸ μέγα ἐγχείρημα, ἀλλὰ καθεὶς ἔμενεν ἀκίνητος εἰς τὴν θάσιν του.

Διὰ δευτέραν φορὰν, πηδῶν εἰς τὴν λέμβον, ὁ ἀτρόμητος ἐφώνησε:

— Ὁποῖος ἔχει καρδιὰ μὲ ἀκολουθεῖ! ...

Ἐν μιᾷ στιγμῇ ἔλυσε τὰ ἱστία, τὰ ὁποῖα ἐκόπωσεν ὁ ἀνεμος, καὶ ἡ λέμβος ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τῆς ἀκτῆς μὲ τὴν ταχύτητα πτηνοῦ τῆς νυκτός... "Ὅλοι ἐκύτταζαν ἀκόμη ἀπὸ δέος κατεχόμενοι καὶ εἰς τὴν φαντασίαν των, ἡ λέμβος ἐκείνη ἢ χρωματισμένη μαύρη, ἐφάνη ὡς φέροντρον, φερόμενον ὑπεράνω τῆς θαλάσσης ὡς ἐπὶ τῶν πτερύγων ἀλλοκότου καὶ ὑπερμεγέθους ἱέρακος. Πάντες ἐσιώπων, θαυμάζοντες. Μόνον ὁ Μαρά εἶπε:

— Ἀδελφοί, ἡ νυχτιά μας ἐχάθη. Τί κάνετε ἐδῶ; Αὔριον εἶνε Σάββατον τοῦ Λαζάρου. Πηγαίνετε σπίτια σας, πηγαίνετε σπίτια σας...

Ἐκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ πρῶτος ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν του ἄγουσαν.

**

Καὶ ὁ Τριαντάφυλλος ἐταξείδευσε μὲ τὴν μαύρην λέμβον του, ἐπὶ τῶν φωσφορίζοντων ὑδάτων, τὰ ὁποῖα κατώπριζον χιμαϊκὰς μορφὰς εἰς τὰ βῆθη των, σχήματα τερατώδη, μυθικοὺς θαλασσίους ἱπογρίφους: Ἐκράτει διὰ σταθερᾶς χειρὸς τὸν οἶακα τοῦ πηδαλίου καὶ ἐφέ-

ρετο ταχὺς πρὸς τὴν ἀνατολὴν πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ μεγαλοπρεπὴς φάρος, ὁ ἀποτελῶν τὴν δόξαν τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως, ἐρριπτε τὰς ἐρυθρὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας ἐπὶ τοῦ ἀνεφέλου οὐρανοῦ.

Οἱ τόνοι τῆς ἀρμονίας, φερόμενοι ὑπὸ τῆς αἴρας, ἐφθανον εἰς τὸν ναῦτην ὡς μουσικὴ μακρονῆς ἄρας, Ἰωνικῆς, κρουομένης ὑπὸ τῶν δακτύλων ἐνθέου ραψοδοῦ. Καὶ οἱ τόνοι οἱτοὶ διεσκορπίζοντο εἰς τὰ σκότη καὶ ἐφθανον μέχρι τῶν μυχιαϊτάτων τῆς καρδίας τοῦ Τριαντάφυλλου. Ὀλίγον καθ' ὀλίγον, ἐφ' ὅσον ἡ λέμβος ἐπροχώρει ὁ ἤχος καθίστατο ἀπαλότερος, χαϊδευτικώτερος, ὑγρότερος ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ βάθους θαυμασίου γυναικείου λάρυγγος.

Ὁ ναύτης ἐκλίνε πρὸς τὸ ὕδωρ διὰ νὰ ἴδῃ τὸν φωσφορισμὸν τῶν μεδουσῶν μεταξὺ τῶν βρῶν τοῦ πυθμένος. Ἐφριζίασε. Τοῦ ἐφάνη ὅτι δύο μάτια τὸν ἐκύτταζον ἐκ τοῦ βάθους, δύο μάτια γυναικὸς μαγνητικὰ καὶ ἐπικίνδυνα...

Καὶ τὸ τραγοῦδι ἠκούετο ἤδη τόσῳ πλησίον ὥστε ὁ ναύτης ἐπίστευσεν ὅτι εἶχε τελειώσει τὸ ταξεῖδι του. Ἐλαβε θάρρος καὶ ἠρώτησε:

— Ποία εἶσαι σὺ ποῦ τραγουδᾷς;

Ἐκ τῆς πρῶρας μίᾳ φωνῇ τοῦ εἶπε:

— Γύρισε καὶ θὰ ἰδῆς ποία εἶμαι! ...

Ἐπῆκουσε φρικίων, καὶ εἶδε μέλανας πλοκάμους κυματίζοντας ἐπὶ παλλεῦκων ὄμων μαργαριτωδῶν.

— Ποία εἶσαι; — ἐπιθύριεν ὁ Τριαντάφυλλος.

— Παρθενόπη, ἡ θυγάτηρ τῶν κυμάτων. — ἀπεκρίθη ἡ ὑπερκοσμία ἐμφάνισις

— Ἦσο σὺ ποῦ ἐτραγουδοῦσες;

— Ἦμου ἐγὼ ποῦ ἐτραγουδοῦσα.

— Ἦκουσα τὴν φωνὴν σου καὶ ἦλθα νὰ σε βρῶ. Ἦσο εἶσαι σὺ ἐκεῖνη ποῦ ὀνομάζου Νεραΐδα τῆς Θάλασσης; ...

— Ἐγὼ εἶμαι! Ἡ Νεραΐδα τῶν ἐνάστρων νυκτῶν. Ἐφυγον ἀπὸ τὸν μαρμαρίνον τάφον μου, κάτω ἀπὸ τὰ βῆθη, μέσα ἀπὸ τὰ συμπλέγματα τῶν κοραλίων καὶ τῶν πρασίνων φυκῶν ἀναζητοῦσα ἓνα ἄνθρωπον ποῦ νὰ μὲ ἀγαπήσῃ θεομῶς! ...

Ἐσιώπησε καὶ ἔειπε πρὸς αὐτὸν τοὺς βραχιόνάς της. Ὁ ναύτης ἐκλίνε πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἐνηγκαλίσθη. Τὰ χεῖλη τῆς θαλασσίας νύμφης προσεκολλήθησαν ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ ναύτου καὶ ὁ ἐναγκαλισμὸς τῶν ἐγένεσε μὲ ἠδονικὸν ῥίγος τὴν ἀτμόσφαιραν...

Ἐμειναν οἷτω ἐπὶ μακρὸν ἐνηγκαλισμένοι ὑπὸ τοὺς ἀγρυπνοῦντας ἀστέρας. Ἐκεῖνος κεκλιμένος ἄνωθεν τοῦ χεῖλους τῆς λέμβου, ἐκίνη κατὰ τὸ ἦμισυ ἔξω τῶν κυμάτων διὰ ν' ἀποκρῦψῃ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ σώματός της.

Εἶπεν ἡ Νύμφη :

— Σὲ ἀγαπῶ !

Ἐφιλήθησαν ἀκόμη. Οἱ βραχίονες τῆς Παρθενόπης ἐκράνθησαν σφιχτὰ ἐνηγκαλισμένην τὴν κεφαλὴν τοῦ Τριανταφυλλοῦ.

Ἡ θάλασσα, παροῦσα ἐκεῖ, εἰώπα εἰς τὴν περίπτωξιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς Θεᾶς...

Ἐδοκίμασαν στιγμὰς ἐκτάκτου ἡδυπαθείας, κατόπιν ὁ δεσμός τῶν δύο σωματίων ἐλύθη...

Εἰς τὸν μακρυνὸν ὀρίζοντα ἠνάπτοντο τὰ πρῶτα φέγγη τῆς αὐγῆς, ἐνῶ οἱ ἀστέρες ἐβυθίζοντο καὶ ἐχάνοντο εἰς τὴν πρωϊνὴν λάμψιν τὴν ἀναδύουσαν ἐξ ἀγνώστων βαθυτήτων...

Εἶπεν ὁ Τριαντάφυλλος.

— Πρέπει νὰ πηγαίνω.

— Μείνε ἀκόμη λίγο. — ἰκέτευσε ἡ Παρθενόπη.

— Δὲν μπορῶ, πρέπει νὰ πηγαίνω.

— Θὰ ἐπιστρέψῃς ; — ἠρώτησε ἐκεῖνη.

— Κάθε βράδν ἐκλεκτὴ μου !

— Πάντοτε ;

— Πάντοτε !

— Χαίρε, ἀγάπη μου.

— Χαίρε !

Ἐφιλήθησαν ἀκόμη μίαν φορὰν, κατόπιν ἐκείνη ἀφέθη νὰ ἐξαφανισθῇ μέσῳ τῶν ἀφρῶν εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων...

Τὴν ἐπομένην μετὰ τῶν ἀλιέων διέτρεχεν ἡ καλὴ εἶδησις.

— Ξέρεις, ὁ Τριαντάφυλλος ἐγύρισε...

— Καὶ ἡ Νεράιδα ;

— Τίποτε, δὲν ἠθέλησε νὰ εἰπῇ τίποτε.

— Καὶ τὸ χθεσινὸ τραγοῦδι τῆς ;

— Καὶ τὸ τραγοῦδι τῶν ἄλλων βραδυῶν ;

— Γιὰ κτυτᾶτε τὸν Τριαντάφυλλον ἐκεῖ στοὺς βράχους ! ...

— Τριαντάφυλλε, Τριαντάφυλλε, Τριαντάφυλλε ! ...

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο ἀπὸ μακρὰν ἀπήντησε :

— Τί θέλετε ;

— Ἐλα καὶ θὰ σοῦ τὸ εἰποῦμε ! ...

— Ἐρχομαι ! ...

Καὶ πηδήσας ἀπὸ τῶν βράχων ὁ ἀλιεὺς ἦλθεν εἰς τὴν παραλίαν. Εἶχε τὴν ὄψιν φασματώδη. Ἡ χθεσινὴ ἀπόλαυσις εἶχε ἀφίσει τὰ ἴχνη τῆς ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Πάντες συνόρουσαν περὶ αὐτὸν, ἀλλ' ἐκεῖνος προέλαβε τὰς ἐρωτήσεις.

— Δὲν εἶδα τίποτε, φίλοι μου. Τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ τὸν οὐρανόν.

— Καὶ τὸ χθεσινὸ τραγοῦδι ;

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο δὲν ἀπεκρίθη.

— Μίλησε ! — διέταξεν ὁ Μαρά. — Θέλω νὰ τὰ μάθω ὅλα ! ...

— Σοῦ εἶπα ὅτι δὲν εἶδα τίποτε.

— Ψέμματα λές ! Εἶσαι χλωμὸς ὡς ἄνθρωπος ποῦ διεσκέδασεν ὅλη τὴν νύκτα.

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἰώπα, κατόπιν εἶπε :

— Σοῦ εἶπα, ὅτι δὲν εἶδα τίποτε. Πρέπει νὰ μὲ πιστεύσης...

Καὶ ἀπεμακρύνθη πρὸς τοὺς βράχους. Ὁ γέρον ἔτρεξε κατόπιν του καὶ τὸν ἐφθασεν.

— Πές μου τὴν ἀλήθειαν. Ἡ νεράιδα ὑπάρχει ;

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο πρὸς στιγμὴν ἐδίστασε. Τέλος ἐκάμφθη.

— Ὑπάρχει ! — ἀπεκρίθη.

Ἡ ἐσπέρα εἶχε κατέλθῃ. Ἡ Μεγάλῃ Ἐβδομάς ἔβαινε πρὸς τὸ τέλος. Ἐλειπον τρεῖς ὥραι διὰ νὰ γείνουν μεσάνυκτα. Αἱ λέμβοι ὅλοι εἶχον τὰ ἰστία ὑπεσταλμένα, καὶ μόνον ἡ μαύρη τοῦ Τριανταφυλλοῦ καὶ ἡ ἐρυθρὰ τοῦ Μαρά ἦσαν ἔτοιμα πρὸς ἀναχώρησιν. Μόνοι πρὸ τῶν ἄλλων, ἐφαίνοντο ὡς δύο παράδοξοι ἀθλητικαὶ μορφαί, ἔτοιμα διὰ τὴν πάλην.

Τέλος τὸ πλῆθος κατήλθεν εἰς τὴν παραλίαν. Οἱ δύο τολμηροὶ ἀντίπαλοι ἀνῆλθον συγχρόνως ἐπὶ τῶν λέμβων των καὶ ἀνεχώρησαν ἀμέσως ταχεῖς. Οἱ ἄλλοι συγκεντρουμένοι ἠψηλά ἐπὶ τῶν βράχων, παρηκολούθουν τὸν ἀγῶνα. Ἀλλὰ τὰ δύο ἰστία ἐφούσκωσαν ὑπὸ τὸν ἀδρὸν ἀνατολικὸν ἄνεμον καὶ ἐξηφανίσθησαν.

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

— Ἄς σταθῶμεν !

Ἐστάθησαν, συνέπτυξαν τὰ ἰστία καὶ ἐκέντησαν ἀλλήλους δι' ἀγρίων βλεμμάτων.

— Διατί ἦλθαμεν ἐδῶ ! — ἠρώτησε ὁ Τριαντάφυλλος.

— Ἐχω νὰ σοῦ μιλήσω μακρὰν ἀπ' ἀνθρώπινα αὐτιά.

— Σὲ ἀκούω.

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

— Σὺ τώρα ἐγίνες ὁ ἐραστὴς τῆς θαλασσινῆς γοργόνας. Πρόσεχε καλά ! Εἶμαι κατὰ τριάντα χρόνια γεροντώτερός σου. Ἀγάπησα τὴν Λιωνίαν ὅπως καὶ σὺ, ἴσως καὶ περισσότερον. Ἡμῖν εἴκοσι ἐτῶν ὅταν μίαν νύκτα μὲ ἐξετρέλλανε μὲ τὸ τραγοῦδί τῆς. Δύο ὁλόκληρα χρόνια τὴν ἐλάτρευα. Κατόπιν δὲν τὴν ξανάειδα. Τώρα νὰ ποῦ φαίνεται πάλιν ἀλλὰ γὰρ ν' ἀγαπήσῃ ἄλλον. Πρόσεχε καλά ! Ὅταν σὲ ἐρώτησα εἶχα κάποιαν ἀμφιβολία, ἂν καὶ στὰ μαιτιά σου ἐδιάβαζα τὴν ἀλήθειαν. Δὲν θέλω νὰ τὴν ἀγαπᾶς. Κατάλαβε ! ...

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

στιγμὴν ἐλυπήθη. Εἶχε τοὺς μῦς χαλυβδίνους καὶ δὲν ἠθέλε νὰ παλαίῃ μὲ ἓνα γέροντα. Ἀλλ' ὁ Μαρά ἐξήτει τὴν πάλην. Αἱ λεπίδες τῶν μαχαίρων ἐξήστραψαν ἀπαισιῶς ὑπὸ τὸ φέγγος τῶν ἀστέρων. Ὁ Τριαντάφυλλος ἐπήδησε ἐπιδεξιῶς εἰς τὴν λέμβον τοῦ ἀντιπάλου του καὶ τὸν ἐκτύπησε θανασίμως. Τὸ πάθος τὸν παρέφρασε.

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

Κατόπιν ἐσταμάτησε. Αἱ χεῖρές του ἦσαν ἐρυθραὶ ἐξ αἵματος. Ἐσφόγγισεν αὐτὰς ἐπὶ τῶν λευκῶν ἰστίων, ἐπὶ τῶν ὀστέων ἐσηματίσθησαν μεγάλα κηλίδες, καὶ ἔξαιλος ἐκ τῆς θεᾶς τοῦ νεκροῦ, ἐκ τῆς νίκης, ἐπέστρεψε εἰς τὴν λέμβον του.

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

Συνήντησε τὴν Παρθενόπην ἠτις τὸν ἐπερίμενε, καὶ ἀπῆλυσεν νέας στιγμὰς ἡδυπαθοῦς εὐτυχίας.

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

Ἐπὶ τῶν Τριαντάφυλλο εἶπεν :

Καὶ ἠσθάνετο εὐχὴν ἡδονῆς νὰ διαθέουν τὸ σῶμά του...

Ἀλλὰ ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἔβλεπε τὸν ἀδυσώπητον θάνατον ἐγγίζοντα...

Οἱ βραχίονες τῆς Παρθενόπης περιέβαλλον τὸν λαιμὸν τοῦ Τριανταφυλλοῦ, ζητοῦντες νὰ τὸν σύρουν εἰς τὸ ὕδωρ. Ἐκεῖνος τότε ἐφοβήθη ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ λύσῃ τὴν περίπτωξιν.

— Ἐλα ! — τῷ ἐπιθύρῃσεν ἐκεῖνη ἰκετευτικῶς — Σὲ ἀγαπῶ, σὲ ἀγαπῶ !

Καὶ οἱ βραχίονές της τὸν ἐσφιξαν περισσότερον ἐπὶ τῶν γυμνῶν της στηθῶν.

— Ἐλα ! — ἐπανέλαβε, μειδιῶσα ἀλλόκοτον μειδιάμα. — Σὲ ἀγαπῶ ! ...

Ἐκεῖνος ἀντίστατο. Ἀλλ' ἐκεῖνη ἦτο ἰσχυρότερα, διότι ἦτο ἐξωτική.

Ἡ λέμβος ἔκλινε καὶ τὰ κύματα κατέκλυσαν αὐτήν. Ἠκούσθη ὁ παφλασμός τῶν δύο σωματίων, εἰς τὸ θαλάσσιον ὕδωρ. Ὁ Τριαντάφυλλος ἠγωνίζετο μὲ ἀπλησιζόμενα κινήματα.

— Βοήθεια ! — ἐκραύγασε, καὶ ἡ κραυγὴ τοῦ αὐτοῦ ὑπῆρξε ἡ τελευταία.

Οἱ θαλασσινοὶ διηγοῦνται πῶς ὁ Τριαντάφυλλος καὶ ὁ Μαρά Δάλτος εἶδον τὸν θάνατον, διότι ἐξήτησαν νὰ ἰδοῦν τὴν Νεράιδαν. Καὶ διατρέχει φήμη μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ Πανσιλύπου, ὅτι αἱ λέμβοι τῶν δύο ἀλιέων πλανῶνται ἀκόμη κατὰ τὰς σεληνοφωτιστοὺς ἐσπέρας, ὅταν ἡ γαλήνη κοιμᾶται ἐπάνω εἰς τὴν ἐπαργυρον θάλασσαν.

Τὸ ἔθιμον μετεβλήθη καὶ οἱ ἀλιεῖς δὲν εἰσπνουν πλέον τὰ δίκτυά των κατὰ τὰς νύκτας τοῦ Πάσχα. Ἀλλὰ τὸ θεῖον τραγοῦδι ἀκούεται ἀκόμη, κατὰ τὴν ἀνοιξιν, ὅταν λάμπωσι τ' ἄστρα εἰς τὸν οὐρανόν, τὰ αἰώνια αὐτὰ μάτια τοῦ ἐφώτισαν τὰ πανόραθα πλοῖα τοῦ Ὀδυσσεῶς διερχόμενα ἀπέναντι τῶν ἀκτῶν τῆς μοιραίας Σειρήνος.

CAMILLO D' AMELIO

['Επιστήμαι—Γράμματα—Τέχναι]

Η ΚΑΝΑΔΙΚΗ ΨΥΧΗ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ (Παρίσιοι). — 'Οκ. Λ. 'Αρνά δημοσιεύει λεπτομερή μελέτην διὰ τῆς ὁποίας πειρᾶται νὰ ψυχολογήσῃ τὰ αἰσθήματα τοῦ Καναδικοῦ λαοῦ. Ἀφοῦ ἀγαλῆται τὰ διάφορα στοιχεία, συνοψίζει εἰς τὴν ἐξῆς εἰκόνα τὰ συμπεράσματά του :

«Θερισῶς ἐγκάρδιος, ἀλλὰ καὶ ἄνευ ἐκζεσητημένης ἀβαρότητος, γενναία καὶ μάλιστα σπύταλος, ἐνθουσιώδης χωρὶς δυσπιστίαν καὶ χωρὶς ἐπικρίσεις, ἀπιστεῦτος φαιδρὰ ἀγαπῶσα καὶ ἐξοικειουμένη, ἐπιζητοῦσα τὴν ἐξωτερικὴν παράστασιν, εἰς τὴν ἐντιμότητα τῶν ἠθῶν ἀλλὰ καὶ ἐλάχιστα εἰς τὴν τοῦ χρήματος καὶ τῶν ὑποθέσεων καὶ τῆς πολιτικῆς, πειθαρχοῦσα ἂν καὶ ὀλίγον διαχυτικῆ, μεθυσκομένη ἐν τῇ ἀγάπῃ τῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινῆς πρὸς τὴν ἀγγλικὴν μοναρχίαν, ἔχουσα τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τὸν συνεταιρισμὸν, στερουμένη ὅμως τοῦ πνεύματος τῆς οἰκονομίας, βαθύτατα, ἀγνότατα θρησκόληπτος ἀλλὰ καὶ ἀνεξίτητος κοινωνιστικῆ, καὶ ἐπιδεικτικῆ τοῦ καλοῦ ὑφ' ὅλας τὰς μορφάς, ἡ καναδικὴ ψυχὴ παρουσιάζεται ὡς παρὰ τὸν κρᾶμα σπανίας ἠδύτητος, ἀξίον ἐρευνῆς καὶ μελέτης δι' ἓνα Γάλλον, ἓνα Ἄγγλον καὶ ἓνα Ἀμερικανόν.»

Αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι δύο φορές ἐναύγησαν εἰς τὰς προσαθείας τῶν ὅπως κατακτῆσονται τὸν Καναδᾶν. Ἄλλ' ἤδη μεταχειρίζονται ἀλλὰ μέσα πρὸς κατάκτησιν διὰ τῆς παραλύσεως τῶν ἠθῶν.

ΟΙ ΠΑΡΑΦΡΟΝΕΣ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ (Παρίσιοι). — Ἡ νομοθεσία τῶν παραφρόνων ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐν Γαλλίᾳ ἡ ψηφισθεῖσα τῷ 1838. Ἄλλ' ἡ Γαλλικὴ Βουλὴ ἐψήφισε σοβαροῦς τροποποιήσεις κατὰ τὸ 1907. Ὁ νόμος οὗτος ὑπεβλήθη ἤδη καὶ μελετᾶται ἐν τῇ Γερουσίᾳ. Ὁ δόκτωρ Μαρή ἐξηγεῖ διὰ λεπτομεροῦς μελέτης τὰς οὐσιώδεις ὑποδείξεις τοῦ νόμου τούτου. Κυρίως καινοτομεῖ κατὰ τοῦτο ὅτι : τὴν κρίσιν ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἐνὸς φρενοπαθοῦς, τὴν ἀφαιρῆ ἀπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ τὴν ἀναθέτει εἰς τὴν Δικαστικὴν. Πολλαπλασιάζον-

ται αἱ ἐγγνήσεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως. Τέλειος χωρισμὸς τοῦ νεήλυδος ἐν τῷ φρενοκομείῳ ἀπὸ τῶν λοιπῶν παραφρόνων μέχρις ἐιδικῆς καὶ δὴ ἐπαρκοῦς ἐξετάσεως, καὶ ἐπέκτασις τοῦ νόμου τούτου διὰ τοὺς ἐν τῷ γαλλικῷ ἐδάφει καταλαμβανομένους ὑπὸ παραφροσύνης ξένους.

ΟΙ ΝΟΘΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΝΕΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ (Παρίσιοι) — Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ Φ. Ρενιέ περὶ τῶν νόθων κατὰ τὸ ἀρχαῖον δίκαιον ἐξάγεται ὅτι ὁ νόθος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οὐδέποτε ἐγκατελείπετο ὀλοσχερῶς. Οὐδὲν βεβαίως κληρονομικὸν δίκαιον εἶχεν, ἐκτός, κατὰ τινὰ ἔθιμα, ἐκ μητρὸς, βραδύτερον δὲ καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο περιορίσθη τόσον ὥστε ἡ κληρονομία δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῆ τὰ ἀπαραίτητα πρὸς τὸ ζῆν. Ἄλλ' οἱ νόθοι ἐκέκτηντο δικαιωματικῶς ὅ,τι ἀπλητεῖο ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ζωὴν. Κατὰ τὴν παιδικὴν τῶν ἡλικίαν ἐτροφοδοτοῦντο καὶ ἐστεγάζοντο, καὶ ἐὰν μὲν ἦσαν ἄρρενες ἐδιδάσκοντο τέχνην, ἂν δὲ θήλειαι, ἐπροικοδοτοῦντο. Οὐδὲν δὲ τοὺς ἠμπόδιζε νὰ ζητήσουν καὶ εὔρουν τοὺς ἀναλαβόντας τὸ χρέος τοῦτο διὰ τῆς συμπράξεως πρὸς ἀπόκτησιν νόθου.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ. — (Παρίσιοι). Ὁκ. Λ. Μπερτρὰν πραγματεύεται τὸ ζήτημα τῶν ἐν Ἀνατολῇ Εὐρωπαϊκῶν Σχολῶν καὶ ἀποδεικνύει ὅτι παρ' ὅλους τοὺς γινομένους παρ' αὐτῶν ἀγῶνας ὅπως ἐπιτύχῃσιν τὴν εἰσαγωγὴν καὶ Μουσουλμάνων εἰς αὐτὰς οὐδέποτε θέλουν τὸ κατορθώσῃ.

Ἐὰν, γράφει, ἀθροῖοι οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς εἰσέρχονται εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς σχολὰς, τοῦτο συμβαίνει διότι οἱ χριστιανοὶ οὗτοι ζῶσιν ἐν τῷ περιθωρίῳ οὗτος εἰπεῖν τῆς Ὀθωμανικῆς ἐθνικότητος. Οἱ Μουσουλμάνοι ὅμως, οἵτινες θεωροῦνται ὡς τὸ «κείμενον» τοῦ βιβλίου δὲν περιμένουν νὰ μάθουν ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς Εὐρωπαίους, ὅτι ἀποτελεῖ κίνδυνον ἐθνικὸν ἢ παρά-

τῶν ξένων. Ὅπωςδήποτε καὶ ἐὰν πρόκειται περὶ διδασκαλίας ἐπαγγελματικῆς, οἱ Μουσουλμάνοι οὐδέποτε θὰ πειθοῦν ὅτι δὲν πρόκειται νὰ κολωβωθῇ ὁ ἐθνισμὸς τῶν. Αὐτὸ δὲ τὸ ἀντιλαμβάνονται καὶ μετὰ πολλῆς δυσπιστίας ἔχουν πρὸ πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς σχολὰς».

ΤΟ ΣΕΔΑΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. — Ὁ ταγματάρχης Πικάρ περιγράφει ἐπὶ τῇ βάσει γνωστῶν καὶ ἀγνωστῶν ἐκθέσεων τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ εἰς Σεδὰν κατὰ τὸν γαλλοπρωσικὸν πόλεμον τοῦ 1870, συμπεραίνει δὲ τάδε.

«Μίαν ἀκόμη φορὰν τὸ γαλλικὸν ἱππικὸν ἀπρηθανατίζετο. Αἱ ἀπώλειαι τῆς μεραρχίας τοῦ Αρμενιανῶν ἐπελάσεων ἦσαν σημαντικαί. 29 ἀξιωματικοὶ ἐφονεύθησαν, 35 ἐτραυματίσθησαν καὶ 783 ἱππεῖς ἢ ἐτραυματίσθησαν ἢ καὶ ἐξηφανίσθησαν...»

Ὁ ἥρωισμὸς τῶν καὶ ἡ ἐθελουσία τῶν ἐμεινε παρομιώδης».

Η ΣΙΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Ε. ΝΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ. (Παρίσιοι). — Κατὰ τὸν κ. Μαύμλὸν τὸ ἐπαναστατικὸν σινικὸν κίνημα συνδέεται μὲ τὸ κίνημα τῶν ἐθνικοφρόνων ὅπερ ἐπίσης συνδέεται μὲ τὸ μέγα αἰνίγμα τῆς ἀφυπνίσεως τῶν λαῶν τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς. Ὁλον δὲ τὸ κίνημα τοῦτο συνοψίζεται εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Κίνα τείνει νὰ ἐξευρωπαϊσθῇ ἵνα καταπολεμήσῃ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἀπειλοῦσα αὐτήν.

Η ΠΑΡΑΚΜΗ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ. (Παρίσιοι). — Οἱ λαοὶ οἵτινες ἄλλοτε ἐκυριαρχοῦν τῆς οἰκουμένης σχεδὸν ἐξέλιπον ἐξ ὀλοκλήρου. Τίθεται νῦν τὸ ἐρώτημα ἐὰν ὅμοιαν παρακμὴν θὰ ὑποστῶσι καὶ τὰ μεγάλα σύγχρονα ἔθνη. Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ὁ κ. Γ. Μολινάρι ἀποκρίνεται καταφατικῶς καὶ μετὰ πεποιθήσεως στηριζομένης τόσον εἰς τὰ δεδομένα τῆς ἱστο-

ρίας ὅσον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα τῆς σήμερον.

«Ἡ παρακμὴ αὕτη, γράφει, θὰ εἶναι ὁ καρπὸς τῆς σπατάλης τῶν κυβερνήσεων τῶν καὶ τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν ἐλαττωμάτων. Θὰ ἐπέλθῃ δ' ἡ παρακμὴ μόλις ἡ πρόοδος τῆς παραγωγικότητός των δὲν αὐξήσῃ καὶ τὰς προσόδους τῶν ἂν θὰ ἐλαττώσων οἱ πόλεμοι καὶ αἱ ὑπερβολικαὶ πολεμικαὶ παρασκευαὶ καταστρέφουσιν πᾶσαν ἱκμάδα ζωῆς καὶ πλοῦτον. Οὕτω ἁμαρτία γονέων παιδεύουσιν τέκνα, ὅπως λέγει καὶ ἡ Βίβλος. Τὰ ἔθνη ἔχουν τόσῃ ζωτικότητα, ὅση εἶναι καὶ ἡ ἠθικὴ αὐτῶν ὑπόστασις».

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

ΦΟΡΟΥΜ (Ν. Ὑόρκη). — Τὴν Ἐμπορικὴν ναυτιλίαν τῆς Γερμανίας ὁ κ. Ἐδονίν Μάνεῦ ἀποδεικνύει ὅτι ἐβοήθησαν κυρίως ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς αἰ μεγάλα ἐπιχορηγήσεις τοῦ Κράτους. Ὁ Βίσαρκ ἐρρηψε πρῶτος τὴν ἰδέαν χάρις εἰς αὐτὸν ἡ Ἐταιρία τοῦ Βορειογερμανικοῦ Λόυδ, ἔλαβε τῷ 1886 ἐπιχορήγησιν 4,400,000 μάρκων. Τὸ προηγούμενον τοῦτο ἐμιμήθησαν οἱ κατόπιν καγκελλάριοι καὶ ἔκαμαν τὴν Γερμανικὴν ναυτιλίαν οἷα εἶναι σήμερον. Ἐὰν δὲ ἡ Γερμανία εἶχε ἀφθονον σίδηρον καὶ χάλυβα ἐν τῇ χώρᾳ τῆς, ἡ ἐπέκτασις τῆς ναυτιλίας τῆς θὰ ἦτο πολὺ μεγαλειτέρα.

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ

ΒΟΡΕΙΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ. (Νέα Ὑόρκη). Εἶνε δυνατόν νὰ καθιερωθῇ ἀστυνομικὴ ὑπηρεσία εἰς τὸν ἀέρα διὰ τὰ ἀεροπλάνα ; Ὁ κ. Λύττλε φὸν Φόξ ὑποβάλλων τὸ ἐρώτημα τοῦτο, συμπεραίνει ὅτι ὁ ἀὴρ δὲν ἔχει ὄρια καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὁ ἔχων μίαν πτητικὴν μηχανὴν δύναται νὰ πετάξῃ ἀπὸ τῆς μιᾶς χώρας εἰς τὴν ἄλλην χωρὶς νὰ καταδιωχθῇ πρὸς τοῦτο. Τὴν γνώμην ταύτην ἄλλως τε ἔχουν πάντες οἱ ἀεροπόροι. Μόνον δύναται νὰ καταδιωχθῇ ὁ ἀεροπόρος ἐκεῖνος ὅστις διαβαίνει χαμηλὰ ὑπεράνω μεθοριακῶν σταθμῶν ἢ φρουρίων πρὸς κατασκοπείαν. Τότε ὡς ἐχθρὸς πρέπει νὰ ὑποστῇ τοῦ ἐχθροῦ καὶ κατασκόπου τὴν τύχην.

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

[Φυγητά, Γλυκύσματα, 'Επιδόρπια]

(Παπάκια παραγεμιστά)

Καθαρίζομεν καλά τὰ παπάκια. Κόπτομεν ψιλλὸ κιμά, τὸν καθουρδίζομεν καλῶς. Προσθέτομεν σταφίδας, τηγανισμένα ψωμάκια εἰς μικρὰ τεμάχια, κουκουνάρια, ὀλίγο ρύζι, τὰ ἀραιρεθέντα ἐντόσθια, ἀμύγδαλα, μοσχοκάρυδο, πιπέρι, ἄλας. Ἄρου καθουρδισθοῦν καλῶς, παραγεμίζομεν τὰ παπάκια, τὰ ρίπτομεν τὰ ἀψίνομεν ὀλίγο νὰ στεγνώθουν, τὰ λεμονίζομεν καὶ τὰ βρίζομεν νὰ τσιγαρισθοῦν. Τὰ σβύνομεν μὲ κρᾶσι ἄσπρο, καὶ κατότιν μὲ ντομάτα.

(Κολοκυθάνια μὲ τυρὶ)

Παίρομεν 1)2 ὀκτὼ κολοκυθάνια μικρὰ, τὰ καλζορίζομεν καλῶς, βρίζομεν βούτυρο καὶ λάδι νὰ κήνη εἰς τὴν φωτιὰ ρίπτομεν τὰ κολοκύθια νὰ τσιγαρισθοῦν. Κατότιν προσθέτομεν ντομάτα καὶ νερὸ νὰ βρίζουν. Ὅταν πλησιάσουν νὰ γίνουν, ἔχομεν τριμμένο τυρὶ τουλουμίτσο καὶ τὸ ρίπτομεν μέτα νὰ βρίζη πολὺ ὀλίγον ὅσον νὰ μείνουν μὲ τὸ βούτυρόν τους.

(Μαρμελάτα ἀχλάδια)

Παίρομεν καλὰ ἀχλάδια καὶ ἄρου τὰ καθαρίζομεν ἀπὸ τῆς φλούδας καὶ τοὺς σπόρους, τὰ κόπτομεν εἰς φέτες καὶ τὰ βάζομεν εἰς τὸ νερὸ. Ἀλλάζομεν κατότιν τὸ νερὸ καὶ τὰ βρίζομεν εἰς λεμόνια. Ἄρου βρῖσθουν καλὰ τὰ κατεβάζομεν, τὰ ἀφήνομεν νὰ κρυώσουν καὶ τὰ περνοῦμεν ἀπὸ τρυτηρὸ.

Ζυγίζομεν αὐτὰ καὶ ἂν εἶνε καθ' ὑπόθεσιν, 2 ὀκάδες βάζομεν 1 ὀκτὼ ζάχαρι, ἂν 1 ὀκτὼ, βρίζομεν 1)2 ζάχαρι. Ἀνακατόνομεν εἰς τὴν φωτιὰ ἕως ὅτου δέσουν. Διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν εἶνε ἔτοιμον, βρίζομεν εἰς πιᾶτο

ὄλιγον νερὸ κρύο, καὶ ρίπτομεν ὀλίγας σταγόνες ἀπὸ τὸ σιρόπι· ἂν μὲν εἶνε ἔτοιμον, γίνεταί ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἕνας κόμπος ἀδιάλυτος, ἂν ὄχι, διαλύεται.

Κατότιν, ἄρου γείνη, βρίζομεν τὴν μαρμελάταν ζεστῇ μέτα εἰς ἀγγεῖα στεγνὰ καὶ ἄρου ἀφήσωμεν σὺτὴν νὰ κρυώσῃ. τὴν ἄλλην ἡμέραν κόπτομεν στρογγυλὰ χαρτιά, τὰ βουτοῦμεν μέτα εἰς σιρόπι καὶ σκαπάζομεν τὴν μαρμελάταν. Οὕτω γίνονται καὶ μαρμελάτες ἀπὸ θερύκοκκα, ἀπὸ ροδάκινα κτλ.

(Παγωτὸ ροδάκινο)

Βρίζομεν ἕνα σιρόπι μὲ θινίλλια καὶ τὸ κάνομεν 30 βελήμους. Ἄρου κρυώσῃ, προσθέτομεν 1)2 ὀκτὼ ροδάκινα γινωμένα καὶ περασμένα ἀπὸ τρυχηλιά. Στίβνομεν τὸ ζουμί δύο πορτοκαλίων, διὰ νὰ δώσωμεν ροδάκινου χρώμα ἕνα 3) βελήμους καὶ κατότιν τὸ σεβρίζομεν εἰς τὴν γλτσίεραν νὰ πηλώσῃ.

(Λόγα γεμιστά)

Βρίζομεν σοκτὰ 6 ἢ δώδεκα αὐγά τὰ κόπτομεν εἰς τὸ μέσον. Ἀραιροῦμεν τὸ κροκὸν, τὸν ὁποῖον λυώνομεν εἰς ἕνα πιᾶτο προσθέτοντες σαρόελλας κοπανισμένας, χοιρομέρι, ὄλιγὸ τυρὶ παρμεζάνα ἢ κροφαλοτύρι, τρούφες.

Με αὐτὴν τὴν γέμισιν παραγεμίζομεν τὰ ἀσπρίδια τῶν αὐγῶν καὶ κατότιν ἔχομεν γαλέττα κοπανισμένην εἰς ἕνα πιᾶτο καθὼς καὶ εἰς ἄλλο πιᾶτο 2 αὐγά κτιπημένα. Παίρομεν τὰ γεμισμένα αὐγά ἕνα ἕνα καὶ τὰ βουτοῦμεν εἰς τὸ αὐγὸ καὶ γαλέττα ἀνὰ δύο φορές. Ἐχομεν βούτυρο εἰς τὴν φωτιὰ νὰ κηίη καὶ τηγανίζομεν.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

(Ἄμυραὶ ὕαλοι)

Δύνεσθε νὰ καταστήσητε τὰς ὕαλους ἄμυρας δηλαδὴ μὴ διαφανεῖς, διὰ τῆς ἐξῆς ἀπλουσιότητος μεθόδου: Τρίβετε τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὕαλου δι' ἐνὸς λείου τεμαχίου μαρμάρου, ρίπτοντες συνεχῶς μεταξὺ τοῦ μαρμάρου καὶ τῆς ὕαλου λευκὴν γόνιν σμυρίδος καλῶς βεβρεγμένης δι' ὕδατος.

Ἡ τρίβη πρέπει νὰ εἶναι κυκλοτεροῦς διευθύντως.

(Διατήρησις τοῦ θηράματος)

Εἶναι εὐκόλον νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ ἀρκετὰς ἡμέρας νωπὸν τὸ πτερωτὸν θήραμα. Πρὸς τοῦτο, εὐθὺς ὡς φονευθῇ, δέον νὰ μαδηθῇ ἀμέτῳ καὶ νὰπαλλαγῇ τῶν σπλάγγων του, νὰ σπογγισθῇ δὲ καλῶς εἰς τὸ ἐσωτερικόν του διὰ τεμαχίου ξηροῦ ὑδάσματος, μέχρις ὅτου ἐξαφανισθῇ πᾶν ἔγχος αἵματος. Ἐπειτα περιτυλίσσεται ἐντὸς χειρομάκτρου καὶ ἀφήνεταί ἕως ὅτου ἀποψυχραθῇ.

Μετὰ τοῦτο τοποθετοῦμεν τὸ θήραμα ἐντὸς πηλίνου ἐπιχρῦσου δοχείου, εἰς τὸ ὁποῖον ρίπτομεν τόσον βούτυρον ἀναλελυμένον, ὥστε ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ νὰ ἐξίσχεται 5 ἑκατοστόμετρα ἄνωθεν τοῦ ὑψηλοτέρου ἄκρου τοῦ θηράματος.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον συγτηρεῖται καὶ τὸ μετὰ δέσματος θήραμα, οἷον λαγωοί, κόνιλοι κλπ.

(Διὰ τὴν διατήρησιν τῶν φασιόλων)

Ὁ καλλίτερος τρόπος ὅπως διατηρῶνται νωποὶ οἱ φασιόλοι κατὰ τὴν «Ἀγροτικὴν Ἐπιθεώρησιν» — εἶναι ὁ ἐξῆς: Ἐθέτομεν αὐτοὺς ἐπὶ 5 λεπτά εἰς βρεστον ὕδωρ, κατότιν τοὺς ἐξάγομεν καὶ τοὺς ψυχραίνομεν πλύνοντες αὐτοὺς μὲ ψυχρὸν ὕδωρ· ἄρου τοὺς στεγνώσωμεν καὶ ἀφήσωμεν νὰ παρέλθωσι δύο ἡμέραι, τοὺς βρίζομεν πάλιν ἐπὶ δύο λεπτά τῆς ὥρας. Μεθ' ὃ τοὺς φυλάττομεν ἐντὸς βαρελίων περιεχόντων διάλυσιν ἄλατος.

(Τὰ ἐξ ἀλουμινίου ἀντικείμενα)

Πολλοὶ οἰκογένειαι σήμερον, ἐλευθόμενοι ἀπὸ τὴν στιλπνότητα τῶν δοχείων καὶ ἄλλων σκευῶν ἐξ ἀλουμινίου, κάμνουν γρηθὴν αὐτῶν, ἀλλὰ τεχνῶς μεταμέλονται διὰ τὴν δυσκολίαν νὰ τὰ διατηρῶσι στιλπνά. Ἰσοῦ τρόπος πρὸς ἄρσιν τῆς δυσχερείας ταύτης. Πᾶν τοιοῦτο σκεῦος πλύνεται διὰ θερμοῦ ὕδατος, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἔχει διαλυθῇ ἀρκετὴ ποσότης κοινοῦ σάπυρος. Μετὰ τοῦτο σπογγίζεται καλῶς καὶ τίθεται κενὸν ἐπὶ τοῦ πυρὸς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξατμισθοῦν ἐντελῶς τὰ ἐπ' αὐτοῦ ὑγρά.

Πρέπει ν' ἀποφεύγεται ὁ καθαρισμὸς ἀλουμινίου διὰ ἀλυσίδας καὶ τέφρας, ἀλκαλικῶν οὐσιῶν, σόδας ποτάσης, ἀμμωνίας κλπ., διότι πάσαι αἱ οὐσίαι αὗται προσβάλλουν τὸ μέταλλον καὶ τὸ μαυρίζουν.